

แนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

โดย

พลตรี อภิชาติ ชามาศย์

หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำองเสนาธิการทหาร
กองบัญชาการกองทัพไทย

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2557 - 2558

บทคัดย่อ

เรื่อง   แนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม
ลักษณะวิชา   สังคมจิตวิทยา (การศึกษา)
ผู้วิจัย   พลตรี อภิชาติ ชามาตย์   หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

นโยบายของรัฐที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ   ประเด็นการจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ พัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคลและบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น พัฒนาคณะครูในช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การแก้ปัญหาการ รับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิต วิญญาณของความเป็นครู การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2551 และ 2552 หลังการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ 2542 ประมาณ 10 ปี และหลังการปฏิรูประบบราชการ ยังไม่ได้มีการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาการบริหารจัดการระบบการศึกษาของ กระทรวงกลาโหมที่มีความเกี่ยวพัน และได้รับผลกระทบจากกฎหมายดังกล่าว การศึกษากระบวนการบริหาร การศึกษาของประเทศไทย และกระทรวงกลาโหม เปรียบเทียบกับหน่วยงานภายนอกทั้งใน และต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ได้ดำเนินการทฤษฎี แนวคิด กระบวนการในการพิจารณากำหนดแนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เอกสารและงานวิจัย ที่ รายงานการศึกษา กฎหมายการศึกษา แผนการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ตั้งแต่เริ่มมีการจัด การศึกษาสมัยใหม่ จนถึงปัจจุบัน ตลอดจน นโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม และนโยบายการศึกษา ของกองทัพไทย เปรียบเทียบกับ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย สเปน และมาเลเซีย โดยมอง เป็นองค์รวม ไม่พิจารณาละเอียดลงไปในภาพการบริหารจัดการของเหล่าทัพ ซึ่งมีอัตลักษณ์ ความต้องการ ความชำนาญ ที่แตกต่างกันออกไป มุ่งเน้นการวิเคราะห์ แยกแยะ อนุมาน และสนธิข้อมูลในองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพใหม่ที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมไทย ความเหมาะสมของ เนื้อหากับกรอบเวลา โดยรวบรวมบันทึกรายงาน ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในสายงานด้านการศึกษาของ กระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับบริบทที่ดำเนินการไปของ ระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ในลักษณะของการทบทวนมองย้อนกลับ ไปสู่สาเหตุแห่งปัญหา การ แก้ไข และแนวทางที่ควรจะเป็น เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสม กับภาวะการณ์ในปัจจุบัน มีความชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้

คำนำ

การศึกษาในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร กำหนดให้ทำเอกสารวิจัยประกอบการศึกษา จากประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมา เริ่มการชีวิตรับราชการในหน่วยรบพิเศษ ทำงานด้านยุทธการและการฝึก ซึ่งเป็นงานการพัฒนาบุคลากรทางทหาร หรือทรัพยากรมนุษย์ในศาสตร์การศึกษาภายนอก และตลอดการรับราชการในห้วงอีก 23 ปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนยังคงวนเวียนอยู่ในหน่วยงานด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหมโดยตลอด หวังว่าเอกสารชิ้นนี้ คงมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจใฝ่รู้ในด้านการศึกษาของทหารต่อไป

พลตรี

(อภิชาติ ชามาศย์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

ผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 ทฤษฎี นโยบาย กระบวนการบริหารการศึกษา	6
ทฤษฎีการศึกษาศาสตร์	6
หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา	8
ประวัติความเป็นมาของการศึกษาสมัยใหม่ของประเทศไทย	16
การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงกลาโหม	22
การจัดการศึกษาทางทหารของต่างประเทศ	29
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ	59
การบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม	68
บทบาทหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหาร	70
องค์กรวิชาชีพ	81
สรุป	85
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	91
การรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล	94
วิธีดำเนินการ	96
บทที่ 4 แนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม	99
รูปแบบการบริหารการศึกษาภายในกระทรวงกลาโหมหรือ	
ใช้สถาบันภายนอกสนับสนุน	110
บทบาทและโครงสร้างหน่วยงานบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม	111
ปัญหาการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม	113
อำนาจ หน้าที่ ขอบเขตความรับผิดชอบ	122

	รูปแบบ ขนาด และระดับการจัดองค์กร	124
บทที่ 5	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ	128
	ข้อสรุป	128
	ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม		136
ภาคผนวก		146
ผนวก ก	นโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม	147
ผนวก ข	นโยบายการปรับปรุงพัฒนาการฝึกศึกษาของกองทัพไทย	154
ผนวก ค	นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย	163
ผนวก ง	ตารางสรุปกฎหมายการศึกษาของประเทศไทย	172
ผนวก จ	สรุปมติและข้อคิดเห็นในรายงานการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร	189
ประวัติย่อผู้วิจัย		

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 4-1	
วิวัฒนาการการศึกษาไทย และลำดับการจัดตั้งองค์กรบริหารการศึกษา	101
ตารางที่ 4-2	
เปรียบเทียบงานบริหารการศึกษาของสภาการศึกษาวิชาการทหาร	102
ตารางที่ 4-3	
เปรียบเทียบ พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหารกับ	
กฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา	103
ตารางที่ 4-4	
วิวัฒนาการกฎหมายระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ	106
ตารางที่ 4-5	
สรุปประเด็นสำคัญของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ	107
ตารางที่ 4-6	
วิวัฒนาการแผนศึกษาไทยแห่งชาติ	108

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2-1 ภาพทหารมหาดเล็กสยาม โดย Francis CHIT 1869 (พ.ศ.2412)	21
2-2 ภาพการปรับปรุงการทหารสมัย ร.5	23
2-3 รูป “ศึกษาพฤษภ” ท้ายประกาศแผนการศึกษาชาติ 28 มีนาคม 2475	26
2-4 โครงสร้างการจัดมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐอเมริกา (National Defense University: NDU)	31
2-5 โครงสร้างการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ สหรัฐอเมริกา (National Defense University: NDU)	36
2-6 โครงสร้างการจัดมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ ปลดปล่อยประชาชนจีน (National Defence University PLA)	41 กองทัพ
2-7 ร่างโครงสร้าง (Indian National Defense University: INDU) กรรมมาธิการฯ (CONDU) เสนอ	50 ที่คณะ

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อ 12 กันยายน 2557 ประเด็นที่ 4 ใน 11 ประเด็น คือการศึกษา และเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โดยรัฐบาลจะนำการศึกษามาใช้สร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยในประเด็นเฉพาะด้านการศึกษา รัฐบาลให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสม ในระยะเฉพาะหน้า จะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคลและบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหาการรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดีโดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสม มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล และการสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อเตรียมเข้าสู่เสาหลักวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนและเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2551 และ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการดำเนินการภายหลังการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประมาณ 10 ปี และภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประมาณ 6 ปี และ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 ที่ออกมาพร้อม ๆ กับการปรับปรุงโครงสร้างกำลังกระทรวงกลาโหม ซึ่งยังไม่ได้มีการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาการบริหารจัดการระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหมที่มีความเกี่ยวพัน และได้รับผลกระทบจากกฎหมายการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูประบบราชการดังกล่าว

การจัดการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นศาสตร์ด้านการทหาร การป้องกันประเทศ มีความเกี่ยวเนื่องกับศาสตร์ทางด้านศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ นับเป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการแบบหนึ่ง โดยเฉพาะการศึกษาระดับสูง ในระดับหลังปริญญา การบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษาชั้นสูง ปริญญาโท ปริญญาเอก สายวิทยาการด้านความมั่นคง และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ ยังมีได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาระบบ กระบวนการการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมในอดีตที่ผ่านมา

การดำเนินงานด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน ดูเหมือนว่า “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” ที่ทำหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ “สภาการศึกษาวิชาการทหาร” แห่ง พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พุทธศักราช 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่เป็นกฎหมายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เพียงฉบับเดียวเท่านั้น ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารการศึกษาที่มีเอกภาพแต่เพียงหน่วยเดียว แต่ขอบเขต อำนาจหน้าที่ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายกลับครอบคลุมเพียง 7 สถาบันของกองทัพ และทางกายภาพ กฎหมายที่มีเพียง 12 มาตรา มีความแตกต่างอย่างมากกับกฎหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ กับทั้งอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และหัวหน้าส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม ตลอดจนหัวหน้าสถาบันการศึกษา เป็นกรรมการ กลับไปทำหน้าที่ “เชิงปฏิบัติการ” ในระดับเดียวกับ “สภาสถาบันศึกษา” หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “สภามหาวิทยาลัย” ไม่ได้ทำหน้าที่เชิงนโยบาย เทียบเคียงกับ “สภาการศึกษาแห่งชาติ” แต่ลดขอบเขตของอำนาจหน้าที่ให้ลงมาอยู่ในระดับกระทรวงกลาโหม ที่ครอบคลุมการศึกษาทางทหารทั้งระบบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะค้นคว้า ศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และรวบรวม งานด้านการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อพิจารณาแนวทางการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมกับยุคสมัย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารการศึกษาของประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ในการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เปรียบเทียบกับหน่วยงานภายนอกทั้งใน และต่างประเทศ

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ จะทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิด กระบวนการในการพิจารณากำหนดแนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดด้านการศึกษาศาสตร์ ของไทยและต่างประเทศ
2. กลไกการบริหารการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน ภายใต้กรอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายการอาชีวศึกษา
3. รายงานการศึกษา กฎหมายการศึกษา แผนการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ตั้งแต่เริ่มมีการจัดการศึกษาสมัยใหม่ จนถึงปัจจุบัน ตลอดจน นโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม และนโยบายการศึกษาของกองทัพไทย
4. เอกสารการบริหารจัดการของสถาบัน มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นของต่างประเทศ อาทิ
  - 4.1 สหรัฐอเมริกา
  - 4.2 สาธารณรัฐประชาชนจีน
  - 4.3 อินเดีย
  - 4.4 สเปน
  - 4.5 มาเลเซีย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอบเขตของการวิจัย

1. เน้นการวิจัยเฉพาะ กระบวนการ และรูปแบบการบริหารการศึกษา ของกระทรวงกลาโหม ในภาพใหญ่ โดยมองเป็นองค์รวม ไม่พิจารณาละเอียดลงไปในการบริหารจัดการของเหล่าทัพ ซึ่งมีอัตลักษณ์ ความต้องการ ความชำนาญ ที่แตกต่างกันออกไป

2. ในส่วนของการปรับปรุงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม จะเป็นเพียงเพื่อการเสนอแนวทางหลักคิด ที่เป็นกรอบกว้าง ๆ โดยไม่พิจารณาถึงลงไปในระยะเยียดของผังการจัดองค์กร ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ข้อกำหนดต่าง ๆ ของแต่ละองค์ประกอบ

3. ศึกษาวิจัยและเผยแพร่ เฉพาะเอกสารที่ไม่จัดชั้นความลับ หรือที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนชั้นความลับของผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ

4. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะมุ่งเน้นด้านการศึกษาภายใต้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษากระบวนการและรูปแบบการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม พัฒนาการของระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เปรียบเทียบกับทฤษฎีและแนวคิดด้านการศึกษาศาสตร์ ของไทยและต่างประเทศ และกลไกการบริหารการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน ภายใต้กรอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายการอาชีวศึกษา และเปรียบเทียบกับการบริหารการศึกษาของต่างประเทศในระดับมหาอำนาจ มหาอำนาจขนาดกลาง และมีมิตรประเทศในอาเซียนที่ระดับใกล้เคียงกัน มุ่งเน้นการวิเคราะห์ แยกแยะ อนุมาน และสนธิข้อมูลในองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพใหม่ที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมไทย ความเหมาะสมของเนื้อหาที่ครอบคลุม ผู้วิจัยได้รวบรวม บันทึกรายงาน ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในสายงานด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับบริบทที่ดำเนินการไปของระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน มีความชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบกระบวนการบริหารการศึกษาของประเทศไทย
2. ทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ในการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม โดยเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ ในการกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวง หน่วยงาน องค์กรอื่นในประเทศ และต่างประเทศ
3. ได้แนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

บทที่ 2

ทฤษฎี นโยบาย กระบวนการบริหารการศึกษา

ทฤษฎีการศึกษาศาสตร์

"การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“ความมุ่งหมาย” การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

“หลักการ”

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

“การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา” ให้ยึดหลักดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

6. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทางพ.ศ. 2547

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ข้อ 2 การจัดการศึกษาเฉพาะทาง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 ต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2.2 ต้องจัดให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางด้วยกันและกับกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 ต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ข้อ 3 สถานศึกษาเฉพาะทางใด ต้องการให้มีการเทียบวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เสนอขอเทียบวุฒิทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัวมีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วคือบทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่เป็นใจความสำคัญในหมวด 1 – 3 และอนุบัญญัติที่ออกตามความแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง)

“Education in its general sense is a form of learning in which the knowledge, skills, values, beliefs and habits of a group of people are transferred from one generation to the next through storytelling, discussion, teaching, training, and or research.”

หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

หน้าที่ผู้บริหาร จึงประสานงานให้บุคคลต่าง ๆ ปฏิบัติงานไปด้วยดี และบำรุงรักษาให้หน่วยงานดำรงมั่นคงและเจริญก้าวหน้า เป็นสมาชิกที่ดี มีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2534 และ ภิญโญ สาร, 2516)

ปรัชญาการบริหารการศึกษา

ปฏิญญา ว่าด้วยความเชื่อพื้นฐาน (Declaration of Fundamental Beliefs) ของบรรดาศาสตราจารย์ทางวิชาบริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกาเมื่อ พ.ศ.2494 ได้ประมวลปรัชญาของการบริหารการศึกษาไว้ 13 ข้อ เป็นเสมือนสัจธรรม คำจารึกความเชื่ออันควรพึงปฏิบัติของนักบริหารการศึกษา เป็นหลักการสำคัญของการบริหารการศึกษา อาจถือได้ว่าเป็นปรัชญาการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นคตินิยมในการดำเนินกิจกรรมการบริหารการศึกษา

1. **การใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ** (Application of intelligence to life problem) เมื่อมีปัญหาควรทำการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา และใช้ความฉลาดไหวพริบของผู้ร่วมงานมาช่วยคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญในการบริหาร ควรต้องมีความเชื่อพื้นฐานยอมรับความสามารถของมนุษย์ ผู้ร่วมงานว่าเขาสามารถจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ปรับปรุงพัฒนางาน แก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมของเขาเองได้ โดยใช้สติปัญญาของเขาเอง มนุษย์ทุกคนมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาทุกระดับ มีจุดหมายและหลักการของหลักสูตร สอนให้คิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาได้ รู้จักคิดและการศึกษาวิเคราะห์อย่างมีระเบียบการ การทำงานย่อมมีปัญหา เมื่อมีปัญหาต้องแก้ไข ผู้บริหารควรให้ผู้ร่วมงานช่วยกันแก้ไขปัญหาลึกย้อยรายวันต่าง ๆ โดยดูแลให้ความช่วยเหลือตามสมควร ภาระหน้าที่หลักของผู้บริหาร คือ การวินิจฉัยสั่งการ เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ต้องแก้ไขแก้ปัญหาให้สำเร็จด้วยความราบรื่น แต่ไม่ใช่แก้ด้วยตนเองทุกเรื่องราว ต้องสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไขปัญหา ผู้บริหารที่ดีซึ่งประสบความสำเร็จในการบริหารจะไม่เข้าแก้ปัญหาปลีกย่อยประจำวัน แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ช่วยกันคิดช่วยกันแก้ไขปัญหาปลีกย่อยต่าง ๆ ประจำวัน ด้วยตัวของเขา เมื่อมีปัญหาด้านนโยบาย ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรใช้วิธีการแห่งปัญญา ให้คณะผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน ช่วยกันศึกษาวิเคราะห์ ก่อนตัวผู้บริหารจะตัดสินใจสั่ง

การ แต่ถ้าเป็นปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาที่มีความเร่งด่วนผู้บริหารจะต้องใช้สติปัญญาไตร่ตรองและสั่งการได้ในทันที

2. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นคณะเป็นสิ่งจำเป็น (Necessity of social group action) ควรใช้บุคลากรหลายฝ่ายช่วยกันทำงานและแก้ไขปัญหา ให้บุคลากรหลาย ๆ กลุ่ม คือ เปิดให้บุคคลจำนวนมาก หรือบุคคลหลาย ๆ คนของกลุ่ม เข้าร่วมในการกระทำ และจะทำงานตามลำพัง เก่งอยู่คนเดียวไม่ได้ จากผลการวิจัยและการทดลองของนักศึกษา สรุปเป็นความเชื่อพื้นฐานได้ว่า วิธีการปรับปรุงพัฒนางาน หรือการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานที่ดีที่สุดคือ ใช้วิธีทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การปล่อยให้คนเก่ง ทำงานคนเดียวเสียทุกอย่าง อาจมีความจำเป็นเพื่อริเริ่มงานโดยกลุ่ม แต่ถ้าปล่อยให้เหมาะสมอยู่คนเดียว เก่งอยู่คนเดียวตลอดไป คณะผู้ร่วมจะไม่ยอมรับในการบริหารงานบุคคล มีบุคคลทำงานร่วมกันเป็นคณะใหญ่ ต้องยอมรับความเชื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานว่า คณะบุคคลผู้ร่วมงาน จะต้องมีความเหมาะสม เพื่อเป็นตัวควบคุมการทำงานเป็นคณะของคนในกลุ่ม เป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษาคือ การสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม จะต้องสร้างให้มีขึ้น ในกลุ่มคณะผู้ร่วมงาน เพื่อให้ทุกคนเป็นสมาชิกที่ดี การดำเนินการให้คณะผู้ร่วมงานทุกคนมีจริยธรรม ซึ่งหมายถึง คุณค่าเกี่ยวกับความประพฤติของสังคม กริยาวาจาที่ควรประพฤติ ความประพฤติถูกผิดหรือดีชั่ว ซึ่งคนในหมู่กำหนดนิยมขึ้นไว้ ว่าเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความสูงความเจริญแห่งวิถีชีวิตของสังคม และธรรมในระดับศีล ศีลธรรม (Moral) หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ชอบ เป็นไปตามข้อบัญญัติที่กำหนดเป็นทางปฏิบัติ เป้าหมายปลายทางดังกล่าวไม่สามารถทำได้จากผู้บริหารคนเดียว ต้องอาศัยพลังการกระทำของกลุ่มและความร่วมมือร่วมใจอันดีต่อกันของบุคลากรในกลุ่มด้วย ผู้บริหารโรงเรียนอย่าเก่งอยู่คนเดียว คณะผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานเขาจะทิ้งหรือปล่อยให้ท่านเก่งไปคนเดียว งานต่าง ๆ จะมีโอกาสล้มเหลว ไม่พัฒนา หรือขาดความร่วมมือร่วมใจ เป็นผู้บริหาร ต้องให้การยอมรับคณะผู้ร่วมงาน ให้คณะผู้ร่วมงานรับผิดชอบทำงานของโรงเรียนร่วมกันเป็นคณะ (Team) ให้คิดร่วมกัน ทำงานร่วมกันจะเกิดความรับผิดชอบเกิดความร่วมมือร่วมใจทำงานสำเร็จด้วยความราบรื่น

3. การยอมรับนับถือในปัจเจกบุคคล (Respect for the individual) บุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน การยอมรับนับถือในบุคคลแต่ละคน คือ พื้นฐานแห่งการยอมรับนับถือในบุคลิกภาพความเป็นมนุษย์ของผู้ร่วมงาน ว่าแต่ละคนแตกต่างกัน ผู้บริหารต้องเคารพความเป็นบุคคลของแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกัน โดยต้องให้ความยอมรับนับถือ ในความคิด ความเห็น ความสามารถ พฤติกรรมและธรรมชาติของบุคคลผู้ร่วมงาน ซึ่งมีความแตกต่างกัน การทำงานร่วมกัน การติดตามงาน การนิเทศงาน ต้องคำนึงถึง และยอมรับในปัจเจกบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนต้องยอมรับนับถือในคณะผู้ร่วมงาน และผู้มาเกี่ยวข้องในงานว่าแต่ละคนมีอุปนิสัย บุคลิกภาพ ความสามารถหรือศักยภาพ แตกต่างกัน เมื่อผู้บริหารยอมรับนับถือว่าในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันแล้ว การบริหารงานบุคคล การเอาคนมาใช้งาน จะพิจารณาองค์ประกอบขององค์กร และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา จัดให้คณะผู้ร่วมงานได้รับผิดชอบได้ทำงานตามความรู้ ความสามารถเพื่อสถานศึกษา การใช้คนควรกระจายงานให้คนซึ่งมีความแตกต่างกัน ตามความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ให้ช่วยกันทำงาน

4. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กร (Functional social Organization) องค์กรสังคม ย่อมมีบทบาทและหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานจะต้องยึดเป้าหมายปลายทางหรือจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาเป็นหลัก การบริหารสถานศึกษาจะไม่มีจุดหมาย ถ้าคณะผู้บริหาร ไม่รู้บทบาทและหน้าที่ว่าจะบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สนอง “ความมุ่งหมายในแผนการศึกษา

แห่งชาติ” และ “จุดหมาย” “หลักการ” ของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ในฐานะผู้นำ ผู้บริหารจะต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง การกำหนดที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกคนรู้หน้าที่คือ การกำหนดเป้าหมายปลายทางหรือจุดประสงค์ของภาระหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่จุดหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมจัดหน่วยงาน จัดองค์กร เพื่อมุ่งหวังให้งานสำเร็จ การจัดองค์กรมีความแตกต่างกันไปตามสภาพของสถานศึกษา จะจัดหน่วยงานให้เลอเลิศตามอุดมคติอย่างไร ถ้าคณะผู้ร่วมงานไม่รับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ก็ไม่สามารถจะทำงานให้บรรลุเป้าหมายปลายทางที่สมบูรณ์ได้ มีข้อคิดว่าการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบการจัดองค์กร อย่าถือเป็นกฎเกณฑ์ตายตัว แก้ไขปรับปรุงไม่ได้ ควรจะให้อิสระเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ตลอดเวลา

5. **ผู้บริหารคือเครื่องมือของกลุ่ม** (Administrator a group instrument) มีความสอดคล้องกับความเห็น ความสนใจผลประโยชน์ และความต้องการของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องถือว่าตนเองเป็นเพียงตัวแทนของกลุ่ม ผู้ทำหน้าที่ประสานประโยชน์คณะบุคคลในสถานศึกษา เพื่อช่วยให้การดำเนินงานต่างๆ บรรลุจุดหมายได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีความเชื่อในหลักการเบื้องต้นว่า ตนเองเป็นผู้นำของกลุ่ม เป็นเครื่องมือของกลุ่ม มีภาระหน้าที่อำนวยความสะดวกให้บริการรับใช้กลุ่ม และประสานประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เรียบร้อยเป็นไปตามวิถีทางที่ดี และให้บรรลุจุดหมายและหลักการของหลักสูตรซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางที่กำหนด

6. **มีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร** (Freedom of communication) มีสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น มีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร หมายถึงมีเสรีในการติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารที่มีเสรีมีลักษณะการเปิดโอกาสการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจต่อกันโดยมีความแพร่กระจายกระทำอย่างสม่ำเสมอ ให้อิสระกันไปทั่วทั้งโรงเรียนและสาธารณชน เพื่อความเข้าใจกันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา การติดต่อสื่อสารนั้นจะต้องเป็นการสื่อสารสองทาง (Two-way Process) คือ ทั้งรับ และให้ความคิดและข่าวสารซึ่งกันและกันให้ทุกคนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดระบบของการติดต่อสื่อสารหลายช่องทางและหลายรูปแบบจะต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าพบและทำความเข้าใจได้ทุกเมื่อ จะต้องเป็นผู้ให้และผู้รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา จะต้องมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์สถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน เมื่อระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ดี จะช่วยความเข้าใจอันดี ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจทำงานเพื่อสถานศึกษา และจะช่วยขจัดความไม่เข้าใจกัน ความลำเอียงและอคติอื่นต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้หลายทาง

7. **ผู้บริหารในฐานะผู้นำ** (Administrator as leader) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญที่จะกระตุ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อดำเนินกิจกรรมการบริหารงานโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายปลายทาง การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องถือว่า ตนเป็นผู้นำ ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาแบบเจ้านายผู้ทรงอำนาจ ในฐานะผู้นำ จะต้องเป็นตัวแทนของกลุ่ม ผู้ควบคุมดูแลงานการบริหาร ผู้ประสานประโยชน์ให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานให้โรงเรียน ได้ประสิทธิผลสูงสุด และมีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นผู้นำในการวางแผน ติดตามดูแลกำกับการเสริมพลังผู้ร่วมงาน และประเมินผลงาน ให้งานของสถานศึกษาบรรลุจุดหมาย ตัวผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีชีวิตชีวาและทนทาน มีความสามารถในการบริหารงานและตัดสินใจสั่งการ มีความสามารถในการจูงใจคน มีความรับผิดชอบสูงและเป็นผู้มีความฉลาดไหวพริบดี ผู้บริหาร เป็นผู้นำของนักการศึกษา เป็นผู้นำของคณะครู ฉะนั้นจะต้องสามารถนิเทศ งานการศึกษา ต้องสามารถให้คำแนะนำ

ช่วยเหลือสนับสนุน การทำงานของครูด้านการเรียนการสอนได้ดี และผู้บริหารในฐานะผู้นำนั้น ไม่มีทางหลีกเลี่ยงภาวะผู้นำอันเป็นที่คาดหวังของกลุ่มว่าจะต้องเป็นผู้นำของครูที่ดี คือ เป็นครูที่ดีท่ามกลางครูทั้งหลาย

8. **ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะนักการศึกษา (Administrator as educator)** ผู้บริหาร ในฐานะผู้นำของครูในสถานศึกษานั้น ตัวเองจะต้องเป็นครูที่ดีด้วยการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จทางการศึกษานั้น คือ เป้าประสงค์ของการบริหาร ภารกิจมูลฐานของผู้บริหารการศึกษาก็คือ เป็นผู้นำการบริหารการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี จะต้องถือว่าตนเองคือ นักการศึกษา ผู้ยึดมั่นในอุดมการณ์ ความเป็นครูที่ดีจะต้องปฏิบัติและวางตนอย่างนักการศึกษา เป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษา หาความรู้ ให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการศึกษาต่างๆ ไปของวิชาชีพครู คือ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเพื่อเป็นครูที่ดี และต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวของการบริหารอย่างถ่องแท้ด้วย

9. **การอุทิศประโยชน์ในการจัดการศึกษาเพื่อให้สังคมดีขึ้น (Dedication of Public education to community betterment)** “การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตเพื่อที่ท่าประโยชน์ต่อสังคม” อบรมสั่งสอนเยาวชน ให้พัฒนาตนเป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ พัฒนาอาชีพด้านความรู้ความสามารถให้เป็นสมาชิกที่ดีของการอาชีพ พัฒนาสังคม ให้เยาวชนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้เสียสละ มีหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีความสำนึกในการรับใช้สังคม จัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาสังคม ประชาธิปไตยให้ดีขึ้นในทุกวิถีทาง ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการศึกษาในสังคมประชาธิปไตยนั้น จะไม่ต้องจำกัดตัวเองอยู่แต่ในสถานศึกษา หรือเพียงควบคุมดูแลแต่งงานในสถานศึกษาของตนเท่านั้น จะต้องมีส่วนช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาอื่น ชุมชน และสังคมที่ด้อยกว่าให้สังคมโดยรวมดีขึ้น มีส่วนร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนและสังคม ตลอดจนอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน นักการศึกษามีความเชื่อพื้นฐานนี้ และกล่าวยืนยันว่าสถานศึกษาควรจะเป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยแก้ไขเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพัฒนาชุมชน และเพื่อให้ชุมชนสังคมดีขึ้น

10. **บูรณาการรวมหน่วยในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School – Community integration in education)** ในการจัดการเรียนการสอนในแง่ของปรัชญาการบริหารการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาและชุมชนจะมีส่วนช่วยให้เกิดบูรณาการรวมหน่วย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อการศึกษาของสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ประสานงาน ประสานน้ำใจระหว่างสถานศึกษา กับชุมชนในการดำเนินงานทางการศึกษาให้ชุมชนช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อชุมชนและสังคม

11. **การประเมินค่าการบริหารสองทาง (Two-fold evaluation of Administration)** ประเมินทั้งวิธีการหรือกระบวนการบริหาร กับผลผลิตหรือผลสำเร็จที่ได้จากการบริหาร ซึ่งทั้ง 2 ทางดังกล่าว ไม่สามารถจะประเมินแยกกันได้ เพราะผลสำเร็จจากการบริหารจะออกมาในลักษณะใดขึ้นอยู่กับทั้งกระบวนการ และผลผลิตที่ได้ ผู้บริหารจะต้องทำการประเมินผลงานของตนเองอยู่เสมอ ผลผลิตหรือผลสำเร็จของงานเป็นอย่างไร การดำเนินการมีปัญหาอุปสรรคอะไรหรือไม่ ขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมงานเป็นอย่างไร การประเมินต้องกระทำทั้ง 2 อย่างไปพร้อมกัน คือ ประเมินวิธีการหรือกระบวนการพร้อม ๆ กันไปกับการประเมินผลสำเร็จของงาน

12. **ความซื่อสัตย์มั่นคงและความรับผิดชอบในวิชาชีพ (Professional integrity and Responsibility)** ผู้บริหารการศึกษาก็ที่พึงปรารถยานั้นจะต้องมีความซื่อสัตย์มั่นคงและมีความรับผิดชอบในวิชาชีพ ควรเป็นผู้มีหน้าที่บริหารการศึกษาเพื่อรับใช้สังคม ตามที่สังคมต้องการ มีความซื่อสัตย์และ

รับผิดชอบต่อวิชาชีพทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวม ไม่ทำความเสื่อมเสีย ทำความมัวหมองให้ผู้ร่วมงาน หรือทำให้สังคมเหยียดหยามวิชาชีพของนักบริหาร และจะต้องรักษาไว้ซึ่งวินัยของผู้บริหารในสังคมส่วนรวม ผู้ที่จะเป็นผู้บริหารที่ดีได้นั้น จะต้องมีการเตรียมตัว ได้ศึกษาด้านการบริหารมาโดยตรง หรือได้ศึกษาด้านการศึกษา และจะต้องมีหน้าที่โดยวิชาชีพรับใช้สังคม เพื่ออุทิศตนทำประโยชน์ให้โรงเรียนและสังคมส่วนรวมต่อไป

13. **พัฒนาตนในวิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็น** (Necessity for Professional Growth) ผู้บริหารการศึกษาจะต้องพัฒนาตน ขวนขวายหาความรู้ใส่ตนเสมอ แสวงหาประสบการณ์ พัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อให้การบริหารงานของตนพัฒนาขึ้น ในปัจจุบันงานด้านการบริหารการศึกษามีมากขึ้น โลกมีความสับสนและสลับซับซ้อนมากขึ้นทุกวัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นจะต้องพัฒนาตนเอง ทั้งด้านวิชาการทั่วไปและด้านความชำนาญในสายงานของตนเอง เพื่อเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพผู้บริหารให้เกิดผลดีสูงสุด ผู้บริหารจึงควรมีการพัฒนา เพื่อให้เป็นผู้บริหารที่ดี มีความเจริญเติบโตในวิชาชีพ การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เพิ่มพูนประสบการณ์ ในการบริหารจะต้องมีการดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาที่เป็นผู้บริหาร

ภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรือ งานบริหารการศึกษา

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำแนกงานบริหารการศึกษา ออกเป็น 5 ประเภท

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานธุรการ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา
5. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผล การวัดผล และการนิเทศการสอน เป็นต้น การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพคือมีความรู้ ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการเรียนการสอนหรือจะต้องมีการบริหารงานวิชาการ นั่นเอง ในสถาบันการศึกษาจะมีฝ่ายวิชาการด้วยที่อาจจะเรียกชื่อต่าง ๆ กันไป เช่น รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ, ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ

การบริหารงานธุรการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ งานสารบรรณ งานรักษาพยาบาล และงานบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการอย่างมาก การบริหารงานธุรการ จึงมีส่วนช่วยให้การพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้อย่างมาก เช่นกัน บุคลากรที่

ทำหน้าที่ฝ่ายธุรการในมหาวิทยาลัยมักจะใช้ชื่อว่า รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร, รองคณบดีฝ่ายบริหาร, ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการ

การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่ การสรรหาบุคคลมาทำงานหรือมาเป็นครู การจัดบุคคลเข้าทำงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคคล และการจัดบุคคลให้พ้นจากงาน เป็นต้น การบริหารงานบุคคลเป็นงานที่มีส่วนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างมาก เช่นกัน เพราะในการสรรหาบุคคลมาทำงาน ถ้าสรรหาบุคคลที่เป็นคนเก่งคนดีมาเป็นครู จัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและความถนัดของเขา มีการพัฒนาครูให้เก่งให้เป็นคนดียิ่งขึ้นไป ย่อมจะสอนนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ถือว่ามีส่วนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ นั่นเอง ในมหาวิทยาลัยบางแห่งมักจะมีบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบุคคล คือผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ ซึ่งขึ้นกับรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ในโรงเรียนต่างๆ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และผู้ช่วยฝ่ายธุรการจะร่วมกันบริหารงานบุคคล เช่นการสรรหาบุคคลมาทำงาน การจัดบุคคลเข้าทำงาน การพิจารณาความดีความชอบ และการพัฒนาบุคคล

การบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา เช่น การปฐมนิเทศ การปกครอง การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพ การจัดกิจกรรม และการบริการต่างๆ เป็นต้น การบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา ถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดี คนเก่ง ได้อย่างมากเช่นกัน เช่น การปกครองให้มีระเบียบวินัย การจัดกิจกรรม กีฬา กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนว เหล่านี้ล้วนทำให้เป็นคนดี คนเก่ง ยิ่งขึ้น ในมหาวิทยาลัยจะมีบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้โดยตรง คือ รองอธิการบดีฝ่ายนิสิต หรือรองอธิการบดีฝ่ายนักศึกษา ในโรงเรียนทั่ว ๆ ไปจะมี ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หรือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง หรือ ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา

การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ที่บ้านที่ชุมชน และเผยแพร่แก่คนรอบข้างคนในชุมชนด้วย การช่วยแก้ปัญหาในชุมชน การให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นต้น การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ จะช่วยพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพได้เช่นกัน เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้านและในชุมชน จะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้อย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน ย่อมจะทำให้ให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพด้วย เช่นกัน ส่วนบุคลากรที่ดำเนินงานด้านนี้ ย่อมมีหลายฝ่ายด้วยกัน ทั้งฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายกิจการนักเรียน

ประวัติความเป็นมาของการศึกษาศูนย์ใหม่ประเทศไทย

ในภาพใหญ่ของประเทศ ประวัติความเป็นมาของการศึกษาไทย มีเอกสารและความเชื่อจำนวนมากระบุว่า เดิม บ้าน และ วัด เป็นศูนย์กลางของการศึกษา ต่อมา สำนักราชบัณฑิต บ้านของบุคคลที่

ประชาชนยกย่องว่ามีความรู้สูง บางคนก็เป็นขุนนาง มียศถาบรรดาศักดิ์ และพระราชสำนัก สถานศึกษาของ พระราชวงศ์ และบุตรหลานของขุนนางในราชสำนัก แหล่งรวมของพหูสูต พราหมณ์ หรือ ราชบัณฑิต เป็นครู สอน ได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศมากขึ้น ก่อนที่จะปรับเปลี่ยนให้มาอยู่ในความ รับผิดชอบของรัฐบาลในปัจจุบัน

การศึกษาภาคพลเรือน

“วัด” มิได้หมายถึงเฉพาะวัดในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ในปี พ.ศ.2395 สมัย ร.4 คณะ มิชชันนารี (American Presbyterian) ขอพระบรมราชานุญาตก่อตั้ง “กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (Bangkok Christian College)” ต่อมา พ.ศ.2420 สมัย ร.5 (2396-2453) มีพระบรมราชานุญาตจัดตั้ง “โรงเรียน แอสซาซิมชันคอลเลจ” (Le Collège de L’Assomption) หรือ “โรงเรียนอัสสัมชัญ” และในปี พ.ศ. 2425 ก่อตั้ง “โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ” ที่จัดทั้งการฝึกหัดอย่างทหาร และเรียนแบบสามัญเหมือนโรงเรียน ทั้งปวง ปัจจุบันคือ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (Suankularb Wittayalai School) และเมื่อ พ.ศ.2428 ก่อตั้ง “โรงเรียนเทพศิรินทร์ (Debsirin School)” ซึ่งกลายมาเป็นการแข่งขันกีฬาฟุตบอล “จตุรมิตร” ของ โรงเรียนยุคแรกทั้ง 4 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2507 เป็นต้นมา ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึง โบสถ์พราหมณ์ และ “ปอเนาะ” ในศาสนาอื่น ๆ ที่มีผู้ศรัทธา นับถืออีกจำนวนมาก ซึ่งต่างก็มีวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างชนรุ่นต่าง ๆ ตามระบบของตนเอง นับเป็นการขยายตัวของวงการการศึกษาไทย มีการสร้างโรงเรียน และผลิตครูจำนวนมาก

กระแสการพัฒนาการศึกษา กรมพระราดำรงราชานุภาพ ได้จัดทำรายงานโรงเรียน จัดตั้งในห้วง รศ.1247-1248 (พ.ศ.2428-2429) ในนามออฟฟิศกรมทหารมหาดเล็ก รวม 6 ฉบับ และในนามออฟฟิศ กรมการศึกษา ใน จศ.1249 (พ.ศ.2430) เป็นฉบับที่ 7 (มีโรงเรียน 34 แห่ง ครู 81 คน และนักเรียน ประมาณ 2,000 คน) ต่อมาในสมัย ร. 6 ได้มีการจัดตั้งแผนกสามัญศึกษา และแผนกวิสามัญศึกษา ในกรมการศึกษา เมื่อ 31 พฤษภาคม 2459 ได้มีการตรา พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2461 ซึ่งพัฒนากลายเป็นกฎหมาย โรงเรียนเอกชน และ พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2464 เพื่อจัดการประถมศึกษาให้แพร่หลายและให้ เจริญยิ่งขึ้นในพระราชอาณาจักร ซึ่งในหนังสือคู่มือการเรียน “ตัวเมือง” หรือภาษาล้านนา อ้างอิงผลกระทบ ของ พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ จนทำให้เกิดการฟื้นฟูภาษาท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรมชะลอลงตัวลงไป และ อาจจะหมายรวมถึงภาษาไทยน้อย ในภาคอีสาน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่ส่งผลต่อภาษายาวี ในภาคใต้จนถึง ปัจจุบัน ในเรื่องนี้อาจมีประเด็นการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงกลาโหมลึกซึ้งในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับหลัง ๆ ซึ่งได้เน้นในเรื่องสิทธิมนุษยชน วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้มี การฟื้นฟูการศึกษา และการใช้ภาษาท้องถิ่นเดิมเช่น ภาษาล้านนา และ ภาษามอญ เป็นต้น ดังจะสังเกตเห็น จากป้ายบอกชื่อจังหวัด วัด หรือสถานที่บางแห่งในภาคเหนือตอนบน และถนนพระราม 2 (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 35 ถนนพระราม 2 ธนบุรี-ปากท่อ) มีภาษามอญกำกับอยู่ด้วย

การศึกษาฝ่ายข้าราชการพลเรือน เริ่มต้นโรงเรียนจัดการฝึกหัดวิชาฝ่ายพลเรือน (ร.ศ.118 หรือ พ.ศ.2442) พัฒนาเป็น “โรงเรียนมหาดเล็ก” เมื่อ 1 เม.ย. (ร.ศ.121 หรือ พ.ศ.2445) วางระเบียบการ โรงเรียนมหาดเล็ก ร.ศ.124 (ร.ก.จ. เล่ม 22 หน้า 936 ลง 12 ธ.ค.2448) ต่อมาได้ประกาศตั้งหลักสูตร โรงเรียนข้าราชการพลเรือน เมื่อ 20 ส.ค. (ร.ศ.130 หรือ พ.ศ.2454) “เป็นสถานที่ศึกษาราชการฝ่ายพล เรือน อย่างโรงเรียนนายร้อย เป็นที่ศึกษาราชการฝ่ายทหารบก โรงเรียนนายเรือ เป็นที่ศึกษาราชการฝ่าย

ทหารเรือ” ก่อนที่จะก่อพระฤกษ์ “โรงเรียนข้าราชการพลเรือน” เมื่อ 3 มกราคม 2458 เป็นโรงเรียนชั้นอุดมศึกษา และต่อมา ได้ประกาศประดิษฐานขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2459 ในที่สุด นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย และตราพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2477 เป็นกฎหมายสถาบันอุดมศึกษาฉบับแรก(ต่อมา 6 เมษายน 2560 ได้รวมโรงเรียนราชแพทยาลัย เข้ากับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและตั้ง **กรมมหาวิทยาลัย** ขึ้นในกระทรวงธรรมการ)และเกิดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ขึ้นมาในภายหลังอย่างต่อเนื่อง มีพัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามลำดับ แบ่งประเภทระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ทั้งทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ปริญญาทางเทคโนโลยี และปริญญาวิชาชีพ โดยมีองค์วิชาชีพตามกฎหมายที่ก่อตั้งควบคุม กำกับดูแล ซึ่งแต่เดิม “มหาวิทยาลัยของประเทศไทย” ที่เริ่มต้นด้วย**วัตถุประสงค์ทางการศึกษาเฉพาะทาง** เช่น เกษตร แพทย์ ศิลปะ ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ และองค์กรใหม่เป็น “สถาบันสหศึกษา” ด้วยเหตุผลของการแข่งขันทางการศึกษาและความอยู่รอด โดยเฉพาะนโยบายทางการศึกษาที่ให้เป็น “นิติบุคคล” หรือ “การออกนอกระบบ” (มหาวิทยาลัยในการกำกับของรัฐ)

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยในระยะเริ่มแรกตรา **พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาการธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ.2476** ก่อนที่จะมาเปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2495 ซึ่งในห้วงเวลานั้นประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยเพียง 5 แห่ง นับเพิ่มจาก 2 แห่งแรกไปแล้ว คือ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร พ.ศ.2486 (เขียนชื่อตามภาษาหนังสือในยุคนั้น ต่อเปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2512), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร พ.ศ.2486 และ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2486

การก่อตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าว นับเป็นแรงผลักดันให้ **โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า** **โรงเรียนนายเรือ** และ**โรงเรียนนายเรืออากาศ** ปรับหลักสูตรเทียบชั้นมหาวิทยาลัย และตราพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 เพื่อการรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของคุณวุฒิ พร้อม ๆ กับการก่อตั้ง วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497 ในห้วงเวลาใกล้เคียงกัน (พัฒนาจาก โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง พ.ศ.2492 และพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน พ.ศ.2517)

ในด้านระเบียบข้าราชการ ฝ่ายพลเรือน ได้มีพระบรมราชโองการ ประกาศศักดินาผู้พิพากษา และข้าหลวง และ พระราชบัญญัติศักดินา ขุนหมื่น นายเวร เสมียน รศ.111 (พ.ศ.2435) พระราชบัญญัติศักดินาข้าราชการหัวเมือง ร.ศ.119 (พ.ศ.2443) พระราชบัญญัติระเบียบถ้านันดรข้าราชการพลเรือนเพิ่มเติม พ.ศ.2461 **กำหนดอัตราเงินเดือน**ของข้าราชการพลเรือนแต่ละระดับแยกจากข้าราชการทหาร ประกาศตารางเทียบตำแหน่ง และ ยศข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 รวมทั้งแยกบำเหน็จบำนาญให้แตกต่างจากข้าราชการทหารด้วยตรา **พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน** พ.ศ.2471

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2471 แก้ไขหลายครั้งในปี พ.ศ.2476, 2479 (โดยที่ฝ่ายทหาร ไม่เคยมีกฎหมายระเบียบข้าราชการทหารมาก่อนเลย จนกระทั่งปี พ.ศ.2521 จึงได้ตรากฎหมายขึ้นรองรับ)จนถึงฉบับปัจจุบัน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ซึ่งมีการกำหนด “คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ก.พ.” ตั้งแต่ฉบับแรก ที่มีสำคัญประการหนึ่งคือการเทียบคุณวุฒิ และกำหนดตำแหน่งบรรจุเข้ารับราชการ และอัตราเงินเดือน เป็นรากฐานและบรรทัดฐานของสังคมไทยในเรื่องของ “การรับรองวิทยฐานะ” หรือ

“การรับรองคุณวุฒิการศึกษา” ซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่เหนือข้าราชการทหาร ซึ่งกำลังเป็นปัญหาในความเข้าใจ การยอมรับของสังคม และในแง่ของประเด็นกฎหมายในยุคปัจจุบัน

ในระยะเวลาต่อมาได้มีการขยายสถาบันอุดมศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคคือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2507 มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2508 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.2511 ก่อนที่จะพัฒนามาเป็น สถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย 172 สถาบัน เป้าการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงกลาโหมมหาวิทยาลัยของรัฐ และในการกำกับของรัฐ 80 แห่ง (หลังสุดคือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2553) วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเอกชน 63 แห่ง และวิทยาลัยชุมชนอีก 19 แห่ง (ดูลำดับการตราพระราชบัญญัติ ก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาไทยในภาคผนวก)

การบริหารสถาบันอุดมศึกษา ในระยะเริ่มแรก หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในห้วงปี พ.ศ.2475 – 2497 มหาวิทยาลัยของไทยมีลักษณะที่เน้น “ความชำนาญเฉพาะทาง” บริหารสถานศึกษาโดย “คณะกรรมการ” หรือ “สภามหาวิทยาลัย” โดยใช้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเจ้าสังกัด หรือ กระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ ในปัจจุบัน) เป็น “นายกสภาฯ” มีเพียง “มหาวิทยาลัยศิลปากร” เท่านั้นที่กำหนดให้ “นายกรัฐมนตรี” เป็นนายกสภาฯโดยตำแหน่ง ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นจึงเลียนแบบตาม ๆ กันและกำหนดให้ นายกรัฐมนตรี เป็นนายกสภาฯ โดยตำแหน่ง จนต้องมีการพยายามแก้ปัญหาด้วยการ ตรา พระราชบัญญัติสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ.2499 จนกระทั่งในปี พ.ศ.2516 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นสถาบันนำที่เปลี่ยนนายกสภามหาวิทยาลัย “ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง” นับเป็นการออกจากระบบสายการบังคับบัญชาเป็นครั้งแรกของการอุดมศึกษาไทย ตามแนวคิด “เสรีภาพทางวิชาการ” หลังจากนั้น สถาบันอุดมศึกษาอื่นจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงตาม ยกเว้น สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ที่ยังคงยึดถือตามสายการบังคับบัญชาอย่างเหนียวแน่นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2497 ซึ่งยังคงให้ ร.มว.กระทรวงกลาโหม เป็นนายกสภาการศึกษาวิชาการทหาร และผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกระทรวงกลาโหม เป็นกรรมการ โดยกำหนดให้ทำหน้าที่ในระดับเดียวกับสภามหาวิทยาลัย

การศึกษาทหาร

การพัฒนากำลังพลทางทหาร มิได้จำกัดอยู่ในกรอบ “การศึกษา” แต่เพียงอย่างเดียว “การฝึก” เพื่อนำเอาความรู้ ไปสู่การปฏิบัติ เสริมสร้างทักษะ ความชำนาญในแต่ละเรื่อง เป็นส่วนสำคัญยิ่งอีกส่วนหนึ่ง เพราะในทางทหาร ความผิดพลาด มักจะหมายถึงชีวิต และทรัพย์สินมูลค่ามหาศาล ทั้งชีวิตของตนเอง และผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนครอบครัวของเขาเหล่านั้น ต่างจาก “การศึกษาสาธารณะ” ที่เป็นไปเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเท่านั้น ในเอกสารนี้ ขอจำกัดขอบเขตการวิจัยเฉพาะด้าน “การศึกษา” เท่านั้น แยกเรื่องการฝึกออกไปต่างหากโดยไม่ขอกล่าวถึง

การจัดการข้าราชการทหารของไทยในอดีต ฝ่ายทหารมีประกาศจัดการทหาร จศ.1248 (พ.ศ.2429 ร.ก.จ. เล่ม 4 หน้า 25 ผู้บัญชาการทหารทั่วไปในกรมทหารทั้งปวง คอมมานเดอ อิน ชิฟ เงินเดือนปีละ 100 ชั่ง เจ้าพนักงานใหญ่ผู้ช่วยบัญชาการทหารบก แอดชูแตนต์ เยเนรอล เจ้าพนักงานใหญ่ผู้ช่วยบัญชาการทหารเรือ เสเกรตารีตูอินวี เงินเดือนปีละ 60 ชั่ง) พระราชบัญญัติสำหรับกรมทหาร และพระราชบัญญัติคักดินาทหาร (พ.ศ.2431 ร.ก.จ. เล่ม 5 หน้า 98 เงินเดือน เงินปี เบี้ยหวัดเงินรางวัลตามเวลา

รับราชการ) พระราชบัญญัติศึกษาดินาข้าราชการทหารเรือ ร.ศ.119 (พ.ศ.2443) พระราชบัญญัติศึกษาดินาทหารบก ร.ศ.130 (พ.ศ.2454)

ในด้านบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือน เดิมใช้กฎหมายแยกกันคือ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร พ.ศ.2471 และ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 ก่อนจะปรับมารวมกันหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คือ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 ที่ใช้ร่วมกันอยู่ถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะต่างกันในเรื่องชีวิตงาน “ต่อสู้เพื่อป้องกันชาติ” กับการให้บริการประชาชนและสังคม”

การฝึกศึกษาทหารตามรูปแบบ และเป็นรากฐานในปัจจุบัน มิได้ด้อยกว่าภาคส่วนอื่นของสังคมไทย ในปี พ.ศ.2411 สมัย ร.5 จัดตั้ง "ทหารมหาดเล็กไล่กา" ขยายเป็น "ทหารสองโหล" และจัดตั้งเป็น "กองทหารมหาดเล็ก" ในปี พ.ศ.2413 ต้นกำเนิด "กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์" ก่อนที่จะจัดตั้ง "โรงเรียน" ขึ้นในกรมฯ เรียกว่า "คะเด็ดทหารมหาดเล็ก" พ.ศ.2415 ระยะเวลาศึกษา 2 ปี และเกิดการพัฒนา "คะเด็ดทหารหน้า" และกลายเป็น "คะเด็ดสกูล" โดยรวมนักเรียนแผนที่ (ปรากฏในรายงานการศึกษา จ.ศ. 1247 หรือ พ.ศ.2428 ของ "ดิศวรกุมาร" หรือกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ในเวลาต่อมา) และส่วนที่เป็นทหารสังกัด เป็น "โรงเรียนทหารสราญรมย์" แหล่งผลิตนายทหารหลักให้แก่กระทรวงกลาโหมบก เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2430 จัดการศึกษาในระดับตั้งแต่ชั้นปฐมศึกษา ตามหลักสูตรสำหรับสอบวิชาผู้สมัครเข้าเป็นนักเรียนนายร้อย และนักเรียนนายดาบ พ.ศ.2456 อายุ 10 – 25 ปี แยกระดับอายุตามประเภท การรับสมัครเข้าชั้นเรียน โรงเรียนนายร้อยชั้นประถม โรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม โรงเรียนนายดาบ และ ข้อบังคับการรับบุคคลเป็น นนร.และนายช่างกล ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) อายุ 14-18 ปี และมีพัฒนาการ เปลี่ยนชื่อ ไปในรูปแบบต่าง ๆ คือ "โรงเรียนสอนวิชาทหารบก", "โรงเรียนนายร้อยนายสิบ", "โรงเรียนทหารบก", "โรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม", "โรงเรียนนายร้อยทหารบกชั้นประถม", "โรงเรียนนายร้อยทหารบก", ตราข้อบังคับ การรับบุคคลที่สมัครเข้าเป็นนักเรียน โรงเรียนนายร้อยทหารบก พ.ศ.2451 ตามหลักสูตร 6 ปี อายุ 10 – 16 ปี ตามหลักสูตรโรงเรียนทหารบก, "โรงเรียนเทคนิคมทหารบก" จนในที่สุดขนานนามว่า "โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า Chulachomklat Royal Military" เมื่อ 1 มกราคม 2491หลักสูตร 5 ปี และปรับหลักสูตรตามแบบ โรงเรียนนายร้อย ทบ.สหรัฐฯ (West Point) สหรัฐฯ หลักสูตร 4 ปี แต่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปรับหลักสูตรเดิมที่แยกเป็นหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบก 3 ปี และหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยเทคนิคมทหารบก 2 ปี (ศึกษาต่อเนื่อง) รวมเป็นหลักสูตร 5 ปี (พลตรีสุชิน บุญรอด เสนาธิการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และ พลโท สุจินต์ หมวกแก้ว เสธ.โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กล่าวในรายงานการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร 25 ส.ค.43 และ 28 มี.ค.44 ตามลำดับ) และตราพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 ขึ้นมารองรับวิทยฐานะ ศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญา "วิทยาศาสตร์บัณฑิต วท.บ. (ทบ.), (ทร.)และ (ทอ.)" ในฉบับเดียวกับ โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ก่อนที่จะมาปรับหลักสูตรในห้วงปี พ.ศ.2534 เป็น **ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต และ ศิลปศาสตรบัณฑิต** ในปัจจุบัน (พ.ศ.2558) รายละเอียดดูใน ภาคผนวก รายการเอกสารรายงานโรงเรียน พระราชบัญญัติ ประกาศ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทหารสมัยรัชกาลที่ 5 และ 6

2-1 ภาพทหารมหาดเล็กสยาม โดย Francis CHIT 1869 (พ.ศ.2412)

การศึกษาของทหารเรือ เมื่อ 15 ธันวาคม พ.ศ.2442 มีการจัดตั้งโรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายร้อยทหารเรือ และโรงเรียนนายสิบ และเสด็จฯ เปิดโรงเรียนนายเรือ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2449 และตราข้อบังคับ การรับบุคคลที่สมัครเข้าเป็นนักเรียน โรงเรียนนายเรือและนายช่างกล พ.ศ.2454 หลักสูตร 5 ปี อายุ 14 – 18 ปี ส่วนโรงเรียนนายเรืออากาศ มาตั้งขึ้นในระยะหลัง ห้วงปี พ.ศ.2495 – 2496 ห้วงเวลาเดียวกับการปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนเหล่าทัพให้เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี

ฝ่ายทหารมี พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน เป็นการตรากฎหมายลักษณะเดียวกันกับกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ภายหลังประมาณ 50 ปี ซึ่งมีการกำหนด “คณะกรรมการข้าราชการทหาร กขท.” กำหนดอำนาจหน้าที่กว้าง ๆ ในการเสนอแนะและให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับระเบียบข้าราชการทหารแก่ ร.มว.กระทรวงกลาโหม เท่านั้น เงินเดือนทหาร เดิมจะแยกเป็น พระราชกฤษฎีกา ที่ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร เป็นบัญชีอัตราเงินเดือนทหารหมายเลข 1 2 และ 3 ก่อนที่จะปรับไปรวมกับบัญชีเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ.2538 ที่บังคับใช้กับทุกกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐในปัจจุบันนี้

จุดกำเนิด การผลิต การศึกษา ค่าตอบแทน เงินเดือน บำเหน็จบำนาญ ที่แตกต่างกันตั้งแต่เริ่มต้น แล้วปรับมารวมกันภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกันในฐานะ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” แต่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และระเบียบข้าราชการทหาร มีพัฒนาการที่ต่างกันมากถึง 50 ปี ทำให้การได้รับการยอมรับของสาธารณชน คนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะการ “รับรองคุณวุฒิ เทียบคุณวุฒิทางการศึกษา รับรองวิทยฐานะตามศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร ประกาศนียบัตรของแต่ละสถานศึกษา” ซึ่งที่มาของกฎหมาย ที่เป็นอำนาจอันชอบธรรม ต่างกัน ความเข้าใจของคนในองค์กรและสาธารณชนที่ไม่ได้ศึกษาในรายละเอียด ย่อมแตกต่างกันไปด้วย กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่จะต้องเข้ามาแก้ปัญหา

การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

การทหารสมัยใหม่ของไทย วิวัฒนาการขึ้นมาในสมัยรัชการที่ 4 ในยุคล่าอาณานิคมของชาวตะวันตก จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เวียดนาม พม่า ฟิลิปปินส์ และรัฐโดยรอบช่องแคบมะละกา ต่างตกเป็นอาณานิคม

นิคมของหลายหลายประเทศไปแล้วทั้งสิ้น โดยสหรัฐอเมริกา เพิ่งจะรวมประเทศและเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในเอเชีย พระองค์ท่านได้พยายามพัฒนาประเทศในทุกด้าน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศในยุคนั้น ทั้งด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานของชาติ มิใช่รัฐชาติที่เพิ่งเกิดใหม่ โดยเอาต้นแบบของการจัดการทหารสยามในขณะนั้น ได้มาจากทหารซีปอย “Sepoy” (ทหารรับจ้างชาวมุสลิมและฮินดูที่อังกฤษนำมาฝึก) ในแคว้นเบงกอล อินเดีย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งสยามอยู่ในภาวะที่ล่อแหลมต่อการตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส และอังกฤษ แม้ว่าจะได้ทรงพัฒนาปรับปรุงกิจการทหารไปอย่างมากแล้วก็ตาม แต่ก็ไม้อาจตัดทอนกำลังอำนาจทางทหารของมหาอำนาจในขณะนั้นได้ ดังกรณีเหตุการณ์ รศ.112 จึงต้องทรงเปลี่ยนมาใช้ยุทธศาสตร์การถ่วงดุลอำนาจของประเทศมหาอำนาจในยุคนั้น จนสามารถนำพาสยามให้รอดพ้นจากการเป็นอาณานิคมได้เพียงประเทศเดียวในเอเชีย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ต่อยุทธศาสตร์ยอมรับของนานาอารยประเทศด้วยการส่งกำลังทหารสยามไปร่วมรบสงครามโลกครั้งที่ 1 ในยุโรป สิ้นสุดของการที่ต้องพยายามดิ้นรนหนีการตกเป็นเมืองขึ้น

2-2 ภาพการปรับปรุงการทหารสมัย ร.5

วันศุกร์ที่ 6 เดือนห้า แรมหนึ่งค่ำ ปีกุน อัฐศก จุลศักราช 1248 (พ.ศ.2429) เป็นวันที่ 6728 ใน ร.5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตรา **พระราชบัญญัติสำหรับตั้งกรมทหาร** เนื่องจากราชการทหารบกทหารเรือ ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งขึ้นแต่ก่อน เป็นครั้งเป็นคราวตามเวลาจำเป็นที่มีเหตุ ต้องเปลี่ยนแปลงตามกระบวนยุทธนาการที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ โดยโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาการทั่วไปในกรมทหารทั้งปวง “**คอมมานเดอ อิน ชิฟ**” (แต่งตั้งผู้ว่าการแทนผู้บังคับบัญชาการทั่วไป ปีต่อปีขณะที่ยังทรงพระเยาว์)

15 เมษายน ร.ศ.109 (พ.ศ.2433) ตรา **พระราชบัญญัติจัดการกรมยุทธนาธิการ** ยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงยุทธนาธิการ (**มินิสเตอร์ออฟวาร์แอนด์มาริน**) เพื่อจัดกิจการ ทบ. และ ทร. เลิกตำแหน่งผู้บัญชาการทั่วไป (คอมมานเดอ อิน ชิฟ) โดยมี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปฏิบัติในหน้าที่จอมพล สนองพระองค์แทนพระมหากษัตริย์ซึ่งทรงสิทธิขาดในกระทรวงกลาโหม โดยมี สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช เป็นเสนาบดีว่าการกรมยุทธนาธิการ พระยาสุรศักดิ์มนตรี เป็น ผู้บัญชาการทหารบก และ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจรจรัสวงศ์ เป็น ผู้บัญชาการทหารเรือ

พ.ศ.2435 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง “กรมยุทธศึกษา” เพื่อมีหน้าที่จัดการศึกษาของนักเรียนนายทหารบกโดยเฉพาะ ให้ พลโทพระสราสาสน์พลชั้นร์ เมื่อยังเป็น ร.อ.เยรีนี (Gerolamo Emilio Gerini) รับหน้าที่อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนทหารสราญรมย์ด้วย กรมยุทธศึกษา ในสมัยนั้นขึ้นตรงต่อ กรมยุทธนาธิการ มีที่ตั้งที่วังสราญรมย์ นับเป็นจุดเริ่มต้นของหน่วยบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมบก และแปรสภาพเป็น “กรมยุทธศึกษาทหารบก” ในที่สุด

3 มีนาคม 2446 ตรงกับวันแรม 2 ค่ำ เดือน 4 ปีเถาะ ร.5 ได้เริ่มตั้ง “กรมยุทธศึกษาทหารเรือ” เป็นหน่วยขึ้นตรงกรมทหารเรือ (คำสั่งกรมทหารเรือ ที่ 1/1552 ลงวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2446 ร.ศ.122) โดยมี ที่ทำการอยู่บริเวณพระราชวังเดิม(พระราชวังสมเด็จพระตากสินมหาราช) จ.ธนบุรี มีหน้าที่บังคับบัญชาโรงเรียนนายเรือ ซึ่งขณะนั้นมีแผนกที่ขึ้นตรงอยู่ 2 แผนก คือ กองโรงเรียนนายเรือ และ กองแผนที่ ทั้งนี้มีนายเรือเอกผู้ช่วยหม่อมไพชยนต์เทพ (หม่อมราชวงศ์พิณ สนิทวงศ์) เป็นเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารเรือคนแรก มีสถานที่ทำงานตั้งอยู่ ณ พระตำหนักแก่งพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือ พระตำหนักแก่งพระปิ่น

17 ธันวาคม ร.ศ.128 (พ.ศ.2452) มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้ง “กรมยุทธศึกษา” (ในกรมเสนาธิการทหารบก ซึ่งประกอบด้วย กรมยุทธศึกษา กรมยุทธสาตรา และกรมแผนที่) โดยมี พลตรีสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนพิศณุโลกประชานารถ ผู้บัญชาการโรงเรียนทหารบกและเสนาธิการทหารบก เป็น “เจ้ากรมยุทธศึกษา” และ พันโทหลวงภูวนารถนฤบาล ผู้ช่วยเสนาธิการทหารบก เป็น “เจ้ากรมยุทธสาตรา” ด้วย ซึ่งเป็นการยกเลิก “กรมบัญชาการโรงเรียน” (หน่วยขึ้นตรง กรมยุทธนาธิการ) และตำแหน่ง “ผู้บัญชาการโรงเรียนทหารบก”

17 กันยายน 2491 พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2491 มาตรา 3 ข้อ 2 กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ และมาตรา 5 กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่อำนวยการศึกษา การฝึกฝนอบรมและการเรียบเรียงตำราและแบ่งส่วนราชการออกเป็น 9 หน่วย (โรงเรียนนายทหารนักบิน, กองโรงเรียนการบิน, กองโรงเรียนสื่อสาร, กองโรงเรียนอาวุธ, กองโรงเรียนการถ่ายรูป, กอง โรงเรียนทหารราบ, กองโรงเรียนช่างอากาศ, กองโรงเรียนพลอากาศ และกองโรงเรียนจ่าอากาศ)

12 ตุลาคม 2491 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมเสนาธิการกลาโหม ในกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2491 มาตรา 3 ข้อ 6. กองอำนวยการศึกษาและวิจัย และ มาตรา 9 กองอำนวยการศึกษาและวิจัย มีหน้าที่อำนวยการศึกษาและวิจัย ในเรื่องการป้องกันราชอาณาจักร การยุทธผสมทัพ และการเพิ่มพูนสมรรถภาพแก่นายทหารชั้นผู้ใหญ่ตามที่จำเป็น ถือเป็นกำเนิดของ “กรมยุทธศึกษาทหาร”

การบริหารการศึกษาของประเทศไทย

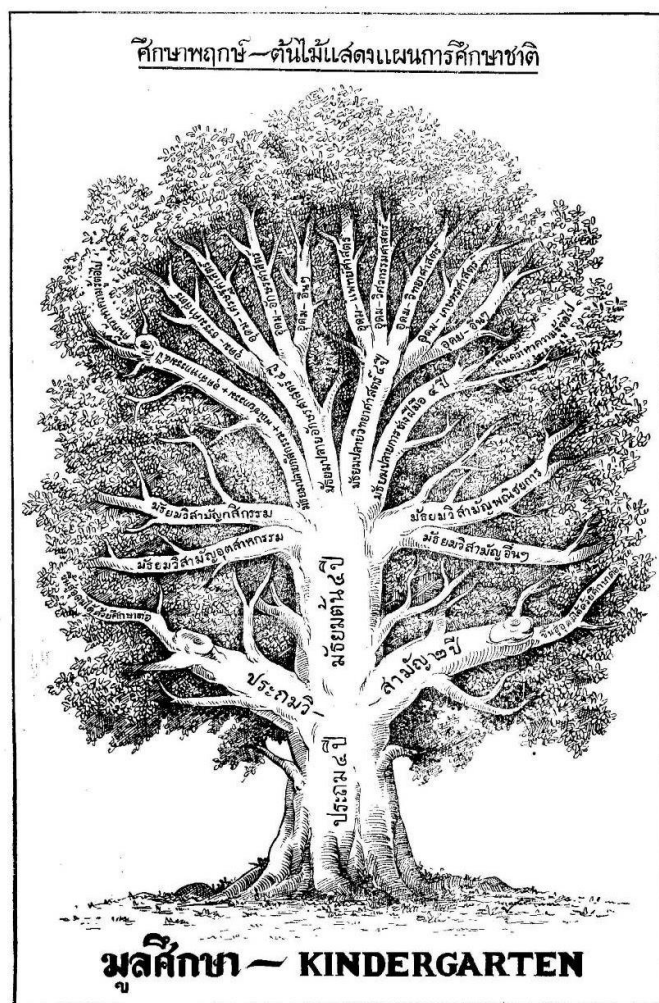
ในระยะแรกการศึกษาสมัยใหม่ของประเทศไทยเริ่มดำเนินการในรูปการศึกษาเอกชนในปลายสมัย ร.4 โดยขอพระราชทานอนุญาตก่อตั้งโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน และโรงเรียนอัสสัมชัญในหัวตันรัชสมัย ร.5 ซึ่งพระองค์ได้ทรงก่อตั้งโรงเรียนสำหรับราชกุมาร โรงเรียนมหาดเล็ก โรงเรียนแผนที่ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ โรงเรียนทหารสราญรมณ์ โรงเรียนนายร้อยนายสิบ โรงเรียนนายเรือ และขยายตัวไปยังมณฑลหัวเมืองต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งหลักสูตรการศึกษาเน้นเพื่อให้มีความรู้ อ่านออกเขียนได้ สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ในสภาวะการณ์ของประเทศในขณะนั้น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาระดับประถมศึกษาและ

มัธยมศึกษา จนพัฒนาเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนซึ่งกลายเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา ก่อนที่จะแปรสภาพเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ.2459 (สมัย ร.6) และได้มีการตรากฎหมายควบคุมโรงเรียน ด้วยพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2461และ พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2464 โดยอยู่ในการกำกับดูแลของแผนกกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ (เว้นโรงเรียนทหาร) หลักสูตรการศึกษา อยู่ในรูปประกาศ จัดตั้งหลักสูตร ประกาศหลักเกณฑ์การสอบ หรือประกาศหลักเกณฑ์การสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนในแต่ละประเภท

ในห้วงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ได้มีการกำหนดวิธีการบริหารการศึกษาของประเทศในรูปแบบแผนการศึกษาชาติ ที่ครอบคลุมการศึกษาทุกระดับทั้งประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ การอุดมศึกษา ก่อนที่จะมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งที่สองของประเทศคือ มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ.2476 และในห้วงปี พ.ศ.2484-2486 จึงมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จนเป็นเหตุให้โรงเรียนทหาร ปรับหลักสูตรให้เป็นระดับเดียวกับมหาวิทยาลัยในห้วงปี พ.ศ.2491 ในที่สุด โดยไม่อยู่ในระบบแผนการศึกษาชาติ

พัฒนาการของแผนการศึกษาชาติ

การบริหารการศึกษา เท่าที่ปรากฏเป็นหลักฐาน มีการ **ประกาศแผนการศึกษาชาติ** ครั้งแรกเมื่อ **28 มีนาคม 2475** ระบบประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย 4-4-4 ระดับอุดมศึกษา “ควรรู้ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาโบราณ อย่างน้อย 2 ภาษา (อังกฤษ จีน ฝรั่งเศส เยอรมัน บาลี หรือ สันสกฤต ตามลำดับ)” แบ่งประเภทโรงเรียนเป็น โรงเรียนรัฐบาล, โรงเรียนประชาบาล และ โรงเรียนราษฎร์ แบ่งเป็นการศึกษาสายสามัญ กับสายวิสามัญ พร้อมภาพ “ศึกษาพฤษภ” เป็นแผนระดับ “รัฐ” ที่มององค์รวม โดยนายกรัฐมนตรี ลงนามสนองพระบรมราชโองการก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กำหนดให้กระทรวงธรรมการ ทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐบาล และมีการปรับปรุงอีก 2 ครั้งในปี พ.ศ.2479 และ พ.ศ.2494 ทั้ง 3 แผนการศึกษา เน้นพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ ไม่กล่าวถึงการศึกษาเฉพาะทางของกระทรวงกลาโหม แต่อย่างใด

2-3รูป “ศึกษาพฤษ์” ทั่วยประกาศแผนการศึกษาชาติ 28มีนาคม 2475

การบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เริ่มแรกจากการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ตามความมุ่งหมายเฉพาะด้าน การผลิตข้าราชการ การศึกษาด้านการเมืองการปกครอง การเกษตรศาสตร์ การแพทยศาสตร์ ศิลปากร ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีเจ้ากระทรวงเป็นประธานหรือหัวหน้าคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ส่วนสถาบันที่ไม่เป็นการเฉพาะด้าน ก็จะใช้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา (ธรรมการ) หรือนายกรัฐมนตรี เป็นประธานหรือหัวหน้าคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย จนมีการปรับเปลี่ยนตามตำแหน่งความสำคัญตามสายการบังคับบัญชา การบริหารประเทศ ซึ่งก่อปัญหาในทางปฏิบัติจนกระทั่ง มีการตราพระราชบัญญัติสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ.2499 โดยมี นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และพัฒนาเป็นสภากาการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติสภากาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2502 ยกเลิก “สภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ.2499” ยังคงมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และปรับปรุงในปี พ.ศ.2512 ต่อมา ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2521 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และปรับปรุงในปี พ.ศ.2535 “องค์กรบริหารการศึกษาของชาติ” เน้นพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะการศึกษาในระบบของกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศแผนการศึกษา

แห่งชาติ ต่อมาอีก 4 ฉบับ (พ.ศ.2503, 2512, 2520 และ 2535) ปรับชั้นเรียน ม.6 ม.8 ม.ศ.5 กลับมาเป็น ม.6 ใหม่ แต่ก็ยังไม่กล่าวถึงการศึกษาเฉพาะทางของกระทรวงกลาโหม เช่นเดิม

ในห้วงปี พ.ศ.2502 – 2520 สภาการศึกษาแห่งชาติ ประกาศแผนการศึกษาชาติ รวม 3 ฉบับ พ.ศ.2503, 2512 และ 2520 ก่อนแปรสภาพเป็นคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ในปี พ.ศ.2521 – 2541 ซึ่งกำหนดให้ รอง นายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีการประกาศ ให้ใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2535 ในที่สุด ได้ปรับเป็น “สภาการศึกษา” ตาม พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง เลขาธิการ สภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขาธิการ มีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นองค์กรรับผิดชอบ และเป็นนิติบุคคล กำหนดหน้าที่รับผิดชอบหลัก คือ พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบาย แผน และ มาตรฐานการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ประเมินผลการจัดการศึกษา และให้ความเห็นหรือ คำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความใน พระราชบัญญัติฯ โดยการเสนอ นโยบาย แผนการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

กระแสดการปฏิรูปการศึกษา งานวิจัย 42 เรื่อง เป็นที่มาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553) กำหนดให้มี “สภาการศึกษา” โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (รวมทั้ง ปลัดกระทรวงกลาโหม) และผู้แทนภาคส่วนของสังคม องค์กรเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ และองค์กรทางศาสนา เป็นกรรมการ และเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรก ที่ ใช้บังคับกับทุกกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง หน้าที่ของสภาการศึกษา ปรับเปลี่ยนจากหน้าที่เชิงปฏิบัติการ ซึ่งให้ไปอยู่กับ “สภาสถานศึกษา” แต่ “สภา การศึกษา” มาทำหน้าที่เชิงนโยบาย การบริหารการศึกษา โดยมี “สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา” มี ฐานะเป็นนิติบุคคล เทียบเท่าสำนักปลัดกระทรวง เป็นองค์กรรับผิดชอบ สภาการศึกษา มีอำนาจหน้าที่เพียง 5 ประการ คือ

1. พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ
  2. พิจารณาเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา
  3. พิจารณาเสนอ นโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
  4. ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
  5. ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ
- การเสนอ นโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

พัฒนาการในภาพรวมที่ผ่านมา มีการให้ความสำคัญกับ “การศึกษา” ในระดับชาติอย่างมาก มีการปรับเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารสูงสุด ให้เหลือเพียงการควบคุม นโยบาย แผน มาตรฐาน และ การสนับสนุนทรัพยากรเท่านั้น ต่างจาก “สภาการศึกษาวิชาการทหาร” ซึ่งยังคงทำหน้าที่หลักในระดับ ปฏิบัติการ เทียบเท่า “สภามหาวิทยาลัย” มาโดยตลอด แต่ก็มี บางห้วงเวลา ที่มาพิจารณาเรื่องในเชิง นโยบายเป็นบางครั้งบางคราว

นโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหมและกองทัพไทย

ในส่วนการกำหนดนโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ในห้วงที่ผ่านมา ได้มีการกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ไว้แล้ว โดยสรุปคือ ให้สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทหาร ที่จะต้อง “เทียบเท่าหรือสูงกว่า” มาตรฐานการศึกษาของสถาบันภายนอก สามารถเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ ปริญญา กับสถาบันการศึกษาทั้งภายใน และต่างประเทศ โดยกำหนดเป็นคำสั่งนโยบาย (รายละเอียดของคำสั่งนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ดูภาคผนวก)

- คำสั่ง กระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 220/45 เรื่อง นโยบายด้านการศึกษา กระทรวงกลาโหม ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2545

- คำสั่ง กองบัญชาการทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ 760/49 เรื่อง นโยบายการปรับปรุงและพัฒนา ระบบการฝึก - ศึกษา กระทรวงกลาโหม ลงวันที่ 22 กันยายน 2549

- คำสั่งกองทัพไทย (เฉพาะ) ที่ 55/51 เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย ลงวันที่ 18 เมษายน 2551

นโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เป็นการกำหนดขึ้นมาเพื่อรองรับกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542) ซึ่งเป็นกฎหมายศึกษาระดับแรกที่มีผลบังคับใช้ครอบคลุมทุกกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เป็นองค์กรอิสระตามกฎหมายฉบับอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกันทางด้านการศึกษาของประเทศ และในระดับสากล นโยบายการปรับปรุงและพัฒนา ระบบการฝึก - ศึกษา กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2549 เป็นคำสั่งนโยบายให้ปรับปรุงระบบการฝึกศึกษาให้เป็นไปตามสภาวะการณ์ของประเทศที่เป็นจริง ฝึกศึกษาให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องนำไปปฏิบัติ และนโยบายการศึกษาของกองทัพไทย พ.ศ.2551 เป็นคำสั่งนโยบายฉบับหลังสุดที่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างกำลังกองทัพ

งานวิจัยเพื่อกำหนดบทบัญญัติในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ เรื่องการศึกษาเฉพาะกิจ เฉพาะกลุ่ม พ.ศ.2540 (ภายหลัง ใช้คำว่า “การศึกษาเฉพาะทาง”) โดยนายแพทย์ อัมพล จินดาวัฒนะ และคณะเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อประกอบโครงการร่างกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ กล่าวชี้แจงการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหมที่มีบทบัญญัติไว้เป็นรายลักษณะอักษรก่อนหน้านี้อยู่แล้ว

นอกจากนั้น ยังได้แบ่งความรับผิดชอบในด้านการฝึกศึกษาของกระทรวงกลาโหมตามระดับการจัดหน่วยไว้ในกฎหมายคือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 มาตรา 29 “โครงสร้างองค์กรการฝึกและการศึกษาของทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการฝึกและศึกษาในระดับยุทธศาสตร์ การปฏิบัติการรวมของกองทัพไทยและการปฏิบัติการของกองบัญชาการกองทัพไทย และให้กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ รับผิดชอบในระดับปฏิบัติการและระดับยุทธวิธี

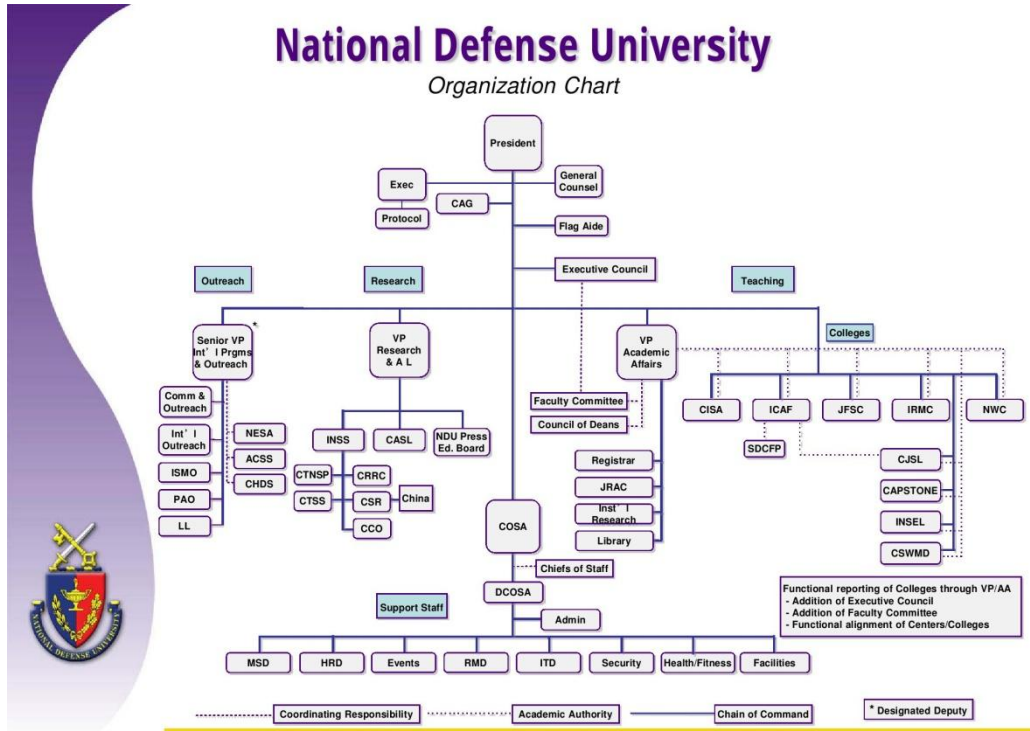
การจัดการศึกษาทางทหารของต่างประเทศ

สหรัฐอเมริกา

มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐอเมริกา (National Defense University: NDU) Fort Lesley J. McNair, วอชิงตัน ดีซี เป็นหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสูงสุดของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานคณะเสนาธิการทหารร่วมสหรัฐฯ ทั้งยังมีภารกิจทางวิชาการที่ต้องตอบสนองโดยตรงต่อรัฐสภาของสหรัฐฯ (Congress) ผ่านทาง รัฐมนตรีกระทรวงการป้องกันประเทศ ประวัติความเป็นมาของสถาบันเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่นักวิชาการทางด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้การศึกษาในระดับสูงแก่ผู้นำของกองทัพ ตามรูปแบบของสถาบันการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (Postgraduate Colleges) รวมไปถึงการสร้างเชื่อมโยงทางการศึกษาอย่างใกล้ชิดระหว่างเหล่าทัพต่างๆ กับภาคอุตสาหกรรมที่สนับสนุนการป้องกันประเทศ โดยเฉพาะระหว่างหน่วยงานการศึกษาวิจัยของทั้งสองภาคส่วน อันนำมาสู่การก่อตั้ง วิทยาลัยอุตสาหกรรมกองทัพบก (Army Industrial College) เมื่อปี ค.ศ.1924

ต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ผลของการทบทวนประสิทธิภาพในการทำสงครามทำให้กองทัพสหรัฐฯ ตระหนักถึงความจำเป็นของการปฏิบัติการร่วมและผสม (Joint and combined) ที่จำเป็นจะต้องอาศัยการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ในปี ค.ศ.1976 สภาคองเกรสเกิดแนวความคิดสำคัญในการที่จะรวบรวมทรัพยากรทั้งหมดตลอดถึงทรัพยากรสิ้นทางปัญญาทางการป้องกันประเทศเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและการป้องกันประเทศอย่างแท้จริง จึงได้มีการสถาปนา มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ (National Defense University: NDU) ขึ้นเป็นหน่วยงานการศึกษาในระดับสูงสุดของประเทศทางด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ โดยได้รวมเอาวิทยาลัยอุตสาหกรรมทหาร (Industrial College of Armed Forces: ICAF) และ วิทยาลัยการทัพแห่งชาติ (National War College: NWC) มาเป็นสองหน่วยขึ้นตรงแรก ต่อมาวิทยาลัยเสนาธิการทหาร (Armed Forces Staff College) หรือ วิทยาลัยเสนาธิการทหารร่วม (Joint Forces Staff College: JFSC) จึงได้ถูกนำมารวมเพิ่มเติมในปี ค.ศ.1981 และยังสามารถก่อตั้งสถาบันการศึกษาหลักที่เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐฯ ขึ้นอีกสองสถาบัน คือ วิทยาลัยการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resources Management College: IRMC) ในปี ค.ศ.1982 และ วิทยาลัยกิจการความมั่นคงระหว่างประเทศ (College of International Security Affairs: CISA) ในปี ค.ศ.2002

ปัจจุบัน นอกจากวิทยาลัยหลักทั้ง 5 แห่งที่ถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินภารกิจของมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐฯ แล้ว มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐฯ ยังประกอบไปด้วยสถาบัน/ศูนย์การศึกษาวิจัยทางด้านต่างๆ ที่สำคัญอีกจำนวนหนึ่ง ตัวอย่างเช่น สถาบันการศึกษายุทธศาสตร์แห่งชาติ (Institute for National Strategic Studies: INSS) ศูนย์ศึกษาอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (Center for the Study of Weapons of Mass Destruction – WMD) ศูนย์เทคโนโลยีและนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (Center for Technology and National Security Policy)

2-4 โครงสร้างการจัดมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐอเมริกา(National Defense University: NDU)

วิสัยทัศน์ของสถาบัน ได้แก่ “การเป็นสถาบันชั้นนำทางการศึกษา การวิจัย และการขยายโอกาส (Outreach) ในเรื่องความมั่นคงแห่งชาติและระหว่างประเทศ” จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว สามารถสรุปเป็นพันธกิจที่สำคัญ 3 ประการของสถาบัน คือ การให้การศึกษา การทำวิจัย และการขยายโอกาส โดยสถาบันมุ่งที่จะเตรียมผู้นำทางทหารและพลเรือนทั้งจากประเทศสหรัฐฯ และมิตรประเทศ ในการประเมินความท้าทายทางด้านความมั่นคงแห่งชาติและระหว่างประเทศ ผ่านทางกระบวนการศึกษาและวิจัยที่เป็นสหวิทยาการ การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ และการขยายโอกาสทางด้านต่างๆ

พัฒนาการในเรื่องของการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ออกมาเป็นศาสตร์ทางด้านต่างๆ ของมนุษย์ ทำให้เกิดความตระหนักได้อย่างแท้จริงถึงความสำคัญและจำเป็นของสถาบันในรูปแบบมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งรวมและผลิตองค์ความรู้ ตลอดถึงถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคลากรทางด้านต่างๆ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูงสุด โดยรูปแบบการดำเนินการของสถาบันการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยที่แตกต่างไปจากสถาบันการศึกษาในระดับอื่นๆ ทำให้เกิดการขับเคลื่อนในการแสวงหาและสร้างสรรค์องค์ความรู้ เสรีภาพทางวิชาการ ตลอดไปจนถึงเป็นการบูรณาการทรัพยากรทางการศึกษาทั้งปวงให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ความสำคัญและความจำเป็นทั้งปวงของสถาบันการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยตามที่ได้กล่าวมานี้ ยังอาจถือเป็นประโยชน์สำคัญที่ได้รับจากความเป็นสถาบันในรูปแบบของมหาวิทยาลัยอีกด้วย ในส่วนของอุปสรรคในการพัฒนา ที่สำคัญคงเป็นเรื่องของการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Resistance to change) ที่เป็นลักษณะโดยธรรมชาติของทุกองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในส่วนของมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐฯ ซึ่งได้ถูกก่อตั้งขึ้นตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมไปถึงมีกฎหมายสำคัญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องออกมารองรับในการสนับสนุนให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้วยดี จึงทำให้มหาวิทยาลัยสามารถก้าวข้ามอุปสรรคที่สำคัญต่างๆ ไปได้

อย่างไรก็ดี การพัฒนาตนเองให้เป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางก็ยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งอยู่ต่อไป

วิทยาลัยกิจการความมั่นคงระหว่างประเทศ (College of International Security Affairs: CISA) Fort Lesley J. McNair, วอชิงตัน ดีซี มีภารกิจสำคัญในการให้องค์ความรู้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นบุคลากรทางทหารและหน่วยงานภาคพลเรือนของในและต่างประเทศ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามและสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่ซับซ้อนในทุกรูปแบบ วิทยาลัยกิจการความมั่นคงระหว่างประเทศถือเป็นจุดศูนย์กลางสำคัญของการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมถึงระหว่างองค์กร เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันระหว่างเหล่าทัพ หน่วยงาน และประเทศต่างๆ ผู้ที่จบการศึกษาในหลักสูตรของทางวิทยาลัยจะได้รับการประสาทน**ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**ในสาขาการศึกษาความมั่นคงเชิงยุทธศาสตร์ (Master of Arts Degree in Strategic Security Studies – MASSS) หลักสูตรของวิทยาลัยกิจการความมั่นคงระหว่างประเทศใช้เวลาในการศึกษารวมทั้งสิ้น 10 เดือน เป็นจำนวน 35 หน่วยกิต โดยเนื้อหาของการศึกษาประกอบไปด้วยหลักยึดที่เป็นเสาหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. หลักสูตรที่เป็นแกนกลาง ซึ่งมุ่งให้ความรู้พื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีเชิงยุทธศาสตร์และความมั่นคง
2. หลักการคิดเชิงวิพากษ์ ที่มุ่งสร้างเสริมทักษะและเครื่องมือให้แก่ผู้เรียนในการทำการวิจัย วิเคราะห์ และอภิปรายผล
3. หลักสูตรที่เป็นทางเลือก เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการแสวงหาความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนเองสนใจ
4. หลักสูตรเฉพาะของสาขาวิชาต่างๆ ที่ประกอบไปด้วย การต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ การศึกษาทางด้านความมั่นคงนานาชาติ การฟื้นฟูและสร้างเสถียรภาพ และการป้องกันหรือความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ

วิทยาลัยการทัพแห่งชาติ (National War College: NWC) Fort Lesley J. McNair, วอชิงตัน ดีซี เป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงที่มุ่งเน้นในเรื่องเกี่ยวกับ “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ” อันอธิบายได้ว่า เป็นศาสตร์และศิลป์ในการพัฒนา ประยุกต์ใช้ และประสานการปฏิบัติของเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับพลังอำนาจแห่งชาติ (ทางการทูต ข้อมูลสารสนเทศ การทหาร และ เศรษฐกิจ) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงแห่งชาติ โดยภารกิจที่สำคัญของวิทยาลัยการทัพแห่งชาติ คือ การให้การศึกษแก่ผู้นำในอนาคตทั้งของกองทัพ หน่วยงานภาครัฐและภาคพลเรือน ในเรื่องเกี่ยวกับนโยบายระดับสูง การบังคับบัญชา และหน้าที่การอำนวยการ

หลักสูตรวิทยาลัยการทัพแห่งชาติ เป็นหลักสูตรสำหรับผู้ศึกษาระดับอาวุโสสูง โดยจะศึกษาในเรื่องของยุทธศาสตร์และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติภายใต้กรอบของการปฏิบัติการร่วมและการปฏิบัติการระหว่างหน่วยงาน เป็นหลัก มีระยะเวลาการศึกษาทั้งสิ้น 10 เดือน โดยมีการศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหาวิชาหลักและเนื้อหาวิชาเลือกเฉพาะด้าน รวมทั้งมีการศึกษาภาคสนาม การทำงานนิพนธ์ และการสอบป้องกันงานนิพนธ์ด้วย สำหรับผู้ที่จบการศึกษาในหลักสูตรวิทยาลัยการทัพแห่งชาตินี้จะได้รับการประสาทน**ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**ในสาขายุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (Master of Arts Degree in National Strategic Security)

ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างวิทยาลัยการทัพแห่งชาติ กับวิทยาลัยการทัพของเหล่าทัพต่างๆ คงจะเป็นเรื่องของจุดเน้นที่สำคัญ ซึ่งในส่วนของวิทยาลัยการทัพแห่งชาติจะมุ่งเน้นไปที่เรื่องของการวางแผนและนโยบายในระดับสูงที่เป็นระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Level) ขณะที่วิทยาลัยการทัพของเหล่าทัพต่างๆ จะมีจุดสนใจหลักอยู่ที่การวางแผนและการปฏิบัติในระดับยุทธการ (Operational Level) ที่เป็นเรื่องของเหล่าทัพตนเอง นอกจากนี้ ในส่วนของผู้เข้ารับการศึกษาที่มีความแตกต่างกันตรงที่ผู้เข้ารับการศึกษาของวิทยาลัยการทัพแห่งชาติจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่และมีความรับผิดชอบอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการร่วมและการปฏิบัติการระหว่างหน่วยงาน ขณะที่ผู้เข้ารับการศึกษาโดยส่วนใหญ่ในวิทยาลัยการทัพของเหล่าทัพต่างๆ จะเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หลักหรือมีความเกี่ยวข้องกับเหล่าทัพนั้นๆ

วิทยาลัยอุตสาหกรรมทหาร (Industrial College of Armed Forces: ICAF) Fort Lesley J. McNair, วอชิงตัน ดีซี เป็นหนึ่งในสถาบันการทหารระดับสูงที่ก่อตั้งมาอย่างยาวนานนับย้อนไปถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งกองทัพสหรัฐฯ ได้เห็นถึงความจำเป็นของความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างเหล่าทัพที่ปฏิบัติหน้าที่ในการศึกสงคราม กับ ภาคอุตสาหกรรมที่ต้องทำการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ให้แก่กองทัพในการทำศึกสงครามต่างๆ ความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของทั้งสองภาคส่วนนับเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุภารกิจของกองทัพ วิทยาลัยอุตสาหกรรมทหารจึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้ชื่อของวิทยาลัยอุตสาหกรรมการทัพบก นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1924 ก่อนที่จะเปลี่ยนชื่อมาเป็นวิทยาลัยอุตสาหกรรมทหารดังเช่นในปัจจุบัน ภารกิจหลักของวิทยาลัย คือ การให้การศึกษาแก่บุคลากรทางการทหารและพลเรือนที่ได้รับการคัดเลือก ในเรื่องของภาวะผู้นำทางยุทธศาสตร์ การพัฒนายุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ รวมไปถึงการประเมิน การระดมกำลัง และการจัดการทรัพยากรในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ได้วางเอาไว้ ทั้งนี้ ผู้ที่จบการศึกษาในหลักสูตรของทางสถาบันจะได้รับการประศาสน์ **ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต** ในสาขายุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรแห่งชาติ (Master of Science Degree in National Resource Strategy)

วิทยาลัยการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resources Management College: IRMC) Fort Lesley McNair, วอชิงตัน ดีซี เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งให้ความรู้แก่บุคลากรทั้งของกองทัพ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานภาคพลเรือน เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่กำลังเกิดขึ้น ปัจจุบันทางสถาบันกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตรให้สามารถประศาสน์ **ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต** ในสาขาผู้นำทางยุทธศาสตร์ภาครัฐ (Master of Science Degree in Government Strategic Leader) มีจุดมุ่งเน้นสำคัญที่องค์กรประกอบพลังอำนาจแห่งชาติทางด้านข้อมูลสารสนเทศ สำหรับภารกิจหลักของวิทยาลัย ได้แก่ การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้นำทางการทหารและภาคพลเรือนในการกำหนดทิศทางให้กับองค์กรประกอบพลังอำนาจแห่งชาติทางด้านข้อมูลสารสนเทศ โดยการใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องให้เกิดความได้เปรียบทางยุทธศาสตร์อย่างสูงสุด ผู้เข้ารับการศึกษา โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับของผู้บริหารระดับกลางไปจนถึงระดับสูงที่มาจากองค์กรทุกภาคส่วน โดยมีการจัดการศึกษาในหลายรูปแบบทั้งแบบในห้องเรียน แบบการสื่อสารทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต และแบบนอกสถานที่ (ในหน่วยงาน/พื้นที่ปฏิบัติการ) นอกจากนี้ ทางวิทยาลัยฯ ยังได้มีความร่วมมือกับหลายประเทศและหลายสถาบันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นการจัดการศึกษา การอบรม การสัมมนา และการสนับสนุนบุคลากร/ทรัพยากร ตัวอย่างเช่น โครงการความร่วมมือเป็นระยะเวลา 18 เดือนกับศูนย์ภูมิภาคในการจัดการทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศของโรมาเนีย ซึ่งสำเร็จลุล่วงไปเรียบร้อยแล้วและได้กลายเป็นต้นแบบให้กับโครงการอื่นๆ ของกระทรวงกลาโหมในประเทศต่างๆ โครงการความร่วมมือกับ

คณะจากวิทยาลัยเสนาธิการทหารและการป้องกันประเทศแห่งบูลกาเรีย ในการพัฒนาโครงการเปลี่ยนผ่านระบบในการป้องกันประเทศ การจัดหลักสูตรความปลอดภัยทางข้อมูลสารสนเทศในกรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เป็นจำนวนถึง 5 หลักสูตร ในช่วงปี ค.ศ.2008 ที่ผ่านมา และความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติของสิงคโปร์ในการพัฒนาโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงกลาโหม ในเรื่องเกี่ยวกับขีดความสามารถของประธานกรรมการบริหารฝ่ายข้อมูลสารสนเทศ (CIO) เป็นต้น

วิทยาลัยเสนาธิการทหารร่วม (Joint Forces Staff College: JFSC) นอร์ฟอล์ค มลรัฐเวอร์จิเนีย คณะผู้บริหารที่สำคัญของสถาบัน ประกอบไปด้วย เสนาธิการวิทยาลัย คณบดีฝ่ายกิจการการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนการทำสงครามขั้นสูงร่วม ผู้อำนวยการโรงเรียนการทำสงครามร่วมและผสม ผู้อำนวยการโรงเรียนการบังคับบัญชา ควบคุม และปฏิบัติการข้อมูลสารสนเทศร่วม และ ผู้อำนวยการโรงเรียนการศึกษาต่อเนื่องและทางไกลร่วม ซึ่งมีที่ตั้งปัจจุบันแยกออกมาเป็นวิทยาเขตต่างหากจากตัวมหาวิทยาลัยฯ อยู่ในเมืองนอร์ฟอล์ค มลรัฐเวอร์จิเนีย ทางตอนใต้ของกรุงวอชิงตัน ดีซี

วิทยาลัยเสนาธิการทหารร่วมมีวิสัยทัศน์ในการที่จะ ดำรงความเป็นสถาบันชั้นนำที่ให้การศึกษาก่อกำเนิดบุคลากรทางด้านความมั่นคงแห่งชาติ ในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินการยุทธธรรม โดยมีภารกิจสำคัญ ได้แก่ การให้การศึกษาก่อกำเนิดบุคลากรทางด้านความมั่นคงแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินการยุทธธรรม ยุทธผสม และการปฏิบัติการระหว่างหน่วยงาน เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบหลักในการทำงานเป็นทีม ทักษะคนดี และมุมมองเกี่ยวกับการปฏิบัติการร่วม ผสม และระหว่างหน่วยงาน การจัดการศึกษาในหลักสูตรของวิทยาลัยแบ่งออกเป็นการศึกษาตามโรงเรียนหลักที่สำคัญต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย

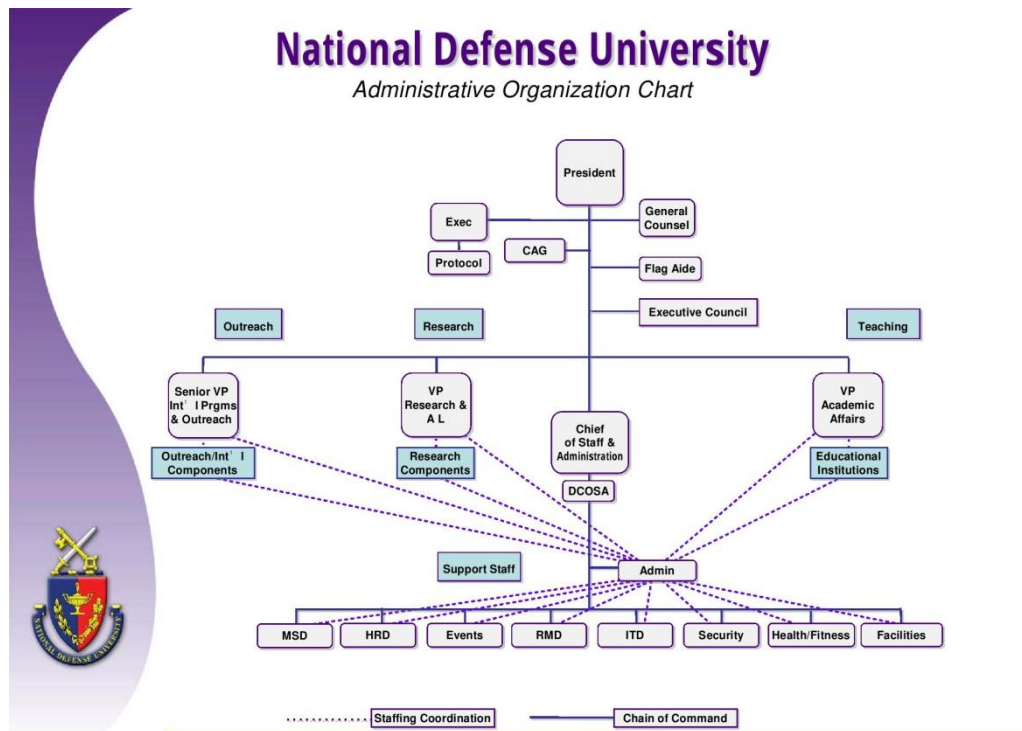
โรงเรียนการทำสงครามร่วมและผสม (Joint and Combined Warfighting School: JCWS) : จัดการศึกษาหลักสูตร 10 สัปดาห์ เป็นจำนวน 4 หลักสูตรต่อปี โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการฝึกบุคลากรทางการทหารให้มีความสามารถในการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการปฏิบัติระดับยุทธการของกองกำลังร่วมและผสม

โรงเรียนการทำสงครามขั้นสูงร่วม (Joint Advanced Warfighting School: JAWS) : จัดการศึกษาหลักสูตร 11 เดือน ในระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขายุทธศาสตร์และการวางแผนการทัพร่วม (Master of Science in Joint Campaign Planning and Strategy) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนานักวางแผนผู้เชี่ยวชาญในระดับยุทธการ/ยุทธศาสตร์ ผ่านทางหลักสูตรเข้มข้นที่ประกอบไปด้วยการอ่าน การเขียน และการวิจัย

โรงเรียนการบังคับบัญชา ควบคุม และปฏิบัติการข้อมูลสารสนเทศร่วม (Joint Command, Control and Information Operations School: JC2IOS) : ประกอบไปด้วยหลักสูตรใน 2 สาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะสำหรับนายทหารและนายทหารประทวนอาวุโส ได้แก่ หลักสูตรการบังคับบัญชา ควบคุม ติดต่อสื่อสาร คอมพิวเตอร์ และการข่าวกรอง (C4I) ที่ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ และหลักสูตรการปฏิบัติการข้อมูลสารสนเทศ (IO) ที่ใช้เวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ โดยทั้งสองหลักสูตรจะมุ่งเน้นในเรื่องของการปฏิบัติเป็นหลัก

โรงเรียนการศึกษาต่อเนื่องและทางไกลร่วม (Joint Continuing and Distance Education School: JCDES) : เป็นหลักสูตรแบบเดียวกันกับหลักสูตรของโรงเรียนการทำสงครามร่วม

และผสม โดยเปิดการศึกษาปีละ 8 รุ่น แต่ละรุ่นจะใช้การศึกษาแบบผสมผสานเป็นเวลา 40 สัปดาห์ อันประกอบด้วยการศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตจำนวน 37 สัปดาห์ รวมกับการศึกษาในชั้นเรียนอีกเป็นเวลา 3 สัปดาห์ นอกจากนี้ ยังมีการจัดการศึกษาหลักสูตรนายทหารประทวนอาวุโสแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) ที่ใช้เวลาทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง โดยอาศัยการศึกษาด้วยตนเองเป็นหลัก พร้อมกับมีการทดสอบในการจบการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2-5 โครงสร้างการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศสหรัฐอเมริกา

(National Defense University: NDU)

การศึกษาในระดับการผลิตนายทหารสัญญาบัตรหลัก สหรัฐฯ มี 5 สถาบันหลัก คือ (ซึ่งจะกล่าวถึงเฉพาะสถาบันที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการวิจัยครั้งนี้ 3 สถาบัน)

1. โรงเรียนนายร้อยทหารบกสหรัฐฯ (United States Military Academy (USMA) West Point มลรัฐ New York ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2345
2. โรงเรียนนายเรือสหรัฐฯ (United States Naval Academy (USNA) Annapolis, มลรัฐ Maryland ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2388
3. โรงเรียนป้องกันรักษาชายฝั่งสหรัฐฯ (United States Coast Guard Academy (USCGA) New London มลรัฐ Connecticut ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2419
4. โรงเรียนพาณิชย์นาวีสหรัฐฯ (United States Merchant Marine Academy (USMMA) Kings Point มลรัฐ New York ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2486

5. โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐฯ (United States Air Force Academy (USFA) Colorado Springs มลรัฐ Colorado ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2497

โรงเรียนนายร้อยทหารบก (U.S. Military Academy: West Point)

เป้าหมายของการผลิตผู้สำเร็จการศึกษา เป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีคุณลักษณะผู้นำ มีความพร้อมทางสติปัญญา ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรมของนายทหารสัญญาบัตร มีความรอบรู้ ทักษะทหารอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และสมรรถภาพร่างกายที่แข็งแรง เพื่อการรับราชการทหารและเจริญเติบโตในชีวิตรับราชการทั้งในฐานะของการเป็นนายทหารสัญญาบัตรและพลเมืองของประเทศ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ การสร้างพื้นฐานทางสติปัญญาให้แก่นายทหารสัญญาบัตรผู้มีการศึกษาสูง และการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นเพื่อการรับราชการ และการเจริญเติบโตต่อไปในกองทัพบกสหรัฐฯ ทั้งในด้านการฝึกทหาร และสมรรถภาพร่างกาย และการพัฒนาทางวิชาการ ให้มีแนวความคิดที่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง คุณลักษณะ บุคลิกภาพ และความมั่นใจที่จะทำการตัดสินใจในกิจการที่เกี่ยวข้องกับชาติบ้านเมือง สำคัญและกระบวนการให้การศึกษาและพัฒนาจะช่วยให้แก่นักเรียนนายร้อยเข้าใจบทบาทความสัมพันธ์ของนายทหารสัญญาบัตร-ทหาร ผู้รับใช้ชาติ และคุณลักษณะผู้นำแห่งในอดีตลักษณะของความเป็นทหารอาชีพ

เนื่องจากกองทัพ จะต้องทำงานร่วมกับทั้ง ประชาชน และเครื่องจักรกล ทั้งในและต่างประเทศ มีความจำเป็นต้องมีความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์สะสมที่ต้องกำหนดคุณลักษณะในการสร้างนายทหารสัญญาบัตรตามความต้องการของกองทัพต่อการเผชิญกับความท้าทายในหลากหลายอาชีพและการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง

ระเบียบของโรงเรียนนายร้อยสหรัฐฯ กำหนดว่า นักเรียนนายร้อยที่สำเร็จการศึกษาตามที่คณะกรรมการการศึกษาพิจารณา จะต้องสำเร็จทุกชั้นตอนการศึกษาตามที่กำหนด ทั้งด้านวิชาการ ทหาร สมรรถภาพร่างกาย การฝึก และสามารถดำรงคุณลักษณะมาตรฐานทางด้านคุณธรรม ลักษณะผู้นำ โดยจะได้รับปริญญาบัตร ลงนามโดย ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยสหรัฐฯ หัวหน้านักเรียนนายร้อย และคณะบดีคณะกรรมการการศึกษา และได้รับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (Bachelor of Science) โดยมีสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หลากหลายสาขา

การรับรองคุณวุฒิของโรงเรียนนายร้อยสหรัฐฯ ได้รับการรับรองโดย The Middle States Commission on Higher Education ซึ่งเป็นหน่วยงานให้การรับรองคุณวุฒิของ Middle States Association of Colleges and Schools ในปี ค.ศ. 1949 และได้รับการรับรองคุณวุฒิอีกครั้งในรอบสิบปี

หลักสูตรของโรงเรียนทหารของสหรัฐฯ ในสาขาวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมไฟฟ้า การจัดการ วิศวกรรม วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม วิศวกรรมเครื่องกล และวิศวกรรมระบบ รับรองคุณวุฒิโดย the Engineering Accreditation Commission of ABET หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ รับรองคุณวุฒิโดย the Computing Accreditation Commission of ABET

โรงเรียนนายเรือสหรัฐฯ (U.S. Naval Academy)

ปรัชญาของ โรงเรียนนายเรือสหรัฐฯ “ให้ความสนใจไปยังนักเรียนนายเรือ แต่ละนายโดย อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทุ่มเทให้แก่การสอนอย่างแท้จริง ชั้นเรียนเล็กขนาดเฉลี่ยน้อยกว่า 18 คน คณาจารย์ทั้ง 600 คน เป็นคณะนายทหารและพลเรือนจำนวนเท่าๆ กัน เมื่อทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดแล้ว คณาจารย์เหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นอาจารย์ผู้สอนที่ให้การทุ่มเทต่อการสอนมากที่สุดกว่าวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยใด ๆ ในสหรัฐฯ”

หลักสูตรหลักของ โรงเรียนนายเรือสหรัฐฯ เป็นการผสมผสานวิชาบังคับและวิชาเลือกคล้ายคลึงกับหลักสูตรที่เปิดสอนในวิทยาลัยพลเรือนชั้นนำ หลักสูตรมีองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญสามองค์ประกอบ คือ

1. ความต้องการหลักทางวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้จบการศึกษาสามารถคิด แก้ปัญหา และทำการสรุปได้ชัดเจน
2. หลักสูตรวิชาการหลักและการฝึกพลศึกษา เพื่อสอนทักษะทางด้านอาชีพและภาวะความเป็น ผู้นำที่จำเป็นสำหรับนายทหารเรือและนาวิกโยธิน และ
3. วิชาหลักซึ่งเลือกโดยนักเรียนนายเรือที่จะพัฒนาความสนใจและความสามารถเฉพาะของแต่ละคน

เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (Bachelor of Science) โดย เกี่ยวว่าวิชาหลักที่ศึกษาเป็นวิชาอะไรเนื่องจากสาระสำคัญทางเทคนิคของหลักสูตรหลักเอง ผู้อยู่ใน 10 เปอร์เซ็นต์แรกของชั้นเรียนจบการศึกษา Distinction (เกียรตินิยม) ผู้สำเร็จหลักสูตรเกียรตินิยมพิเศษใน 1 ใน 7 ของวิชา (English, Economics, History, Mathematics, Oceanography, Political Science, and Systems Engineering) ที่เลือกจบการศึกษาพร้อมเกียรตินิยม นักเรียนนายเรือเกียรตินิยมต้องทำวิทยานิพนธ์ หรือโครงการวิจัยและแถลงป้องกันต่อหน้าคณาจารย์

โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐฯ (U.S. Air Force Academy)

ตั้งอยู่ที่ Colorado Springs ในเขต El Paso County มลรัฐ Colorado ภารกิจ “ให้การฝึก ศึกษา พัฒนาชาย และหญิง เพื่อมีคุณสมบัติที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตร พัฒนาบุคลิกผู้นำเพื่อรับใช้ กองทัพอากาศและประเทศสหรัฐฯ

“to educate, train, and inspire men and women to become officers of character, motivated to lead the United States Air Force in service to our nation”

โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐฯ กำหนดคุณลักษณะ นักเรียนนายเรืออากาศ ไว้ว่า “เข้มทิศ ศีลธรรมของคน ๆ หนึ่ง เป็นผลรวมของคุณลักษณะต่างๆ ของความเป็นเลิศทางศีลธรรมซึ่งบีบบังคับให้คน กระทำสิ่งที่ถูกต้องถึงแม้จะได้รับแรงกดดันหรือแรงจูงใจในทางตรงกันข้าม” และกำหนดภาวะความเป็นผู้นำไว้ ว่า “กระบวนกรของการโน้มน้าวคนและรับผิดชอบในการเอาใจใส่ผู้ตามขณะที่ประสบความสำเร็จในภารกิจ ร่วม”

การฝึกพื้นฐาน (Basic Training) ให้แก่นักเรียนเป็นการฝึกหนัก 5 สัปดาห์ ทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ การศึกษาทางทหาร (Military Education) เป็นจุดเริ่มต้นที่นักเรียนเรียนรู้ที่จะเป็นนายทหาร วิชาที่

สอนประกอบด้วยยุทธศาสตร์ทหาร หลักคำสอนทางทหาร ประเพณี และความเป็นทหารอาชีพ หลักสูตรการศึกษา 4 ปี สำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Science)

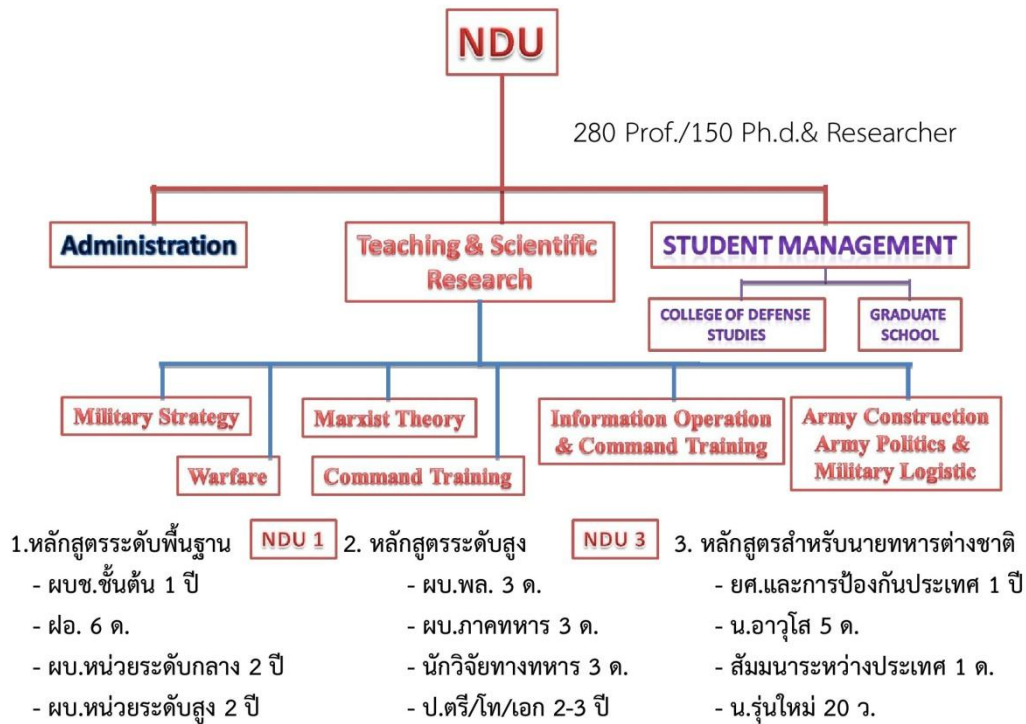
หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง (Reserve Officers' Training Corps (ROTC) ซึ่งจัดตั้ง สำหรับพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในระดับปริญญา และก่อนปริญญาให้มีคุณลักษณะที่พร้อมบรรจุเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตร ในกองทัพสหรัฐฯ ทุกเหล่าทัพ โดยมีศูนย์การฝึกอบรมกระจายอยู่ในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมากกว่า 1,300 แห่งทั่วประเทศ หลักสูตรการฝึกอบรม (Leader Training Course) ระยะเวลา 2 ปี โดยจะต้องผ่านการฝึกเตรียมการ (Challenging and Motivation Program) ระยะเวลา 28 วัน หรือ สำหรับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและประสงค์สมัครเข้ารับทุนการศึกษาตามหลักสูตร 4 ปี แต่จะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด และมีพันธะผูกพันในการรับราชการทหารเป็นเวลา 4 ปี นอกจากนี้ ยังจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนายาหารชั้นประทวน เพื่อการพัฒนาขึ้นเป็นนายทหารสัญญาบัตรในกองทัพ

สาธารณรัฐประชาชนจีน

มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (National Defence University: NDU, People's Liberation Army: PLA) มีผู้บัญชาการวิทยาลัยป้องกันประเทศ (ชั้นยศ พลโท) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ เป็นสถาบันการศึกษาทางทหารชั้นสูงสุดของกองทัพ ก่อกำเนิดขึ้นมาจากศูนย์ฝึกนายทหาร กองทัพแดง (Red Army Officer Training Corps) ที่ก่อตั้งโดย ท่านประธาน เหมา เซตุง เมื่อปี 1927 (พ.ศ.2470) ปัจจุบัน ดำเนินงานภายใต้การอำนวยการของคณะกรรมการกลางทหาร (Central Military Commission: CMC) มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ ให้การศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก และการพัฒนาการป้องกันประเทศที่ทันสมัย มีหน้าที่ให้การศึกษา(Education) นวัตกรรมทฤษฎีทางทหาร (Innovation of Military Theories) แก่ผู้บังคับหน่วยระดับสูง ฝ่ายเสนาธิการ นักวิจัยของกองทัพฯ และนายทหารพันมิตรระดับสูง รวมทั้งฝ่ายบริหารระดับจังหวัดและกระทรวง (Provincial and Ministerial) ขึ้นไป ในกระบวนการตัดสินใจ (Decision-making) วิทยาการป้องกันประเทศ (Defense Education) การพัฒนาความเข้าใจฉันท์มิตรในกลุ่มประชาคมและความร่วมมือระหว่างกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนกับองค์กรภายนอก (Development of Mutual Understanding, Friendship and Cooperation between the PLA and other Armed Forces) รวมทั้งองค์กรนานาชาติ ตลอดจนดำเนินการวิจัยทางยุทธศาสตร์และการพัฒนากองทัพให้ทันสมัย ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่อสภาแห่งรัฐ คณะกรรมการกลาง และกองบัญชาการกองทัพ

มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนงานคือ

- สำนักบริหาร (Executive Branch)
- ส่วนการศึกษา (Academic Departments)
- สถาบันการศึกษา (Courses)

2-6 โครงสร้างการจัดมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพลดปล่อยประชาชนจีน

(National Defence University PLA)

สำนักบริหาร (Executive Branch) แบ่งออกเป็น 4 กอง คือ ส่วนบัญชาการ กองการฝึก (Training Department) กองการเมือง (Political Department) กองธุรการ

ส่วนการศึกษา (Academic Departments) มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ แบ่งออกเป็น 6 คณะ ประกอบด้วย คณะศึกษายุทธศาสตร์ (Strategy Studies) คณะยุทธการศึกษาศาสตร์ (Operational Art) คณะลัทธิมาร์กซิส (Marxism Studies) คณะสงครามสารสนเทศและการควบคุมบังคับบัญชา (Information Warfare and C2) คณะการสร้างกำลังกองทัพและดำเนินงานด้านการเมืองของกองทัพ (Force Development and Political Work) และคณะการส่งกำลังบำรุง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีทางทหารและยุทธโศปกรณ์ (Military Logistics and Military Scientific/ Technological Equipment) นอกจากนี้ยังมีแผนกการศึกษาและการวิจัย 24 แผนก สถาบันวิจัย 6 แห่ง และศูนย์วิจัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง อีก 3 แห่ง ซึ่งรับผิดชอบในการจัดองค์กร ดำเนินการสอน และการวิจัย จัดดำเนินการเรียนการสอนหลักสูตรหลักคือ หลักสูตรการป้องกันประเทศ (Defence Studies Course: DSC) หลักสูตรเสนาธิการร่วม (Joint Staff Course) และ หลักสูตรผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (Higher Command Course)

วิทยาลัยป้องกันประเทศ (College of Defence Studies: CDS หรือ NDU 1) รับผิดชอบการจัดดำเนินการศึกษาหลักสูตรหลัก คือ หลักสูตรเสนาธิการร่วม (Joint Staff Course) หลักสูตรผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (Higher Command Course) หลักสูตรการประชุมสัมมนานานาชาติ (International Symposium Course) หลักสูตรผู้บังคับบัญชาและฝ่ายเสนาธิการระดับสูง (Higher Command and Staff Course) หลักสูตรฟื้นฟูขั้นสูง (Advanced Refresher Course) วิทยาลัยศึกษายุทธศาสตร์ และบัณฑิตศึกษา

(College of Strategic Studies and Graduate School) ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษา และปกครองดูแล นักศึกษานักศึกษาที่เป็นนายทหาร สปจ. ทั้งสิ้น

วิทยาลัยป้องกันประเทศ (College of Defence Studies: CDS หรือ NDU 3) เดิมเป็น แผนกนักศึกษาต่างชาติ เป็นหน่วยขึ้นตรงของ มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ มีหน้าที่ให้การศึกษาแก่นายทหาร ระดับสูงและเจ้าหน้าที่ของรัฐมิตรประเทศ รวมทั้งนายทหาร สปจ. ที่ทำหน้าที่ด้านงานวิเทศสัมพันธ์ในการ แลกเปลี่ยนประสานความร่วมมือระหว่าง สปจ. และมิตรประเทศ การจัดองค์กรประกอบด้วย

- สำนักงานธุรการ (General Office) รับผิดชอบงานด้านแผนงาน การจัด การประสานและการ สนับสนุนด้านการเรียนการสอน งานธุรการและส่งกำลังบำรุง
- แผนกการเมือง (Political Section) รับผิดชอบงานด้านการเมือง และบุคลากร
- แผนกกิจการนักศึกษา (Students Administration Section) รับผิดชอบงานกิจกรรม รายวันของนักศึกษา
- แผนกฝึกอบรมและล่าม (Teaching and Translation Section) รับผิดชอบด้านการ เตรียมการ ประสานงาน และดำเนินการเรียนการสอนและการแปล

ในระดับสถาบันการศึกษาที่ผลิตนายทหารหลักของสาธารณรัฐประชาชนจีน มี 7 สถาบัน คือ

1. **มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ National University of Defense Technology: NUDT)**
2. **มหาวิทยาลัยวิศวกรรมทางเรือ (Naval University of Engineering: NUE)**
3. **โรงเรียนนายเรือต้าเหลียน (Dalian Naval Academy: DNA)**
4. **โรงเรียนเศรษฐศาสตร์การทหาร (Military Economics Academy)**
5. **สถาบันการทัพบกนานจิง (Nanjing Army Command Institute)**
6. **มหาวิทยาลัยวิศวกรรมสารสนเทศ (Information Engineering University: IEU)**
7. **มหาวิทยาลัยการบิน กองทัพอากาศ (Aviation University of Air Force)**

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ National University of Defense Technology: NUDT)

เป็นสถาบันภายใต้การกำกับของคณะกรรมการกลางศูนย์กลางพรรค (Chinese Central Military Commission) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2496 ณ เมืองฮาปิ่น (Harbin) จังหวัดไฮลองเจียง (Heilongjiang) เดิมใช้ชื่อว่า โรงเรียนวิศวกรรมทหาร กองทัพลดปล่อยประชาชนจีน (PLA Military Academy of Engineering) ต่อมาในปี พ.ศ.2513 ได้ย้ายที่ตั้งไปยังเมือง จางซา (Changsha) จังหวัดฮุนาน (Hunan) ทาง ภาคใต้ และเปลี่ยนชื่อเป็นปัจจุบันในปี พ.ศ.2521

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพสูงของกองทัพบนพื้นฐาน ของการปรับเปลี่ยนไปสู่ผู้บังคับหน่วยระดับสูง และผู้บังคับฐานทัพสนามสำคัญ ๆ สำหรับการวิจัยทาง วิทยาศาสตร์ในประเด็นสำคัญทางด้านเทคโนโลยีการป้องกันประเทศและการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ขั้นสูง. โดยทำหน้าที่ประสานปริญญโท และปริญญาเอก ประกอบด้วยวิทยาลัย 10 แห่ง คือวิทยาลัยอวกาศและ วัสดุศาสตร์ (College of Aerospace and Materials) วิทยาลัยวิทยาศาสตร์ (College of Science)

วิทยาลัยแมคคาทรอนิกส์และยานยนต์ (College of Mechatronic Engineering and Automation) วิทยาลัยวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (College of Electronic Science and Engineering) วิทยาลัยระบบสารสนเทศและการบริหารจัดการ (College of Information system and Management) วิทยาลัยคอมพิวเตอร์ (College of Computer) วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ออปโตอิเล็กทรอนิกส์ (College Opto-Electronic Science and Engineering) วิทยาลัยสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา (College of Humanities and Social Sciences) วิทยาลัยการทหารขั้นต้น (College of Basic Education for Commanding Officers) และวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง (College of Continuing Education) ซึ่งเป็นวิทยาลัยเฉพาะด้านที่ครอบคลุมความต้องการพื้นฐานทั้งทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาการทหาร บริหารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ปรัชญา วรรณกรรมศึกษาศาสตร์ กฎหมาย และประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ จัดการศึกษาระดับปริญญา 27 หลักสูตร ระดับหลังปริญญา 95 หลักสูตร ระดับปริญญาเอก 51 หลักสูตร และสถานีวิจัยวิทยาศาสตร์เคลื่อนที่ในระดับหลังปริญญาเอก (Mobile Post-doctoral Scientific Research Stations) อีก 11 แห่ง

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมีสาขาวิทยาศาสตร์ 1 สาขา และสาขาวิศวกรรมศาสตร์ 5 สาขา มีคณาจารย์ 19 คน ที่เคยได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติแห่งรัฐ “Young and Middle-aged Specialists Who Have Made Outstanding Contributions” และอีก 11 คนที่ได้รับรางวัลพิเศษด้านเทคโนโลยีจากกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน ณ ปี พ.ศ.2549 มหาวิทยาลัยมีคณาจารย์ปริญญาเอก 234 คน อาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับหลังปริญญา 768 คนผลงานวิจัยมากกว่า 4,000 ชิ้น

มหาวิทยาลัยวิศวกรรมทางเรือ (Naval University of Engineering: NUE)

ก่อตั้งเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2492 ณ เมืองหวู่ฮั่น (Wuhan) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรรมการศูนย์กลางพรรคฯ เน้นการศึกษาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ และสหวิทยาการ (Multidisciplinary) ครอบคลุมถึงวิทยาการทหาร วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ปรัชญา เศรษฐศาสตร์ และการศึกษาศาสตร์ จัดการเรียนการสอนระดับปริญญา 30 สาขา และมี 7 องค์กรที่สามารถประสานภาควิชาการระดับปริญญาโทขั้นต้น 7 สาขา (Level-1 discipline Master Degree) และชั้นปลายอีก 50 สาขา (Level-2 discipline Master Degree) ประสานภาควิชาการระดับปริญญาเอกขั้นต้น 4 สาขา (Level-1 discipline Doctorate Degree) ระดับปริญญาเอกชั้นปลาย 22 สาขา สถานีวิจัยวิทยาศาสตร์เคลื่อนที่ในระดับหลังปริญญาเอก (Mobile stations for post-doctoral research purpose) 4 แห่ง

โรงเรียนนายเรือต้าเหลียน (Dalian Naval Academy: DNA)

เป็นสถาบันการศึกษาภายใต้กองบัญชาการกองทัพเรือ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน จัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อทำหน้าที่ผู้บังคับการเรือผิวน้ำ นายทหารเรือการเมือง (Naval Political Commanding Officers) และนายทหารเทคนิควิศวกรรมสำรวจอุทกศาสตร์ (Technical Officers of Marine Surveying Engineering)

โรงเรียนนายเรือต้าเหลียนก่อตั้งขึ้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2492 จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี 9 สาขาวิชา คือการเดินเรือ (Ship's Command) ผู้นำหน่วยต่อต้านเคมี (Anti-chemical Forces Command) วิศวกรรมสารสนเทศ (Automation Information Engineering) การนำร่อง (Navigational)

วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) วิทยาการทหาร (Military) ภูมิอุทกศาสตร์ (Oceanography) วิศวกรรมสำรวจ (Survey Engineering) วิศวกรรมแผนที่และภูมิมาปนวิทยา (Maps and Geographical) วิศวกรรมสารสนเทศ (Information Engineering) รวมทั้งผู้บังคับหน่วยบินทางทะเล (Shi-borne Helicopter Command) ระดับปริญญาเอก 7 สาขา ปริญญาโท 21 สาขา หลักสูตรการฝึกศึกษา 2 ปี ตามระบบการศึกษาแห่งชาติ การฝึกภาคทะเล 6 หลักสูตร และการฝึกภาควิชาการหลักสูตรระยะสั้นอีก 10 หลักสูตร

โรงเรียนเศรษฐศาสตร์การทหาร (Military Economics Academy)

โรงเรียนเศรษฐศาสตร์การทหาร ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน กรกฎาคม 2489 ณ เมืองเจียมูซี (Jiamusi) จังหวัด ไฮลองเจียง (Heilongjiang) เดิมเป็นโรงเรียนส่งกำลังบำรุงของกองทัพประชาธิปไตยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Supply Academy for Northeast Democratic United Army) และเปลี่ยนชื่อมาเป็น โรงเรียนเศรษฐศาสตร์การทหาร (Military Economics Academy) ในปี พ.ศ.2529 เป็นสถาบันเฉพาะด้านการเงินการงบประมาณทหาร การส่งกำลังบำรุงทหาร การควบคุมพัสดุทหาร และการตรวจสอบการบริหารจัดการทางเศรษฐศาสตร์ทหาร

สถาบันการทัพบกนานจิง (Nanjing Army Command Institute)

สถาบันการทัพบกนานจิง ตั้งอยู่ ณ เมือง นานจิง (Nanjing) เป็นสถาบันของกองทัพบก ภายใต้การกำกับของกองบัญชาการเสนาธิการกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (General Staff Headquarters of the PLA) มีประวัติสืบเนื่องมาจากค่ายฝึกกองโจรของ กองทัพที่ 4 (New Fourth Army) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในเขตเมืองฟูจี (Fuji) มณฑลซีเซี่ยน (Jixian) จังหวัด เฮอหนาน (Henan) เมื่อ 26 พฤศจิกายน 2481 เป็นสถาบันให้การศึกษาระดับหน่วย และนายทหารการเมืองกองทัพ ฝ่ายเสนาธิการในระดับหลังปริญญา สาขาวิทยาการทหาร ปัจจุบันประศาสน์ปริญญาโท 13 สาขา และปริญญาเอก 4 สาขา

มหาวิทยาลัยวิศวกรรมสารสนเทศ (Information Engineering University: IEU)

มหาวิทยาลัยวิศวกรรมสารสนเทศ เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อผลิตนักวิจัยอาวุโส และระดับกลางทางด้านวิศวกรรมเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สำหรับกองทัพ ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน มิถุนายน 2542 ประกอบด้วย 3 วิทยาลัยคือ วิทยาลัยวิศวกรรมสารสนเทศ (Information Engineering College) วิทยาลัยวิศวกรรมสำรวจและแผนที่ (Surveying and Mapping College) และวิทยาลัยเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Technology College) มหาวิทยาลัยวิศวกรรมสารสนเทศ ประกอบด้วยส่วนงาน 26 ส่วนงาน สถานีวิจัยวิทยาศาสตร์เคลื่อนที่ในระดับหลังปริญญาเอก (Mobile stations for post-doctoral research purpose) 3 แห่ง ประศาสน์ปริญญาเอก 15 สาขา ปริญญาโท 37 สาขา และปริญญาตรี 30 สาขา

มหาวิทยาลัยการบิน กองทัพอากาศ (Aviation University of Air Force)

มหาวิทยาลัยการบิน กองทัพอากาศเป็นสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญทั้งทางการบิน การบังคับอากาศยาน และวิศวกรรม เทคโนโลยีอากาศยาน มีประวัติความเป็นมาสืบเนื่องมาจากโรงเรียนการบินกองทัพแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Aviation Academy of Northeast Democratic United Army) ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2489 ผลิตบุคลากรสนับสนุนกองทัพอากาศไปแล้วมากกว่า 120,000 นาย จัดการศึกษาทั้งในระดับก่อนปริญญา และระดับปริญญา ใน 16 สาขาวิชา ทางด้านวิทยาการทหาร และวิศวกรรมศาสตร์

คือ นักบินรบและการนำหน่วย (Aircraft Flight and Command) ระบบควบคุมการยิงทางอากาศ (Aircraft Fire Control System) ระบบการนำร่องและการสื่อสารทางอากาศ (Aircraft Communication and Navigation) การลาดตระเวนทางอากาศ (Aircraft Reconnaissance) อุปกรณ์ลาดตระเวนทางอากาศ (Equipment Reconnaissance) การประมวลผลภาพถ่ายทางอากาศ (Image Processing) วิศวกรรมจำลองยุทธ์ (Military Simulation engineering) และการกู้ชีพทางอากาศ (Aviation Lifesaving) . มหาวิทยาลัยการบิน ดำเนินการฝึกในหลายสาขาเช่นสมรรถภาพร่างกาย (Physical Training) ยิมนาสติก (Gymnasiums) การกระโดดร่ม (Parachute Jump Training) ศูนย์กู้ชีพทางบกและทางน้ำ (Field the Water Lifesaving Center) และการฝึกดำรงชีพ (Open Field Surviving)

อินเดีย

โรงเรียนทหารอินเดีย (Indian Military Academy (IMA) เมือง Dehradun รัฐ Uttarakhand บริเวณพื้นที่เชิงเทือกเขาหิมาลัยทางตอนเหนือของประเทศ เนื้อที่ประมาณ 1,400 เอเคอร์ (5.7 ตารางกิโลเมตร) ก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี 2475 โดยมีต้นแบบมาจาก วิทยาลัยการทหารแซนด์เฮริสท์ (Royal Military College, Sandhurst) สหราชอาณาจักร มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพบุรุษนักเรียนนายร้อยที่มีคุณธรรม จริยธรรม (The highest moral and ethical values) โดยจัดแบ่ง นักเรียนนายร้อย ออกเป็น กรม นักเรียนนายร้อย ประกอบด้วย 4 กองพันฝึก กองพันละ 4 กองร้อย ตั้งชื่อตามสมรภูมิของกองทัพ ระยะเวลาในการฝึกอบรม 1 ปี หรือ 1 ปี 6 เดือน สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านเข้ามาในระบบตามช่องทางของ โรงเรียนทหาร การฝึกอบรม เน้นสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ ทักษะผู้นำ และการใช้อาวุธ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรอินเดีย (Indian National Defence College (INDC) ก่อตั้งเมื่อ 27 เม.ย.2503 ที่กรุงนิวเดลี จากแนวคิดการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติที่มีอาจกระทำได้ โดยลำพัง กอปรกับคำขวัญของสถาบันคือ ความรู้คือพลัง (Knowledge is Power) โครงสร้างหลักสูตรจึงเน้นที่การศึกษาวิเคราะห์จากแหล่งความรู้ชั้นเลิศจากบุคลากรและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์สูงและจากนักศึกษาผู้มีภูมิหลังที่แตกต่างกันทั้ง 3 เหล่าทัพ รวมทั้งจากหน่วยงานพลเรือน และจากมิตรประเทศรุ่นละประมาณ 20 กว่าประเทศ แบ่งการเรียนการสอนออกเป็น 7 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาสังคมศาสตร์และการเมือง หมวดวิชาเศรษฐศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมวดวิชาสภาวะความมั่นคงระหว่างประเทศ หมวดวิชาประเด็นสำคัญในระดับโลก หมวดวิชาประเทศ เพื่อนบ้านของอินเดีย และหมวดวิชา ยุทธศาสตร์และโครงสร้างความมั่นคงแห่งชาติ การเรียนการสอนเน้น การบรรยายโดยแบ่งเป็นกลุ่มสัมมนาย่อยกลุ่มละ 15 คน เป็นการเรียนแบบค้นคว้า วิเคราะห์ ถกแถลงและทำเอกสารประกอบการนำเสนอในชั้นเรียนเป็นงานกลุ่ม ส่วนงานรายบุคคลเป็นการค้นคว้าตามเรื่องที่กำหนดแล้วเขียนรายงานด้วยลายมือของตนเองส่งภาคเรียนละ 1 เรื่อง รวม 7 ภาคเรียน ระยะเวลา 1 ปี และมีการทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล 1 เรื่อง

มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศอินเดีย (Indian Defence University)

แนวความคิดในการก่อตั้งมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศอินเดียปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรกใน College of Defence Management Journal in 1978 (พ.ศ.2521) ซึ่งเป็นประเด็นการพิจารณาประโยชน์และการได้วาทีในระบบการศึกษาทางทหาร จนกระทั่งหลังเหตุการณ์ Kargil War สงครามระหว่างอินเดีย-ปากีสถาน ระหว่างเดือน พฤษภาคม-กรกฎาคม 2542 จึงได้รับการหยิบยกขึ้นมาพิจารณาอย่างจริงจัง

กรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ (The Task Force constituted) พิจารณาเมื่อเดือน มิถุนายน 2543 เพื่อทบทวนการบริหารจัดการกองทัพ ซึ่งความจะมีการประสานการวิจัยทางการฝึกศึกษาของ กองทัพเข้ากับความต้องการของรัฐบาล โดยมีความเห็นว่าที่ปรึกษาของรัฐบาลด้านความมั่นคง จำเป็นต้องมีข้อมูล ข่าวสาร การวิเคราะห์ พัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งรัฐที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง และมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นของปัญหาและภัยคุกคามด้านความมั่นคงของรัฐในภาวะการณ์ปัจจุบัน และได้ข้อสรุปว่าควรมีการดำเนินการจัดตั้ง “มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศอินเดีย” โดยมีข้อเสนอแนะว่าควร มีองค์ประกอบ คือ วิทยาลัยจัดการความมั่นคงแห่งชาติ (College of National Security Management) วิทยาลัยการบริหารทรัพยากรและความมั่นคงทางทะเล (College of Information Resource Management and Maritime Security)

รัฐบาลอินเดียได้จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง (The Group of Ministers : GoM) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการ ซึ่งได้ข้อสรุปว่าควรเป็นการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เน้น งานวิจัยด้านการป้องกันประเทศอินเดีย (University Research in India in the field of defence) ไม่ใช่ เน้นการบริหารจัดการกำลังกองทัพ งบประมาณ โครงสร้างการจัดกำลังกองทัพ หรือประสิทธิภาพ ควรเน้นที่ กระบวนการวิจัยสุญญากาศในนโยบาย (Policy vacuum) องค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่พัฒนานโยบาย ภายใต้ สังคมข้อมูลข่าวสารและสถาบันการศึกษาในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน เพื่อพิจารณาความเห็นต่อนโยบายและ กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลโดยกระบวนการวิเคราะห์วิจัย รวมทั้ง การพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกัน ประเทศในระยะยาว (Long term defence and strategic studies) กับทั้งเป็นการสร้างเสริมผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะภูมิภาค (Country/region specialisation) และทักษะทางภาษาในการศึกษายุทธศาสตร์

รัฐบาลอินเดียให้การรับรองข้อเสนอแนะของ GoM เมื่อ 11 มิถุนายน 2545 และจัดตั้งคณะ ผู้เชี่ยวชาญ 13 คน ขึ้นมาพิจารณาในรายละเอียด ในนามของ Committee on NDU (CONDU) ซึ่งได้ เดินทางไปศึกษา ดูงานมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศของสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อ ศึกษากระบวนการทำงาน และนำโครงสร้างของมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศของสหรัฐอเมริกา มาเป็นตัว แบบในการปรับแต่งให้เข้ากับความต้องการของประเทศอินเดีย โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญ ๆ คือ

1. ข้อบกพร่องของกลไกพัฒนานโยบายความมั่นคงปัจจุบัน (Deficiencies in Existing Security Policy Making Mechanism) ความต้องการหลักคือเป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ของความมั่นคง แห่งชาติของอินเดีย (India's national security aims and objectives) โครงสร้างนโยบายความมั่นคงแห่ง รัฐควรมีการประสานสอดคล้องระหว่างความต้องการของรัฐบาลในการประกาศนโยบายความมั่นคงกับการ ศึกษาวิจัยของสถาบันการศึกษาในศาสตร์ของความมั่นคงด้วย

2. ความต้องการด้านการฝึกศึกษาของกองทัพ (Training Needs of the Services) 3 ประการ คือ การฝึกศึกษาเพื่อการเจริญเติบโตในการรับราชการทหาร (Advancement of military officers in their careers) การฝึกทหารอาชีพเฉพาะเหล่า (Professional service training) และการฝึกร่วมผสม-ภาคผู้นำพล เรือในระดับยุทธศาสตร์นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

“Training for joint operations/planning and Training for combined military-civil leadership roles in national security policy and planning at the strategic levels”

3. ความเป็นเลิศด้านสหวิทยาการ (Multi-disciplinary Centre of Excellence) ในการศึกษาและวิจัยทางความมั่นคงแห่งชาติ

4. ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบควรเป็นนายทหารชั้นยศ พลโท พลเรือโท หรือ พลอากาศโท รองผู้บังคับหน่วยหน่วยความมาจากหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ (Indian Foreign Service) คณาจารย์ประกอบด้วยข้าราชการทหาร 70 คน และภาคพลเรือน 65 คน รวม 135 คน

5. การจัดองค์กรควรมีอย่างน้อย 3 องค์กรตั้งใหม่ คือ การศึกษา การวิจัย ทางด้านความมั่นคงแห่งรัฐ และเทคโนโลยี และควรมีการจัดตั้งคลังสมองความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Think Tank) เน้นการวิจัยเชิงนโยบาย โดยทั้ง 3 ส่วน ควรมีสักดีและสิทธิ์แห่งการประกาศนียบัตร

6. ควรมีการจัดตั้งศูนย์จำลองยุทธ (War Gaming and Simulation Centre)

7. มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศอินเดีย ควรได้รับการรับรองปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และหน่วยกิตการเรียน

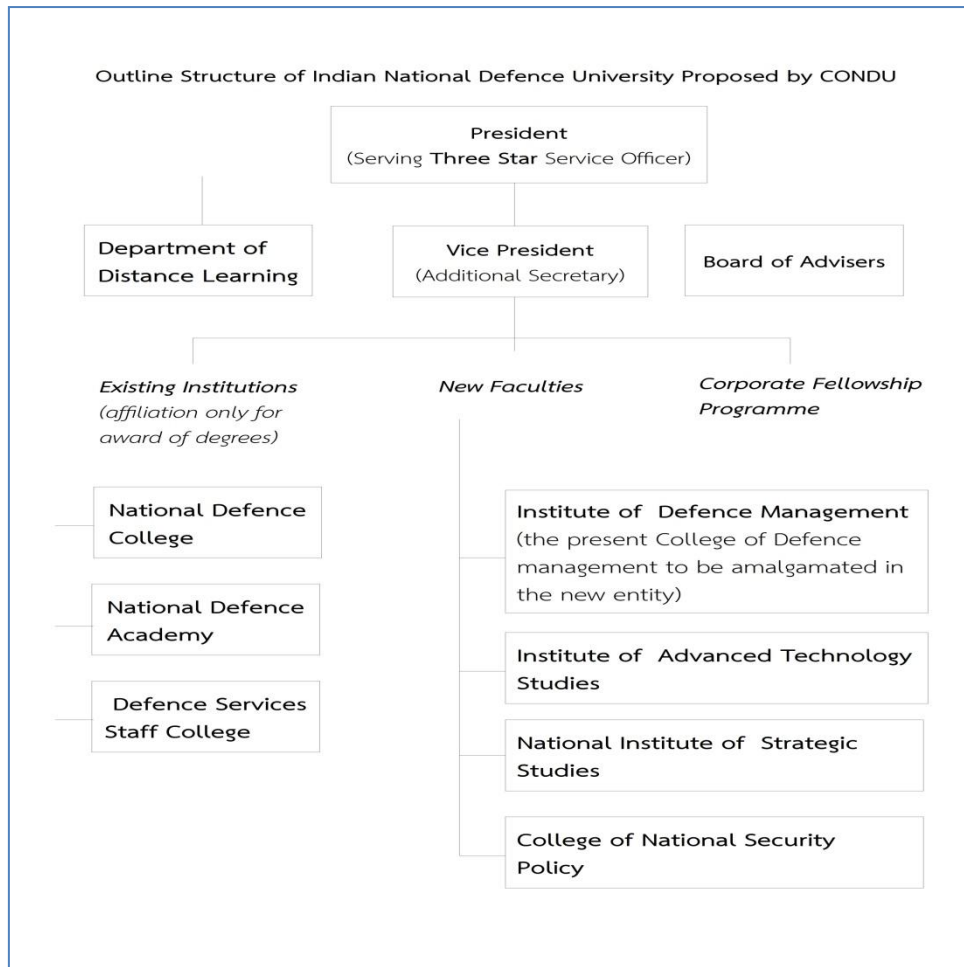
เมื่อ 13 พฤษภาคม 2553 รัฐบาลอินเดีย ได้จัดหาที่ดินประมาณ 200 เอเคอร์ บริเวณหมู่บ้าน Binola ตำบล Gurgaon ริมทางหลวงหมายเลข 8 ชานกรุงนิวเดลี เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศอินเดีย มูลค่าการก่อสร้าง 2,900 ล้านบาท (ประมาณ 60 ล้านบาทสหรัฐฯ) โดยมีวิทยาลัยต่าง ๆ คือ

- วิทยาลัยความมั่นคงแห่งชาติ (College of National Security Policy (CNSP): จัดการศึกษาหลักสูตรในระดับหลังปริญญา ระยะเวลา 10 เดือน สำหรับข้าราชการพลเรือน และทหารในระดับชั้นยศ พันเอก

- สถาบันศึกษาเทคโนโลยีขั้นสูง (Institute of Advanced Technology Studies (IATS) ประกอบด้วยวิทยาลัยศึกษาเทคโนโลยี (College of Technology Studies) และวิทยาลัยสารสนเทศด้านความมั่นคง (College of Information Studies in Security)

- คณะวิชาการศึกษาทางไกล (Department of Distance Learning) และควรพัฒนาองค์กรขึ้นเป็นหน่วยงานระดับสถาบัน ในอนาคต

2-7 ร่างโครงสร้าง INDU ที่คณะกรรมการมาธิการฯ (CONDU) เสนอ

- สถาบันศึกษายุทธศาสตร์แห่งชาติ (National Institute of Strategic Studies (NISS): ประกอบด้วยคณะวิชาการวิจัย (Department of Research) และคณะกรรมการจำลองยุทธ์ (Department of War Gaming and Simulation) คณะวิชาการวิจัย ประกอบด้วย ศูนย์ศึกษาวิจัยประเทศเพื่อนบ้าน (Centres of Neighbourhood Studies) ศูนย์ศึกษาวิจัยการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Insurgency and Counter Terrorism) ศูนย์จีนศึกษา (Chinese Studies) ศูนย์ประเมินยุทธศาสตร์สาขาต่าง ๆ (Evaluation of Strategic) เช่นประเด็นด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ (International Security Issues) ศูนย์ศึกษาความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security Studies) ศูนย์ศึกษายูเรเชีย (Eurasian Studies) และ ศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asian Studies)

- สถาบันการบริหารจัดการกำลังกองทัพ (Institute of Defence Management) เพื่อพัฒนา CDM, Secunderabad ขึ้นเป็น Institute of Defence Management (IDM) โดยมี วิทยาลัยบริหารจัดการทรัพยากรและอุตสาหกรรม (College of Industrial Resource Management (CIRM) เป็นหน่วยงานภายใต้องค์กรหลัก ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านทรัพยากรในกำลังอำนาจแห่งชาติ (Resource component of national power) ที่เน้นการค้นหาทฤษฎีทรัพยากรธรรมชาติ กับระบบการส่งกำลังบำรุงร่วม และบูรณาการเข้ากับยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทั้งในสภาวะสงคราม และยามปกติ

เมื่อ 23 พฤษภาคม 2556 นายกรัฐมนตรี Manmohan Singh ได้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์การก่อตั้งมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศอินเดีย ณ Binola เมือง Gurgaon โดยมีแผนงานที่จะเปิดการศึกษาในปี 2558-2559 เป็นรุ่นแรก

ราชอาณาจักรสเปน

ศูนย์ศึกษาวิชาการป้องกันประเทศชั้นสูง (Center for National Defence Studies หรือ El Centro Superior de Estudios de la Defensa Nacional: CESEDEN) คล้ายคลึงกับ “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย” ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2507 ทำหน้าที่เป็นศูนย์ศึกษาการยุทธร่วมทางทหาร และหลักสูตรการศึกษาทางทหารระดับสูง สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในสเปนต่องานด้านการป้องกันประเทศ รวมทั้งเชื่อมโยงความร่วมมือในด้านการศึกษา วิชาการ และการวิจัยกับหน่วยงานอื่นๆ ในประเทศและหน่วยงานในลักษณะเดียวกันของต่างประเทศ ทั้งนี้ การศึกษาวิชาการป้องกันประเทศชั้นสูงของสเปนครอบคลุมประเด็นเรื่อง สันติภาพ ความมั่นคง การป้องกันประเทศ การทหาร เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเกี่ยวข้องกับบุคลากรของกองทัพ และหน่วยงานอื่นๆ ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงด้วย

ศูนย์ศึกษาวิชาการป้องกันประเทศชั้นสูงสเปน เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อประธานคณะเสนาธิการทหาร (Chief of Defence Staff: CHOD) มีหน้าที่ความรับผิดชอบและหน่วยในบังคับบัญชาคล้ายคลึงกับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย กล่าวคือมีหน่วยในการบังคับบัญชา 4 สถาบัน ดังนี้

1. **วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสเปน** (The Higher Defence Studies College หรือ Escuela de Altos Estudios de la Defensa: EALEDE) รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร การบริหารจัดการทรัพยากรระดับสูง ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยภายนอก และมีมิตรประเทศ

2. **วิทยาลัยเสนาธิการทหารสเปน** (Joint Staff College หรือ Escuela Superior de las Fuerzas Armadas: ESFAS) รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเสนาธิการทหาร หลักสูตรผู้นำทางทหารระดับสูง และหลักสูตรข่าวกรองยุทธศาสตร์

3. **สถาบันศึกษายุทธศาสตร์** (Spanish Institute for Strategic Studies หรือ Instituto Español de Estudios Estratégicos: IEEEE) รับผิดชอบการสร้างคามตระหนักรู้ในด้านการป้องกันประเทศแก่สาธารณชน ความร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการอื่นๆ และมหาวิทยาลัยพลเรือน

4. **คณะกรรมการประวัติศาสตร์ทหารสเปน** (Spanish Military History Commission หรือ Comisión Española de Historia Militar (CEHISMI)

โรงเรียนนายเรืออากาศสเปน (Academia General del Aire หรือ Spanish Air Force Academy)

ตั้งอยู่ที่เมือง ซานจาเวียร์ (San Javier) ซึ่งเดิมเป็นฐานทัพเรือสเปนแห่งหนึ่ง ปัจจุบันเป็นโรงเรียนนายเรืออากาศสเปนและโรงเรียนการบินอยู่ในที่เดียวกัน ใช้เครื่องบินแบบ E-25 & E-26 ใบพัดและไอพ่น กำลังพลพลรวมประมาณ 1,500 คน มีทั้งส่วนที่เป็นทหาร และพลเรือนหลักสูตร โรงเรียนนายเรืออากาศสเปน ก่อนหน้านี้ฝึกความเป็นทหาร พลรบ นักบิน แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 ได้ปรับหลักสูตรใหม่ตามความต้องการกองทัพที่ต้องการให้ได้ปริญญาในระดับเดียวกับมหาวิทยาลัยภายนอกด้วย (วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต) จึงต้องพิจารณา "ความต้องการฝึกให้เป็นกำลังรบ" กับ "เนื้อหาของวิศวกรรมศาสตร์"

กระทรวงกลาโหมสเปน จัดตั้ง Centro Universitario de la Defensa ขึ้นภายในโรงเรียนนายเรืออากาศสเปน/โรงเรียนการบิน สอนวิชาภาคพลเรือนโดยร่วมกับมหาวิทยาลัยภายนอก (Pedagogical and Technological University of Colombia: UPTC) มี ปริญญาเอก 18 คน ปริญญาโท/และปริญญาในระดับหลังปริญญาโท (DEA) 9 คน นักเรียนนายเรืออากาศปกติใช้เวลาเรียน 5 ปี รวมหลักสูตรทหาร 240 หน่วยกิต กับ วศ.บ. 240 หน่วยกิต สนธิกันเหลือประมาณ 320 หน่วยกิต คนที่จะเข้าเรียนหลักสูตรมหาวิทยาลัย ต้องสอบผ่านการคัดเลือกของสเปนมาก่อน (คล้าย Baccalauréat ของฝรั่งเศส ในสเปน แม้ว่าคุณจบ ม.6 แล้วก่อนจะเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัยได้ ต้องสอบผ่านข้อสอบมาตรฐานแห่งชาติ)

นักเรียนนายเรืออากาศไม่ได้จบหลักสูตรเหมือนกันทุกคน เฉพาะคนที่สอบผ่านทุกอย่าง ได้สัญญาบัตรยศ ร.ต. และ วศ.บ. ภายใน 5 ปี (สองปีแรกตกซ้ำชั้นได้ 1 ครั้ง และ 2 ปีหลัง ตกซ้ำชั้นได้ 2 ครั้ง รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 8 ปี คนที่ไม่สามารถสอบผ่านสำหรับเรียนหลักสูตรมหาวิทยาลัย สามารถบรรจุเป็น พลร่มพนักงานวิทยุการบิน เจ้าหน้าที่ธุรการด้านการเงินการงบประมาณ ซึ่งมีจำนวนน้อย 2-3 %

ประเทศมาเลเซีย

มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพบมาเลเซีย (National Defence University of Malaysia; Universiti Pertahanan Nasional Malaysia: UPNM) มีอธิการบดีมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ (Vice Chancellor) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ กำเนิดขึ้นโดยการยกฐานะขึ้นมาจากโรงเรียนทหารมาเลเซีย (Military Academy of Malaysia) เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2549 ซึ่งเดิมเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมมาเลเซีย กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมาเลเซีย (Universiti Tun Hussein Onn Malaysia: UTHM) ประศาสน์ปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ บริหารศาสตร์ รวมทั้งการฝึกอบรมทางทหาร เพื่อผลิตผู้นำทหาร การศึกษาทางทหารระดับสูง วิทยาการทหารและเทคโนโลยี การศึกษาในระดับหลังปริญญา (Postgraduate Studies) รวมทั้งการวิจัยนโยบายสาธารณะ (Policy Based Research)

เปิดการศึกษาครั้งแรกในปีการศึกษา 2550/2551 ปัจจุบัน ประกอบด้วย 4 คณะบดี และ 3 ศูนย์การศึกษา การประศาสน์ปริญญาตรี 10 สาขาวิชา หลักสูตร 4-5 ปี ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา โดยมีการฝึกวิชาทหารควบคู่พร้อมกันในหลักสูตรด้วย จัดการเรียนการสอนใช้ภาษาอังกฤษ และมีโปรแกรมภาษาต่างประเทศอีก 6 ภาษา คือ แมนดาริน ฝรั่งเศส รัสเซีย อารบิก สเปน และญี่ปุ่น

การรับสมัครและคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา กระทำโดย กระทรวงการอุดมศึกษา (Ministry of Higher Education) โดยรับสมัครบุคคลสัญชาติมาเลย์ทั้งชายและหญิงอายุระหว่าง 17 - 20 ปี ที่มีคุณสมบัติครบในการรับราชการทหารคัดเลือกด้วยการพิจารณาใบสมัครและการสัมภาษณ์พิเศษ สัดส่วนผู้เข้ารับ

การศึกษาที่เป็น นักเรียนทหาร กับ นักเรียนพลเรือน 80 : 20 โดย นักเรียนพลเรือน ต้องบรรจุเป็นทหาร กองหนุน (Reserve Officers Training Unit: ROTU)

การศึกษาระดับหลังปริญญา ทั้งในระบบเต็มเวลา และใช้เวลาบางส่วน (Full time & Part time Basic) ใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) สาขาวิชาเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (Defence Technology) และสาขาวิชาความมั่นคงระหว่างประเทศศึกษา (International Security Studies)

ในการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพบมาเลเซีย ใช้วิธีการแสวงหาทรัพยากรจากภายนอก (Out Sourcing) เพื่อลดจำนวนข้าราชการทหาร งบประมาณกำลังพล และเพิ่มประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนโลกทัศน์จากองค์กรภายนอก

วิทยาลัยเสนาธิการทหารมาเลเซีย (Malaysian Armed Forces Staff College; Maktab Turus Angkatan Tentera: MTAT)

มีภารกิจในการจัดการศึกษาหลักสูตรเสนาธิการ เพื่อพัฒนาศักยภาพในเชิงความคิดวิเคราะห์ สำหรับอำนวยการยุทธ์และการบริหารทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นยศ พันตรี หรือเทียบเท่า เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการบังคับบัญชาและงานฝ่ายอำนวยการถึงระดับชั้นยศ พันโท หรือเทียบเท่า หลักสูตรการศึกษา จัดการเรียนการสอนในภาษาอังกฤษ ระยะเวลา 49 สัปดาห์ นอกเหนือจากการศึกษาทางทหารแล้ว วิทยาลัยเสนาธิการทหารยังได้จัดโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมาลายา จัดการศึกษาในระดับหลังปริญญา และประสานประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา สาขายุทธศาสตร์และการป้องกันประเทศ ร่วมกับคณะศิลปะและสังคมศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538

วิทยาลัยป้องกันประเทศมาเลเซีย (Malaysian Armed Forces Defence College; Maktab Pertahanan Angkatan Tentera: MPAT)

วิทยาลัยป้องกันประเทศมาเลเซีย ก่อตั้งเมื่อ 1 มิถุนายน 2523 โดยมี รองเสนาธิการทหาร (Deputy Chief of General Staff) เป็นผู้บริหาร มีภารกิจ เพื่อพัฒนาศักยภาพนายทหารจากทั้งสามเหล่าทัพ ในระดับชั้นยศ พันโท หรือเทียบเท่า รวมทั้งภาคพลเรือน ในการพัฒนาการศึกษาวิชาชีพชั้นสูง สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในระดับสูงสำหรับการปฏิบัติการร่วม การบริหารและการบังคับบัญชาชั้นสูง วัตถุประสงค์การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนานักศึกษาให้ประเมินค่าแนวความคิด และปัจจัยต่าง ๆ ในสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (National security) ยุทธศาสตร์ทหาร (Military strategy) การพัฒนากองทัพ (Force development) การใช้กำลังปฏิบัติการร่วม/ผสม (Joint and Combined Military forces) และการควบคุมบังคับบัญชาในระดับยุทธศาสตร์ และยุทธการของสงคราม (Strategic and Operational levels of war)

การดูกิจการต่างประเทศในหลักสูตร นอกเหนือจากการแบ่งกลุ่มแยกการดูงานในรัฐต่าง ๆ ของมาเลเซียแล้ว ยังกำหนดกิจกรรมการดูกิจการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT) เขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างมาเลเซีย-อินโดนีเซีย-ออสเตรเลีย (สลับปีเว้นปี) กลุ่มประเทศอาเซียน และกลุ่มประเทศอื่น ๆ นอกเหนืออาเซียน โดยลำดับความเร่งด่วน และกำหนดการเดินทางไปดูกิจการโดยให้ความเร่งด่วนในอนุภูมิภาค และอาเซียน เป็นความเร่งด่วนแรก

เปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินการกับต่างประเทศ

ยุโรป การศึกษาวิชาการพื้นฐาน ในระบบการศึกษาที่เป็นภาพรวมของประเทศ การฝึกศึกษา วิทยาการทหารเพิ่มเติมเฉพาะหน้าที่ ๆ ต้องไปปฏิบัติ ในระยะสั้น ๆ เห็นได้ชัดเจนตั้งแต่สมัย ร.5 ส่งพระบรมวงศานุวงศ์ศึกษาที่ยุโรปทั้งสิ้น แนวทางประเทศต่าง ๆ ในยุโรปคล้ายคลึงกัน ศึกษาในมหาวิทยาลัยทหารเป็นพื้นฐาน และไปศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาพลเรือนเพื่อคุณวุฒิปริญญาตรี หรือ ปริญญาโท ตัวอย่าง โรงเรียนนายร้อยทหารบก กระทรวงกลาโหมสหราชอาณาจักร (The Royal Military Academy Sandhurst: RMAS) ระยะเวลาการศึกษาเพียง 44 สัปดาห์ สำหรับการแต่งตั้งและได้รับสัญญาบัตรยศ (44-week Commissioning Course) กับหลักสูตรฝึกอบรมนายทหารสัญญาบัตร (The Professionally Qualified Officer course:PQO) ระยะเวลาศึกษา 10 สัปดาห์ เพียงพอและจำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวงกลาโหมสหราชอาณาจักร

กระทรวงกลาโหมไทย ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกำลังกระทรวงกลาโหมจากระบบยุโรป มาเป็นตามระบบของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นฝ่ายชนะสงคราม รวมทั้งด้านการศึกษาตั้งแต่ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หลักนิยม แนวคิดทางทหาร การจัดหน่วย อาวุธยุทโธปกรณ์ตามแบบสหรัฐฯ ทั้งสิ้น แต่ต่างกันในขนาดของกระทรวงกลาโหม (กระทรวงกลาโหมไทย มีขนาดเล็กกว่าหน่วยบัญชาการรวม Unified Command ประเภทกองกำลัง หน่วยที่เล็กที่สุดของสหรัฐฯ) ที่สำคัญอย่างยิ่งคือยุทธศาสตร์การทหารที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ระหว่างยุทธศาสตร์การป้องกันเขตหน้า (สหรัฐฯ รบนอกประเทศเป็นหลัก) กับยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ (ไทยป้องกันชายแดน และอธิปไตยเหนือดินแดนอาณาเขต)

การผลิตกำลังพลของกระทรวงกลาโหมไทย ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ตอนปลาย) อุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา และอุดมศึกษาระดับปริญญาในปัจจุบัน ลอกเลียนแบบกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ทั้งสิ้น ถ้าเป็นแบบยุโรป ก็เพียงแต่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย หรืออุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญา) ฝึกอบรมวิชาชีพทหารและบรรจุเข้าเป็นนายทหารชั้นประทวน (Non-commissioned Officer: NCO) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา ฝึกอบรมวิชาชีพทหาร แล้วบรรจุเข้ารับราชการเป็น นายทหารสัญญาบัตร (Commissioned Officer) กำหนดแนวทางการรับราชการทั้งนายทหารประทวนและนายทหารสัญญาบัตร แยกประเภท ผู้บังคับบัญชา ปกครอง การนำหน่วย ฝ่ายอำนวยการ หน่วยงานสนับสนุน หน่วยงานหน้าที่เทคนิคเฉพาะ เป็นต้น รวมทั้ง โรงเรียน เสนาธิการ และ วิทยาลัยการทัพ เป็น สถานศึกษารวมเหล่า ไม่ได้แยกเป็นของแต่ละเหล่าทัพ เหมือนกับของสหรัฐฯ ที่เป็นต้นแบบของกระทรวงกลาโหมไทยมาอย่างยาวนาน

สหรัฐอเมริกา สถาบันการศึกษาสูงสุด “มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ” มีสายการบังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อประธานคณะเสนาธิการทหารร่วมสหรัฐฯ ทั้งยังมีภารกิจทางวิชาการที่ต้องตอบสนองโดยตรงต่อรัฐสภาของสหรัฐฯ (Congress) ผ่านทาง รัฐมนตรีกระทรวงการป้องกันประเทศ วิทยาลัยในสังกัดมีอำนาจในการประกาศนียบัตรปริญญาโท การศึกษาระดับปริญญาตรีของโรงเรียนนายร้อยทหารบก โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และสถาบันอื่น ๆ อยู่ภายใต้การอำนวยการของหน่วยงานในสังกัดกองทัพและกองกำลังประเภทต่างๆ โดยเทียบคุณวุฒิทางการศึกษาของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ รวมทั้งมีระบบการผลิตกำลังสำรองที่แข็งแกร่ง สามารถผลิตนายทหารสัญญาบัตรเข้ารับราชการในกองทัพได้ด้วย

สาธารณรัฐประชาชนจีน สถาบันการศึกษาสูงสุด “มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ” มีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรองประธานคณะเสนาธิการทหาร/กรมการศูนยกลางพรรคคอมมิวนิสต์ มีอำนาจในการประสานปริญญาโท การศึกษาระดับปริญญาตรีของโรงเรียนนายร้อยทหารบก โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และสถาบันอื่น ๆ อยู่ภายใต้การอำนวยการของหน่วยงานในสังกัดกองทัพ และกองกำลังประเภทต่างๆ แยกตามความต้องการและความชำนาญเฉพาะของเหล่าทัพ

สหราชอาณาจักร หลักสูตรการฝึกศึกษาสำหรับการสัญญาบัตรยศนายทหาร (The Commissioning Course for Regular Army officers) 48 สัปดาห์ โดยกว่าร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการฝึกศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญามาแล้ว และมีหลักสูตรการฝึกศึกษาของนายทหารเหล่าสายวิทยาการต่างๆ ทางเทคนิค (The Professionally Qualified Officer (PQO) course) เช่นแพทย์ การสัตว ธรรมนุษย์ ทันตแพทย์ เสนารักษ์ กายภาพบำบัด และอนุศาสตร์ ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์ นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรการฝึกของกำลังสำรอง 4 สัปดาห์ แยกเป็น 2 หน่วยฝึก คือหน่วยฝึกสำหรับนิสิตนักศึกษา (University Officer Training Corps (UOTC) และหน่วยฝึกกำลังสำรองท้องถิ่น (Local Army Reserve unit) นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรนายทหารอาวุโส (Late Entry Officers Course (LEOC) ระยะเวลา 2-4 สัปดาห์ สำหรับนายทหารกำลังสำรองการ และนายทหารประจำตามลำดับ

ประเทศต่าง ๆ ในสหภาพยุโรป จะมีการฝึกศึกษาทางทหารระยะสั้น 1-2 ปี เพื่อให้มีความรู้ทักษะความเป็นทหารที่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ทางทหาร และส่งไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยภายนอกกองทัพเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาในมาตรฐานเดียวกันกับสังคมโดยรวม บางประเทศส่งฝึกงานในหน่วยทหารก่อน และบางประเทศดำเนินโครงการร่วมกับมหาวิทยาลัยภายนอกเช่น ราชอาณาจักรสเปน ฝึกศึกษาในโรงเรียนทหาร 4 ปี ควบคู่กับการศึกษาทางภาคพลเรือนโดยให้มหาวิทยาลัยภายนอกมาตั้งวิทยาเขตในพื้นที่ของโรงเรียนทหาร เฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนจึงจะสามารถศึกษาทางพลเรือนควบคู่กับการฝึกศึกษาทางทหารไปพร้อมกับ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยในโครงการความร่วมมือและได้รับการสัญญาบัตรยศทหาร และบรรจุเข้ารับราชการ

อินเดีย ระบบการศึกษาเพื่อการผลิตนายทหารสัญญาบัตรเป็นมาตรฐานเดียวกันกับของสหราชอาณาจักรและเครือจักรภพ การศึกษาระดับสูง “วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร” เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หลักสูตรการศึกษา 1 ปี โดยมีโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมัดดาส (University of Madras) ในการประสานปริญญาโทปรัชญาศึกษาศาสตร์ (สาขาการศึกษายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ (M. Phil Degree in Defence and Strategic Studies) ปัจจุบันมีโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศโดนรวมสถาบันการศึกษาทางทหารตั้งแต่การผลิตนายทหารสัญญาบัตร วิทยาเสนาธิการทหาร และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และจัดตั้งหน่วยงานใหม่เพิ่มเติม โดยมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อพัฒนาโยบายความมั่นคงของรัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์ของความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งควรมีการประสานสอดคล้องระหว่างความต้องการของรัฐบาลในการประกาศนโยบายความมั่นคงกับการศึกษาวิจัยของสถาบันการศึกษาในศาสตร์ของความมั่นคงด้วย รวมทั้งพัฒนาการฝึกศึกษาเพื่อการเจริญเติบโตในการรับราชการทหาร การฝึกทหารอาชีพเฉพาะเหล่า และการฝึกร่วมผสม-ภาคผู้นำพลเรือนในระดับยุทธศาสตร์ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และศูนย์แห่งความเป็นเลิศด้านสหวิทยาการในการศึกษาและวิจัยทางความมั่นคงแห่งชาติ

รากฐานกิจการทหารของประเทศไทยสมัยใหม่ตั้งแต่ยุครัชสมัยของรัชการที่ 4-7 มีต้นแบบมาจากสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร เยอรมัน ฝรั่งเศส สเปน อิตาลี ทั้งในรูปแบบโครงสร้างกำลังกองทัพ การจัดกำลังรบ เครื่องแบบ และอาวุธยุทโธปกรณ์ หลังจากนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังสงครามเกาหลี ได้ปรับปรุงครั้งใหญ่หันไปตามรูปแบบของสหรัฐอเมริกา โดยยังมีร่องรอยของยุโรปในรูปของโครงสร้างพื้นฐานหลักเช่นระบบมณฑลทหารบก จังหวัดทหารบก แต่ปรับเปลี่ยนกำลังรบตั้งแต่ระดับล่างสุด หมู่ปืนเล็กตามการออกแบบและยุทธโปกรณ์ของสหรัฐฯ ยุทธวิธี หลักนิยมการรบ หรือแม้แต่เครื่องแบบการแต่งกายตามแบบสหรัฐฯ ทั้งสิ้น รวมทั้งทางด้านการศึกษากองทัพ ก็ได้ปรับเปลี่ยนไปตามมาตรฐานการฝึกศึกษาของกองทัพสหรัฐอเมริกา โดยไม่มีการศึกษาวิจัยรูปแบบที่เหมาะสมกับกองทัพไทย และสภาพแวดล้อมในการป้องกันประเทศของกองทัพไทยมากนัก

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พลตรี ยรรยง ว่องวิทย์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 35 ประจำปี พ.ศ.2535-2536 เสนอหัวข้อวิจัย “การจัดการศึกษาระดับปริญญาโทของกองทัพไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทในกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพโดยประหยัด ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับกองทัพสหรัฐฯ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง สรุปผลการวิจัยได้ว่า สถาบันการศึกษาของกองทัพมีสิทธิในการเปิดการสอนระดับปริญญาโท โดยมีองค์การบริหารทางวิชาการเป็นส่วนรวมของกองทัพไทย หลักสูตรที่ดำเนินการสอน ต้องมุ่งเน้นให้สามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้งานกับงานในหน้าที่ที่มีในกองทัพ หรือสามารถนำไปเป็นอาชีพที่สองได้ ควรพิจารณาจัดทำโครงการปริญญาโทร่วมกับมหาวิทยาลัยพลเรือน พร้อมกับเสนอแนะให้ กองทัพต้องพัฒนาบุคลากรของกองทัพ ให้ก้าวหน้าทันกับสภาพสังคม ความเจริญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตามขีดความสามารถและความพร้อมของสถาบัน

พันเอก ชรติ อุ่มสัมฤทธิ์ นิสิตปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2550 นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของกองทัพบก เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ โดยศึกษาสภาพระบบการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท (การทหาร) โรงเรียนเสนาธิการทหารบกและระดับปริญญาตรี โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ผลการวิจัยพบว่ายุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของกองทัพบกเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติและข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัย โดยให้กองทัพบกควรศึกษา ทบทวนกระบวนการจัดทำนโยบายการศึกษา ให้เป็นไปเพื่อ ความมั่นคงของชาติ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา เพื่อให้หน่วยรองหรือสถานศึกษา จัดทำยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาอย่างมีทิศทางที่ชัดเจน กระจายอำนาจการตัดสินใจ ให้กับหน่วยการศึกษาให้มากขึ้น สถานศึกษาควรเพิ่มความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของชาติให้ มากขึ้น ควรจัดกิจกรรม เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น การจัดการศึกษาของกองทัพบกทุกระดับ ทุกหลักสูตร ควรมีการปูพื้นฐานด้าน ความมั่นคงของชาติ ด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจในลักษณะ และรูปแบบและแนวคิดด้านความมั่นคงของชาติ ควรมีการวิจัย และพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ควรศึกษาวิจัยความมั่นคงของชาติตามองค์ประกอบ มิติใด มิติหนึ่ง ในการ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติ รวมถึงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวชี้วัดด้านความมั่นคง ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติตามแนวพระราชดำริและพระบรม ราโชวาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ลึกลง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านความมั่นคงที่เหมาะสม สำหรับประเทศไทย และใช้เป็นแนวทางในการสอน เสริมสร้างความเข้าใจ จนไปสู่การปฏิบัติเพื่อความมั่นคงของชาติ

แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยนี้เน้นหนักการศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักฐานที่ปรากฏ และมีความสัมพันธ์กับหัวข้อการวิจัย จึงไม่ได้ทำการสัมภาษณ์ใหม่ เนื่องจากสภาพของปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาของกองทัพ ไม่ได้มีพัฒนาการมาตั้งแต่มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดวิถีสถาบันผู้สำเร็จวิชาการทหาร การเติบโต ปรับเปลี่ยนอัตรา โครงสร้างการจัดของหน่วยงานด้านการศึกษา เป็นไปในลักษณะการปรับสายการบังคับบัญชา การปรับอัตรากำลังพลเท่านั้น ดังนี้ จึงได้รวบรวมแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องจากบันทึกรายงานการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มแรก เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยมีทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกรรมการตามสายการบังคับบัญชาทางทหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในอดีตหลายท่าน และกรรมการจากทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการที่ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่มีการบันทึก แต่ยังมีได้มีการรวบรวมวิเคราะห์ผลตอบสนองต่อการดำเนินการตามข้อคิดเห็นนั้น ๆ

พลเอก วิจิตร สุขมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “สภาการศึกษาวิชาการทหาร มีความสำคัญยิ่งในการกำหนดนโยบายและแนวทางให้การศึกษาแก่กำลังพลทุกระดับ ให้หน่วยต่าง ๆ นำไปพิจารณาประกอบการศึกษาระดับพลทหาร ระดับนายสิบหรือนายทหาร ชั้นประทวน ระดับนายทหารสัญญาบัตร (สำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทและเอก ถ้ามีต่อไปใครขอเสนอแนวความคิดให้ผู้เกี่ยวข้องได้ต่อยอดของความรู้จากสถาบันหลักของเหล่าทัพคือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนารเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และ โรงเรียนแผนที่ เป็นต้น ทั้งนี้ขอให้คำนึงถึงคุณลักษณะของการปฏิบัติงานทางทหารและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ) และจากการพิจารณาหลักสูตรปริญญาโทของ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก และ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร มีลักษณะ **สหวิทยาการ (Interdisciplinary)** น้อยไป จึงเสนอแนะให้เพิ่มวิชาบังคับให้มีวิชากฎหมายมหาชน (Public Law) วิชากฎหมายระหว่างประเทศ (International Law) สำหรับวิชาเลือกควรจะมีวิชาบริหารรัฐกิจ (Public Administration) วิชาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (Communication and Public Relation) เป็นต้น” (8 ตุลาคม 2536)

พลโท ปรีชา โรจนเสน เจ้ากรมยุทธศึกษาทหาร/เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ขออนุมัติแก้ไข พระราชบัญญัติกำหนดวิถีสถาบันผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533 และกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้อนุมัติหลักการให้ **สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เปิดการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร ศศ.ม.(การทหาร)** ตั้งแต่ ค.ศ.35 และให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตามหลักสูตรที่สภาการศึกษาวิชาการทหารกำหนด ได้รับปริญญาตรีปริญญาโท หรือปริญญาเอก ตรงตามสาขาวิชาที่มีการสอน” (8 ตุลาคม 2536)

พลโท อธิพิพล สังขวาสี รองผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศกล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร “นโยบาย ผู้บัญชาการทหารสูงสุดจะให้ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เปิด การศึกษาระดับปริญญาโท ให้กับผู้สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพเป็นส่วนรวม หากการ ดำเนินงานดังกล่าวมั่นคงแล้ว จะให้ผู้ที่จบจาก โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพมาเรียนที่ สถาบันวิชาการป้องกัน ประเทศ เพียงแห่งเดียว และปรับปรุงหลักสูตรให้มีลักษณะเป็นสหวิทยาการเท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยมาก ขึ้น” (8 ตุลาคม 2536)

พลโทเกษม นภาสวัสดิ์ เจ้ากรมยุทธศึกษาทหาร/เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร กล่าวใน ที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “เดิมโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้หลักสูตรการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ.2530 ในหลักสูตร 11 สาขาวิชา รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กองทัพบก) ชื่อย่อ วท.บ.(ทบ.) ต่อมา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้จัดทำหลักสูตรโรงเรียนนาย ร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ.2534 ขึ้นใหม่ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต 2 สาขา ปริญญาวิศวกรรมศาสตร บัณฑิต 6 สาขา และ ศิลปศาสตรบัณฑิต (บริหารรัฐกิจ)1 สาขา” (14 พฤศจิกายน 2537)

ซึ่งมีข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาของหลักสูตร ของ นางรัตนภรณ์ จารุมาศ ผู้แทนปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย ในการประชุมสภาฯ เมื่อ 10 เมษายน 2538 ต่อประเด็นนี้ว่า หลักสูตรวิศวกรรม หน่วยกิ ตค่อนข้างสูง เกณฑ์เรียน 5 ปี แต่ในปัจจุบันหลายแห่งได้ปรับลดลงมาเหลือ 4 ปี ตรงความต้องการของตลาด แต่ยังมีอีก 1 แห่ง คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อิงหลักสูตรเยอรมัน ยังใช้เวลาเรียน 5 ปีเต็ม สำหรับ โรงเรียนทหาร ปรับหน่วยกิต รวมวิชาการทหาร หน่วยกิตจึงมากกว่าวิศวกรรมธรรมดา ถ้าเป็นไปได้ ปรับลงมาบ้าง เรียน 4 ปี มีความรู้วิศวกรรม และเนื้อหาวิชาการทหารมาฝึกต่อเมื่อเข้ารับราชการทหารแล้ว

พลเอกประเสริฐ สารฤทธิ์ ปลัดกระทรวงกลาโหม ได้ยกประเด็นในการประชุมสภาการศึกษา วิชาการทหาร ทหารือว่า โรงเรียนเหล่าทัพแตกต่างจาก โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อย่างไร เพราะ โรงเรียนนาย ร้อยตำรวจ เรียน 4 ปี เป็นไปได้หรือไม่ ถ้า โรงเรียนเหล่าทัพเรียนแค่ 4 ปี และ จบมาแล้วมาเรียนภายหลังใน วิชาการทหาร (10 เมษายน 2538)

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษา วิชาการทหาร ว่า “ปริญญาโททางทหาร ควรมีวิชาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจการทหารโดยตรง เช่นวิชากองทหาร ขนาดใหญ่ วิชาการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ และวิชากองพลทากรรบ เป็นต้น ไม่ใช่มีแต่ วิชารัฐศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเรียนที่ไหนก็ได้ ทำไมเราไม่สร้างปริญญาโทของเราขึ้นมาบ้าง เพราะ วิชาทหารก็คือวิชาหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อบ้านเมือง” (4 มกราคม 2539)

พลเอก สมศักดิ์ เวสุวรรณ์ ผู้แทนผู้บัญชาการทหารสูงสุด กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษา วิชาการทหารว่า “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท โดยได้ดำเนินการไปแล้ว 3 รุ่น ปัจจุบันกำลังเปิดสอนรุ่นที่ 4 และแผนที่จะเปิดการศึกษาระดับปริญญาโทหลายสาขา และเปิดให้ทุกเหล่า ทัพ ปัจจุบันสมทบกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีแนวความคิดว่าจะนำบางวิชาจาก วิทยาลัยเสนาธิ การทหาร มานับเป็นหน่วยกิตในปริญญาโท” (4 มกราคม 2539)

นาย ธัชทอง วิริยเวชกุล ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา/ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “ผู้บริหารระดับสูงของ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักถึง

ความสำคัญของกองทัพ และเห็นว่ากองทัพมีศักยภาพและความพร้อมในการผลิตบัณฑิตสาขาวิศวกรรมศาสตร์ จึงใคร่ขอความร่วมมือสนับสนุนโครงการดังกล่าว” (ทบวงมหาวิทยาลัย เสนอในชั้นต้น รร. ละ 100 คน) (7 มีนาคม 2540)

พลโท สุจินต์ หมวกแก้ว รองเสนาธิการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “หลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบก ยุคก่อนปี 2491 จัดการศึกษาหลักสูตร 3 ปี และต่อมาจัดตั้ง โรงเรียนเทคนิคทหารบกขึ้น โดยมีการศึกษาต่อเนื่องอีก 2 ปี หลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบก (หลักสูตร 3 ปี) ขณะนั้น ได้รับนักเรียนจบชั้น ม.ปลาย สายวิทยาศาสตร์เข้าศึกษาต่ออีก 3 ปี จึงอาจถือได้ว่าเป็นหลักสูตรระดับอุดมศึกษาหลักสูตรหนึ่ง” (28 มีนาคม 2544)

พลเอก บุญรอด สมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “ยกตัวอย่างผมเองไปเรียนที่ฝรั่งเศส เสียเวลา 5 ปี ต้องไปเรียนภาษา 2 ปี ไปเรียนหลักสูตรนายร้อย 2 ปี โรงเรียนเหล่าของเขา 1 ปี ไม่ได้ปริญญาอะไร โรงเรียนนายร้อยแซนเฮิร์ท 2 ปี ไม่มีปริญญาอะไร ตอนนี้อยู่มาถึงเกษียณไม่มีปริญญาเหมือนเดิม ปัจจุบัน ทั้งแซนเฮิร์ท แซงซี มีปริญญาทั้งนั้น อยู่แบบเดิมไม่ได้ เรื่องนี้ (หลักสูตร 4 ปี 5 ปี) ท่านนายกรัฐมนตรีบอกให้ประเมินผลหลักสูตร 4 ปี เพราะฉะนั้นผมคิดว่าผมจะตั้งหน่วยกลางขึ้นมาประเมินผลอีกครั้งหนึ่งให้ลงในรายละเอียด” (4 พฤษภาคม 2550)

พลเอก ทรงกิตติ จักกาบาตร์ เสนาธิการทหาร กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “นักเรียนนายร้อย เมื่อศึกษาตามขั้นตอน ก็จะไปศึกษาใน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก และสูงสุด คือวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เมื่อกลับมาองผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัย ไม่มีหลักสูตรตามขั้นตอนการทำงานในอาชีพของตน ก็มีการใช้มาตรฐานการวัดให้ปริญญาตรี ปริญญาโท และ ปริญญาเอก เปรียบเทียบก็คือโรงเรียนเสนาธิการทหารบก น่าจะให้ ปริญญาโท และ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร น่าจะให้สูงถึง ปริญญาเอก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สั่งการในที่ประชุมสภากลาโหมให้ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาจาก 5 ปี เป็น 4 ปี ไม่ควรนำความเกี่ยวข้องกับ โรงเรียนเตรียมทหาร 3 ปี 2 ปี อยู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี” (4 พฤษภาคม 2550)

พลโท พหล สง่าเนตร เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก/ผู้แทนผู้บัญชาการทหารบก กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “ปริญญาที่ได้รับการรับรองจากสภาการศึกษาวิชาการทหาร ไม่ได้ได้รับการรับรองจาก ก.พ. เพราะฉะนั้น ตรงนี้เป็นประเด็นหลัก ทำอย่างไรเราจะสามารถเชื่อมโยงการรับรองของเราหรือการอนุมัติของเราให้เป็นสากล นร.ทั่วไปในต่างประเทศเขาเรียน 4 ปี เขาก็ปลูกฝังให้เป็นทหารนักรบ เป็นผู้ที่ไม่เสียสละ ถ้าหาญปฏิบัติภารกิจได้ทั่วโลกทั้งหมด แล้วทำไมเราต้องเรียน 5 ปี จะเรียนทหาร หรือเรียนวิศวกร ควรประเมินผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับหมวด 4 ปี หรือ 5 ปี คนไหนปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่า ความมุ่งมั่นมากกว่า อะไรให้ประโยชน์แก่กองทัพมากกว่า ไม่ใช่ประเมินสถานศึกษา อาจารย์ และนักเรียนนายร้อย” (4 พฤษภาคม 2550)

พลตรี ประเสริฐ หวานฉ่ำ รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “เมื่อปี พ.ศ.2536 มีนโยบายให้ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เปิดสอนปริญญาตรี สำหรับพลเรือน ซึ่ง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้เตรียมการแล้ว แต่จนถึงปัจจุบันไม่มีความคืบหน้า หลักสูตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปี 2491 หลักสูตรเวสต์พอยท์ แต่เพื่อความเหมาะสมจึงขยายระยะเวลาจากหลักสูตร 4 ปี ของ นนร.เวสต์พอยท์ให้เหมาะสมกับ กองทัพบกไทยในสมัย

นั้น จึงให้จัดการเรียนการสอนเป็น 5 ปี มีการศึกษาเป็นวิทยาศาสตร์บัณฑิตอย่างเต็มเวลาตลอด” (4 พฤษภาคม 2550)

พลตรีสุชิน บุญรอด เสนาธิการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กล่าวในการประชุมสภา “เมื่อโรงเรียนทหาร ในยุคเริ่มต้น ข้อบังคับการรับบุคคล ที่สมัครเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนนายร้อยทหารบก รศ.127 (พ.ศ.2451) หลักสูตร 6 ปี รับสมัครบุคคลทั่วไปที่สำเร็จประโยคปฐม ถึงประโยคมัธยมชั้น 3 ต่อมา ปรับเป็นหลักสูตรสำหรับสอบวิชาผู้สมัครเข้าเป็น นักเรียนนายร้อย และนักเรียนนายดาบ พ.ศ.2456 ห้องชั้น ประถม 1 – 4 และปรับเป็นถึงปฐม 6 ในหลักสูตรปี พ.ศ.2460 หลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบก ตั้งแต่ พ.ศ.2441-2497 รวม 50 รุ่น ใช้เวลาศึกษา 3 ปี ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษ ต้องจบ ม.8 หรือกรณีจบจาก โรงเรียนเตรียมนายร้อยทหารบก 2 ปี ซึ่งรับ ม.6 เข้ารับการศึกษ”(25 สิงหาคม 2543)

พลโทสุจินต์ หมวกแก้วรองเสนาธิการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กล่าวในการประชุม สภา “หลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบก ยุคก่อนปี 2491 จัดการศึกษาหลักสูตร 3 ปี และต่อมาจัดตั้ง โรงเรียนเทคนิคทหารบกขึ้น โดยมีการศึกษาต่อเนื่องอีก 2 ปี หลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบก (หลักสูตร 3 ปี) ขณะนั้น ได้รับนักเรียนจบชั้น ม.ปลาย สายวิทยาศาสตร์เข้าศึกษาต่ออีก 3 ปี จึงอาจถือได้ว่าเป็น หลักสูตรระดับอุดมศึกษาหลักสูตรหนึ่ง”(28 มีนาคม 2544)

พลตรีประเสริฐ หวานฉ่ำ รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กล่าวในการ ประชุมสภา “หลักสูตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปี 2491 หลักสูตร โรงเรียนนายร้อย ทหารบก สหรัฐฯ (West Point) หลักสูตร 4 ปี แต่เพื่อความเหมาะสมกับ ทบ.ไทยในสมัยนั้น จึงขยายระยะเวลาจาก หลักสูตร 4 ปี จัดการเรียนการสอนเป็น 5 ปี มีการศึกษาเป็นวิทยาศาสตร์บัณฑิต อย่างเต็มเวลาตลอด”(4 พฤษภาคม 2550)

ต่อประเด็นนี้ มีข้อสังเกตที่ชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ในการผลิตบุคลากร ของ โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า เปลี่ยนแปลงไปในห้วงปี พ.ศ.2534 โดยเน้นความสำคัญ “ปริญญาวิชาชีพ” ตรงตามสาขาที่ เปิดการเรียนการสอนเหนือกว่าการผลิตนายทหารสัญญาบัตรเพื่อเป็นผู้นำหน่วยทหาร เมื่อสำเร็จการศึกษา และบรรจุเข้ารับราชการ โดยเทียบเคียงกับความมุ่งหมายของหลักสูตรต้นแบบที่ลอกเลียนมา “โรงเรียนนาย ร้อย ทหารบกสหรัฐฯ (West Point)” มาตราฐานหลักสูตร และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา จึงต้องครบทุก องค์ประกอบทั้งด้านวิชาการ วิชาทหาร พลศึกษา ค่านิยมมาตรฐาน (Standards of conduct) คุณธรรม (Moral qualities) มารยาท (Traits of character) และคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็น (Leadership essential) โดยผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับ “ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Science)” จากโรงเรียนนายร้อย ทหารบกสหรัฐฯ ตามสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในสาขาวิชาที่ถนัด

โรงเรียนนายเรือ ในระยะเริ่มแรก ปราบกฏหลักฐาน “ข้อบังคับการรับบุคคลเป็น นนร.และ นายช่างกล ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) หลักสูตร 5 ปี รับสมัครจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปฐมพิเศษ (หรือมัธยม สามัญบริบูรณ์ ไม่เกิน 1 ปี) อายุระหว่าง 14 - 18 ปี (เทียบเท่าประมาณชั้นมัธยม) ต่อมาปรับปรุงแก้ไขเป็น มัธยม 4 ของกระทรวงธรรมการ ในปี พ.ศ.2457 และปรับเปลี่ยนเป็นมัธยม 5 บริบูรณ์ในปี พ.ศ.2460

หลักฐานอีกชิ้นหนึ่งคือ พระราชกฤษฎีกา กำหนดบริเวณเขตปลอดภัยในราชการทหารแห่ง โรงเรียนชุมพลทหารเรือ ในท้องที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ.2485 ซึ่งไม่ได้กล่าวถึง หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

แต่อย่างไรก็ตาม “วิชาชีพทหารเรือ” มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ หรือ มีอัตลักษณ์แห่งตนสูง ในปี 2453 เคยแยกเป็น กระทรวงทหารเรือ ต่างหาก ก่อนที่จะลดลงมาอยู่ในกระทรวงกลาโหมในปี 2474 และด้วยข้อกำหนดขององค์การการเดินเรือสากล ทำให้เพิ่มปัจจัยภายนอกเพิ่มขึ้นมาอีก จำเป็นต้องให้ผู้รู้ ที่มีประสบการณ์ในอาชีพทหารเรือจริง ๆ และควรต้องเป็นผู้สนใจเสาะแสวงหาข้อเท็จจริง รวบรวม วิเคราะห์ เพื่อนำประสบการณ์ ความซาบซึ้งในสภาพแวดล้อมของกระทรวงกลาโหมเรือจากประสบการณ์งานในชีวิตจริง ผสมผสานเข้าไปด้วย น่าจะเป็นข้อคิดเห็นที่เที่ยงตรงกว่า

การศึกษาระดับหลังปริญญา

การจัดการศึกษาระดับหลังปริญญา หรือการบัณฑิตศึกษาของกองทัพ สถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ จัดการศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ช่วยเหลือดำเนินการด้านธุรการการรับสมัคร การสนับสนุนสถานที่ศึกษานอกเวลาราชการ ใน สาขาการบริหารธุรกิจ มากกว่า 20 ปีที่ผ่านมา โดยได้รับผลตอบแทนในรูปเงินงบประมาณรายรับสถานศึกษา ค่าจ้างสอน และที่นั้งการไปดูงานต่างประเทศร่วมกับนักศึกษา สำหรับบางท่าน เท่านั้น ไม่ได้มีการพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างองค์กร หรือพัฒนาบุคลากรให้เกิดความพร้อม เพื่อให้ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สามารถดำเนินการได้เองแต่อย่างใด รวมถึง โครงการร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอกสถาบันอื่น ๆ ซึ่งไม่ตรงกับสาขาวิชาการทหารตรง ๆ ตามนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในอดีต ที่ใกล้เคียงที่สุดคือ ความร่วมมือระหว่าง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กับ มหาวิทยาลัยบูรพา โครงการผลิตบัณฑิตร่วมรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิทยาการทหารอยู่บ้าง โดยเป็นการบูรณาการความคิด ทั้งรัฐศาสตร์ และความมั่นคง รวมถึงยุทธศาสตร์ซึ่งใช้กันมาแต่เดิมในกิจการทหาร โดยเชื่อมโยงระหว่างรัฐศาสตร์กับการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคงเข้าด้วยกัน เป็นการศึกษาทางลึก เพิ่มเติมจากเดิมที่สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหมได้ประสานวิทยาการด้านความมั่นคงอยู่แล้ว ให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความเชี่ยวชาญ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยผสมผสานหลักวิชาการที่ใช้ในสายงานของพลเรือน นำไปใช้ในการจัดการทรัพยากร หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล แต่ก็ยังคงมีลักษณะเดิม ๆ คือ โดยได้รับผลตอบแทนในรูปเงินงบประมาณ ค่าจ้างสอน และที่นั้งการไปดูงานต่างประเทศร่วมกับนักศึกษาสำหรับบางท่าน เท่านั้น ไม่ได้มีการพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างองค์กร หรือพัฒนาบุคลากรให้เกิดความพร้อม เพื่อให้ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สามารถดำเนินการได้เองแต่อย่างใด เหมือนกับโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ องค์ความรู้มิได้เกิดกับองค์กร เกิดประโยชน์กับปัจเจกชน (Individual)

สถาบันอุดมศึกษาภายนอก นำไปพัฒนาหลักสูตร “รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์ และความมั่นคง: ร.ด. (ยุทธศาสตร์และความมั่นคง)” มิได้มี “การรวบรวม สละสลวย ถ่ายทอด พัฒนาองค์ความรู้ และ ทรัพยากรมนุษย์” ในองค์กรที่เป็นสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม แต่อย่างใด เหมือนกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทหาร ที่สถาบันอุดมศึกษาภายนอก ซึ่งการนำไปเรียบร้อยแล้ว เช่นสถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (20 ธันวาคม 2526) สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ก่อตั้ง 10 พฤษภาคม 2528) ซึ่งได้รับการยอมรับในระดับ ASEAN สถาบันเอเชีย

แปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (17 มิถุนายน 2537) สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล (ก่อตั้งมาจากโครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ พ.ศ 2517) ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา (18 มกราคม 2539) ทุกสถาบันต่างมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

แผนการพัฒนาศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ พ.ศ.2551 – 2556 รวมทั้งงานวิชาการเรื่องการพัฒนาประเทศ สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ก่อตั้ง 26 เมษายน 2534) ได้รู้ดหน้าทางวิชาการ ของศาสตร์ทางด้านนี้ เหนือกว่าสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหมใด ๆ ทางด้านการพัฒนาประเทศ ตามบทบาทหน้าที่ของทหารในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การพาณิชย์นาวี ที่เปิดสอนใน สถาบันพาณิชย์นาวี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ก่อตั้ง 26 เมษายน 2534) วิทยาลัยพาณิชย์นาวีนานาชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา (23 พฤษภาคม 2545) โรงเรียนราชาพาณิชย์นาวี (พทยา) โรงเรียนนักเดินเรือ (Mariner Education School - MES) โรงเรียนการเรือไทย (Thai Marine School)

ภาควิชาวิศวกรรมการบินและอวกาศ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ.2536) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมการบินและอวกาศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (พ.ศ.2541) สถาบันการบิน (Royal Sky Aviation Center: RSAC) สถาบันการบินพลเรือน (Civil Aviation Training Center ก่อตั้งเมื่อ 4 มิถุนายน 2504) โรงเรียนการบิน บริษัท ศรีราชาเอวิเอชั่น จำกัด (พ.ศ.2531) วิทยาลัยการบินนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม (Nakhonpanum University ก่อตั้ง 2 เม.ย.50) บริษัท บางกอกเอวิเอชั่นเซ็นเตอร์ จำกัด (Bangkok Aviation Training Center) โรงเรียนไทย เทคโนโลยีการบิน บริษัท ไทย เจเนเนอรัล เอวิเอชั่น เทคโนโลยี จำกัด (Thai General Aviation Technology) บริษัท ศรีราชา เอวิเอชั่น จำกัด (SRI-RACHAR Aviation) บริษัท ยิง อีเกิ้ล จำกัด (Young Eagle) ห้างหุ้นส่วนจำกัด นีโอสยาม แอร์เวย์ บริษัท ไทยฟลท์เทรนนิ่ง จำกัด (Thai Flight Training Co., Ltd.)

โดยรวมสถาบันอุดมศึกษาภายนอกกระทรวงกลาโหม ได้สร้างความแข็งแกร่งขององค์ความรู้ คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาทั้งในด้านการพัฒนาประเทศ อาเซียน อินโดจีน หรือเอเชียศึกษาไปมากแล้ว รวมทั้งศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับทางการพาณิชย์นาวี และด้านการบิน วิทยุการบิน การทำอากาศยานและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยที่สถาบันอุดมศึกษาของกองทัพ ยังมิได้มีการดำเนินการใด ๆ องค์ความรู้ด้านศาสตร์และศิลป์ของการป้องกันประเทศ เทคโนโลยีการป้องกันประเทศ ศิลปะการสงคราม หรือเรื่องที่เป็นความเชี่ยวชาญ ความชำนาญเฉพาะของวิชาชีพทหารจริง ๆ" สถาบันอุดมศึกษา นอก กระทรวงกลาโหม จะมีบุคลากร และองค์ความรู้ในทางกว้าง และทางลึก ของศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ ได้หรือ ?

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรสามารถพัฒนาองค์กรให้สามารถจัดการศึกษาระดับหลังปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาโท ปริญญาเอก ทางด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงแห่งรัฐ ความมั่นคงของชาติ โดยเป็น “ศูนย์กลางในการรวบรวม สละสลวย ถอด และพัฒนาองค์ความรู้” ในด้านนี้ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมและประเทศ ในระดับสูงสุด ดำเนินการร่วมระหว่างองค์กรของรัฐหลายหน่วย (Interagency) ซึ่งในความเป็นจริง ควรเป็นหน้าที่

หน่วยงานของรัฐในระดับที่เหนือกว่ากระทรวงกลาโหม ซึ่งอาจเป็นสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือ รัฐสภา ที่อยู่เหนืออำนาจของฝ่ายบริหารของรัฐที่กำหนดวาระไว้เพียง 4 ปี และไม่ควรราย่างยิ่งที่จะดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอกเหมือน 20 ปีเศษที่ผ่านมา ซึ่งผลการดำเนินการไม่ได้ประโยชน์มากนัก ไม่มีการพัฒนาองค์กร สถานภาพเหมือนเดิม เท่า ๆ กับตอนที่เริ่มต้นจัดตั้งหน่วย การดำเนินการที่ผ่านมาเข้าลักษณะการสมทบกับมหาวิทยาลัยภายนอกในการ ประศาสน์ปริญญา ใช้สถานที่ และ สาธารณูปโภค แลกกับผลประโยชน์ตอบแทนในระดับตัวบุคคล และเงินตอบแทนส่วนน้อย ที่มหาวิทยาลัย ภายนอกเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ส่วนใหญ่ ทั้งที่เป็นเม็ดเงิน และที่เป็นนามธรรมอื่น ๆ โครงสร้างการจัดองค์กร ของ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรต้องปรับเปลี่ยนเป็นแบบสถานศึกษาเฉพาะทาง ภายใต้นโยบาย แผน มาตรฐาน การประเมินผล และกำกับดูแล ตามสายการบังคับบัญชาทางทหาร

การให้สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม จัดการศึกษาให้กับบุคคลพลเรือนทั่วไป เริ่มต้นจากการที่นายรัชทอง วิริยเวชกุล ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา/ผู้แทนปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้นำเสนอว่า “ผู้บริหารระดับสูงของทบวงมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกระทรวงกลาโหม และ เห็นว่ากระทรวงกลาโหมมีศักยภาพและความพร้อม ในการผลิตบัณฑิตสาขาวิศวกรรมศาสตร์ จึงใคร่ขอความร่วมมือสนับสนุนโครงการดังกล่าว” ซึ่งที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารมีมติเห็นชอบในหลักการให้การ สนับสนุนโครงการความร่วมมือด้านการผลิตบัณฑิตสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ระหว่าง กระทรวงกลาโหม และ ทบวงมหาวิทยาลัย โดย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า สามารถให้การสนับสนุนได้ จำนวน 100 คน ตามที่ต้องการ โรงเรียนนายเรือ 30 คน และ โรงเรียนนายเรืออากาศ 50 คน เนื่องจากมีปัญหาด้านบุคลากร อาคารสถานที่และอุปกรณ์ และ โรงเรียนเตรียมทหาร ไม่เกิน 200 คน (รายงานการประชุมสภาฯ เมื่อ 7 มีนาคม 2540)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้สานต่อแนวคิดนี้ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอด 5 ปี ที่ว่างเว้นการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารในระยะนั้น โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ร่วมกับ มศว. (วิทยาเขตตองครักษ์) เปิดหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิศวกรรมเครื่องกลเป็นเวลา 5 ปี บุคลากรมีขีด ความสามารถ มีความพร้อม เหลือแต่การบริหาร หากสามารถแก้ไข พระราชบัญญัติฯ ให้อำนาจหน้าที่ ความชอบธรรมตามกฎหมายได้ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พร้อมสามารถดำเนินการได้ทันที (พลตรี ประเสริฐ หวานฉ่ำ รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และ พลตรี ดนัย มีชูเวช เสนาธิการ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รายงานการประชุมสภาฯ เมื่อ 4 พฤษภาคม 2550)

พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2558 กำหนดให้ โรงเรียนเหล่าทัพ สอนได้ถึงปริญญาเอก (ไม่กล่าวถึง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และไม่กล่าวถึง โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพ ที่ยังคงสามารถดำเนินการได้ตาม พระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533 ได้ เหมือนเดิม เฉพาะระดับปริญญาโท) โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อสังเกตของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่เสนอให้ สถาบันอุดมศึกษาภายนอก เป็นผู้จัดการบัณฑิตศึกษาสำหรับกระทรวงกลาโหม ด้วยการกำหนดให้สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม จัดการเรียนการสอนได้ **เฉพาะในสาขาวิทยาการ ทหาร หรือที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการทหาร หรือเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ**และนับเป็นครั้งแรกที่มีการ กำหนดตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหมตามพระราชบัญญัติ ให้สอดคล้องกับ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับด้านการเงินการคลัง “ตำแหน่งทางวิชาการตามกฎหมายการจัดตั้ง สถาบันอุดมศึกษา”

การบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

โรงเรียนทหารในระยะเริ่มแรกอยู่ภายใต้การกำกับของ กรมทหารมหาดเล็ก ในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งกำกับดูแลโรงเรียนอื่น ๆ นอกเหนือจากโรงเรียนทหารด้วย (ดูประกาศและรายงานโรงเรียน จุลศักราช 1247 หรือ พ.ศ.2428) ต่อมาได้มีการจัดตั้ง กรมยุทธนาธิการ พ.ศ.2429 และได้มีการจัดตั้ง กรมบัญชาการโรงเรียน ขึ้นในกรมยุทธนาธิการ เพื่อกำกับดูแลกองโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยมและปฐมจนกระทั่ง 17 ธันวาคม ร.ศ.128 (พ.ศ.2452) จึงปรับการจัดเป็น กรมเสนาธิการทหารบก และแยกหน้าที่ออกเป็น กรมยุทธศึกษา กรมยุทธศาสตร์ กรมแผนที่ โดยมี พลตรี สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนพิษณุโลกฯ เป็นเสนาธิการทหารบก และเป็นเจ้ากรมยุทธศึกษา พันโทหลวงภูวนารถนฤบาล เป็นเจ้ากรมยุทธศาสตร์ ซึ่งต่อมา “กรมยุทธศึกษา” ได้แปรสภาพเป็น “กรมยุทธศึกษาทหารบก” ในปัจจุบัน

ในระดับที่สูงกว่าเหล่าทัพ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมเสนาธิการกลาโหมในกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2491 มีการจัดตั้ง “กองอำนวยการศึกษาและวิจัย” ในกรมเสนาธิการกลาโหม และเมื่อมีการจัดตั้งวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ.2498 และโรงเรียนเสนาธิการผสม พ.ศ.2500 (วิทยาลัยเสนาธิการทหารปัจจุบัน) ทั้งสองสถาบันการศึกษาระดับสูงมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อกรมเสนาธิการทหาร ไม่ได้ขึ้นต่อกองอำนวยการศึกษาวิจัย ดำเนินการโดยระเบียบกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะ ส่วนกองอำนวยการศึกษาวิจัย ต่อมาแปรสภาพเป็น “กรมการศึกษาวิจัยกองบัญชาการทหารสูงสุด” ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2503 และเปลี่ยนนามหน่วยเป็น “กรมยุทธศึกษาทหาร” ในที่สุด

ในปี พ.ศ.2533 กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้จัดตั้ง “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2533 และปรับสายการบังคับบัญชาให้วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันจิตวิทยา ความมั่นคง วิทยาลัยเสนาธิการทหาร และสถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ (ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ในปัจจุบัน) มาขึ้นอยู่ในการบังคับบัญชา ส่วน “กรมยุทธศึกษาทหาร” ยังคงกำกับดูแลโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ตามเดิม (โรงเรียนเตรียมทหาร ปรับเปลี่ยนการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกองบัญชาการทหารสูงสุด ส่วนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ยังคงดำเนินการตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม เหมือนเดิม ดดยไม่ปรับเปลี่ยนตามสายการบังคับบัญชา)

ในปี พ.ศ.2552 ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2552 ได้ยุบรวม “กรมยุทธศึกษาทหาร” เข้ากับ “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” และปรับโอนโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนช่างฝีมือทหารนับเป็นการรวมหน่วยงานการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา และการอาชีวศึกษา) เข้ากับการศึกษาในระดับหลังปริญญา โดยการศึกษาระดับอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม ยังคงอยู่ที่กองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพอากาศ โดยสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้รับโอนงานสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่อยู่กับกรมยุทธศึกษาทหารเดิม มาอยู่ในความรับผิดชอบ ซึ่งมีหน้าที่หลักคือการบริหารการศึกษา (บางส่วน) เฉพาะการอนุมัติปริญญา ประกาศนียบัตร การปรับปรุงหลักสูตร ไม่เกี่ยวข้องกับ

การบริหารบุคลากรสถาบันการศึกษา การปกครองบังคับบัญชาและการบริหารงานบุคคล การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา ฯลฯ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญด้านอื่นและส่วนใหญ่ของ “การบริหารการศึกษา”

โดยสรุป การบริหารการศึกษาของกองทัพ กำเนิดขึ้นในกองทัพบก และกองทัพเรือก่อน ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งกรมยุทธนาธิการ พร้อม ๆ กับการจัดตั้งกองทัพอากาศ จึงจัดตั้งกองอำนวยการศึกษาวิจัยที่พัฒนาขึ้นมาเป็น กรมยุทธศึกษาทหาร และสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในที่สุด ทั้งหมดที่ผ่านมา เป็นการปรับการจัดองค์กรตามเหตุการณ์เฉพาะหน้า คือ การปรับปรุงโครงสร้างกำลังกองทัพ ไม่ได้พิจารณาองค์รวมของการบริหารการศึกษาของกองทัพ จึงมีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่มีเอกภาพ ซ้ำซ้อน เกินความต้องการของขนาดกองทัพ หน่วยบริหารการศึกษาระดับบนของกองทัพ ก่อตั้งภายหลังหน่วยบริหารการศึกษาของเหล่าทัพ ไม่มีสายการบังคับบัญชา สายการรายงานเชื่อมต่อกัน และหน่วยงานระดับบน จัดตั้งภายหลังหน่วยในการบังคับบัญชา ทำให้มีผลทางจิตวิทยาต่อการปกครองบังคับบัญชา และการบริหารทรัพยากร

การจัดการศึกษาเพื่อการผลิตนายทหารหลักระดับอุดมศึกษาของ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช มีการบริหารการศึกษา (บางส่วน) ผ่านสภาการศึกษาวิชาการทหาร สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่นของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ในระดับต่ำกว่าปริญญา มีกรมยุทธศึกษาเหล่าทัพ เป็นหน่วยปกครองบังคับบัญชา การศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่น โดยเฉพาะสายการแพทย์ ขึ้นอยู่กับกรมการแพทย์เหล่าทัพ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาแบบสมทบกับมหาวิทยาลัยภายนอก ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ชั้นยศเดียวกันกับโรงเรียนเหล่าทัพ และกรมยุทธศึกษาเหล่าทัพ จึงขาดเอกภาพในการบริหารการศึกษาในภาพรวมของเหล่าทัพ กองทัพไทย และกระทรวงกลาโหม

บทบาทหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหาร

สภาการศึกษาวิชาการทหาร ตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 ซึ่งมีเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อ เพื่อให้การรับรองศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตรของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และ โรงเรียนนายเรืออากาศ เท่านั้น

“ที่ได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเทียบเข้าชั้นมหาวิทยาลัย เป็นการ สมควรกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทั้งสามนี้ โดยให้ได้รับปริญญาเช่นเดียวกับผู้สำเร็จจาก มหาวิทยาลัยอื่น ๆ”

หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติฯ

เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ในระยะ เริ่มแรกมีการมอบหมายเป็น ตัวบุคคล ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้ง “กองบัญชาการทหารสูงสุด” ในปี พ.ศ.2503 จึงมอบหมายให้เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยหลักคือ “กรมการศึกษาวิจัย (ศวจ.)” ที่เดิมเป็นหน่วยขึ้นตรงของ “กรม เสนาธิการทหาร กระทรวงกลาโหม” โอนหน่วย ศวจ. มาขึ้นการบังคับบัญชา กับ “กองบัญชาการทหารสูงสุด” เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมการศึกษา” “กรมยุทธศึกษาทหาร” จนยุบรวมเข้ากับ “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” ในปี พ.ศ.2552 ทำให้ฝ่ายเสนาธิการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมด้านการศึกษา ผิดฝา ผิดตัว มา โดยตลอด ห่างไกลทั้งที่ตั้ง การสานต่อความคิด และสายการบังคับ บัญชา 3 ระดับ ปัญหาทางความเข้าใจเรื่อง “การลดสายการบังคับ บัญชา” และการประสาน

สอดคล้องกับหน่วยงานด้านธุรการกำลังพลของ กระทรวงกลาโหม เช่น “สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ ททเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ในระยะ เริ่มแรกมีการมอบหมายเป็น ตัวบุคคล ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้ง “กองบัญชาการทหารสูงสุด” ในปี พ.ศ.2503 จึงมอบหมายให้เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยหลักคือ “กรมการศึกษาวิจัย (ศวจ.)” ที่เดิมเป็นหน่วยขึ้นตาร (กขท.)” ตามกฎหมายระเบียบข้าราชการทหาร ซึ่งมี กองสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการทหาร กรมเส มียตรา สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม รองรับ แต่ไม่มี “สำนักงานสภาการศึกษาวิชาการทหาร” เคียงคู่ ส่งผลให้การตีความ ทำความเข้าใจในเรื่องการรับรองปริญญาบัตรของโรงเรียนเหล่าทัพ สับสนตามกระแส สังคม และถูกนำไปผูกกับ “คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)” ตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพล เรือน ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายระเบียบข้าราชการทหาร ทั้งนี้เพราะ ก.พ. มีรากฐานที่แตกต่างกัน และแยกออกจากกัน ตั้งแต่การเริ่มต้นในสมัยรัชกาลที่ 6 ทั้ง ด้านการผลิต การศึกษา ค่าตอบแทน บำเหน็จ บำนาญ ที่ต่อมาในภายหลัง ได้ปรับมารวมกันในภาพรวมของ “ข้าราชการ” ทั้งประเทศ แต่ในบางเรื่อง เช่น การเทียบคุณวุฒิทาง การศึกษา การรับรองคุณวุฒิ วิชยฐานะ ศักดิ์และสิทธิ แห่งปริญญาบัตร ที่ยังแยกการ และปัญหาในการทำ ความเข้าใจกับสังคมส่วนใหญ่

ประวัติการแต่งตั้งบุคคลและหน่วยงานรับผิดชอบ

1. พันตรี อนันต์ พิบูลสงคราม หัวหน้ากองกิจการทหารสมาคมป้องกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ กรมเสนาธิการกลาโหม (ต่อมาปรับตำแหน่งเป็นหน่วยงานในกรมยุทธการทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด เมื่อปี พ.ศ.2503) เป็นเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร พ.ศ.2497-2504
2. หัวหน้ากองการศึกษา กรมการศึกษาวิจัย กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นเลขาธิการสภา การศึกษาวิชาการทหาร พ.ศ.2504-2536
3. เจ้ากรมยุทธศึกษาทหาร เป็นเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร พ.ศ.2536-2552
4. ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นเลขาธิการสภา การศึกษาวิชาการทหาร พ.ศ.2552 จนถึงปัจจุบัน

ลำดับความเป็นมาของการพัฒนาหน่วยงานรับผิดชอบ

24 กุมภาพันธ์ 2497 พระราชบัญญัติกำหนดวิถยฐานะผู้สำเร็จวิชาทหาร พ.ศ.2497 มาตรา 5 “สภาการศึกษาวิชาการทหาร” มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. พิจารณานุมัติหลักสูตรวิชาต่าง ๆ
2. กำหนดวิธีการอันจะยังการศึกษาวิชาการทหารให้เจริญยิ่งขึ้น
3. กำหนดพื้นความรู้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การเข้าเป็นนักเรียน ระยะเวลาการศึกษา การสอบ และเงื่อนไขในการรับปริญญา
4. ให้ปริญญา และประกาศนียบัตร
5. ออกข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

2 กุมภาพันธ์ 2498 พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการกรมเสนาธิการกลาโหม ใน กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2498 มาตรา 4 ข้อ 6.กองอำนวยการศึกษาและวิจัย และ ข้อ 7. วิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร

11 มีนาคม 2500 พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการกรมเสนาธิการกลาโหม ในกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2498 มาตรา 4 ข้อ 6.กองอำนวยการศึกษาและวิจัย ข้อ 7. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และ ข้อ 8. โรงเรียนเสนาธิการผสม

มาตรา 10 กองอำนวยการศึกษาและวิจัย มีหน้าที่พิจารณาการศึกษาและวิจัยการก้าวหน้าในเรื่องการป้องกันราชอาณาจักร พิจารณาเสนอความเห็นในเรื่องการศึกษา เผยแพร่วิทยาการเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร และประสานงานกับสถาบันวิทยาการเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร มีผู้อำนวยการศึกษาวิจัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา 11 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีหน้าที่ประสานการศึกษาให้แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรซึ่งประกอบด้วยวิชาการทหาร การเศรษฐกิจ การเมือง และวิชาอื่น ๆ อันจะยังประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการวางแผน และการอำนวยการเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยของชาติร่วมกัน มีผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา 12 โรงเรียนเสนาธิการผสม มีหน้าที่ประสานการศึกษาให้แก่นายทหารชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงกลาโหมบก กระทรวงกลาโหมเรือ และกระทรวงกลาโหมอากาศในวิชาที่เกี่ยวกับการยุทธผสม การยุทธร่วม และวิชาอย่างอื่นอันจะยังประโยชน์ในการวางแผนและการอำนวยการยุทธ มีผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการผสมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

28 มีนาคม 2503 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2503 มาตรา 3 (4.) ฝ่ายการศึกษา 1.กรมศึกษาวิจัย 2. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 3. โรงเรียนเสนาธิการผสม “กรมการศึกษาวิจัย มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาทางทหารระดับสูง วิจัยงานที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติในด้านการทหาร และดำเนินการเผยแพร่วิทยาการเกี่ยวกับการทหาร ติดต่อประสานงานกับสถาบันการศึกษาและการวิจัยของส่วนราชการอื่น ดำเนินการเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาวิชาการทหาร ศึกษาและรวบรวมประวัติศาสตร์การทหาร จัดและดำเนินการพิพิธภัณฑ์ทหารและห้องสมุด และอำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับการทหารต่าง ๆ ตามที่จะได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมการศึกษาวิจัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”

29 พฤศจิกายน 2503 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2503 มาตรา 4 ข้อ 8. กรมศึกษาวิจัย 9. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 10. โรงเรียนเสนาธิการผสม “กรมการศึกษาวิจัย มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาทางทหาร วิจัยงานที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติในด้านการทหาร และดำเนินการเผยแพร่วิทยาการเกี่ยวกับการทหาร ติดต่อประสานงานกับสถาบันการศึกษาและการวิจัยของส่วนราชการอื่น และต่างประเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาวิชาการทหาร ศึกษาและรวบรวมประวัติศาสตร์การทหาร จัดและดำเนินการพิพิธภัณฑ์ทหารและห้องสมุด อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับการทหารต่าง ๆ ตามที่จะได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีเจ้ากรมการศึกษาวิจัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”

18 มีนาคม 2506 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2503 มาตรา 4 ข้อ 9.กรมศึกษาวิจัย 10. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 11. โรงเรียนเสนาธิการทหาร “กรมการศึกษาวิจัย มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาทางทหาร วิจัยงานที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติในด้านการทหาร และดำเนินการเผยแพร่วิทยาการเกี่ยวกับการทหาร ติดต่อประสานงานกับสถาบันการศึกษาและการวิจัยของส่วนราชการอื่นและต่างประเทศ ดำเนินงานการเกี่ยวกับสภาการศึกษาวิชาการทหาร ศึกษาและรวบรวมประวัติศาสตร์การทหาร จัดและดำเนินการพิพิธภัณฑ์ทหารและห้องสมุด อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับการทหารต่าง ๆ ตามที่จะได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม”

29 สิงหาคม 2533 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2533 มาตรา 4 (18) **สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (19) กรมการศึกษา** (เป็นการจัดตั้งหน่วยใหม่ คือ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และปรับให้ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร จากการเป็นส่วนราชการใน กองบัญชาการทหารสูงสุด ให้เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ รวมทั้ง สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง และ สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์)

มาตรา 5 (18) **สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ** มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการประสานวิทยการด้านความมั่นคงแห่งชาติ การป้องกันราชอาณาจักร การยุทธผสม การยุทธร่วมและการอำนวยการในระดับสูง การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการสงคราม การเมืองและการปฏิบัติการจิตวิทยา รวมทั้งการวิจัยทางยุทธศาสตร์”

มาตรา 5 (19) กรมการศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกศึกษาทางทหาร การเผยแพร่วิทยาการเกี่ยวกับการทหาร การศึกษา และรวบรวมประวัติศาสตร์และโบราณคดีเกี่ยวกับการทหาร จัดและดำเนินการพิพิธภัณฑ์ทหารและห้องสมุดของกองบัญชาการทหารสูงสุด รวมทั้งดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการของสภาการศึกษาวิชาการทหาร”

24 ธันวาคม 2535 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 มาตรา 4 (18) **สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (19) กรมยุทธศึกษาทหาร**

มาตรา 5 (18) **สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ** มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง การประสานวิทยการด้านความมั่นคงแห่งชาติ การป้องกันราชอาณาจักร การยุทธผสม การยุทธร่วมและการอำนวยการในระดับสูง การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการสงครามการเมืองและการปฏิบัติการจิตวิทยา รวมทั้งการวิจัยทางยุทธศาสตร์

มาตรา 5 (19) **กรมยุทธศึกษาทหาร** มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกศึกษาทางทหาร การเผยแพร่วิทยาการเกี่ยวกับการทหาร การศึกษาและรวบรวมประวัติศาสตร์และโบราณคดีเกี่ยวกับการทหาร จัดและดำเนินการพิพิธภัณฑ์

ทหารและห้องสมุดของกองบัญชาการทหารสูงสุด รวมทั้งดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการของ **สภาการศึกษาวิชาการทหาร**”

19 พฤศจิกายน 2539 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2539 มาตรา 4 (18) **สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (19) กรมยุทธศึกษาทหาร**

มาตรา 5 (18) สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาในระดับสูง การประสานวิทยากร **ด้านความมั่นคงแห่งชาติ และการวิจัยทางยุทธศาสตร์**”

มาตรา 5 (19) กรมยุทธศึกษาทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกศึกษาและวิทยาการทหารของ กองบัญชาการทหารสูงสุด รวมทั้งดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการของ **สภาการศึกษาวิชาการทหาร**”

27 มีนาคม 2552 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2552 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 เมษายน 2552 (บก.ทท. แบ่ง ส่วนราชการออกเป็น 1 -17 หน่วย 17) สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ไม่มี “กรมยุทธศึกษาทหาร” ถือเป็น การยุบรวมเข้ากับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศโดยปริยาย และปรับให้ **โรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนช่างฝีมือทหาร** มาเป็นหน่วยขึ้นตรงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเพิ่มเติม) ซึ่งเป็นการรวมหน่วยงาน ด้านการศึกษาของกองทัพ ทั้งในระดับก่อนปริญญา (โรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนช่างฝีมือทหาร) เข้า กับการศึกษาในระดับหลังปริญญา (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันจิตวิทยา ความมั่นคง ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์) โดยสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ยังทำหน้าที่บริหารการศึกษาของ การศึกษาระดับปริญญาตรีของเหล่าทัพ (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนาย เรืออากาศ โรงเรียนแผนที่ทหาร) การศึกษาระดับปริญญาโท ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก **แต่ไม่รวมถึง** ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยแพทย์ทหาร และวิทยาลัยพยาบาลของเหล่าทัพ

มาตรา 4 (17) **สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ** มีหน้าที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา การประสานวิทยากร **ด้านความมั่นคงแห่งชาติ การวิจัยทางยุทธศาสตร์ การเผยแพร่วิทยากรทางทหาร การประวัติศาสตร์ โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ทหาร การดำเนินงานอนุสรณ์สถานแห่งชาติ และสภาการศึกษาวิชาการทหาร ของกระทรวงกลาโหมไทย** มีผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ทิศทางการดำเนินงานด้านการศึกษาในระดับหลังปริญญาของกระทรวงกลาโหม

การบัณฑิตศึกษาทางวิชาการทหาร มิได้มีการจัดวางระบบ แผนงานโครงการที่ชัดเจนแต่อย่างไร เป็นการริเริ่มจากหน่วยในระดับปฏิบัติ และแก้ปัญหาติดตามด้วยองค์กระระดับสูง หลังการตราพระราชบัญญัติ กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 สภาการศึกษาวิชาการทหาร ทำหน้าที่หลักเพียงอนุมัติ ให้ปริญญาผู้สำเร็จการศึกษาก่อนและหลังประกาศใช้กฎหมาย การพิจารณาหลักสูตรและ ปรับปรุงแก้ไข กรรมการสภาฯ และเพิ่ม โรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร เข้าไปอีกหนึ่งสถาบันเท่านั้น

หลักสูตรระดับหลังปริญญา โดยเฉพาะการศึกษาระดับปริญญาโททางทหาร ของกองทัพไทย ริเริ่มดำเนินการโดย โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ในปี พ.ศ. 2529

“21 มกราคม 2545 พลตรี พหล สง่าเนตร ผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารบก กล่าวในที่ ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร “หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) เริ่มเปิดสอนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2529 (45 หน่วยกิต) โดยเปิดรับจากผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำของโรงเรียนเสนาธิการ ทหารบก ใช้เวลาศึกษานอกเวลาราชการ”

ซึ่งก่อนหน้านี การศึกษาหลักสูตรปริญญาโท ในสถาบันการศึกษากลาโหม ได้ถูกนำเข้าสู่ที่ ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารครั้งแรก เมื่อ 30 มกราคม 2530 ซึ่งมีการ ถกแถลงอย่างกว้างขวางใน เรื่องการเปิดหลักสูตรปริญญาโทของกองทัพบก (การทหาร) ซึ่งเป็นการริเริ่มโครงการของ โรงเรียนเสนาธิการ ทหารบก

“ระดับการศึกษาของเหล่าทัพ เริ่มสอนระดับปริญญาตรีใน โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ ต่อมาการศึกษาใน โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพ วิทยาลัยการทัพ โรงเรียนเสนาธิการทหาร และ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร การที่ กองทัพบก เปิดหลักสูตรปริญญาโท ระหว่าง โรงเรียนเสนาธิการทหารบก กับ วิทยาลัยการทัพบก ทางกองทัพบก พิจารณาหรือยังว่าดีไม่ ดี อย่างไร”

พลอากาศเอก พะเนียง กานตรัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม/นายกสภาการศึกษาวิชาการทหาร

ในที่สุดประชุมมีมติอนุมัติให้มีการสอนปริญญาโทใน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ตาม หลักเกณฑ์ที่ กองทัพบกเสนอ แต่ให้เรียบเรียงเหตุผลความจำเป็นใหม่เพื่อสามารถตอบสนองภายนอกได้ แต่ ด้วยกรรมวิธีอย่างใด อย่างหนึ่ง ไม่ได้มีการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารอีกเลย จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2536 แต่ในระหว่างนั้น ได้มีการตรา พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533 รับรองคุณวุฒิ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) หรือ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) ออกมาบังคับใช้ โดยเปิดโอกาสให้ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ สามารถดำเนินการได้ แต่มีเพียง โรงเรียนเสนาธิการทหารบก สถาบัน เดียวเท่านั้นที่เปิดดำเนินการ เป็นการเพิ่มการศึกษาในระดับปริญญาโท เข้าไปในกฎหมายรับรองศักดิ์และ สิทธิของปริญญาบัตรของ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และ โรงเรียนแผนที่ทหาร เจตนารมณ์เริ่มแรกของกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป และการศึกษาระดับปริญญาโททาง ทหาร หันไปอยู่กับโรงเรียนเสนาธิการของทั้ง 3 เหล่าทัพ (แต่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เปิดดำเนินการเพียง เหล่าทัพเดียว)

ซึ่งมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ติดตามมาภายหลังคือ การประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร เมื่อ 12 กรกฎาคม 2539 รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย/ผู้แทนปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เห็นว่า “ภาคปริญญาโททางการทหารซึ่งค่อนข้างไปทาง สังคมศาสตร์ เพราะดูจากวิชาที่ไม่เป็นทั้งวิชาการ เรียน 1 ปี อยู่ในวิสัยที่ยอมรับได้ มีปัญหาทางวิชาการ วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีข้อกำหนดของ ทม.อยู่ และเป็นปริญญาที่จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งการทำ วิทยานิพนธ์นั้น ให้สำเร็จภายใน 1 ปี มีปัญหา” (ต่อจากการพิจารณาเรื่องหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรือ อากาศ 4 ปี ได้ปริญญาตรี และบางส่วนเรียนต่ออีก 1 ปี ได้ปริญญาโท)

นางสาวจิริณี ตันตริตตวงศ์ ผู้แทนปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวในการประชุมสภาการศึกษา วิชาการทหาร เมื่อ 25 สิงหาคม 2543 ไว้ว่า หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) โรงเรียนเสนาธิการ ทหารบก ครั้งแรกที่ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เปิด เป็นเพียงหลักสูตรการฝึกอบรม หลังจากที่ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ขอจัดการศึกษาปริญญาโท ทบวงมหาวิทยาลัย ได้นำหลักสูตรไปวิเคราะห์แล้วพบว่า ลักษณะการจัดการเรียนการสอนเป็น หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเตรียมตัวเป็นผู้บังคับบัญชา หากเป็นหลักสูตร การเรียนการสอนจะต้องมีทฤษฎี และปฏิบัติ เมื่อมีการปรับหลักสูตรแล้วอิงเกณฑ์มาตรฐานของ ทม. แต่ว่า สภาการศึกษาวิชาการทหารเองก็มีมาตรฐานหลักสูตร ปริญญาโทของ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกเองด้วย ในที่สุดได้มีการยอมรับว่ามีมาตรฐานการเทียบเคียงกันได้ แต่เป็นมาตรฐานสาขา วิชาซีพทหาร ที่เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของสภาการศึกษาวิชาการทหารเอง

สรุปในห้วงปี 2539 – 2545 เกิดแนวคิดในการจัดการบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะในระดับ “ปริญญาโท” ทางทหาร 3 แนวทาง คือ

1. โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ที่เปิดการเรียนการสอน หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) ตั้งแต่ปี 2529 รวม 45 หน่วยกิต และจัดทำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) สาขาวิชาสันติภาพและความขัดแย้ง (Peace and Conflict Study) รวม 36 หน่วยกิตเพิ่มเติม โดย ผู้บัญชาการทหารบก กับ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ลงนามในบันทึกความร่วมมือเมื่อ 18 มิถุนายน 2543 ซึ่งจะมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ โดยความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยเพื่อสันติภาพ องค์การสหประชาชาติ (รายงานการประชุมสภาฯ เมื่อ 28 มีนาคม 2544 และ 21 มกราคม 2545)

2. โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พิจารณาการพัฒนาหลักสูตร 5 ปีให้ได้ปริญญาโท อาจทำได้ 2 วิธี คือ 4 ปี ปริญญาตรีเฉพาะสาขา +1 ปี ปริญญาโทเฉพาะสาขา และ 4 ปี ปริญญาตรีการทหาร +1 ปี ปริญญาโทวิจัยการทหาร โดยแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นตอนที่ 1 ปรับหลักสูตรปริญญาตรี เดิม 5 ปี เหลือ 4 ปี เป็นสากล ทันโลกภายนอก และสามารถไปศึกษาต่อต่างประเทศ หรือมหาวิทยาลัย ภายนอกได้ ชั้นตอนที่ 2 จัดทำหลักสูตรปริญญาโททางการทหาร เป็นการศึกษาต่อเนื่องจากชั้นปีที่ 4 วิชา การศึกษาเป็นสากลด้วยคือ วิชาทหารต้องเป็นวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี เช่น หลักการสงครามในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ใช่พื้นฐาน ส่วนวิชาพลเรือนที่จะนำมาใช้ เช่น การบริหารทรัพยากร มนุษย์ยุคใหม่ สามารถต่อปริญญาเอกได้ รวมทั้งได้จัดทำโครงการปริญญาโท เป็นโครงการความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเตรียมการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับบุคคลพลเรือนทั่วไป

3. สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งแนวคิด 2 ประการ คือ

ประการแรก ถ้าหากเทียบความรู้ผู้ที่จบ โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพ และ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ แล้วควรจะได้ปริญญาโทและปริญญาเอกสอดคล้องไปด้วย (สอดคล้องกับ เสนาธิการทหาร ในการประชุมสภาฯ เมื่อ 4 พฤษภาคม 2550)

ประการที่สอง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้ร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปิดไว้เดิม แต่ยังไม่ได้ทดสอบ และมีได้มีการเปรียบเทียบวิธีการเหมือนกับการศึกษาปริญญาโท ให้เหมือนกับมหาวิทยาลัยพลเรือนที่ได้ปริญญาโท สาขาแรก คือ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การป้องกันประเทศ) 50 หน่วยกิต หลักสูตรที่ 2 เน้นเรื่องของหลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต การวางแผนและการจัดการทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ใช้การศึกษาขยายผลจาก วิทยาศาสตร์บัณฑิต (กองทัพบก กองทัพเรือ และ กองทัพอากาศ) และมีวิชาต่าง ๆ ที่ศึกษาอยู่แล้วใน โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพ และ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ทั้งนี้ เพื่อ ปรับปรุงหลักสูตรปริญญาโททางทหาร ให้เป็นปริญญาโทที่ศึกษาวิชาการทหารอย่างแท้จริง สามารถดำเนินการได้ แต่ควรมีวิชาพลเรือนที่มีความสำคัญและจำเป็นมาร่วมด้วย โดยอาจเปิดสอนในสาขาวิชาต่อไปนี้ เทคโนโลยีการทหาร ปรัชญาทางการทหาร ประวัติศาสตร์ สงคราม และภูมิรัฐศาสตร์

นอกจากนั้น ยังมีแนวคิดเรื่องการบัณฑิตศึกษาวิชาการทหาร โดยนางสาวจิรณี ตันติรัตน์วงศ์ ผู้แทน ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มีเห็นว่าในระดับบัณฑิตศึกษา หากฝ่ายทหารขอให้พลเรือนจัดการศึกษา จะทำให้เกิดความหลากหลายด้านวิชาการ ซึ่งน่าจะเป็นโอกาสและทางเลือกที่ดีกว่าสำหรับกำลังพลของกระทรวงกลาโหม เพราะการเรียนที่ประสาทปริญญาโดยฝ่ายทหาร เมื่อมีการเสนอขอบรรจุเข้ารับราชการอื่น ทาง ก.พ. ก็มีกฎหมายให้รับรองเฉพาะปริญญาในสาขาวิชาพลเรือน (รายงานการประชุมสภาฯ เมื่อ 19 พฤศจิกายน 2544 ซึ่งตรงกับข้อสังเกตของ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ 27 พฤศจิกายน 2550 ที่ คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบอนุมัติในหลักการและรับข้อสังเกตดังกล่าว รวมทั้งข้อสังเกตของ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ กรกฎาคม 2555 ซึ่งยังคงยืนยันในกรอบแนวคิดเดิม)

การจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาทหาร ทุกระดับชั้น ให้กับพลเรือน โดยวิธีการสมทบ หรือ จัดการศึกษาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น กระทรวงกลาโหม ไม่น่าจะเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงประเด็น รากฐานของปัญหา เกิดจากการยอมรับของสาธารณชนภายนอก การนำวุฒิการศึกษาที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาทหารไปใช้ประโยชน์นอก กระทรวงกลาโหม ทั้งด้านการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัย (ในขณะนั้น) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ตั้งแต่การประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร เมื่อ 10 เมษายน 2538

สรุปงานด้านบัณฑิตศึกษาของกระทรวงกลาโหม ในเบื้องต้น ดูกว้างไว้ที่ระดับ โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพ เป็นหลักสูตรเพิ่มเติม แยกต่างหากจากหลักสูตรปกติ 1 ปี ที่รับนายทหารที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 8 ปีแล้ว ไม่ได้ต่อยอดจาก โรงเรียนเหล่าทัพ และไม่มีการแบ่งประเภท และ ระดับการศึกษาระดับหลังปริญญาทางทหาร (โรงเรียนเสนาธิการ วิทยาลัยการทัพ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร และ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ต่างเป็นหลักสูตร 1 ปี ทั้งหมด คุณสมบัติพื้นฐานผู้เข้ารับการศึกษา “ปริญญาตรี” เหมือนกันทั้งหมด)

4 พฤษภาคม 2540 พลโท ประสิทธิ์ชัย พิบูลรัตน์ เจ้ากรมยุทธศึกษาทหาร/เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร กล่าวในที่ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารว่า “กรมยุทธศึกษาทหาร/สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ได้เสนอการแก้ไข พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... โดยคงสาระสำคัญของการปรับปรุง ซึ่งเป็นมติสภาฯ ปี 2544 – 2545 สรุปคือให้ รร.เหล่าทัพ สอนได้ถึงปริญญาเอก ประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง อำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาการทหาร การเทียบคุณวุฒิผู้สำเร็จวิชาการทหารจากต่างประเทศ และปรับปรุงองค์ประกอบกรรมการสภาฯ

การศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกทางทหารปรับเปลี่ยนจากโรงเรียนเสนาธิการทหารเหล่าทัพ (เฉพาะโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ที่เปิดดำเนินการ) กลับไปอยู่กับ โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ ที่เป็นสถาบันเริ่มแรกของการตรากฎหมายฉบับนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2497

ซึ่งมีความเห็นในระหว่างกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ติดตามมาภายหลังคือ

กระทรวงศึกษาธิการเสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงกลาโหมให้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กระทรวงกลาโหมควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญและความพร้อม ในการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ต่อไป ส่วนอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาการทหารและพัฒนากาเทียบคุณวุฒิของผู้สำเร็จการทหารจากต่างประเทศ ควรเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหารที่จะเทียบคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เพื่อเข้ารับราชการในกระทรวงกลาโหมเท่านั้น หากจะรับราชการหรือศึกษาต่อในหน่วยงานอื่นที่มีใช้กระทรวงกลาโหม จะต้องนำคุณวุฒิการศึกษาดังกล่าวเทียบคุณวุฒิที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต่อไป ไปพิจารณาด้วย

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2550 สรุปประเด็นข้อเสนอและความคิดเห็นประเด็นสำคัญของมติคือ อนุมัติหลักการตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญคือ ปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม และกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาวิชาการทหารได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตรที่สภาการศึกษาวิชาการทหารกำหนด รวมทั้งเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหารในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาการทหาร และการเทียบคุณวุฒิของผู้สำเร็จวิชาการทหารจากต่างประเทศ ตลอดจนปรับปรุงตำแหน่งกรรมการสภาการศึกษาวิชาการทหารให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยรับข้อสังเกตของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงกลาโหมให้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กระทรวงกลาโหมควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญและความพร้อม ในการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ต่อไป ส่วนอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาการทหารและพัฒนากาเทียบคุณวุฒิของผู้สำเร็จการทหารจากต่างประเทศ ควรเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหารที่จะเทียบคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เพื่อเข้ารับราชการในกระทรวงกลาโหมเท่านั้น หากจะรับราชการหรือศึกษาต่อในหน่วยงานอื่นที่มีใช้กระทรวงกลาโหม จะต้องนำคุณวุฒิการศึกษาดังกล่าวเทียบคุณวุฒิที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต่อไป ไปพิจารณาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการกฤษฎีกาคนที่ 8 ด้านการศึกษา) มีมติแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกตของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จัดการศึกษาได้เฉพาะในหลักสูตรวิชาการทหาร หรือ หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการทหารและความมั่นคงของชาติที่สภาการศึกษาวิชาการทหารกำหนดเท่านั้น ซึ่งอยู่ในบับัญญัติที่หมายความรวมถึงการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก (ในชั้นการชี้แจงคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ ทำความเข้าใจว่าแม้ชื่อปริญญาด้านวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ จะเหมือนกับชื่อปริญญาของมหาวิทยาลัยภายนอกกระทรวงกลาโหม แต่เป็นการศึกษาเน้นสายงานวิทยาการทหารและเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ ยานรบ วัสดุครุภัณฑ์ทางทหาร รองรับระบบอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม)

ส่วนในประเด็นของการเทียบคุณวุฒิผู้สำเร็จวิชาทหารจากต่างประเทศ คณะกรรมการกฤษฎีกาฯ มีความเห็นว่าให้สภาการศึกษาวิชาการทหารมีอำนาจหน้าที่เทียบคุณวุฒิเพื่อเข้ารับราชการทหาร หรือเพื่อเข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาของทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหม เท่านั้น โดยไม่เกี่ยวกับการเทียบคุณวุฒิเพื่อเข้ารับราชการหรือศึกษาต่อในหน่วยงานอื่นที่มีได้อยู่ในสังกัดกระทรวงกลาโหม แต่อย่างไร

องค์กรวิชาชีพ

“วิชาชีพทหาร?” มีข้อสงสัยว่า ทหาร เป็นวิชาชีพอย่างหนึ่งหรือไม่ ในลักษณะเดียวกันกับ “วิชาชีพตำรวจ” ซึ่งปรากฏอยู่ใน พระราชบัญญัติ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2551 งานวิจัยเรื่อง “องค์กรวิชาชีพกับการศึกษา (Professional Associations and Education)” แบ่งองค์กรวิชาชีพเป็น 3 ประเภท คือ สาขาสังคมศาสตร์ (เนติบัณฑิตยสภา และสหภาพนายความ), สาขาวิทยาศาสตร์ (สภาคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม หรือ ก.ว. และคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม หรือ ก.ส.) และ องค์กรวิชาชีพครู ซึ่งถือว่ามียุทธศาสตร์อย่างสูง ต่อการพัฒนาประชากรของชาติ ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในระดับสูง เพื่อที่จะนำความรู้ความเชี่ยวชาญดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม วิชาชีพโดยทั่วไปต้องมีการศึกษาและฝึกอบรมขั้นสูง เป็นการศึกษาอบรมทางความคิด ประสบการณ์ สามัญสำนึก ยิ่งกว่าทางร่างกาย มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพและบทกำหนดโทษ และ วิชาชีพ เป็นบริการที่จำเป็นแก่สังคม และต้องทำด้วยเจตนารมณ์รับใช้ประชาชน ผลประโยชน์ที่จะได้รับ ส่วนตัวย่อมมีความสำคัญน้อยกว่าประโยชน์สาธารณะ และมักจะต้องมีกฎของการประกอบวิชาชีพโดยเฉพาะที่ต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สังคม เหตุผลที่ต้องมีการควบคุมการจัดให้มีองค์กรควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพ เพราะการประกอบวิชาชีพนั้นต้องอาศัยการศึกษาอบรมเป็นพิเศษ โดยเฉพาะ ผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชานั้น ๆ จะไม่มีคุณสมบัติที่จะประกอบวิชาชีพดังกล่าว จึงมีลักษณะเป็นการผูกขาดการงานนั้น ๆ โดยปริยาย นอกจากนั้น การประกอบวิชาชีพนั้น ๆ มักจะมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สำคัญแก่ประชาชน หากไม่มีการควบคุมดูแลอย่างถูกต้อง รัดกุม ก็อาจมีการใช้วิชาชีพในทางเอารัดเอาเปรียบ ประชาชน อันขัดต่อเจตนารมณ์ในการรับใช้ประชาชน หรือขาดความระมัดระวังในการทำงาน ก่อความเสียหายแก่ประชาชนได้โดยง่าย ดังนั้น จึงต้องจัดให้มีองค์กรขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมดูแลการประกอบวิชาชีพนั้น ๆ โดยบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพนั้น ๆ เองรวมตัวกันดูแลมิให้มีการประพฤติผิดกฎข้อบังคับ ผิดมารยาทและหลักศีลธรรมของวิชาชีพ และลงโทษผู้กระทำผิดกฎข้อบังคับโดยองค์กรดังกล่าว

"วิชาชีพ" ต่างกับ "ธุรกิจ"หรืออาชีพอื่น ๆ อย่างน้อย 4 กรณี คือ

1. วิชาชีพโดยทั่วไปต้องมีการศึกษาและฝึกอบรมขั้นสูง (learning)เป็นการศึกษาอบรมทางความคิดยิ่งกว่าทางร่างกายโดยต้องได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบวิชาชีพได้ขณะที่ธุรกิจหรืออาชีพอื่น อาจจะได้มาจากการศึกษาอบรมหรืออาจจากทางประสบการณ์สามัญสำนึกหรือจากการฝึกอบรมทางร่างกายก็ได้เช่นผู้เชี่ยวชาญของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตามมาตรา99และมาตรา126ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ ฯลฯ อาจจะไม่ได้รับปริญญาตรีก็ได้เช่นมีความรู้ความชำนาญอย่างสูงในการขับรถยนต์ หรือในการเล่นการพนัน ก็สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญมาเป็นพยานให้ความรู้แก่ศาลในเรื่องนั้น ๆ ได้

2. วิชาชีพเป็นบริการที่จำเป็นแก่ชุมชน ต่างกับธุรกิจหรืออาชีพอื่นที่อาจไม่ถึงขนาดที่จำเป็นขาดเสียไม่ได้

3. วิชาชีพต้องทำด้วยเจตนารมณ์รับใช้ประชาชน (Spirit of Public service) เพราะฉะนั้นผลประโยชน์ที่จะได้รับส่วนตัวย่อมมีความสำคัญรองลงไปเป็นเพียงผลพลอยได้ (By Product) ซึ่งต่างกับการประกอบธุรกิจหรืออาชีพทั่วไปที่ปกติจะยึดหลักการสร้างประโยชน์หรือกำไรให้กับตนหรือองค์กรของตนเป็นหลัก

4. วิชาชีพจะต้องมีกฎของการประกอบวิชาชีพโดยเฉพาะและต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สังคมหากมีการประพฤติผิดกฎข้อบังคับ จะต้องมีการลงโทษทางวินัยหรือจรรยาบรรณกันอย่างเข้มงวดนอกจากนั้นยังอาจถูกดำเนินคดีอาญาอีกทางหนึ่งด้วยอาทิวิชาชีพแพทย์ หนายความวิศวกรรมสถาปัตยกรรมฯลฯ

เหตุผลที่ต้องมีการควบคุม

โดยที่การประกอบวิชาชีพนั้นต้องอาศัยการศึกษาอบรมเป็นพิเศษโดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพนั้นๆจะ ไม่มีคุณสมบัติที่จะประกอบวิชาชีพดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการผูกขาดการงานนั้นๆโดยปริยายนอกจากนั้นการประกอบวิชาชีพนั้นๆมักจะมี ความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียอย่างสำคัญแก่ประชาชนหากไม่มีการควบคุมดูแลอย่างถูกต้องรัดกุมก็อาจมีการใช้วิชาชีพในทางเอารัดเอาเปรียบ ประชาชนอันขัดต่อเจตนารมณ์ในการรับใช้ประชาชนหรือขาดความระมัดระวังในการทำงานก่อความเสียหายแก่ประชาชนได้โดยง่ายอาทิการรักษาคนไข้ ของแพทย์การรับดำเนินคดีของทนายความการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆโดยวิศวกรหรือสถาปนิก เป็นต้น ฯลฯ

ดังนั้นจึงต้องจัดให้มีองค์กรขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมดูแลการประกอบวิชาชีพนั้นๆโดยบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพนั้นๆเองรวมตัวกันดูแลมิให้มีการประพฤติผิดกฎข้อบังคับ ผิดมารยาทและหลักศีลธรรมของวิชาชีพ และลงโทษผู้กระทำความผิดกฎข้อบังคับโดยองค์กรดังกล่าว

กฎหมายที่จัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพ

ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุม ผู้ประกอบวิชาชีพเป็นจำนวนมาก เช่น

1. พระราชบัญญัติเนติบัณฑิตสภา พ.ศ.2507
2. พระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508
3. พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525
4. พระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ.2525
5. พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528
6. พระราชบัญญัติวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528
7. พระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ.2537
8. พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ.2537
9. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ.2545
- 10.พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546
- 11.พระราชบัญญัติวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ.2547
- 12.พระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ.2547
- 13.พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547
- 14.พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ.2551
- 15.พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553

โดยที่ปัจจุบันมีกฎหมายที่จัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพเป็นจำนวนมากและอาจแบ่ง แยกเป็น 3 สาขาซึ่งมีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับชีวิตประจำวันของประชาชน คือ

1. องค์กรวิชาชีพสาขาสังคมศาสตร์ได้แก่เนติบัณฑิตยสภาซึ่งควบคุมการประกอบวิชาชีพทาง กฎหมายทั่วไปและ สภาทนายความ
2. องค์กรวิชาชีพสาขาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ แพทยสภา ก.ว. และ ก.ส.
3. องค์กรวิชาชีพอื่นที่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจควบคุมการประกอบวิชาชีพ โดยตรงองค์กรวิชาชีพดังกล่าว

อาชีพทหาร ไม่มีองค์กรวิชาชีพใดควบคุม กำกับ และไม่มีกฎหมายใด ๆ รองรับความเป็นองค์กร วิชาชีพดังกล่าว

กฎหมายที่จัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพ ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีกฎหมายเพื่อ จัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุม ผู้ประกอบวิชาชีพ 15 องค์กร คือ สภาวิศวกร, สภาสถาปนิก, สภาวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์, สภาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์, แพทยสภา, สภาการพยาบาล, สภาเภสัชกรรม, ทันตแพทยสภา, สัตว แพทยสภา, ครูสภา, สภาเทคนิคการแพทย์, สภากายภาพบำบัด และ สภาวิชาชีพบัญชี คำถามคือ “วิชาชีพ ทหาร” เข้าข่ายในการเป็นวิชาชีพเฉพาะ ที่ให้บริการสาธารณะต่อสังคมของประเทศไทยหรือไม่ ? ทหาร เป็น สถาบันที่มีองค์กรการจัดตั้งอาวุธ และใช้อาวุธได้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อการป้องกันประเทศและการ พัฒนา การนำศักยภาพ ตำแหน่งหน้าที่ หน่วยในบังคับบัญชาไปใช้ในการอื่นทั้งในทางตรงและทางอ้อม เกื้อกูล ธุรกิจ การเมือง ที่ไม่ใช่หน้าที่ของทหาร ควรจะต้องมีองค์กรกลางรับผิดชอบหรือไม่ ตลอดจนองค์กรที่มีอยู่เดิม

เช่น คณะกรรมการข้าราชการทหาร (เทียบเคียงกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน), สภาเกล้าโหม หรือ แม้กระทั่งสภาการศึกษาวิชาการทหาร ควรมีบทบาท ความสัมพันธ์ในอำนาจ หน้าที่ กันอย่างไร ?

สรุป

การศึกษาสมัยใหม่ของประเทศไทย เริ่มกระจายออกจากวัดและราชสำนัก สู่สังคมส่วนใหญ่ของประเทศในห้วงปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 4 โดยคณะมิชชันนารี และกลุ่มพ่อค้าคนจีนที่มีฐานะ และเจริญเติบโตอย่างมากตลอดห้วงรัชกาลที่ 5

การศึกษาของภาคข้าราชการ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช เกิดขึ้นในภาคข้าราชการทหาร ก่อนข้าราชการพลเรือน ตามหลักฐานในประกาศตั้งหลักสูตรโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เมื่อ 20 ส.ค. (ร.ศ.130 หรือ พ.ศ.2454) จากข้อความที่ระบุว่า “เป็นสถานที่ศึกษาราชการฝ่ายพลเรือน อย่างโรงเรียนนายร้อย เป็นที่ศึกษาราชการฝ่ายทหารบก โรงเรียนนายเรือ เป็นที่ศึกษาราชการฝ่ายทหารเรือ ” แต่เป็นการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา เพื่อการบรรจุและสัญญาบัตรยศทหาร และจากประวัติการปรับปรุงกิจการทหารสมัยใหม่ของกระทรวงกลาโหมไทยประมาณกว่า 150 ปีที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับ “การบริหารการศึกษา” ตั้งแต่เริ่มต้น โดยมีการจัดตั้งองค์การบริหารสูงสุดด้านการศึกษาคือ **กรมยุทธศึกษาทหารบก และกรมยุทธศึกษาทหารเรือ** ขึ้นมาก่อน เมื่อมีพัฒนาการการจัดกำลังกระทรวงกลาโหมครบทั้ง 3 เหล่าทัพ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ได้จัดตั้งองค์การบริหารการศึกษาในระดับ “กองบัญชาการทหารสูงสุด” ซึ่งพัฒนาการขึ้นเป็น “**กรมยุทธศึกษาทหาร**” ตามลำดับ หลังจกดำเนินการด้านการศึกษาประมาณ 61 ปี จึงได้รวมการองค์การบริหารการศึกษาในระดับสูงสุด เพื่อความเป็นเอกภาพ วัฒน สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน

การศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย **เกิดและพัฒนาขึ้นในภาคการศึกษาของข้าราชการพลเรือน ก่อนภาคข้าราชการทหาร** โดยการจัดตั้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2459 ในห้วงที่กองทัพยังมีทั้งโรงเรียนนายร้อยชั้นประถม โรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม โรงเรียนนายสิบ โรงเรียนนายดาบ โรงเรียนนายช่างกล และโรงเรียนนายเรือ จนกระทั่งในยุคของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ได้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาการธรรมศาสตร์และการเมือง ในปี พ.ศ.2477 เพิ่มเติมจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีความมุ่งหมายไว้สำหรับการผลิตข้าราชการพลเรือน ในกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ และการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ พ.ศ.2486 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2486 และ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2486 และวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497 ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาตามวัตถุประสงค์และความชำนาญเฉพาะด้าน ฝ่ายทหารจึงเริ่มดำเนินการด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามภาคพลเรือน โดยตราพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาทหาร พ.ศ.2497 เพื่อการรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของคุณวุฒิโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ที่ปรับหลักสูตรเทียบชั้นมหาวิทยาลัย

การรับรองคุณวุฒิทางการศึกษา เป็นไปตาม **พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471** ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรก โดยมีองค์กรหลักคือ **คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)** ตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนรองรับ ซึ่งใช้เป็นบรรทัดฐานที่สังคมไทยยอมรับมาโดยตลอด ซึ่งการรับรองของ ก.พ. เป็นการรับรองว่าคุณวุฒิแต่ละประเภท และสถาบันนั้น ๆ อาจบรรจุเข้ารับราชการในกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ในระดับใด ชั้นใด และได้รับเงินเดือนเท่าไร รวมทั้งคุณวุฒิจากต่างประเทศ

ซึ่งไม่ครอบคลุมข้าราชการทหาร กระทรวงกลาโหม ตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 มีองค์กรในลักษณะใกล้เคียงกับ ก.พ. คือ คณะกรรมการข้าราชการทหาร (กขท.) แต่ไม่ได้กำหนด บทบัญญัติให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรับรองคุณวุฒิของสถาบันการศึกษาทางทหาร ทั้งภายในและ ต่างประเทศ จึงมักปฏิบัติต่อ ๆ กันมาด้วยการไปร้องขอเป็นราย ๆ ไปเพื่อเทียบคุณวุฒิกับ ก.พ. ซึ่งตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยแท้จริงแล้ว ก.พ. ก็ไม่มีอำนาจหน้าที่รับรองคุณวุฒิการศึกษาทหาร

การรับรองคุณวุฒิการศึกษาตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ กฎกระทรวง ว่าด้วยการศึกษา เฉพาะทาง พ.ศ.2547 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งใช้บังคับกับทุก กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง (เป็นกฎหมาย การศึกษาระดับแรกที่ใช้บังคับกับทุกหน่วยงาน จากเดิมที่ใช้บังคับเฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ) บัญญัติให้ สถานศึกษาเฉพาะทางใด **ต้องการให้มีการเทียบคุณวุฒิทางการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เสนอขอเทียบคุณวุฒิตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด**

การเทียบคุณวุฒิเพื่อไปรับราชการต่างกระทรวง โดย “สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน (ก.พ.)” เป็นทางเลือกหนึ่ง แต่ถ้านำคุณวุฒิที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาทหาร ไปใช้เพื่อการอื่น นอกเหนือจากการเข้ารับราชการต่างกระทรวง เช่น ศึกษาต่อ สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและ ระดับชาติ ทั้ง สว. และ สส. หรือไปทำงานของภาคเอกชน ทั้งใน และต่างประเทศ การรับรองคุณวุฒิของ ก.พ. เพียงพอ หรือไม่ ?

ในการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร เมื่อ 19 พฤศจิกายน 2544 นางสาวจิรณี ดันติ รัตน์วงศ์ ผู้แทน ปล.ทม. กล่าวย้ำในเรื่องนี้ "อำนาจหน้าที่ของ ทม. จะมีข้อยกเว้นเรื่องการจัดการศึกษาเฉพาะ ทางของกระทรวงอื่น ซึ่งการเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้สภาการศึกษาวิชาการทหาร ก็จะสามารถพิจารณาให้ รับผิดชอบในเรื่องนี้ได้ หรืออาจจะตกลงให้เป็นหน้าที่ของส่วนกลางคือ กระทรวงศึกษาธิการ" รวมทั้ง กฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ.2547 ที่ออกตามความในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ข้อ สุดท้ายระบุไว้ชัดเจนว่า "ให้เสนอขอเทียบคุณวุฒิทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด" หมายความว่า "กระทรวงศึกษาธิการ" ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการเทียบ คุณวุฒิของสถานศึกษาเฉพาะทาง เพื่อการยอมรับของสาธารณะ จะปฏิเสธมิได้ "การละเว้น" ปฏิบัติหน้าที่ ไม่สามารถใช้ช่องทางตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ครอบคลุมการรับรองทั้งหมด กฎหมาย ระเบียบข้าราชการทหาร กฎหมายระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ กฎหมายระเบียบข้าราชการการเมือง กฎหมายระเบียบข้าราชการตุลาการ กฎหมายระเบียบข้าราชการตำรวจ กฎหมายระเบียบข้าราชการฝ่าย รัฐสภา ต่างควรได้รับความคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ในระดับเท่าเทียมกัน

กระบวนการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยนับตั้งแต่การประกาศใช้แผนการศึกษาชาติหลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2476 พ.ศ.2479 และ พ.ศ.2494 กฎหมายสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ.2499 กฎหมายสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2502 พ.ศ.2512 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2521 และ พ.ศ.2535 กฎหมายด้านการศึกษาของชาติทุกฉบับไม่ครอบคลุม และไม่มียกเว้นบังคับใช้กับ การศึกษาของกระทรวงกลาโหมทุกระดับแต่อย่างใด จนกระทั่งการปฏิรูปการศึกษาของชาติและมีการตรา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาของประเทศไทยฉบับแรก ที่ใช้บังคับ แก่กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง ซึ่งหมายความรวมถึง กระทรวงกลาโหม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติความมุ่งหมายและหลักการสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุกกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง คือ

1. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

4. ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา 21 และให้สถานศึกษาดังกล่าว ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

5. ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

6. ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา และความในมาตรฐานนี้ **ไม่ใช้บังคับแก่** ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

7. ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

8. บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด (ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินรายได้สถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล พ.ศ.2547)

บทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบัน กระทรวงกลาโหมรับมาดำเนินการอย่างจริงจังเฉพาะในประเด็นการประกันคุณภาพการศึกษาเท่านั้น ยังมีได้มีการศึกษา พัฒนา

ปรับปรุงปฏิรูปการศึกษาภายในกระทรวงกลาโหมให้สอดคล้องกับแผน นโยบาย และมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติที่เป็นภาพรวมแต่อย่างใด

การกำหนดเงินเดือน เดิมมีพระราชบัญญัติเมื่อมีการก่อตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เมื่อปี พ.ศ.2453 ต่อมาได้มีการประกาศพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) และพระราชทานยศแก่ผู้สำเร็จการศึกษา พระราชบัญญัติระเบียบถ้านครข้าราชการพลเรือน ในปีเดียวกัน และตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 และพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2471 แยกต่างหากออกมาจาก

ในส่วนของข้าราชการทหาร เดิมมีพระราชบัญญัติสำหรับกรมทหาร จ.ศ.1888 (พ.ศ.) กำหนดเวลารับราชการของแต่ละชั้นยศ ข้อกำหนดการได้รับเงินเดือน เงินปี เบี้ยหวัด เงินรางวัลในการรับราชการ ชั้นยศ พันเอก ไม่เกิน 60 ปี พันโท 55 ปี และตั้งแต่ พันตรี 50 ปี ร้อยเอก 45 ปี ร้อยโท 40 ปี ร้อยตรี 35 ปี ผู้ที่รับราชการครบ 11 ปีรับพระราชทานเบี้ยหวัดเป็นเงินปีตลอดชีวิต และกำหนดสัดส่วนตามอายุการรับราชการของแต่ละชั้นยศ ต่อมาได้พัฒนาการกำหนดอัตราเงินเดือนทหารและพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการทหาร พ.ศ.2471 เทียบเคียงกับพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน จนกระทั่งนำมารวมกันเป็นพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2494 จนถึงปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าแหล่งผลิต กำเนิดของข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือน ไม่ได้มาจากแหล่งหรือแนวทางเดียวกัน มีระบบการศึกษาที่แยกจากกันตั้งแต่เริ่มต้น มีกฎหมายการได้รับพระราชทานยศ ศักดินา ถู้านครศักดิ์ เงินเดือน และเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ ต่างกันด้วยกฎหมายคนละฉบับ จนกระทั่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงนำกฎหมายเงินเดือน และบำเหน็จบำนาญข้าราชการทหารและพลเรือนมารวมกัน ทำให้บางเรื่อง เช่นการเทียบคุณวุฒิทางการศึกษา ยังคงแยกการ แต่ค่าตอบแทนและบำเหน็จบำนาญ นำมาคิดรวมกันบนมาตรฐานเดียวกัน

ซึ่งในระบบการบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ยุคประมาณ พ.ศ.2500 เป็นต้นมา การศึกษาพลเรือนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีกฎหมายรองรับหลายฉบับ แต่ก็ไม่ได้กำหนดการใช้บังคับครอบคลุมถึงระบบการศึกษาทหาร กฎหมายการศึกษาทหารมีเพียงฉบับเดียวคือ พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีพัฒนาการทางด้านการบริหารการศึกษา การปรับปรุงแก้ไข 5-6 ครั้งที่ผ่านมา เป็นเพียงการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบสภาการศึกษาวิชาการทหาร ตามตำแหน่งหน้าที่ที่มีการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพ และเพิ่มจำนวนสถาบันภายใต้การใช้บังคับของกฎหมาย จากในระยะเริ่มแรก 3 โรงเรียน เป็น 7 โรงเรียนในปัจจุบันเท่านั้น

ประเด็นปลีกย่อยในเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทหาร เป็นหลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี ควรจะต้องกลับไปทบทวน **วัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย**ของสถาบันการศึกษาว่า “จะฝึกพลรบหรือ ฝึกวิศวกร” คนที่จบแล้วใช้ **ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต** (ที่ตามหลักกฎหมายแล้วไม่สามารถรับรองคุณวุฒิได้) จะนำปริญญาที่ได้รับไปเพื่อประโยชน์ราชการ หรือส่วนตัวเป็นหลัก โดยหลักการน่าจะอยู่ที่ตรงกับความต้องการใช้กำลังคนของกองทัพ ตอบสนองคนส่วนใหญ่ และเป็นรูปแบบที่ได้มาตรฐานเทียบเท่าสถาบันอุดมศึกษาอื่น กระทรวงกลาโหม โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนทหารต่างประเทศ ใช้เวลาในการศึกษา 4 ปี หรือต่ำกว่า เช่น โรงเรียนนายร้อยแซนด์เฮริสท์ สหราชอาณาจักร (Royal Military Academy Sandhurst) ระยะเวลาการฝึกอบรมเพื่อการสัญญาบัตรยศเพียง 48 สัปดาห์ โรงเรียนนายร้อย

ทหารบกสหรัฐฯ (West Point) รวมทั้งโรงเรียนนายเรือสหรัฐฯ โรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐฯ หลักสูตร 4 ปี ทั้งสิ้น และต่างก็ประกาศนียบัตร “ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต” และโรงเรียนทหารในประเศยุโรป จะมีแนวคิดที่ต่างออกไปคือ ฝึกศึกษาในโรงเรียนทหารเพื่อความเป็นทหาร และศึกษาต่อในระบบมหาวิทยาลัยภายนอก เพื่อคุณวุฒิที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

แนวความคิดในการให้โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ผลิตบัณฑิตด้านวิศวกรรมศาสตร์ ออกไปสู่สังคมภายนอกด้วย เป็นความริเริ่มของทบวงมหาวิทยาลัย ไม่ใช่ความริเริ่มของฝ่ายทหาร

วิชาชีพทหาร ไม่มีองค์กรวิชาชีพรองรับ ไม่มีกฎหมายควบคุมและกำกับประกอบอาชีพดังกล่าว ต่างจากองค์กรวิชาชีพอื่นที่มีพระราชบัญญัติรองรับและกำหนดข้อบังคับและบทกำหนดโทษต่าง ๆ ไว้

เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาสถาบันการศึกษาทางทหารของต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะมอบอำนาจให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพ เช่น ประธานเสนาธิการทหาร หรือ รองเสนาธิการทหาร ไม่มีการจัดองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการ หรือ สภาการศึกษา คงมีเฉพาะการศึกษาของกระทรวงกลาโหมของประเทศไทยเท่านั้น ที่มีสภาการศึกษาวิชาการทหาร ซึ่งมีเจตนารมณ์เริ่มแรกเพียงเพื่อการรับรองวิทยฐานะของผู้สำเร็จการศึกษา โดยไปเทียบเคียงกับอำนาจหน้าที่ในการประกาศนียบัตรปริญญาเพื่อศักดิ์และสิทธิ์ เหมือนกับสภาสถาบันการศึกษา หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า “สภามหาวิทยาลัย”

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษากระบวนการและรูปแบบการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม พัฒนาการของระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เปรียบเทียบกับทฤษฎีและแนวคิดด้านการศึกษาศาสตร์ ของไทยและต่างประเทศ และกลไกการบริหารการศึกษาของประเทศไทย ปัจจุบัน ภายใต้กรอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายการอาชีวศึกษา และเปรียบเทียบกับการบริหารการศึกษาของต่างประเทศในระดับมหาดำเนินการ มหาวิทยาลัยขนาดกลาง และมิตรประเทศในอาเซียนที่ระดับใกล้เคียงกัน มุ่งเน้นการวิเคราะห์ แยกแยะ อนุมาน และสนธิข้อมูลในองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพใหม่ที่มีความเป็นไปได้อย่างดีและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมไทย ความเหมาะสมของเนื้อหากรอบเวลา ผู้วิจัยได้รวบรวมบันทึกรายงาน ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในสายงานด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับบริบทที่ดำเนินการไปของระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน มีความชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้

โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทางคณะผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อันประกอบไปด้วย

- 1.การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)
- 2.แนวทางของการมองย้อนหลัง (Retrospective)

การวิจัยเอกสารเป็นการวิจัยประเภทหนึ่งในการวิจัยเชิงบรรยายซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งค้นหาข้อเท็จจริง หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ปรากฏในปัจจุบันว่า มีสภาพความเป็นจริงอย่างไร การวิจัยประเภทนี้สามารถทำได้ในหลายลักษณะอาจศึกษาแบบสำรวจหรือแบบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือแบบพัฒนาการก็ได้แต่ผลการวิจัยที่ได้จะต้องสามารถตอบคำถามว่าสภาพการณ์ในปัจจุบันเป็นเช่นไร เมื่อพิจารณาวิธีการศึกษาข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการสืบค้นข้อมูลเอกสาร การวิจัยเอกสารจึงเป็นสาขาหนึ่งของ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการศึกษาปัญหาอย่างกว้าง ๆ เพื่อสำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงหรือลักษณะทั่ว ๆ ไปของสิ่งที่วิจัย โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทราบปัญหา อันจะเป็นแนวทางสำหรับแก้ปัญหาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ลักษณะของการวิจัยเอกสารคือการสำรวจสภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ รวมทั้งข้อมูลในรูปแบบต่างๆที่มีบุคคลอื่นได้บันทึกหรือตีพิมพ์เผยแพร่ไว้โดยผู้วิจัยไม่ต้องลงพื้นที่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แต่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งค้นคว้าซึ่งรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไว้อยู่แล้ว โดยทั่วไป การวิจัยเอกสารเป็นการวิจัยที่มุ่งสำรวจข้อบกพร่องของเนื้อหากิจกรรมโครงสร้างของหลักสูตร บทเรียน ตำรา กฎหมาย ระเบียบราชการหรือคำสั่ง เป็นต้น เพื่อช่วยในการปรับปรุงให้เหมาะสม อีกทั้งยังทำให้ทราบแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อีกด้วย

การวิจัยเชิงเอกสาร โดยเบื้องต้นทางผู้วิจัยได้ดำเนินการดวยกระบวนการการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารการศึกษาของประเทศไทย โดยเริ่มต้นจากการศึกษาขอความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับนัยของแนวความคิดในทางปรัชญาความหมายและกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการศึกษาศาสตร์
2. ทฤษฎีการบริหารการศึกษา
3. ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการการศึกษาสมัยใหม่ของประเทศไทย
4. กระบวนการการบริหารการศึกษาของประเทศไทย
  - 4.1 การบริหารการศึกษาของภาคพลเรือน
  - 4.2 การบริหารการศึกษาของฝ่ายทหาร
5. การบริหารการศึกษาทหารของต่างประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับเครื่องมือที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้สำหรับกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย ครั้งนี้เนื่องจากการวิจัยโดยการวิเคราะห์กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ นั้น ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางหนึ่ง โดยการศึกษาและคนควาจากเอกสารทางวิชาการตำรา ราชกิจจานุเบกษา ซึ่งสำนักพิมพ์ สำนักคณะรัฐมนตรีได้จัดพิมพ์และเผยแพร่ ทั้งที่เป็นเอกสารรูปเล่ม และเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเอกสารหากยากหลายฉบับได้ถูกถ่ายภาพบันทึกเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Scan) ตลอดจนผลงานวิจัยประเภทต่าง ๆ รวมทั้ง ข้อมูลจากการคนควาทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลที่ได้มาจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการสร้างพื้นฐานขององค์ความรู้ของบูรณาการในทางวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเบื้องต้นก่อน อันเป็นแนวทางประการสำคัญในการนำไปสู่การสร้างเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต่อไปสวนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อีกแนวทางหนึ่งนั้น ได้แก่แนวทางของการมอย้อนหลัง (Retrospective)

การศึกษาค้นคว้า เรียบเรียงองค์ความรู้การบริหารการศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การศึกษาบันทึกรายงานการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารย้อนหลังตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งเอกสารธุรการของสำนักงานสภาการศึกษาวิชาการทหาร ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิในระดับผู้บัญชาการหน่วยระดับสูง ผู้บริหารการศึกษาของกองทัพ และทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น เสนอแนวทางในการดำเนินการด้านการบริหารการศึกษาของกองทัพ ที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าสมควรนำมาพิจารณาประกอบ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ยังเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ที่ยังมีได้มีการนำมาวิเคราะห์ เรียบเรียง และสรุปเป็นภาพรวมของข้อเสนอในการบริหารการศึกษาของกองทัพในระยะเวลาต่อไป (รายละเอียด ดูภาคผนวก)

วิธีการค้นพบความจริง มีวิธีหลากหลายวิธีที่จะทำให้มนุษย์สามารถที่เข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งวิธีวิจัยก็เป็นวิธีการหนึ่งนั้น เราสามารถค้นพบความจริงจากการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

อย่างไรก็ตามเมื่อเราต้องการค้นพบความจริง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการศึกษา ที่ จะค้นพบความจริงอันเป็นปรากฏการณ์ด้านการบริหารการศึกษาจากการวิจัยเอกสาร(Documentary Resesrch) ซึ่งเป็นการวิจัยที่สามารถจะทำให้ได้ข้อค้นพบความจริงบางอย่าง ภายในระยะเวลาอันสั้น การ วิจัยคือความพยายามที่จะแก้ปัญหา เพื่อได้ข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งในกระบวนการแก้ปัญหาหรือ กระบวนการวิจัยทั่วไป ก็อาจใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ การทดลอง การลงพื้นที่ศึกษา การสนทนาหรือการสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งข้อมูลบุคคล อย่างไรก็ตาม การสร้าง ความรู้ใหม่มิได้เกิดขึ้นจากการศึกษาข้อมูลจากบุคคล ดังที่ใช้อยู่ในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เท่านั้น แต่ในเชิงมนุษยศาสตร์หรือศิลปศาสตร์ ยังมีการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับ แหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่มีใช้บุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสารหรือข้อความที่เขียนขึ้นอีกด้วย

เอกสารที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ใหม่นั้นตามความหมายของ นักวิชาการดังที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามิได้หมายถึงแต่เฉพาะสื่อที่เป็นอักษรหรือเผยแพร่ด้วยการพิมพ์ เท่านั้น สื่อภาพเคลื่อนไหว สื่อเสียง สื่อภาพนิ่ง เหล่านี้ถือเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัยเอกสารทั้งสิ้น โดยทั่วไปนักวิชาการได้แบ่งประเภทของเอกสารไว้เป็น 2 ประเภท

1. เอกสารชั้นต้นหรือเอกสารปฐมภูมิ (Primary Document) เอกสารชั้นต้น หมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นโดยบุคคลที่เรียกว่า ประจักษ์พยาน (Eye-witness) ที่อยู่ในเหตุการณ์ ณ ขณะที่เหตุการณ์ นั้นกำลังเกิดขึ้นจริงๆ ตัวอย่างเช่น บันทึกทางประวัติศาสตร์ ซึ่งผู้เขียนยังมีชีวิตอยู่ร่วมในเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์นั้น ที่ผู้เขียนแสดงความคิดและความรู้สึกของตนเองในบันทึกนั้น

2. เอกสารชั้นรองหรือเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Document) เอกสารชั้นรอง หมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นโดยบุคคลที่มีได้เป็นประจักษ์พยานในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่รับทราบ ข้อมูลจากประจักษ์พยาน ด้วยการสนทนาหรือ การบอกเล่าสืบต่อกันมา หรือได้เคยอ่านผลงานการเขียน ของประจักษ์พยาน ข้อมูลจากเอกสารชั้นรองนี้จึงอาจจะมีข้อมูลที่คลาดเคลื่อนมากกว่าเอกสารชั้นต้น

การรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

เกณฑ์ในการเลือกเอกสารข้อมูลในการวิจัยเอกสารทั้งหมดย่อมได้มาจากการศึกษาจากสื่อ เอกสารในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยเหตุนี้ การคัดเลือกเอกสารเพื่อนำมา วิเคราะห์จึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการวิจัยย่อมมีมาก อีกทั้ง เอกสารบางชนิดยังมีความซับซ้อนของข้อมูล ผู้วิจัยย่อมไม่อาจที่จะศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ครบทุกชิ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการคัดเลือกเอกสารมาใช้ในการวิจัย ซึ่งเกณฑ์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ความจริง ความถูกต้องน่าเชื่อถือ การเป็นตัวแทน และความหมาย

1.ความจริง (Authenticity) โดยคัดเลือกเอกสารที่เป็นเอกสารที่แท้จริง (Origin) ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การพิจารณาว่าเอกสารนั้นเป็นเอกสารที่ให้ข้อมูลแท้จริงหรือไม่ จะเกิดขึ้นจากการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนหรือหน่วยงานที่เขียนเอกสารว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร รวมถึงข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารนั้น สอดคล้องกับข้อมูลในบริบทอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาที่มีการ เขียนเอกสารนั้นอย่างไร

2.ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) โดยคัดเลือกเอกสารด้วยการพิจารณาว่า เอกสารนั้น จะต้องไม่มีข้อมูลที่ผิดพลาด บิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง โดยพยายามเว้นเอกสารจำพวก

หนังสือพิมพ์หรือบทความต่างๆ เพราะเป็นการเขียนข้อเท็จจริงที่ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ประกอบเข้าไปด้วย ข้อคิดเห็นเหล่านี้ ซึ่งผู้วิจัยมีได้สนใจศึกษา อาจจะทำมีอิทธิพลที่ทำให้ข้อมูลโดยภาพรวมเกิดการบิดเบือนไป

3. การเป็นตัวแทน (Representativeness) โดยการคัดเลือกเอกสารผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่า เอกสารดังกล่าวมีความเป็นตัวแทนหรือไม่ ในที่นี้ การเป็นตัวแทนมีหลายระดับ คือ เอกสารนั้นสามารถใช้แทน หรือเป็นแบบฉบับที่แทนเอกสารประเภทเดียวกันได้หรือไม่ และข้อมูลในเอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากรได้

4. ความหมาย (Meaning) ผู้วิจัยได้คัดเลือกเอกสารที่มีความชัดเจนและสามารถที่จะเข้าใจได้ง่าย โดยตรวจสอบเอกสารในเบื้องต้นด้วยการพิจารณาข้อมูลคร่าวๆว่าเอกสารที่นำมาพิจารณานั้นมีข้อมูลที่เป็น นัยสำคัญหรือจะสร้างความหมายให้กับการวิจัยหรือไม่ การตีความเอกสารบางประเภท จึงสามารถที่จะตีความ ทั้งในระดับที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งก็คือการสรุปสาระสำคัญที่ปรากฏ อีกระดับหนึ่งคือ การตีความข้อมูลที่เป็นนัยที่ซ่อนแฝง

นอกจากการวิจัยเชิงเอกสารจะได้มีการนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงต่างๆเพื่อหาจุดบกพร่องหรือข้อควรปรับปรุงแก่นโยบายหรือโครงการต่างๆ แล้วการวิจัยเชิงเอกสารยังเป็นการวิจัยที่ได้รับความนิยมในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับความคิด ทัศนคติและค่านิยมของบุคคล ซึ่งปรากฏในงานเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องข้อดีของการวิจัยเชิงเอกสารคือ มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน ไม่ต้องใช้เครื่องมือหรือทรัพยากรในการวิจัยมาก ประหยัดเวลา และสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างรวดเร็ว เมื่อได้รับเอกสารสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลครบถ้วน อย่างไรก็ตาม การวิจัยเชิงเอกสารย่อมมีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากธรรมชาติของการวิจัยเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องอาศัยการตีความทั้งนี้เพราะการตีความเป็นพฤติกรรมทางสติปัญญา ที่ค่อนข้างเป็นอัตวิสัย (Subjective) โดยผู้วิจัยจะพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาภายใต้กรอบความรู้ ทัศนคติและประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ซึ่งผลของการตีความนั้นอาจจะไม่ตรงกับการตีความที่แท้จริง ก็เป็นไปได้ อีกทั้งความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลในเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ ก็เป็นตัวแปรสำคัญ ที่ทำให้การวิจัยเชิงเอกสารมีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้วิจัยไม่ได้คำตอบของปัญหาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงสมควรมีการวิจัยซ้ำเพื่อการรวบรวมตรวจสอบผลงานวิจัย

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเน้นหนักในวิธีการ การอ่านและศึกษาค้นคว้า การบันทึกข้อมูลจากจากบันทึกหรือเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ และการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยพิจารณาจากแหล่งข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีจำนวนมากแล้วบันทึกไว้เป็นหมวดหมู่

1.1 รายงานการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1.2 รายงานโรงเรียน ประกาศโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษาทุกฉบับ (สแกนและเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต)

1.3 กฎหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษาทุกฉบับ (สแกนและเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต)

1.4 เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การตรวจสอบข้อมูล พิจารณาเห็นว่ามีความเชื่อถือได้ ถูกต้องตามความเป็นจริง เพราะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ “สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา”

วิธีดำเนินการ

1. การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่เดิมจากแหล่งข้อมูล

1.1 รายงานการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหารและเอกสารธุรการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ตั้งแต่ พ.ศ.2497-ปัจจุบัน

1.2 รายงานโรงเรียน ประกาศโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษาทุกฉบับ (สแกนและเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต) พ.ศ.2427-ปัจจุบัน

1.3 กฎหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษาทุกฉบับ (สแกนและเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต) พ.ศ.2459 -ปัจจุบัน

1.4 เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. หัวข้อของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิจัยมีคือประเด็นหลักของสารัตถะ โดยเฉพาะที่มีความเชื่อมโยงกับการบริหารการศึกษา

3. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย รายงานการประชุมผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องเปิดเผยนามผู้เป็นเจ้าของข้อมูลทั้งในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยและการนำเสนอผลการวิจัย เนื่องจากเป็นการสืบตามข้อความที่ปรากฏในหนังสือราชการ เอกสารหลักฐานที่เจ้าของข้อมูลทุกท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในสถานศึกษา หรือองค์กรบริหารการศึกษานั้น ๆ เป็นอย่างดี

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้า รวบรวม ใ้เวลานับเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ยังไม่ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ โดยข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในบันทึกเอกสารที่จัดว่าเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้รวบรวมจัดพิมพ์เป็นราชกิจจานุเบกษา และเผยแพร่สู่สาธารณชนทั่วไป ส่วนรายงานการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร และเอกสารธุรการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร นับเป็นความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมทั้งสิ้น ข้อคิดเห็น ประเด็นต่าง ๆ ทั้งที่ขัดแย้ง และสนับสนุนในแต่ละเรื่องที่พิจารณา นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์พื้นฐานความเป็นมา ปัญหา และการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมในอดีต

ผู้วิจัยใช้แนวทางของการวิจัยเอกสาร (Retrospective) มองย้อนหลัง พิจารณาความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องของงานการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมในอดีต

ลักษณะการทำ Retrospective ที่เป็นพื้นฐานคือ ข้อดี ข้อเสีย และความพยายาม คือแยกสิ่งที่มีมองเห็นออกเป็น สิ่งที่เราเห็นว่าดีและควรทำมาก ๆ ยิ่งขึ้น, สิ่งที่ไม่ดี ควรลดลงหรือทำให้หมดไป , และสุดท้ายที่ควรทำแต่ไม่ได้ทำ ก็ให้เริ่มทำเสีย

วิธีการจัดแต่ละเรื่องนั้นไม่เหมือนกัน ตามปกติแล้วในระยะเริ่มต้น มักจะพบข้อไม่ดี หรือข้อเสียมากที่สุด ซึ่งต้องพยายามหาเหตุผลเบื้องหลัง (Why) เพื่อหาสาเหตุของสาเหตุของสาเหตุพอหาได้แล้วก็หาทางแก้ปัญหา ออกมาในรูปแบบของแนวทางปฏิบัติเพื่อขจัดผลไม่ดีขึ้นออกไป

พอเราทำซ้ำ ๆ แล้ว ข้อไม่ดี หรือข้อเสียจะเริ่มน้อยลง คราวนี้สิ่งที่จะมีมากคือ ข้อดี วิธีการจัดการกับข้อดีนี้ต่างออกไป โดยไม่ต้องหาเหตุว่าทำไมมันจึงดี แต่สิ่งที่เราต้องหาคือทำอะไร จะคงความดีไว้ได้ หาแนวทางปฏิบัติที่ไม่ปิดกั้น ไม่ตีให้ตก ความคิดที่ไม่สู้ดีในตอนต้นอาจจะกลายเป็นดีก็ได้ แล้วนำมาทำเป็นระเบียบ กระบวนการ ขั้นตอนนำไปสู่การปฏิบัติ

เมื่อข้อดีมีมากขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นเรื่องปกติแล้ว มันจะค่อย ๆ เลือนหายไป สิ่งที่เข้ามาแทนที่คือ ความต้องการทดลองสิ่งใหม่ ๆ คือความพยายาม ซึ่งจะต้องกำหนดวิธีการวัดผลให้ได้ว่า สิ่งที่ทดลองทำนี้ดีจริงหรือไม่ และ ดีเพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ไดจากการกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร โดยกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์อันจะไดดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major Themes) หรือแบบแผนหลัก (Major Pattern) ที่พบในข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดจากนั้นจึงนำมาพิจารณาแยกออกเป้นประเด็นย่อย (Sub-Themes) และหัวข้อย่อย (Categories) อันเป้นกระบวนการวิเคราะห์โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาดำเนินการกระบวนการสะท้อน (Reflecting) ในแต่ละช่วงหรือในแต่ละขั้นตอนควบคู่ไปกับการดำเนินการกระบวนการวิจัย เพื่อเสริมสร้างให้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีความแกร่งและแมนตรงมากยิ่งขึ้น โดยการพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์รวมด้วยเพื่อแสวงหาหรือให้โตมาซึ่งข้อค้นพบ จากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อันเป้นแนวทางประการสำคัญที่สามารถนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะในการกำหนดสาระสำคัญของข้อเสนอในการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมต่อไป

บทที่ 4

แนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

จากการศึกษากระบวนการบริหารการศึกษาของประเทศไทย บทบาทหน้าที่ในการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เปรียบเทียบกับหน่วยงานภายนอกทั้งใน และต่างประเทศ โดยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิดด้านการศึกษาศาสตร์ กระบวนการในการพิจารณา กำหนดแนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมของไทยและต่างประเทศ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ากลไกการบริหารการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน ภายใต้กรอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายการอาชีวศึกษา โดยประมวลเข้ากับข้อมูลรายงานการศึกษา กฎหมายการศึกษา แผนการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ตั้งแต่เริ่มมีการจัดการศึกษามัยใหม่ จนถึงปัจจุบัน ตลอดจน นโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม และนโยบายการศึกษาของกองทัพไทย ผู้วิจัยค้นพบประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับระบบการศึกษาของประเทศไทย และกระทรวงกลาโหมหลายประการ คือ

พัฒนาการของระบบการศึกษามัยใหม่ของประเทศไทย ตั้งแต่รัชสมัย ร.4 และการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อกำกับดูแลงานด้านการศึกษา การศึกษาเอกชนการศึกษาพลเรือน และ การศึกษาทหาร การบริหารการศึกษาของประเทศไทย การศึกษาภาครัฐ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร

องค์กรบริหารการศึกษาไทยในระยะเริ่มแรก

2411 ทหารมหาดเล็กไล่ก่า 2413 กองทหารมหาดเล็ก 2415 คณะเตตสกุล	2395 รร.กรุงเทพคริสเตียน
2428 ประกาศโรงเรียน รายงานโรงเรียน ออฟฟิซกรมทหารมหาดเล็ก รายงานการโรงเรียน ออฟฟิซกรมทหาร มหาดเล็ก	2425 รร.สวนกุหลาบ 2428 รร.แอสอาซิมชั้นคอเลข รร.วัดเทพศิรินทร์
2429 รายงานโรงเรียน ออฟฟิซกรมทหารมหาดเล็ก อธิบายการโรงเรียนโดยพิศดาร รายงานการโรงเรียน	2430 ริโปดกรมศึกษาธิการ ฉบับ 7 (34 รร. ครู 81 นร. 2,000 คนเศษ)
2433พ.ร.บ.จัดการกรมยุทธนาธิการ 2535 กรมยุทธศึกษา(กำเนิด ยศ.ทบ.)	2434กระทรวงธรรมการ กรมศึกษาธิการ 2436ร.ร.แพทยากร ในศิริราชพยาบาล 2437การสอบไล่วิชาหนังสือไทย 2438กระทรวงธรรมการ กองแต่งตำราเรียน กอง ตรวจจ.ร.
2441เสด็จฯ พระราชทานรางวัลนักเรียนนายร้อย ร.ร.ท หารบก	2442ร.ร.สำหรับฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่ายพลเรือน
2442เสด็จฯ พระราชทานรางวัลนักเรียนนายร้อย	2443 เสด็จฯ เป็ตร.ร.แพทยาลัย

2443ร.ร.กรมทหารเรือ ร.ร. ร.ร.นายสิบ และร.ร.นายร้อย (ร.ร.นายเรือ)	
2445ร.ร.นายร้อยทหารบก	2445ร.ร.มหาดเล็ก
2446 กรมยุทธศึกษาทหารเรือ	
2449เปิดร.ร.นายเรือ	
2451ร.ร.นายร้อยทหารบก	
2452กรมยุทธศึกษา กรมยุทธศาสตร์	
2452ร.ร.นายร้อยชั้นมัธยม	2453ตั้งร.ร.ข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ
	2453สภาจัดการร.ร.ข้าราชการพลเรือนฯ
2454 ข้อบังคับการรับบุคคลที่สมัครเข้าเป็นนักเรียนร.ร.นายเรือ และนายช่างกล	2454 ประกาศ ตั้งหลักสูตร ร.ร.ข้าราชการพลเรือน
	2456 ร.ร.เพาะช่าง
	2457 ระเบียบการทั่วไปแห่งร.ร.ข้าราชการพลเรือน (หลักสูตรการศึกษา)
	2459 ตั้งเจ้ากรมสามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา
	2459 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	2475 ประกาศแผนการศึกษาชาติ
2476 โรงเรียนเทพนิศทหารบก	2476 มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาธรรมศาสตร์และการเมือง
	2486 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2491 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	
2491กรมเสนาธิการกลาโหม (กองอำนวยการศึกษาและวิจัย),กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ	
2496 โรงเรียนนายเรืออากาศ	
2497กรมเสนาธิการกลาโหม (กองอำนวยการศึกษาและวิจัย และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร)	2497 มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา
2497 พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร	
	2499พ.ร.บ.สภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ
2500 กรมเสนาธิการกลาโหม (กองอำนวยการศึกษาและวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และ ร.ร.เสนาธิการผสม)	2502 พ.ร.บ.สภาการศึกษาแห่งชาติ ประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติ
2503 กองบัญชาการทหารสูงสุด (กรมการศึกษาวิจัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และร.ร.เสนาธิการผสม)	2512พ.ร.บ.สภาการศึกษาแห่งชาติ ประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ร.บ.วิทยาลัยเอกชน 2522พ.ร.บ.สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2533 กองบัญชาการทหารสูงสุด (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และกรมการศึกษา)	
2535 พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการกองบัญชาการทหารสูงสุด (กรมยุทธศึกษาทหาร)	2535คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 สภาการศึกษา (กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ) 2546พ.ร.บ.สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2551พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการ กห.	2547 กฎกระทรวงว่าด้วยการศึกษาเฉพาะทาง
2552 พ.ร.ฎ.สำนักงานปลัดกระทรวง กห.	2547 ระเบียบ กค.ว่าด้วยเงินรายรับสภายศึกษาของ

	รัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล
2552พ.ร.ฎ.กองบัญชาการกองทัพไทย	

ตารางที่ 4.1 วิวัฒนาการการศึกษาไทย และลำดับการจัดตั้งองค์กรบริหารการศึกษา

หลังจากที่การศึกษาเอกชนริเริ่มในหัวงปลายรัชกาลที่ 4 และขยายตัวกว้างขวางขึ้น การศึกษาทางทหารจึงริเริ่มก่อตั้งขึ้นภายในพระบรมมหาราชวัง และขยายตัวสู่ประชาชนทั่วไป มีการจัดตั้งโรงเรียนเพิ่มขึ้นและขยายตัวสู่หัวเมือง กรมทหารมหาดเล็ก โดยท่าน ดิศวรกูมาร (กรมพระยาดำรงราชานุภาพ) เป็นหน่วยงานเริ่มต้นในการบริหารการศึกษาในรูปแบบ “รายงานการศึกษา” ในห้วงปี พ.ศ.2428-2430 ก่อนที่กระทรวงธรรมการ โดย “กรมการศึกษาธิการ” จะเข้ามารับผิดชอบ ในห้วงนี้การศึกษาภาครัฐ การศึกษาฝ่ายทหาร จะนำการศึกษาฝ่ายพลเรือนให้เจริญตาม ก่อนที่การศึกษาของฝ่ายข้าราชการพลเรือนจะพัฒนารุดหน้าอย่างต่อเนื่องในสมัยรัชกาลที่ 6 เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งฝ่ายทหารมีการพัฒนา “กรมยุทธศึกษา” (ต่อมาพัฒนาการขึ้นเป็นกรมยุทธศึกษาทหารบก) และมาจัดตั้งองค์กรบริหารการศึกษาในระดับบน คือ กองอำนวยการศึกษาและวิจัย กรมเสนาธิการกลาโหม ก่อนที่จะแปรสภาพเป็นกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด และถูกยุบรวมกับ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในปี 2552 ในที่สุด แต่ทั้งหมดเป็นการปรับเปลี่ยนองค์กร แต่มีการพัฒนางานทางการบริหารการศึกษาย่างจำกัด

งานทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบันมักเข้าใจว่า “สภาการศึกษาวิชาการทหาร” แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิถะฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นองค์กรรับผิดชอบ ซึ่งแท้จริงแล้ว สภาการศึกษาวิชาการทหาร มีอำนาจหน้าที่เพียงงานธุรการและงานวิชาการ (บางส่วน) ที่ไม่ครอบคลุม งานบริหารการศึกษาทั้งหมดตามตารางที่แสดง งานบริหารการศึกษาส่วนใหญ่ยังคงอยู่ที่สถาบันการศึกษา และสายการบังคับบัญชาทางทหาร และมีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายครอบคลุมเพียง 7 สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหมเท่านั้น (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศฯ โรงเรียนแผนที่ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ)

งานการบริหารการศึกษา	ระดับผู้ปฏิบัติ	ระดับนโยบาย
1. งานวิชาการ	สภาสถานศึกษา/คณะกรรมการวิชาการ	สภาการศึกษาวิชาการทหาร (อนุมัติหลักสูตร)
2. งานธุรการ	สถาบันการศึกษา	สภาการศึกษาวิชาการทหาร (อนุมัติให้ปริญญา)
3. งานบุคคล	สถาบันการศึกษา/สายการบังคับบัญชา	
4. กิจการนักเรียน นักศึกษา	สถาบันการศึกษา	
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน	สถาบันการศึกษา	

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบงานบริหารการศึกษาของสภาการศึกษาวิชาการทหาร

พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร เปรียบเทียบกับ พระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งลักษณะทางกายภาพ และเจตนารมณ์ของกฎหมายต่างกันโดยสิ้นเชิง พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหารมีเจตนารมณ์ของกฎหมายเพียงเพื่อการรับรองศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตรเท่านั้น แต่เขียนอำนาจหน้าที่องค์กรบริหาร (สภาการศึกษาวิชาการทหาร) ให้ครอบคลุมอำนาจหน้าที่สภาสถาบันอุดมศึกษาบางประการเท่านั้น (ไม่ใช่สมบูรณ์ทั้งหมด)

รายการ	พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร	พระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา
มาตรา	12	35-96
หมวด 1		บททั่วไป วัตถุประสงค์ การดำเนินการ การแบ่งส่วนงาน การร่วมมือ อำนาจหน้าที่ รายได้ ทรัพย์สิน
หมวด 2	ม.5,6,7,8,9 สภาการศึกษาวิชาการทหาร อำนาจหน้าที่ องค์ประกอบ วิธีการ ดำเนินการประชุม	การดำเนินการ สภามหาวิทยาลัย สภาคณาจารย์ คณะกรรมการนโยบาย อธิการบดี คณะ สำนักวิชา วิทยาลัย คณบดี สำนักงานสภา
หมวด 3		การประกันคุณภาพและการประเมิน
หมวด 4		การบัญชีและการตรวจสอบ
หมวด 5		การกำกับดูแล
หมวด 6	ม.10 อำนาจให้ปริญญา และตำแหน่งทางวิชาการ	ตำแหน่งทางวิชาการ
หมวด 7	ม.3,4 สถาบัน ปริญญา และเครื่องหมาย วิทยฐานะ	ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ
หมวด 8	ม.11 บทกำหนดโทษ	บทกำหนดโทษ
หมวด 9	ม.12 ผู้รักษาการ	บทเฉพาะกาล

ตาราง 4.3 เปรียบเทียบ พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหารกับ
กฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา

การรับรองวิทยฐานะ เนื่องจากระบบการศึกษาทหาร แยกออกจากการศึกษาภาคพลเรือน และการศึกษาเอกชนที่มีการพัฒนาการด้านการบริหารงานการศึกษา จึงทำให้มาตรฐานการรับรองศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตรของกองทัพ มีความแปลกแยกจากระบบส่วนใหญ่ของสังคมในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากฝ่ายทหาร ไม่ได้มีพัฒนาการของกฎหมายระเบียบข้าราชการมาตั้งแต่ในระยะเริ่มแรก เหมือนข้าราชการพลเรือน และข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ ตามตารางสรุปข้างล่าง โดยสังคมส่วนใหญ่ของประเทศ ยอมรับตามมาตรฐาน “คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)” ตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนที่มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

ข้าราชการพลเรือน	ข้าราชการฝ่ายตุลาการ/ อัยการ/ศาล	ข้าราชการทหาร	ข้าราชการครูและอื่น ๆ
2471 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน			

	2475 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		
2476 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน			
2477 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน	2477 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		
2479 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน	2479 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		
2482 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน	2482 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		
2485 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน	2485 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		
2495 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน	2495 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		
2497 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน	2497 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		
			2516 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ กทม.
2518 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน	2518 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการอัยการ		2518 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการครู
			2518 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่าย รัฐสภา
			2518 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ การเมือง
			2519 พ.ร.ฎ.ระเบียบ ข้าราชการพล เรือนรัฐ พาณิชย์
			2520 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการครู
	2521 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการอัยการ	2521 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการทหาร	2521 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ ตำรวจ
	2521 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ		2521 พ.ร.ฎ.ระเบียบ ข้าราชการครู ส่วนจังหวัด
			2523 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ กทม.
			2523 พ.ร.บ.ระเบียบ

			ข้าราชการครู
			2528 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ กทม.
2535 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน			2535 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ การเมือง
			2535 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพล เรือนใน พระองค์
			2541 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ อบจ.
	2543 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการฝ่ายศาลสถิต ยุติธรรม		
			2547 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษา
			2550 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการครู กทม.
2551 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน			
			2552 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพล เรือนใน พระองค์
	2553 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการอัยการ		
			2554 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ รัฐสภา
			2554 พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการ กทม.และ บุคลากร กทม.

ตาราง 4.4 วิวัฒนาการกฎหมายระเบียบข้าราชการ ประเภทต่าง ๆ

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายที่เกิดจากการปฏิรูปการศึกษาในห้วงปี พ.ศ.2535-2542 ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มีกฎหมายการศึกษาบังคับใช้กับทุกกระทรวง ทบวง กรม ของประเทศไทย โดยมีการปฏิรูปหลัก ๆ ในประเด็นต่าง ๆ คือ

<p>หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา</p> <p>หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา</p> <p>หมวด 3 ระบบ รูปแบบ ใน/นอกระบบ ตามอัธยาศัย การเทียบโอน ระดับชั้นพื้นฐาน/อุดมศึกษา การศึกษาภาคบังคับ การอาชีวศึกษา การศึกษาเฉพาะทาง</p> <p>หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลาง</p> <p>หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ สภาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา สถานศึกษาของรัฐระดับปริญญา อิสระ คล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ สถานศึกษา ตามกฎหมายฯ เขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการและสำนักงานเขตฯ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาเอกชน</p>	<p>หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนา องค์กรวิชาชีพ องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู กฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ เกื้อกูลอื่น กองทุนส่งเสริมครู ฯ</p> <p>หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การ ระดมและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล บรรดา อสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิด จากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับการผิดสัญญาการซื้อ ทรัพย์สินหรือจ้างโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็น รายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง สถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล ระบบ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมิน</p> <p>หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รัฐต้องจัดสรรคลื่น ความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐาน การ พัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้ ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา ลดอัตรา ค่าบริการเป็นพิเศษ</p> <p>บทเฉพาะกาล สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์กรการ มหาชน)</p>
---	--

ตาราง 4.5 สรุปประเด็นสำคัญของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

จากการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม) กับทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จัดการศึกษาเฉพาะทางตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แผนการศึกษาแห่งชาติ ในระยะเริ่มแรกที่มีผลบังคับใช้เฉพาะสถาบันและองค์กรในกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น จึงขยายขอบเขตการบังคับใช้กับทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จัดการศึกษา “เฉพาะทาง”

2475แผนการศึกษาชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงธรรมการ
2475สภาศึกษา	ใช้เฉพาะในกระทรวงธรรมการ

2479แผนการศึกษาชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2494แผนการศึกษาชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2502พ.ร.บ.สภาการศึกษาแห่งชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2503แผนการศึกษาแห่งชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2512แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2512พ.ร.บ.สภาการศึกษาแห่งชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2520แผนการศึกษาแห่งชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2521คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2535แผนการศึกษาแห่งชาติ	ใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ
2542 พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ	ใช้บังคับทุกกระทรวง ทบวง กรม
2547 มาตรฐานการศึกษาของชาติ	ใช้บังคับทุกกระทรวง ทบวง กรม
2545-2559 แผนการศึกษาแห่งชาติ	ใช้บังคับทุกกระทรวง ทบวง กรม
2540-2544 แผนพัฒนาอุดมศึกษาฉบับที่ 8	ใช้บังคับทุกกระทรวง ทบวง กรม
2545-2549 แผนพัฒนาอุดมศึกษาฉบับที่ 9	ใช้บังคับทุกกระทรวง ทบวง กรม
2551-2554 แผนพัฒนาอุดมศึกษาฉบับที่ 10	
2555-2559 แผนพัฒนาอุดมศึกษาฉบับที่ 11	
2445-2554 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 1	
2551-2565กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2	

ตาราง 4.6 วิวัฒนาการแผนการศึกษาแห่งชาติ

ปัญหาทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ที่เป็นประเด็นหลักคือ “เอกภาพทางการบริหารการศึกษา” โดยองค์กรในแต่ละระดับของกระทรวงกลาโหม ตั้งแต่ระดับสำนักเลขาธิการรัฐมนตรีฯ สำนักปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศต่างมีสถาบันการศึกษา และองค์กรรับผิดชอบงานทางการศึกษาที่เป็นอิสระแยกจากกัน ไม่มีความสัมพันธ์ทางการบริหาร หรือการรายงานข้อมูลทางการศึกษาเพื่อรวบรวมสรุปในหน่วยระดับสูงสุด ต่างหน่วย ต่างแยกดำเนินการ และรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนเท่านั้น โดยขอยกตัวอย่างของระบบการศึกษาของกองทัพบก ตามภาพข้างล่าง

ผู้บัญชาการทหารบก

รองผู้บัญชาการทหารบก

ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

เสนาธิการทหารบก

รองเสนาธิการทหารบก

กรมกำลังพลทหารบก	กรมยุทธศึกษาทหารบก	กรมแพทย์ทหารบก
(พล.ท.)	(พล.ท.)	(พล.ท.)
	วิทยาลัยการทัพบก	ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า
	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก (พล.ท.)	
	วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า	
กรม ฝธ./กิจการพิเศษ	รร.เหล่าสายวิทยาการ	(พล.ต.)
(พล.ท.)	(พล.ต.)	วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
รร.ข่าวทหารบก	รร.ทหารราบ	(พล.ต.)
รร.การส่งกำลังบำรุงทหารบก	รร.ทหารม้า	
รร.กิจการพลเรือน	รร.ทหารปืนใหญ่	
รร.ทหารสารบรรณ	รร.ทหารสื่อสาร	โรงเรียนทหารเสนารักษ์ (พบ.)
รร.ดุริยางค์ทหารบก (พล.ต.)	รร.ทหารช่าง	
รร.ทหารสารวัตร	รร.ทหารสรรพาวุธ	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
รร.ทหารการเงิน	รร.ทหารขนส่ง	(พล.ท.)
	รร.ทหารพลาธิการ	
	รร.ทหารการสัตว์	โรงเรียนนายสิบทหารบก (พล.ต.)

ภาพที่ 4.1 ตัวอย่างหน่วยงานด้านการศึกษาของกองทัพบก

หน่วยงานด้านการศึกษาของกองทัพบก มีอัตราชั้นยศเท่ากัน ระดับ พลโท จำนวนมาก และเท่ากันกับ เจ้ากรมกำลังพลทหารบก ที่เป็นกรมเสนาธิการรับผิดชอบทางฝ่ายอำนวยการ และโรงเรียนเหล่าสายยุทธบริการ มีงานโครงการงบประมาณ เท่ากันที่ขึ้นกับ กรมยุทธศึกษาทหารบก งานบริหารการศึกษาด้านอื่น ๆ ที่เหลือ ล้วนขึ้นอยู่กับสายการบังคับบัญชาทางทหาร คือ เจ้ากรมสายยุทธบริการของตนเอง นโยบาย แผน การตรวจสอบประเมิน จึงเป็นไปตามสายการบังคับบัญชาทั้งสิ้น

รูปแบบการบริหารการศึกษาภายในกระทรวงกลาโหม

หรือใช้สถาบันภายนอกสนับสนุน

เมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารจัดการของสถาบัน มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นของต่างประเทศ คือสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย สเปน และมาเลเซีย แนวคิดการบริหารการศึกษาของกองทัพ ทั้งที่เกิดจากภายในประเทศ ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้วิจัยค้นพบว่ารูปแบบการบริหารการศึกษาของกองทัพไทยสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง

1. ใช้กิจการพลเรือนสนับสนุนการศึกษาของบุคลากรของกองทัพ เหมือนกับประเทศส่วนใหญ่ในสหภาพยุโรป (รวมทั้งอินเดีย) ตรงกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย (การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงกลาโหมให้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กระทรวงกลาโหมควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา

ต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญและความพร้อม ในการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ต่อไป) สถาบันของ กองทัพฝึกศึกษาเฉพาะวิทยาการทหาร การศึกษาภาคพลเรือนให้เป็นไปตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย ภายนอกและเพื่อความเป็นมาตรฐานสากล

2. ดำเนินการเองโดยสถาบันการศึกษาของกองทัพ เหมือนที่เป็นอยู่เดิมในสภาพปัจจุบัน เหมือนกับการดำเนินการของกระทรวงกลาโหมประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐ มาเลเซีย ซึ่งย่อมต้องมีปัญหาในเรื่องมาตรฐานทั้งภายในประเทศและในระดับสากล การยอมรับของสังคมส่วน ใหญ่ และการเทียบคุณวุฒิทางการศึกษา

สภาวการณ์ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาของประเทศ ควรที่จะพิจารณาได้แล้วว่า ในภาพ ใหญ่ของการบัณฑิตศึกษาวิทยาการทหารและที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ควรใช้วิธีใด ที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อส่วนรวม สังคม ประเทศชาติ ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุ่มค่า มากที่สุด การใช้ทรัพยากร ทางการศึกษาของกระทรวงกลาโหมสนับสนุนระบบการศึกษาของชาติ หรือ การระดมทรัพยากรเพื่อการ ป้องกันประเทศ

วิธีแรก ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาของกระทรวงกลาโหม (ซึ่งใช้งบประมาณของประเทศ ลงทุนสะสมไปแล้วจำนวนมาก โรงเรียนเตรียมทหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศและ โรงเรียนแผนที่ ซึ่งยังมีกำลังผลิตเหลือ) บริการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ ของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเป็นส่วนรวม

วิธีที่สอง การระดมทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ไม่ได้จำกัดแต่เพียงทรัพยากรมนุษย์ วัสดุ สิ่งอุปกรณ์ การบริหารจัดการ เทคโนโลยี แต่หมายรวมถึงด้านการศึกษาด้วย ใช้กิจการพลเรือน สนับสนุนภารกิจทางทหารให้มากที่สุดเพื่อความประหยัด คุ่มค่า และเอกภาพในการบริหารจัดการศึกษาใน ภาพรวมของประเทศ รวมทั้งเป็นแนวทางหนึ่งในการหมุนเวียน ปลดปล่อยกำลังพลของกระทรวงกลาโหมที่คับ คั่ง ออกไปทำงานในภาครัฐของกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ รวมทั้งภาคเอกชน

วิธีที่สองสัมพันธ์กับแนวคิดระบบการผลิตกำลังพลของกระทรวงกลาโหมแบบยุโรป กับ แบบ ของสหรัฐฯ แบบใดเหมาะกับสภาวการณ์ของกระทรวงกลาโหมไทย

บทบาทและโครงสร้างหน่วยงานด้านการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

กองทัพไทยเป็นกองทัพขนาดเล็ก มีขนาดเล็กกว่าหน่วยบัญชาการรวม (Unified Combatant Command) ทั้ง 6 หน่วย ที่เล็กที่สุดหลายเท่า รูปแบบการผลิตกำลังรบหลัก กำลังสำรอง โครงสร้างกำลัง กองทัพ ระบบการส่งกำลังบำรุง ตลอดจนระบบการศึกษาความมีขนาด รูปแบบ วิธีการ ที่เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมของประเทศไทย ไม่สามารถยึดถือแนวทางของประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นมาตรฐาน แนวทาง หลักได้ จำเป็นต้องมีการนำข้อดี ข้อเสียของแต่ละรูปแบบมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

หน่วยงานด้านการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมของประเทศไทยในปัจจุบัน อนุมานได้ ว่าเป็น “สภาการศึกษาวิชาทหาร” แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิหะฐานะผู้สำเร็จวิชาทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีข้อจำกัดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายหลายประการ คือ

1. เจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อกำหนดวิทยฐานะของผู้สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ที่ได้ปรับปรุงหลักสูตรเทียบชั้นมหาวิทยาลัย ให้ได้รับปริญญาเช่นเดียวกับผู้สำเร็จจากมหาวิทยาลัยอื่นในขณะนั้น ต่อมาได้ผนวกโรงเรียนแผนที่ (พ.ศ.2513) และการศึกษาระดับปริญญาโท ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก (พ.ศ.2533) เข้าไปด้วย

2. ลักษณะทางกายภาพของพระราชบัญญัติ ซึ่งมีเพียง 12 มาตรา ต่างจากกฎหมายการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยที่มีต่ำสุด 35 มาตรา (พระราชบัญญัติโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2551) และสูงสุด 93 มาตรา (ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ...) ขาดองค์ประกอบของกฎหมายที่สำคัญหลายประการ เช่น การบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา การประกันคุณภาพ บรรดารายได้และทรัพย์สิน การตรวจสอบ ตำแหน่งทางวิชาการ เป็นต้น รวมทั้งไม่สอดคล้องกับกฎหมายเงินเดือนเงินประจำตำแหน่งทางการบริหาร และตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งบัญญัติตามกฎหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา

3. การครอบคลุมสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมเพียง 7 สถาบัน คือ จาก โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนแผนที่ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ โดยในปัจจุบันมี 3 สถาบันที่มีได้ทำการประกาศนียบัตรปริญญาบัตรตามศักดิ์และสิทธิ์แห่งอำนาจ (โรงเรียนแผนที่ /วิศวกรรมแผนที่ โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ/ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (การทหาร) และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ/ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (การทหาร)

4. สถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมอื่นที่อยู่นอกเหนือบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

4.1 สถาบันการศึกษาเพื่อการผลิตนายทหารประทวน เช่น โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนชุมพลทหารเรือ โรงเรียนจ่า โรงเรียนจ่าอากาศ โรงเรียนแผนที่ (หลักสูตรนายสิบแผนที่)

4.2 สถาบันการศึกษาของเหล่าสายวิทยาการ ทั้งระดับนายทหารประทวนและนายทหารสัญญาบัตร เช่นโรงเรียนทหารราบ โรงเรียนทหารม้า โรงเรียนทหารปืนใหญ่ โรงเรียนสงครามพิเศษ โรงเรียนทหารช่าง โรงเรียนทหารขนส่ง โรงเรียนทหารเสนารักษ์ โรงเรียนทหารสื่อสาร โรงเรียนทหารสรรพาวุธ โรงเรียนทหารพลาธิการ โรงเรียนทหารการเงิน โรงเรียนข่าว โรงเรียนข่าวกรองยุทธศาสตร์ โรงเรียนส่งกำลังบำรุง โรงเรียนกิจการพลเรือน โรงเรียนดุริยางค์ (กองทัพบก, กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ) โรงเรียนทหารพระธรรมนูญ โรงเรียนช่างกรรมอุตสาหกรรมเรือ ฯลฯ

4.3 โรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

4.4 หลักสูตรปกติของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ (อยู่ในอำนาจเฉพาะหลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต เป็นรูปแบบการบริหารการศึกษาเฉพาะหลักสูตรการศึกษา ไม่ได้บริหารสถาบันการศึกษา)

4.5 ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยแพทย์ทหาร วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ และวิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ รวมทั้งหลักสูตรการฝึกศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

5. สถาบันการศึกษาระดับสูงของกระทรวงกลาโหม วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยเสนาธิการทหาร วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง และศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

6. การบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกในภาพรวมของกองทัพทั้งในส่วนที่กองทัพลงทุนโดยตรง (ส่งศึกษา) และทางอ้อม (ลาศึกษา โดยยังได้รับเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือน) ตลอดจนบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญ ความเชี่ยวชาญที่ไม่ได้รับการเทียบคุณวุฒิวิชาชีพ เฉพาะด้านในกองทัพ

7. มาตรฐานของสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษาชั้นสูง เมื่อเทียบเคียงกับระดับประเทศ และระดับสากล นานาชาติ

ปัญหาการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

ประเด็นการพิจารณาที่สำคัญคือ เอกภาพในการบริหารการศึกษาของ กระทรวงกลาโหม, การดำเนินกิจการสภาการศึกษาวิชาการทหาร, ความสัมพันธ์ขององค์กรบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ไทย และการพัฒนาการจัดองค์กรทางการศึกษา

เอกภาพในการบริหารการศึกษาของ กระทรวงกลาโหม ในประเด็นแรกคือ โครงสร้างการจัดของ กระทรวงกลาโหม เนื่องจากองค์กรบริหารการศึกษาในระดับสูงสุดของ กระทรวงกลาโหม คือ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นส่วนราชการใน กองบัญชาการกองทัพไทย (หน่วยรองของหน่วยขึ้นตรง กระทรวงกลาโหม) และได้รับมอบหมายให้เป็น “เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร/สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร” สืบต่อจาก กรมยุทธศึกษาทหาร ในอดีต (ในระยะเริ่มแรก พ.ศ.2497 – 2504 มอบหมายเป็นบุคคล คือ พันโท อนันต์ พิบูลสงคราม เป็นเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ก่อนที่จะมอบหมายให้เป็น “หน่วย” คือ กรมการศึกษาวิจัย) ซึ่งกรมมอบหมายให้ส่วนราชการในหน่วยระดับรองลงมา จาก หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหม ทำให้ กรมยุทธศึกษาทหาร (เดิม) และสถาบันวิชาการป้องกัน ไม่มีอำนาจอันชอบธรรมในการบริหารการศึกษาของสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการศึกษาวิจัยของ หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหม เช่น โรงเรียนเหล่าทหารพระธรรมนูญ, ศูนย์ฝึกศึกษาบุคลากรด้านปิโตรเลียม และพลังงานทหาร กรมการพลังงานทหาร สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม และหน่วยงานด้านการศึกษาวิจัยของ สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการดำเนินการด้านการศึกษาในระดับ สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม แยกการดำเนินการโดยให้ กรมเสมีนตรา มีหน้าที่เกี่ยวกับ “การศึกษาอบรมในประเทศ” และ สำนักนโยบายและแผนกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่เกี่ยวกับ “การฝึก การศึกษาอบรมในต่างประเทศ”

การพิจารณาจัดตั้งองค์กรบริหารการศึกษาในระดับ กระทรวงกลาโหม โดยเป็นส่วนราชการในสังกัด กระทรวงกลาโหม หรือส่วนราชการในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อความมีเอกภาพในการบริหารการศึกษาอย่างแท้จริง เป็นเรื่องที่ควรพิจารณา รวมทั้ง การดำเนินกิจการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ซึ่งมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นนายกสภาการศึกษาวิชาการทหาร ควรเป็นการในหน้าที่ของ

องค์กรในระดับองค์กรที่ทำหน้าที่ฝ่ายเสนาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยเฉพาะเมื่อเทียบเคียงกับ “สภาการศึกษา” ตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมี “สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา” เป็นหน่วยงานในระดับเดียวกับ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งบริหารการศึกษาในภาพรวมของประเทศไทยภารกิจของสภาการศึกษาวิชาการทหาร ควรที่จะปรับให้ทำหน้าที่ในระดับนโยบาย รองรับนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ การประเมินผลการจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การเทียบคุณวุฒิทางการศึกษาและการวาง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของ กระทรวงกลาโหม ให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาของชาติ มิใช่ทำหน้าที่เหมือนกับ “สภามหาวิทยาลัย” ที่เป็นอยู่ตั้งแต่ พ.ศ.2497 จนถึงปัจจุบัน ควรที่จะมอบหน้าที่ดังกล่าวลงไปให้กับ “สภาการศึกษาของ โรงเรียนเหล่าทัพ” ที่เป็นองค์กรในระดับเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอก

ความสัมพันธ์ขององค์กรบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม หน่วยบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมตั้งแต่ในระดับเหล่าทัพ ยังไม่มีเอกภาพในการบริหารการศึกษาอย่างแท้จริง กรมกำลังพลเหล่าทัพ ทำหน้าที่ฝ่ายเสนาธิการที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา กรมยุทธการเหล่าทัพ ทำหน้าที่ฝ่ายเสนาธิการที่รับผิดชอบงานด้านการฝึก กรมยุทธศึกษาเหล่าทัพ บางเหล่าทัพ รับผิดชอบการกำกับดูแลทั้งด้านการศึกษา และการฝึก วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการของทั้งกรมฝ่ายเสนาธิการ กรมฝ่ายยุทธบริการ ส่วนกำลังรบ ทางด้านการงบประมาณและการตรวจสอบเท่านั้น แต่โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการของทั้งกรมฝ่ายเสนาธิการ กรมฝ่ายยุทธบริการ และส่วนกำลังรบยังคงปฏิบัติตามนโยบายของเจ้ากรม หรือ ผู้บังคับหน่วยตนเองมากกว่า นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานด้านการศึกษาที่ขึ้นตรงต่อเหล่าทัพโดยตรง เอกภาพในการรับรู้ การควบคุมนโยบาย แผนการศึกษา มาตรฐานการศึกษา การอำนวยความสะดวกสถาบันการศึกษาของเหล่าทัพ ไม่มี “ศูนย์รวม” ของงานด้านการศึกษา ไม่มีการรายงานตาม “รายงานด้านการศึกษา” ทำให้หน่วยงานบริหารการศึกษาในระดับสูงสุดของกระทรวงกลาโหม ไม่มีข้อมูลประกอบการพิจารณาเสนอแนะ วางแผน ประสานงาน อำนาจการ และกำกับดูแลการบริหารการศึกษาอย่างแท้จริง

การพัฒนาการจัตตองค์กรทางด้านการศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างการจัดของกระทรวงกลาโหม ที่ผ่านมา ขาดการพัฒนาการจัตตองค์กรทางด้านการศึกษา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของหน่วยงานที่เปลี่ยนไป เช่น กรณีของ “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” ซึ่งก่อตั้งขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ.2533 ภายหลัง “กรมยุทธศึกษาทหาร” ประมาณ 42 ปี และภายหลังหน่วยขึ้นตรงของตนเองประมาณ 30 – 35 ปี แม้ว่าจะยุบรวมหน่วยงานในระดับสูงสุด คือ รวม กรมยุทธศึกษาทหาร เข้ากับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เมื่อปี พ.ศ.2552 แล้วก็ตาม การดำเนินงานของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรวิทยาลัยเสนาธิการทหาร และ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ยังคงยึดถือตาม ระเบียบ และข้อบังคับกระทรวงกลาโหม อยู่จนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะผ่านการเป็น หน่วยขึ้นตรงของกองบัญชาการทหารสูงสุด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 แต่มิได้มีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับให้ลงมาอยู่ในอำนาจของ กองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ดูแลรับผิดชอบ คงมีเฉพาะ โรงเรียนเตรียมทหาร เพียงหน่วยเดียวเท่านั้นที่ปรับมาดำเนินการภายใต้ “ระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย” ทำให้การมอบนโยบาย วางแผน อำนาจการ และกำกับดูแลของ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และ ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงกลาโหม โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นนายกสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ทิศทางในอนาคตของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในด้านการศึกษาและวิจัยพัฒนา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำเป็นต้องมีการปรับองค์กรให้เป็นหน่วยบริหารการศึกษา ตามที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติกำหนด หรืออีกวิธีหนึ่งคือ พัฒนาองค์กรให้เป็น “สถาบันอุดมศึกษาวิชาการทหาร” ในระดับหลังปริญญา เพื่อรองรับศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และประกาศนียบัตรของวิทยาลัยเสนาธิการทหาร เหมือนกับบรรดานานาอารยประเทศที่ปรับเปลี่ยนองค์กรให้เป็นไปในรูป “มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ” (National Defense University) เพื่อการสร้าง รวบรวม และถ่ายทอดองค์ความรู้ ครูอาจารย์ บุคลากรด้านการศึกษา การศึกษาวิจัยพัฒนาศาสตร์ด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศ วิทยาการทหาร ยุทธศาสตร์ ความมั่นคงแห่งชาติ และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นศาสตร์ที่แตกต่างออกไปจากสถาบันการศึกษาภายนอกที่สถาบันการศึกษาใน กระทรวงกลาโหม ควรจะต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ โดยมีมาตรฐานกำกับที่เป็นสากลสามารถขับเคลื่อน แสวงหา และสร้างสรรค์องค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศโดยรวม การที่จะดำเนินการพัฒนาไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ จำเป็นต้องมีแผนพัฒนาที่ชัดเจน มีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อพัฒนาความพร้อมในด้านต่าง ๆ รองรับเช่น การพัฒนาบุคลากร หลักสูตร (Curriculum) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Course Syllabus) การพัฒนาสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา และการมีกฎหมายรองรับ มีมาตรฐานในระดับเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอกทั้งในและต่างประเทศตามที่กำหนดไว้ในนโยบายด้านการศึกษาทั้งในระดับ กระทรวงกลาโหม และในระดับกองทัพไทย ที่ได้วางเอาไว้แล้ว โดยกระบวนการทั้งหมด ควรจะต้องกระทำให้สำเร็จ มีการประเมินวัดผลตามลำดับขั้นตอน ว่าในแต่ละปีจะต้องมีความพร้อมในแต่ละเรื่องถึงระดับใดบ้าง ก่อนที่จะสร้างความชอบธรรม คือมีกฎหมายรองรับในลำดับสุดท้าย ปัญหาสำคัญยิ่ง ที่เป็นปัจจัยต่อความสำเร็จคือ กระบวนการคัดสรร พัฒนาศักยภาพ และดำรงรักษา ครู อาจารย์ และบุคลากรด้านการศึกษา เนื่องจากในระบบเดิมที่ผ่านมา ยังไม่มีมาตรการรองรับที่ชัดเจน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กฎหมายและอนุบัญญัติ แผนการศึกษา นโยบายการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของไทย มีผลบังคับใช้ภายในกระทรวงศึกษาธิการ เท่านั้น พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ เป็นครั้งแรกที่ใช้บังคับกับทุกกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้น หมายความว่า จะต้องปฏิบัติตาม

- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 – 2559 (มติคณะรัฐมนตรี 17 มิถุนายน 2545) และฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 (มติคณะรัฐมนตรี 5 มกราคม 2553)

- มาตรฐานการศึกษาของชาติ (มติคณะรัฐมนตรี 26 ตุลาคม 2547)

- แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2555-2559

- กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551-2565 (มติคณะรัฐมนตรี 15 มกราคม 2551)

รวมทั้ง กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ที่ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้เป็นมาตรฐานสำหรับสถานศึกษาทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมากด้วย

หน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง อาจมีความจำเป็นต้องดัดแปลง ปรับปรุงมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของตนเอง ด้วยเหตุผลที่เป็นการจัดการศึกษา “เฉพาะทาง” มิได้เป็น “การให้บริการการศึกษาสาธารณะ” เหมือนสถาบันการศึกษาที่กระทรวงการศึกษาธิการดูแลรับผิดชอบเป็นส่วนรวมของชาติ เช่นมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาชีวศึกษา คณะกรรมการหรือสภาสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง เป็นต้น เนื่องจากการจัดการศึกษาเฉพาะทางเป็นไปตามความต้องการของหน่วย จึงไม่จำเป็นต้องยึดถือการมีส่วนร่วมของผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทนองค์กรชุมชน หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากนัก และมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับมาตรฐานที่ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดทุกประการ ควรจะต้องมีจุดแตกต่างที่เป็นอัตลักษณ์ทหาร มาตรฐานการประกันคุณภาพสถาบันการศึกษาทหารในปัจจุบัน ต่างจากมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษานอก กระทรวงกลาโหม ตรงที่ต้องเพิ่มการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ คุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากการเป็นนักเรียนแบบอยู่ประจำ มีโครงสร้างการจัดสายการบังคับบัญชา ได้รับการฝึกให้ถูกปกครอง เห็นตัวอย่าง และมีโอกาสทดลองฝึกการเป็นผู้นำตั้งแต่เยาว์วัย และการฝึกศึกษาวิชาชีพเฉพาะทางทหารที่ไม่สามารถไปศึกษาได้จากสถาบันภายนอกได้

ผลที่ได้รับจากการศึกษาประการหนึ่งคือ การจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งได้พัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ.2491 ตามแบบหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบกสหรัฐฯ (West Point) ระยะเวลาศึกษา 5 ปี (สหรัฐฯ 4 ปี) ประศาสน์ปริญญา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) ก่อนจะปรับให้มีวิชาเลือกในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในปี พ.ศ.2515 ซึ่งยังคงอยู่ในหลักคิดเดิมของโรงเรียนนายร้อยทหารบกสหรัฐฯ ที่ต้องการผลิตบุคคลากรที่ต้องทำงานกับอาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องจักรกล และ มนุษย์ ทั้งใน และต่างประเทศ จึงไม่อาจทิ้งการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ดังนั้น โรงเรียนนายร้อยทหารบกสหรัฐฯ จึงยังคงประศาสน์ปริญญา **วิทยาศาสตร์บัณฑิต** (วิชาเอกสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ) เพื่อการพัฒนาการศึกษาต่อของบัณฑิตในระดับที่สูงขึ้นของตัวบุคคลในระยะยาว งานวิจัยด้านการศึกษาเฉพาะทาง ประกอบการร่างกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ นำเสนอว่าสหรัฐฯ มีนโยบายและแนวทางสนับสนุนให้ กระทรวงกลาโหม ทำหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อผลิต นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และพัฒนาวิชาการหลายด้าน เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวม อย่างชัดเจนมาก

ในปี พ.ศ.2534 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เริ่มแยกเป็นปริญญา วิทยาศาสตร์บัณฑิต, วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต และ ศิลปศาสตรบัณฑิต โดยมีแนวคิดที่เน้นปริญญาวิชาชีพ โดยเฉพาะสาขา “**วิศวกรรมศาสตร์**” เพื่อให้สามารถได้รับใบประกอบวิชาชีพ (ก.ว.) จากสภาวิศวกร และเป็นแนวทางในการเปลี่ยนอาชีพในระยะกลางได้อีกด้วย และหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ.2544 (ปรับปรุง พ.ศ.2552) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประศาสน์ วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต 9 สาขา, ปริญญา วิทยาศาสตร์บัณฑิต 5 สาขา และศิลปศาสตรบัณฑิต 3 สาขา ระยะเวลาประมาณ 20 ปีที่ผ่านมาที่ใช้หลักสูตรนี้ น่าจะมีข้อมูลบ่งชี้ได้ว่าจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา และลาออกไปประกอบอาชีพอื่น มีเป็นสัดส่วนเป็นเท่าไรกับผู้ที่ยังรับราชการทหารอยู่ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของคนส่วนน้อย หรือไม่ ? **หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน ตรงกับความต้องการใช้งานนายทหารหลักของกระทรวงกลาโหมหรือไม่ ?** ควรหรือไม่ที่จะกลับไปประศาสน์ ปริญญา วิทยาศาสตร์บัณฑิต เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถทำงานได้ทั้งกับ “คน” และ “เครื่องมือ” ใน การทำการรบระยะแรกของการรับราชการ และสถาบันมาเน้นการศึกษาเพื่อ ผลิตนักวิทยาศาสตร์ วิศวกร ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษาชั้นสูง ปริญญาโท และปริญญาเอก

โดยเฉพาะในสาขาด้านเทคโนโลยีระบบอาวุธยุทโธปกรณ์ สนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและการพลังงานทหาร ตลอดจนเปิดกว้างสู่สังคมนอกกระทรวงกลาโหม ในการพัฒนาบุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนในระดับบัณฑิตศึกษา ในศาสตร์ที่กระทรวงกลาโหมมีความชำนาญเฉพาะ ตรงกับพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่กำลังจะมีผลบังคับใช้

โรงเรียนนายเรือ จัดการศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนนายเรือ พ.ศ.2553 ประศาสน์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต 2 สาขา และ วิทยาศาสตร์บัณฑิต 1 สาขา โดยมีฐานแนวคิดของการปรับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ชาวเรือ ผู้มีอาชีพทางเรือ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับใบ ก.ว. จากสภาวิศวกร มิได้สนับสนุนแนวคิดการผลิตกำลังหลักให้ลาออกจากราชการไปประกอบอาชีพอื่นได้ ตั้งแต่ต้น เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่อหัวของกระทรวงกลาโหม สูงกว่าสถาบันภายนอกอยู่มาก เพราะต้องออกไปปรับผิวดอกดูแลกำลังกระทรวงกลาโหมเรือ และยุทโธปกรณ์มูลค่าสูงมาก แต่ด้วยข้อกำหนดขององค์กรเดินเรือระหว่างประเทศ ทำให้ยากต่อการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามความต้องการได้ ควรจะต้องกลับมาพิจารณาความต้องการหลักว่าจะผลิตผู้นำในการบังคับบัญชาหน่วยเรือ วิศวกร หรือกำลังรบในรูปแบบต่าง ๆ หลากหลายมิติของการปฏิบัติการทางเรือ โดยเทียบเคียง แบบอย่างของสถาบันการศึกษาทางทหารในระดับเดียวกันของต่างประเทศ

โรงเรียนนายเรืออากาศ จัดการศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนนายเรืออากาศ พ.ศ.2553 ประศาสน์ปริญญา วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต 5 สาขา และวิทยาศาสตร์บัณฑิต 2 สาขา ตามอัตลักษณ์ทางการบิน ซึ่งยังเน้นหนักด้าน วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ซึ่งควรต้องพิจารณาว่ากำลังรบหลักที่ต้องการผลิตคือ “นักบิน” มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่ต้องมีคุณวุฒิ ปริญญาวิชาชีวะวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานบันการศึกษาอื่น ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผลิตนักบินเช่นเดียวกัน แนวทางการพัฒนา อาจจะต้องปรับให้มาเน้นอากาศยานไร้คนขับ (UAV) และระบบอาวุธสมรรถนะสูง ที่เป็นแนวโน้มในอนาคต หรือจะผลิตบุคลากรเพื่อสร้างและดูแลรักษาเครื่องบิน “ตักศิลา” ในการนี้ โรงเรียนนายเรืออากาศ น่าจะมีความพร้อม ความเหมาะสมที่สุด เหนือสถาบันอื่นนอกกระทรวงกลาโหม ด้วยการสั่งสม องค์ความรู้ ทรัพยากรมนุษย์ ประสบการณ์การปฏิบัติมาแล้วกว่า 60 ปี โดยเทียบเคียง แบบอย่างของสถาบันการศึกษาทางทหารในระดับเดียวกันของต่างประเทศ

โรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร เป็นจุดแข็งของกระทรวงกลาโหม มีประวัติการจัดตั้งยาวนาน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 แต่ด้วยงานในลักษณะเทคนิคเฉพาะ ทำให้มีแนวคิดเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการหลายครั้งเช่น การโอนไปทำหน้าที่ด้านการรังวัด โฉนดที่ดิน กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ การย้ายไปสังกัดกระทรวงเกษตรราธิการ หรือไปเป็น หน่วยขึ้นตรงของกองทัพก นานถึง 54 ปี ก่อนที่จะกลับมาเป็น หน่วยขึ้นตรงของกองบัญชาการทหารสูงสุด (กองบัญชาการกองทัพไทย ในปัจจุบัน) ใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในปี พ.ศ.2506 ตลอดจนแนวคิดในเรื่องของการแปรสภาพเป็น “องค์กรมหาชน” เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ขาดความต่อเนื่องของการพัฒนาการศึกษา ทั้ง ๆ ที่หน่วยมีศักยภาพ ความพร้อม และบุคลากรด้านการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนมาก ปัจจุบันจัดการศึกษาและประศาสน์ปริญญาตรี ร่วมกับ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (หลักสูตรวิศวกรรมสำรวจ ตามศักดิ์และสิทธิ์ของกฎหมาย แต่งดการประศาสน์ วิศวกรรมแผนที่ที่เป็นองค์ความรู้หลักที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน)

สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ขาดการสานต่อ จัดระเบียบพื้นฐานในห้วงสงครามเย็น “โครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหม” ยังไม่เข้มแข็ง ทั้งในด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ องค์กรบริหารการศึกษาที่เป็นเอกภาพ การคิดสรรและพัฒนาคูหาหาร ตั้งแต่ในระดับล่าง หลักสูตรการผลิต

นายทหารประทวน ทั้ง ๆ ที่มีรากฐานมาตั้งแต่สมัย ร.5 ร่วมกับ โรงเรียนนายร้อยทหารบก ในปัจจุบัน มาตรฐานของแต่ละเหล่าทัพ กฎ ระเบียบ แบบแผน การดำเนินการ และ สิทธิกำลังพลไม่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน การศึกษาระดับอุดมศึกษา ไม่มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน ในระดับเดียวกับมาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษาอื่น กระทรวงกลาโหม ภายในประเทศอยู่มาก เช่น พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 12 มาตรา มีเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพียงเพื่อการรับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาให้เทียบเคียงได้กับสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น แต่การดำเนินการของ สถาบันอุดมศึกษา ที่เน้นเสรีภาพทางวิชาการ อิสระ ความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ปรับเปลี่ยนองค์กร ตามสภาพแวดล้อม การพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนา สังคม การคัดสรรและพัฒนาศักยภาพของ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการดำรงรักษา บุคลากรที่มีคุณภาพไว้ในองค์กร ไม่สามารถกระทำได้

การบริหารสถานศึกษา ตามที่กล่าวไว้ว่ามหาวิทยาลัย ปรับเปลี่ยน นายกษัตริย์มหาวิทยาลัย มา เป็น “ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง” ตั้งแต่ พ.ศ.2516 มิได้ยึดถือตามสายการบังคับบัญชา เหมือนอดีต ในระยะ 20 ปี แรกของการเริ่มจัดตั้งมหาวิทยาลัย เหตุการณ์นี้ มีความสัมพันธ์กับ “เสรีภาพทาง วิชาการและการวิจัย (Academic Freedom)” ซึ่งมีหลักการกำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการศึกษา การเรียน การสอน การอบรม การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ รวมทั้งการได้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อ ประโยชน์ในทางวิชาการ ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ แต่การส่งเสริมเสรีภาพทาง วิชาการ ควรอย่างยิ่งที่จะต้อง คำนึงถึงผลเสียหายที่อาจเกิดแก่ผู้อื่นและสังคม ทั้งในด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นส่วนตัว จะต้องมีความรับผิดชอบ ของผู้ใช้เสรีภาพทางวิชาการ ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ ความดี ความงาม ที่ควรปฏิบัติ ทั้งที่กำหนดไว้เป็น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และที่เป็นการปฏิบัติโดยไม่มี ลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นความสำนึกของบุคคลนั้น ๆ เองว่า ควรปฏิบัติอย่างไรให้เกิดความดีงามแก่ตนเอง ผู้อื่นและสังคม นักวิชาการที่แท้จริง จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รับผิดชอบต่อวิชาชีพของตน หลักวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ในบางสถานการณ์อาจสร้างปัญหาภัยกับสังคมมากกว่าที่จะก่อประโยชน์ วิจัยญาณ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสูงยิ่ง ดังนั้น การบริหารการศึกษา และ การบริหารสถานศึกษา ของ กระทรวงกลาโหม สมควรได้รับการปรับเปลี่ยน

นอกจากนั้นแล้ว สภาพการศึกษาวิชาการทหาร ควรจะต้องกำกับดูแลสถาบันการศึกษาของ กระทรวงกลาโหมให้สามารถดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของ ตนเอง การจัดองค์กรของแต่ละสถาบันอาจออกเป็นประกาศ โดยกำหนดให้ ร.ม.ว.กระทรวงกลาโหม มีอำนาจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อกำหนดโครงสร้างการจัดองค์กรของสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม แต่ละแห่ง รวมทั้ง การมี “ความคล่องตัว” ปรับเปลี่ยนองค์กรให้ดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสการพัฒนาการศึกษา ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหมายความรวมถึงการบริหารทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ขบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราช พักสุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งการจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและการเก็บค่าธรรมเนียม บรรดาอสังหาริมทรัพย์ รายได้ และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งจากทรัพย์สิน อสังหาริมทรัพย์ หรือเบี้ยปรับที่ เกิดขึ้นจากการผิดสัญญาการศึกษา จัดซื้อ จัดจ้าง ที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ให้สถานศึกษาสามารถ จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่ กค. กำหนด ทั้งนี้ เป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่เปิดช่องทางไว้ให้แล้ว (มาตรา 59 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542)

จุดแข็งของการศึกษาทางทหารคือ การเสริมสร้างภาวะผู้นำ และการพัฒนาคุณธรรม ทั้งด้านกาย วาจา และใจ ซึ่งจะนำมาซึ่งความสุขที่ยั่งยืนของบุคคลนั้น ผู้ใกล้ชิด ชุมชน ชาติและสิ่งแวดล้อม และสังคม โดยสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ฝังใจของประเทศ ซึ่งเป็นกระบวนการตลอดชีวิต ที่ต้องถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการ และสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อสันติสุขร่วมกัน สถาบันการศึกษาของทหาร มีข้อได้เปรียบสำคัญเหนือสถาบันอื่น ๆ คือ การนำคนมาอยู่ร่วมกัน เป็นนักเรียนแบบอยู่ประจำ ฝึกหัดสายการปกครองบังคับบัญชา ฝึกการปฏิบัติตามหน้าที่แห่งตน และความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ ตั้งแต่ระดับกลุ่มเล็ก ๆ จนถึงระดับที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับความรับผิดชอบและหน้าที่ ผลที่จะได้รับอย่างแน่นอนคือการเสริมสร้างภาวะผู้นำ การถูกฝึกให้เป็นผู้ตามในระยะแรก สังเกตตัวอย่างที่หลากหลายในการนำในระดับหน่วยต่าง ๆ ตั้งแต่เยาว์วัย มีสถานศึกษา หรือองค์กรภายนอกต่าง ๆ น้อยนักที่จะมีโอกาสกระทำเช่นนี้ได้ การเพิ่มศาสตร์ด้านผู้นำ ในระยะเวลาที่เหมาะสมโดยเป็นวิชาเฉพาะ หรือจัดกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัย หรือบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสื่อสารมวลชน กำหนดหลักสูตรการศึกษา ให้มีโครงสร้างหลักสูตร และวิธีวัดผลประเมินผลการศึกษา ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม ควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยมีเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษา ให้มีทั้งการสอนวิชา จริยศึกษาโดยตรง ส่งเสริมการกล่อมเกล่าเช่น การแฝงไว้ในกิจกรรมประกอบหลักสูตร และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เน้นการอบรมบ่มนิสัย เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ความแข็งแรงของร่างกาย และรักการแข็งแรง ความคงอยู่ในสภาพร่างกายที่แข็งแรงส่งผลต่อสภาพจิตใจที่แข็งแกร่ง ความสะอาด ความรักธรรมชาติ ความสดชื่นร่าเริง และการฝึก การเล่นกีฬาร่วมกับคนอื่นได้ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการมีวินัย ความไม่เห็นแก่ตัว และความรับผิดชอบต่อตนเองตลอดจนจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพครู โดยมุ่งสร้างครูที่เป็นแบบอย่างทั้งทางจริยธรรม และทางวิชาการ กำหนดให้กิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีคุณค่าด้านการพัฒนาคุณธรรม เป็นภาระงานที่สำคัญของครูทหาร ซึ่งจะต้องมีการวางแผนและปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และตรวจสอบได้ และส่งเสริมให้มีการร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสถาบัน

จุดอ่อนของการศึกษาทหาร คือ กระบวนการคัดสรร พัฒนา และดำรงรักษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เทียบเคียงกับงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาวิชาชีพครู (Development and Promotion of Teaching Profession)” การผลิตครูทหารควรมี “องค์กรที่ทำหน้าที่คัดสรร การผลิตครูทหาร ระเบียบ ข้อบังคับ การใช้ และการพัฒนาครู การส่งเสริมและพัฒนาครู ผู้ที่ทำหน้าที่ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา แรงจูงใจในการทำงาน ค่าตอบแทนครูทหาร เงินเดือน เบี้ย บำนาญ” ต้องเป็นแรงกระตุ้น ส่งเสริมให้บุคลากรชั้นยอดของกระทรวงกลาโหม ทั้งในส่วนที่ “หมุนเวียน” และส่วนที่เป็น “แกนกลาง” เพื่อการดำรงอยู่ในระบบการศึกษาให้มีความต่อเนื่อง มิใช่ ใครก็ได้ ก็สามารถมาเป็น “ครูทหาร” ได้ แต่ควรจะต้องเป็นบุคคลพิเศษ ทั้งด้าน ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ การนำความสามารถในการถ่ายทอด และเป็นแบบอย่างที่ดีได้ ครูที่ดีหนึ่งคน สามารถสร้างทหารดี ๆ ได้อีกนับพันที่จะไปสร้างสรรคผลงาน เอาตัวเองและผู้ใต้บังคับบัญชาให้รอดได้ในสภาพแวดล้อมของสนามรบ

ในประเด็นสุดท้าย “ค่าตอบแทน” เดิมทหารรับเงินเดือน เบี้ย บำนาญตาม พระราชบัญญัติสำหรับกรมทหาร จศ.1888 พระราชบัญญัติเบี้ยบำนาญ รศ.120 (พ.ศ.2444) ต่อมาข้าราชการพลเรือน และข้าราชการทหาร แยกรับค่าตอบแทนตาม พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 และ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการทหาร พ.ศ.2471 ก่อนที่จะมาปรับรวมกันเป็นของข้าราชการทุกประเภทตาม พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2494 ต่อมาเมื่อตรา พระราชบัญญัติกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ใช้บังคับกับทุกกระทรวง ทบวง กรม ดังที่กล่าวมาแล้ว และตรา

กฎหมายเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาในระบบการศึกษา ด้วย พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และ พระราชกฤษฎีกา การปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2554 (8,340 – 69,810.-บาท) แต่กลับมีผลใช้บังคับกับเฉพาะครูและบุคลากรทางการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาเฉพาะทางไม่มีเสมอภาคกับการศึกษาในระบบปกติ “ครูทหาร” บุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงกลาโหม กลับไม่อยู่ในกฎเกณฑ์ ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่จะพัฒนาระบบ การศึกษาของกระทรวงกลาโหม ให้ทหารชั้นยอดเท่านั้นที่จะมาทำหน้าที่ “ครูทหาร” เพื่อให้ กระทรวงกลาโหมของประชาชน มีความเข้มแข็ง มั่นคง เป็นหลักประกันความอยู่รอด ปลอดภัย และมีศักดิ์ศรี ของประเทศ

อำนาจหน้าที่ ขอบเขตความรับผิดชอบ

องค์กรบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ควรมีการจัดตั้งขึ้นในระดับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมงานด้านการศึกษาทั้งระบบ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองทัพอากาศ (กองบัญชาการกองทัพอากาศ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ) ตลอดจนองค์กรมหาชนและรัฐวิสาหกิจในการกำกับ

อำนาจหน้าที่ ความเป็นอำนาจหน้าที่ในระดับนโยบาย และมีการกำกับดูแล ตรวจสอบประเมินผล การดำเนินการตามนโยบายและแผนที่กำหนดทั้งระบบ ตั้งแต่การศึกษาเพื่อการผลิตบุคลากรในระดับ นายทหารประทวน นายทหารสัญญาบัตร การฝึกศึกษาตามแนวทางรับราชการ การฝึกศึกษาเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ การฝึกศึกษาของสายเหล่าวิทยาการ งานตามความชำนาญทางเทคนิค เช่น แพทย์ พยาบาล ครู อาจารย์ งานทางการช่าง ตลอดจนการศึกษาในระดับหลังปริญญา โรงเรียนเสนาธิการทหาร วิทยาลัยการทัพ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โดยมีอำนาจหน้าที่ในระดับนโยบายสอดคล้อง กับองค์กรบริหารการศึกษาในระดับชาติ คือ “สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา” มีฐานะเป็นนิติบุคคล เทียบเท่าสำนักปลัดกระทรวง เป็นองค์กรรับผิดชอบ สภาการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ คือ

1. พิจารณาเสนอแผนการศึกษาของกระทรวงกลาโหม
2. พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงกลาโหม
3. พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
4. ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาของกระทรวงกลาโหม
5. ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

ซึ่งในการนี้ องค์กรบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ควรจะต้องพิจารณาดำเนินการ ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด และเสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของการศึกษาเฉพาะทางใน กระทรวงกลาโหมที่ควรต้องมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกับการให้บริการการศึกษาสาธารณะของ กระทรวงศึกษาธิการในบางประเด็น คือ

- หลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพิจารณากฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน

สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์แก่ผู้อื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี

- การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
- การให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ ซึ่งความเป็นอิสระภายใต้สายการบังคับบัญชาทางทหาร การบริหารการศึกษาได้อย่างคล่องตัว ภายใต้ระเบียบการเลื่อนลดปลด ย้าย และการมีเสรีภาพทางวิชาการ ภายใต้จรรยาบรรณทหาร ประมวลวินัยทหาร จำเป็นต้องพิจารณา ดำเนินการให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ความเป็นทหารอาชีพ
- บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากรัฐพาณิชย์ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด (ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินรายได้สถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล พ.ศ.2547 ซึ่งยกเว้นการบังคับใช้กับสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม)

รูปแบบ ขนาด และระดับการจัดองค์กร

การบริหารจัดการการศึกษาของกองทัพ จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ มีเอกภาพในการบังคับบัญชา กำหนดนโยบาย แผน กำกับดูแล ประเมินผลการดำเนินงานและปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัย และสภาพแวดล้อม ณ ห้วงเวลาที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะในห้วงเวลาปัจจุบัน ซึ่งมีกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค และพหุภาคี ทั้งในระดับภูมิภาคและสังคมโลกซึ่งมีการปฏิบัติหลักที่สำคัญคือ การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในเอเชียตะวันตก และแอฟริกากลาง-เหนือ

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ประชาคมความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง (Political and Security Community) กรอบความร่วมมือการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันประเทศ (ASEAN Defence Minister Meeting: ADMM) ซึ่งมีกรอบความร่วมมือสนับสนุนในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและระดับรอง ๆ ลงมาเป็นกลไกขับเคลื่อน นับเป็นสภาพแวดล้อมด้านการป้องกันประเทศแบบใหม่ ต่างจากการขัดแย้งระหว่างรัฐในอดีต หรือลดความสำคัญ และระดับความรุนแรงลงมา การแก้ปัญหาการสนองตอบ บริการของรัฐต่อความคาดหวังของประชาชนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐอย่างมากในปัจจุบัน ระบบการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาของกองทัพ จึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวข้างต้น

องค์กรบริหารจัดการการศึกษาของกองทัพ จึงควรที่จะทำหน้าที่ในลักษณะฝ่ายกิจการพิเศษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในการพิจารณา เสนอแนะ กำหนดนโยบายการศึกษาของกองทัพ แผนการศึกษาของกองทัพ ทั้งแผนงานรายปี แผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และแผนในระยะยาว โดยสอดคล้องกับมาตรฐาน นโยบาย และแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

เปรียบเทียบกับการบริหารจัดการการศึกษาของกองทัพมิตรประเทศ มีหลายประเทศที่มักจะมอบความรับผิดชอบให้กับตัวบุคคลในตำแหน่ง ๆ สำคัญสำคัญของกองทัพเช่น รองเสนาธิการทหาร ประธานเสนาธิการทหาร หรือเทียบเท่า รวมทั้งการศึกษาในระดับสูง จะต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการธิการในรัฐสภา ซึ่งอยู่ในระดับเหนือกว่ารัฐบาลขึ้นไปเช่น กรณีการศึกษาแนวทางการจัดตั้งมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศอินเดีย เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของกลไกพัฒนานโยบายความมั่นคงปัจจุบัน ที่โครงสร้างนโยบายความมั่นคงแห่งรัฐควรมีการประสานสอดคล้องระหว่างความต้องการของรัฐบาลในการประกาศนโยบายความมั่นคงกับการศึกษาวิจัยของสถาบันการศึกษาในศาสตร์ของความมั่นคงด้วย นอกเหนือจากความต้องการด้านการฝึกศึกษาของกองทัพเพื่อการเจริญเติบโตในการรับราชการทหาร การฝึกทหารอาชีพเฉพาะเหล่า และการฝึกร่วมผสม-ภาคผู้นำพลเรือนในระดับยุทธศาสตร์นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พัฒนาศูนย์แห่งความเป็นเลิศด้านสหวิทยาการในการศึกษาและวิจัยทางความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งจะมีครบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ การศึกษา การวิจัย ทางด้านความมั่นคงแห่งรัฐ และเทคโนโลยี และควรมีการจัดตั้งคลังสมองความมั่นคงและการป้องกันประเทศเน้นการวิจัยเชิงนโยบาย

เนื่องจากองค์กรบริหารจัดการการศึกษาของกองทัพ จะต้องกำหนดนโยบาย แผน มาตรฐาน และประเมินการบริหารจัดการการศึกษาของกองทัพ ทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับสูงสุด ลงไปจนถึงการฝึกศึกษาในระดับล่างเพื่อการผลิตบุคลากรของกองทัพ ทั้งประเภทนายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน กำลังรบหลัก กำลังพลในหน่วยสนับสนุนการรบ และสนับสนุนการช่วยรบ จึงควรจัดตั้งองค์กรในระดับ “สำนัก” โดยมีเลขาธิการ หรือผู้อำนวยการสำนัก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ (ในระดับเดียวกันกับ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการทหาร แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม) เป็นหน่วยในบังคับบัญชาของกรมเสมียนตรา สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อทำหน้าที่ควบคู่กันไปกับการจัดการกำลังพลของกองทัพในภาพรวม ตลอดจนการพัฒนาทางด้านกฎหมายการศึกษาของกองทัพควบคู่กับกรมพระธรรมนูญ เนื่องจากในอนาคต การปฏิบัติการทหารในกรอบภูมิภาคและสหประชาชาติ จะเป็นการดำเนินการในลักษณะกลุ่มความร่วมมือระดับทวิภาคีและพหุภาคี ซึ่งมีประเด็นด้านกฎหมายระหว่างประเทศและสิทธิมนุษยชนเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น

สรุป

สภาการศึกษาวิชาการทหาร แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิหะฐานะผู้สำเร็จวิชาทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้ถูกออกแบบไว้สำหรับการบริหารการศึกษาของกองทัพในภาพรวม เพียงแต่เป็นการเลียนแบบ สภามหาวิทยาลัย ในขณะนั้น เพื่อทำหน้าที่ตามเจตนารมณ์หลักของกฎหมาย คือ การรับรองศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ

พัฒนาการของสภาการศึกษาวิชาการทหาร ในห้วง 60 ปีเศษ ที่ผ่านมาเป็นการเพิ่มสถาบันและระดับของปริญญา (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการทหาร หรือความมั่นคงและยุทธศาสตร์ ในปัจจุบัน ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก) และปรับเปลี่ยนกรมการสภาตามการปรับปรุงโครงสร้างกำลังกองทัพเท่านั้น

การพัฒนาครั้งหลังสุด พระราชบัญญัติกำหนดวิหะฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2558เปลี่ยนแนวทางจากเดิมที่จะให้การบัณฑิตศึกษาของกองทัพ ในระดับหลังปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษาชั้นสูง ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่เดิมอยู่ในสายงานของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เพิ่มขึ้นเพื่อให้โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร สามารถดำเนินการได้ด้วย

ลักษณะทางกายภาพของพระราชบัญญัติกำหนดวิหะฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีจำนวน 12 มาตรา แตกต่างและขาดองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญของพระราชบัญญัติการจัดตั้งมหาวิทยาลัย และกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน เงินเพิ่มวิทยฐานะของตำแหน่งทางวิชาการ

การศึกษาเพื่อการผลิตนายทหารหลักของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร ควรต้องพิจารณาทบทวน วัตถุประสงค์หลัก ในการผลิตวิศวกร หรือผลิตผู้นำหน่วยทหารในระดับหมวด การเดินเรือเบื้องต้น หรือการควบคุมอากาศยานรบ หลักสูตรควรเป็น วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หรือ วิทยาศาสตร์บัณฑิต

ผลกระทบจากกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีมากกว่าการประกันคุณภาพการศึกษา อื่นหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐด้านการศึกษา เสรีภาพทางวิชาการ ความอิสระ คล่องตัว การบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐ การตรวจสอบ การสนับสนุน การพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการศึกษา ซึ่งยังไม่มีองค์กรใดของกองทัพดำเนินการตลอดห้วง 15 ปีที่ผ่านมาที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้

การศึกษาของกองทัพในระดับสูงในกรอบ ARF HDUCIM (Asean Riginal Forum Head of Defence University/College/Institution Meeting) จากจำนวน 27 ประเทศสมาชิก การศึกษาระดับสูงของกองทัพไทย และอีก 2 ประเทศสมาชิกเท่านั้น (สปป.ลาว และเมียนมาร์) ที่ยังคงจัดดำเนินการด้วยบุคลากรทางทหารล้วน ๆ และจัดองค์กรแบบหน่วยทหาร มิได้จัดองค์กรแบบสถานศึกษา และมีพลเรือนจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดดำเนินการ

จากการศึกษา ทบทวนความเป็นมาของการศึกษาทางทหารสมัยใหม่ ตั้งแต่รัชสมัยรัชกาลที่ 4 และ 5 ซึ่งสัมพันธ์กับการปฏิรูปกองทัพให้ทัดเทียมกับนานาอาระประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการตกเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตก จนกระทั่งได้รับการยอมรับ มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ในประชาคมโลก ส่งกำลังทหารเข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่หนึ่งในดินแดนยุโรป หลักการและแนวคิดการจัดกำลังกองทัพของประเทศไทย รวมถึงด้านการศึกษาของกองทัพ เป็นการผสมผสานแนวคิดของทั้งประเทศในยุโรปหลายประเทศและตามระบบของกองทัพสหรัฐอเมริกา ซึ่งเข้ามามีบทบาทต่อกองทัพไทยมาก โดยเฉพาะในห้วงหลังสงครามเกาหลี พัฒนาการด้านการศึกษาของกองทัพไทยจึงเป็นในรูปแบบตะวันตกผสมผสานระหว่างยุโรป-สหรัฐอเมริกา และเมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ของภูมิประเทศ ขนาด สิ่งแวดล้อมทางสังคม การป้องกันประเทศ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ประชาคมในภูมิภาคและสังคมโลกปัจจุบัน การบริหารจัดการการศึกษาของกองทัพ จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายในปัจจุบัน

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

การบริหารการศึกษาของประเทศไทย ที่มีพัฒนาการตามลำดับ แต่ไม่ได้มีอำนาจครอบคลุมระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหมมาตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการพัฒนาการศึกษาสมัยใหม่ของประเทศ ความสัมพันธ์การศึกษาทหารกับการศึกษาของชาติ พัฒนาการคู่ขนานและจุดแตกต่าง การบริหารสถานศึกษา การบริหารการศึกษา ผลกระทบจากกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ต่อการศึกษาทหารซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ปัญหาในระบบการศึกษาของสถาบันการศึกษาทหาร แนวทางแก้ไขและการพัฒนา เสรีภาพทางวิชาการ และวิจัยในระบบการศึกษาทหาร วิชาชีพทหาร จุดแข็ง และจุดอ่อนในระบบการศึกษาทหาร ผู้วิจัยค้นพบและพิจารณาเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการศึกษาทหารต่อไป

ข้อสรุป

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม หรือ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ควรรับผิดชอบงานสภาการศึกษาวิชาการทหาร ในฐานะฝ่ายเสนาธิการของรัฐมนตรี เพื่ออำนาจหน้าที่ที่ครอบคลุมทั้งระบบ ความแน่นแฟ้นในการประสานงานเชิงนโยบาย และปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรืออย่างน้อยที่สุดควรต้องมี “เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร/สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร” อยู่ในระดับเดียวกับ “คณะกรรมการข้าราชการทหาร/สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการทหาร” กรมเสนาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิควรมีทั้งส่วนที่เป็นผู้มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละเหล่าทัพ ประสบความสำเร็จในวิชาชีพทหาร และส่วนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาศาสตร์ (การบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร)

อำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหาร ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหลือเฉพาะอำนาจหน้าที่เชิงนโยบาย ถ่ายเทอำนาจในเชิงปฏิบัติการ การบริหารองค์กร งานการศึกษาในรายละเอียดให้ลงไปอยู่ที่ “สภาสถานศึกษา” คือ สภา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า สภา

โรงเรียนนายเรือ สภาโรงเรียนนายเรืออากาศ สภาโรงเรียนแผนที่ และสภา โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เพื่อ “เสรีภาพทางวิชาการในขอบเขต” ภายใต้การควบคุม กำกับดูแล ทางนโยบายของกระทรวงกลาโหม ในการจัดการศึกษาเฉพาะทาง และภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แบบธรรมเนียม และวินัยทหาร ที่สำคัญ “ผู้ใช้เสรีภาพทางวิชาการในสถาบันการศึกษาทหาร” พึงต้องระลึกถึง “จรรยาบรรณวิชาชีพทหาร” ดี ไม่ดี ควร ไม่ควร แค่นั้น เพียงใดด้วย มิใช่เสรีภาพอย่างไร้ขอบเขต เพราะทหารคือผู้ถืออาวุธที่ขอบด้วยกฎหมาย สำหรับป้องกันประเทศ และรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน เมื่อเกินกว่าขีดความสามารถของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงของชาติ ถือเป็น “ประชาชนในเครื่องแบบ”

สร้างความชอบธรรมของ “วิชาชีพทหาร” แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ “คณะกรรมการข้าราชการทหาร” เป็นองค์กรวิชาชีพในการควบคุมกำกับดูแล การกำหนดและให้การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ

ทหาร การบรรจุ ถอดถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (นอก กระทรวงกลาโหม) เหมือนกับ "องค์กรวิชาชีพ" ตามกฎหมายอื่น ๆ ประมาณ 15 องค์กร

การจัดการศึกษาระดับหลังปริญญาจนถึงปริญญาเอก สายวิทยาการทหาร ความมั่นคง แห่งชาติ เทคโนโลยีการป้องกันประเทศและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาสถาบันการศึกษาของ กระทรวงกลาโหม ให้มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก การสมทบ หรือ การจัดการศึกษาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ภายนอก มีประโยชน์เพียงการเพิ่มบัณฑิตในประเทศ และผลประโยชน์ทางการให้บริการการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาภายนอกเท่านั้น สถาบันอุดมศึกษาภายนอกดำเนินการเพียงแค่การบริหารจัดการ และ ยังคงต้องพึ่งพาบุคลากรทางการศึกษาจากข้าราชการ กระทรวงกลาโหม หรือที่เป็นทหารนอกประจำการไป แล้ว สิ่งสำคัญคือ “องค์ความรู้” ของศาสตร์ด้านนี้ ไม่ได้ถูกรวบรวม สะสม ถ่ายทอด และวิจัยพัฒนาให้อยู่คู่ กับองค์กร ทั้งในระดับยุทธวิธี ยุทธการ ยุทธบริเวณหรือภาคพื้น รวมทั้งยุทธศาสตร์ โดยบริหารจัดการ แบ่ง มอบหน้าที่ ความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับโครงสร้างกำลังกระทรวงกลาโหม มิให้เกิดการลักลั่น ก้าวข้าม อำนาจหน้าที่ของแต่ละระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหมไทย กระทรวงกลาโหมบก กระทรวงกลาโหมเรือ และกระทรวงกลาโหมอากาศ

การจัดการศึกษาระดับหลังปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาโท (เฉพาะสาขา) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมกำลังกระทรวงกลาโหมเพื่อการป้องกัน ประเทศ การระดมทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ การปฏิบัติการในระดับยุทธวิธีและยุทธการ ศาสตร์ และศิลป์การสงคราม ประวัติศาสตร์การสงคราม ควรอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ โรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพ วิทยาลัยการทัพ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร และ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีของ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และ โรงเรียนนายเรืออากาศ ควรปรับให้มาอยู่ในสาขาวิชาหลัก “วิทยาศาสตร์” เท่านั้น ลดความเกี่ยวข้อง ตามข้อกำหนดของ “สภาวิศวกร” หลักสูตร 4 ปี เพื่อมาตรฐานในระดับเดียวกันกับการศึกษาชาติ และความ เป็นสากล โดยเฉพาะในอนาคตอันใกล้ “ASEAN Community 2015” แต่ในปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) ให้มีสาขาวิชาย่อยหลากหลายสาขาเหมือนเดิม โดยควรเป็นวิชาเพื่อ รองรับการศึกษาต่อในระดับ บัณฑิตศึกษา ทั้งทางสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และปริญญาวิชาชีพ ปริญญาทางเทคโนโลยี สายวิทยาการทหาร ความมั่นคง และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ ตามมาตรฐานวิชาชีพทหาร และ มาตรฐานการฝึกศึกษาทหาร

การจัดการศึกษาระดับหลังปริญญาจนถึงปริญญาเอก สายวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการทหาร อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ การศึกษาค้นคว้า พัฒนา และ ประยุกต์ใช้ระบบอาวุธยุทโธปกรณ์สมัยใหม่ ระบบคลื่นการสื่อสารทางทหาร เทคโนโลยีอวกาศ แผนที่ การสำรวจ และการก่อสร้างสนามสำหรับภารกิจทางทหาร ควรอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ โรงเรียนนายร้อยพระจุล จอมเกล้า โรงเรียนนายเรือโรงเรียนนายเรืออากาศและ โรงเรียนแผนที่ (ต่อยอดวิศวกรรมแผนที่ ซึ่งเป็นจุด แข็งขององค์กรและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนนอก กระทรวงกลาโหม โดยโรงเรียนนายร้อยพระ จุลจอมเกล้า ดำเนินการในระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมสำรวจ)

การผลิตบุคลากรในระดับปริญญาของกำลังพลที่ไม่ใช่กำลังรบหลัก เช่นแพทย์ พยาบาล ช่างฝีมือ ช่างเทคนิคสาขาทั่วไป ลดการลงทุนด้านช่างอุตสาหกรรม ที่ใช้เครื่องจักรกล สาธารณูปโภค และวัสดุ

สูงมาก ให้มากที่สุด(แต่ในเฉพาะบางสาขาอาจมีความจำเป็นต้องยังคงอยู่ในกระทรวงกลาโหม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า ดัดแปลงชิ้นส่วนยุทธโปกรณ์บางประการที่ยังคงประจำการอยู่ การแพร่คลื่นสัญญาณเรดาร์ โซนาร์ ระบบคลื่นความถี่ทางทหาร และระบบยุทธโปกรณ์บางประเภท) และการดูริยางค์ ควรให้อยู่ในหน้าที่ของสถาบันการศึกษานอกกระทรวงกลาโหม เป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า ซ้ำซ้อน เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศ

การผลิต บุคลากรสายเทคนิค เพื่อสนับสนุนการรบ สนับสนุนการช่วยรบ การบริหารองค์กร งานธุรการสำนักงานภายในองค์กร ควรแยกต่างหากจาก สายการนำหน่วย การปกครอง บังคับบัญชา โดยมี แนวทางการรับราชการที่แตกต่างออกไป และหรือตามกำหนดระยะเวลา รวมทั้ง ครู บุคลากรทางการศึกษา (ซึ่งมีกฎหมายเงินเดือนเงินประจำตำแหน่งและเงินวิทยฐานะ แยกต่างหากจากข้าราชการประเภทอื่น) แพทย์ พยาบาล ช่างเทคนิคทั่วไป รวมทั้งการดูริยางค์ โดยรับสมัครบุคคลทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาตามคุณวุฒิที่กำหนดจากสถาบันการศึกษานอกกระทรวงกลาโหม และควรพิจารณาในเรื่องการบริหารจัดการกำลังพลของกระทรวงกลาโหมควบคู่ไปด้วย

การผลิตบุคลากรในระดับต่ำกว่าปริญญา กระทรวงกลาโหมไทยลงทุนการศึกษาในเรื่องนี้แบบแยกการ ต่างคนต่างทำ มาเป็นหัวงระยะเวลายาวนาน ทั้งการศึกษาสายสามัญ (วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์) และสายวิชาชีพ มีโรงเรียนทหารที่จัดการศึกษาระดับ "ขั้นพื้นฐาน" จำนวนมาก เช่น โรงเรียนดูริยางค์ 3 แห่งตามเหล่าทัพ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนช่าง กรมอู่ทหารเรือ โรงเรียนชุมพลทหารเรือ โรงเรียนจำอากาศ และโรงเรียนนายสิบทหารบก (ยศ.ทบ. และ ศร.) เปลี่ยนไปรับผู้สำเร็จการศึกษาจาก ม.6 ฝึกอบรม 1-2 ปี โดยไม่มีวุฒิการศึกษาใด ๆ เพิ่ม หรือ ปรับให้เป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพทหาร เพื่อนำไปต่อยอดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

กำหนดพื้นฐานแนวคิดของการบริหารจัดการงานด้านการศึกษาในระดับสูงของศาสตร์ด้านวิทยาการป้องกันประเทศ เทคโนโลยีด้านการป้องกันประเทศ ยุทธศาสตร์และความมั่นคงแห่งรัฐ เพื่อการพิจารณาความพร้อมในการจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ รวบรวม สะสม วิจัยพัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ของศาสตร์นี้ของประเทศต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

กระทรวงกลาโหม ในฐานะที่เป็นหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ มีศักยภาพและความพร้อม ถือเป็นหน้าที่ในการจัดการศึกษาเฉพาะกิจ เฉพาะกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงาน และการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ได้มาตรฐาน โดยมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีตามที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติกำหนด โดยควรพัฒนาระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การจัดการศึกษาควรจัดได้ทุกระดับ มีอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เพิ่มความคล่องตัวสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสมอภาคกับการจัดการศึกษาตามระบบปกติ

2. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีสิทธิและความก้าวหน้าในอาชีพเสมอภาคกับผู้สำเร็จการศึกษาจากระบบการศึกษาปกติ เป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา วิจาร์ณญาณ สามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและเป็นคนดีมีความสุข
3. บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ผลิต มีศักดิ์ศรี สิทธิ และความก้าวหน้าเสมอภาคกับบุคลากรทางการศึกษาในระบบการศึกษาปกติ
4. กระทรวงกลาโหมควรส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมอย่างต่อเนื่อง
5. กระทรวงกลาโหมส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาที่จะเข้ามาในระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง
6. กระทรวงกลาโหมพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ
7. กระทรวงกลาโหมควรจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา
8. ให้มีระบบตรวจสอบและประเมินความสามารถของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งควรจะเป็นบุคลากรชั้นเยี่ยมของกองทัพที่จะเป็นต้นแบบต่อการผลิต พัฒนาบุคลากรของกองทัพ
9. ส่งเสริมให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ให้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ ในมาตรฐานเดียวกันกับสถาบันการศึกษาภายนอก
10. กระทรวงกลาโหม ควรจัดให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

11. กระทรวงกลาโหม ควรระดมทรัพยากรบุคคลในกระทรวงให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพทหาร การนำหน่วย การปกครองบังคับบัญชา ประสบการณ์การรบ มาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา
12. กระทรวงกลาโหม ควรจัดระบบการบริหารจัดการบรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด
13. กระทรวงกลาโหม ควรจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้
  - 13.1 จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนที่สมัครใจที่จะเข้ามาอยู่ในระบบทหาร (ตัวอย่าง โครงการช้างเผือก)
  - 13.2 จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวข้าราชการที่มีรายได้น้อย มีศักยภาพในการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น (พลทหารกองประจำการ และบุตรหลานข้าราชการ)
  - 13.3 จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่ม (สาขาวิชาชีพทางเทคนิคที่จำเป็นทางทหาร)
  - 13.4 จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา
14. กระทรวงกลาโหม ควรจัดให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก
15. การดำเนินกิจการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ควรเป็นองค์กรในสังกัดหน่วยงานระดับสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ที่จะทำหน้าที่บริหารจัดการนโยบายและแผนการศึกษา กลาโหมในภาพรวม (ในระดับเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการทหาร แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการทหาร)

16. ศาสตร์ องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ สมควรจัดการบริหารการศึกษา การรวบรวมสะสมองค์ความรู้ วิจัยพัฒนา และถ่ายทอดโดยสถาบันการศึกษาของกลาโหม โดยระดมทรัพยากรมนุษย์ทั้งที่เป็นข้าราชการทหาร ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ข้าราชการพลเรือนและภาคเอกชน ให้ทัดเทียมกับนานาชาติในระดับสากล
17. เอกภาพในการบริหารงานการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เป็นสิ่งสำคัญที่สมควรพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาของกลาโหม และการนำไปใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ากับการลงทุนทางด้านการศึกษา

ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติ

1. ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดตัวบุคคล เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จราชการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กำหนดโดยคำสั่งกระทรวงกลาโหม) ให้เป็นหน่วยขึ้นตรงสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เทียบเท่ากับกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการทหาร (กขท.) แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. ปรับโอนอำนาจหน้าที่การอนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตร ปริญญาเกิตติมศักดิ์ การจัดตั้งรวม และยุบเลิกสาขาวิชา การอนุมัติหลักสูตร การกำหนดพื่นความรู้ คุณสมบัติ และหลักเกณฑ์การเข้าเป็นนักเรียนวิชาการทหาร หรือผู้เข้ารับการศึกษา หลักเกณฑ์และอนุมัติการรับเข้าสมทบ การจัดการศึกษาร่วมหรือการยกเลิกการสมทบ หรือยกเลิกการจัดการศึกษาร่วมของสถาบันศึกษาชั้นสูงอื่น โดยให้ไปอยู่ในอำนาจสภาสถาบันการศึกษาวิชาการทหาร คือ สภาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า สภาโรงเรียนนายเรือ สภาโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และสภาโรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร

3. ปรับอำนาจหน้าที่สภาการศึกษาวิชาการทหารแห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จราชการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยให้มีอำนาจหน้าที่เชิงบริหารเท่านั้น คือ

- 3.1 พิจารณาเสนอแผนการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

- 3.2 พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

- 3.3 พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

- 3.4 ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษา

- 3.5 พิจารณาเทียบคุณวุฒิผู้สำเร็จวิชาการทหารจากต่างประเทศ และการเทียบคุณวุฒิกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอกกระทรวงกลาโหม

- 3.6 ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

4. ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พระราชบัญญัติโรงเรียนนายเรือ พระราชบัญญัติโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และพระราชบัญญัติโรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร ให้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมกฎหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาทุกด้านเพื่อมาตรฐานและเทียบเท่าสถาบันอุดมศึกษาภายนอกกระทรวงกลาโหมและระดับสากล

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ภิญโญ สาร, การบริหารการศึกษา, กรุงเทพฯ, วัฒนาพานิช, 2526

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, หลักการบริหารการศึกษา, กรุงเทพฯ, บพิธการพิมพ์, 2534

กุลพล พลวัน, บทบาททางองค์วิชาชีพกับการศึกษา, เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ เมษายน 2541

ศ.ภาวิตา ชารศรีสุทธิ และ ผศ.วิบูลย์ ไตวณะบุตร, หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา Principles
and Theory of Educational Administration, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ.2542

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.
2545-2559), กรุงเทพฯ, สกศ., พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-
2565), กรุงเทพฯ, สกศ., 2551

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ.
2555-2559), กรุงเทพฯ, สกศ., 2556

เอกสารวิจัย

ยรรยง ว่องวิทย์, พลตรี, “การจัดการศึกษาระดับปริญญาโทของกองทัพไทย”, เอกสารวิจัย, วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, 2535-2536

อำพล จินดาวัฒน์ และคณะ, “การศึกษาเฉพาะกิจเฉพาะกลุ่ม”, รายงานการศึกษาวิจัย, สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540

ไม่ทราบผู้แต่ง, “Academic Freedom เสรีภาพทางวิชาการและการวิจัย”, รายงานการวิจัย,
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ประมาณปี พ.ศ.2540

ฉันทนา จันทร์บรรจง, “การศึกษากับการพัฒนาคุณธรรม”, รายงานการวิจัย, สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541

ชรัติ อุ่มสัมฤทธิ์, พันเอก, “การพัฒนาระบบการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของกองทัพบก เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ” , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550

เอกสารรายงาน

ศูนย์สถิติแห่งชาติเพื่อการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การจัดการศึกษาเฉพาะทางของประเทศไทย ปี 2543 : การผลิตบุคลากร, 2544

ศูนย์สถิติแห่งชาติเพื่อการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การจัดการศึกษาเฉพาะทางของประเทศไทย ปี 2546 (การผลิตบุคลากร), 2549

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สภาพการจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย ปี 2551 : การผลิตบุคลากร, 2553

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, (ร่าง) สภาพการจัดการศึกษาเฉพาะทางของประเทศไทย ปี 2555 : การผลิตบุคลากร, เอกสารประกอบการประชุม เชิงปฏิบัติการ : การพัฒนาเครือข่ายข้อมูลการศึกษาเฉพาะทาง 27-29 สิงหาคม 2557

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สถิติการศึกษาของประเทศไทยปีการศึกษา 2555-2556, พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2557

กฎหมาย

“ประกาศจัดการทหาร”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 4, วันศุกร์ เดือน 5 แรม 1 ค่ำ จศ.1248 (พ.ศ. 2429), เล่ม 5 หน้า 25-28

“พระราชบัญญัติสำหรับกรมทหาร”, ราชกิจจานุเบกษา จศ.12481248 (พ.ศ.2429), เล่ม 5 หน้า 98-100

“พระราชบัญญัติศักดิ์นาทหาร”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 5, วันพุธ เดือน 9 แรม 8 ค่ำ จศ.1250 (พ.ศ.2431), หน้า 719

“พระราชบัญญัติศักดิ์นาทหารเรือ”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 17, 4 พฤศจิกายน รศ.119 (พ.ศ.2443), หน้า 420-422

“พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร์ ศก 124”, ราชกิจจานุเบกษา, พ.ศ.2448, เล่ม 5 หน้า 513-518

“พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ.2460”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 34 หน้า 259-303

“พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ.2475”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 49 หน้า 724-760

“พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2479”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 54 หน้า 77-101

“พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 71 หน้า 195-226

- “พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2461”, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 35 , 9 มิถุนายน 2461, หน้า 110-125
- “พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2479”, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54, 3 พฤษภาคม 2480, หน้า 333-356
- “พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2497”, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 71, 23 กุมภาพันธ์ 2497, หน้า 308-340
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร พุทธศักราช 2471”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 45 หน้า 387-400
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร พุทธศักราช 2478”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 หน้า 1521-1536
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร พุทธศักราช 2482”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 หน้า 1405-1423
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2471”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 45 หน้า 315-329
- “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2471”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 45 หน้า 293-311
- “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม125 ตอน 22 ก หน้า 1-51
- “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 95 ตอน 43 หน้า 1-19
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร พุทธศักราช 2478”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 45 หน้า 1521-1536
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร พุทธศักราช 2482”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 หน้า 1405-1423
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2485”, ราชกิจจานุเบกษา ตอน 78 เล่ม 59 หน้า 2523-2525
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2485”, ราชกิจจานุเบกษา ตอน 78 เล่ม 59 หน้า 2526-2529
- “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494”, ราชกิจจานุเบกษา ตอน 24 เล่ม 68 หน้า 1-34

- “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ. 2497”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 71
ตอน 16 หน้า 435-440
- “พระราชบัญญัติสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ. 2499”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 73 ตอน 8 หน้า
10-15
- “พระบรมราชโองการ ประกาศ แผนการศึกษาชาติ”, ราชกิจจานุเบกษา, 2476, เล่ม 50 หน้า 40-49
- “ประกาศแผนการศึกษาชาติ”, ราชกิจจานุเบกษา, 2479, เล่ม 53 หน้า 1471-1475
- “ประกาศเรื่องแผนการศึกษาชาติ”, ราชกิจจานุเบกษา, 2494, ตอนที่ 38 เล่ม 68 หน้า 846-854
- “พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502” , ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 76 ตอน 85 หน้า 1-8
- “พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 86 ตอน 18 หน้า 278-
288
- “พระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอน
42 หน้า 54-58
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอน 74 ก หน้า 1-23
- “พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมเสนาธิการกลาโหมในกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2491” ,
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 65 ตอน 61 หน้า 637-640
- “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกรมเสนาธิการกลาโหม
กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2501”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอน 8 หน้า 1-6
- “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการทหารสูงสุด
กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 77 ตอน 26 หน้า 1-10
- “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการทหารสูงสุด
กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 77 ตอน 26 หน้า 1-10
- “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการทหารสูงสุด
กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2533”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 107 ตอน 165 หน้า 4-13
- “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551” , ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอน
26 ก หน้า 35-50
- “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรีและ
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2552” , ราชกิจจานุเบกษา เล่ม
126 ตอน 19 ก หน้า 1-6
- “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย
กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2552, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอน 19 ก
หน้า 10-15

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- “ประกาศโรงเรียน”, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 1 , วันศุกร์ เดือน 6 แรม 3 ค่ำ จศ.1247 (พ.ศ.2428),
หน้า 165
- ดิศวรรกุมาร, “รายงานการโรงเรียน”, ออฟฟิศ กรมทหารมหาดเล็ก ในพระบรมมหาราชวัง, ราชกิจจานุเบกษาจศ.1247 (พ.ศ.2428) เล่ม 1 หน้า 317-318
- ดิศวรรกุมาร, “รายงานการโรงเรียน”, ออฟฟิศ กรมทหารมหาดเล็ก ในพระบรมมหาราชวัง, ราชกิจจานุเบกษาจศ.1247 (พ.ศ.2428) เล่ม 3 หน้า 47-48)
- รีโปตกรมศึกษาธิการ, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 4 หน้า 83-87
- สวัศดิประวัติ ดิศวรรกุมาร และคณะ, “อธิบายการโรงเรียนโดยพิศดาร”, ออฟฟิศ กรมทหารมหาดเล็ก
ในพระบรมมหาราชวัง, จศ.1248 (พ.ศ.2429)เล่ม 3 หน้า 76-80
- ดำรงราชานุภาพ, “รายงานโรงเรียน”, ออฟฟิศ กรมทหารมหาดเล็ก ในพระบรมมหาราชวัง, ราชกิจจานุเบกษา จศ.1248 (พ.ศ.2429) เล่ม 3 หน้า 199-201
- ดิศวรรกุมาร, “รายงานการโรงเรียน”, ออฟฟิศ กรมทหารมหาดเล็ก ในพระบรมมหาราชวัง, ราชกิจจานุเบกษาจศ.1247 (พ.ศ.2428) เล่ม 3 หน้า 292-293
- การวางศิลากรากโรงเรียนแอสซัมชันคอสเลส, ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 4 หน้า 155-157
- พระราชดำรัสแก่ทหาร ในวันเสด็จพระราชดำเนินศาลายุทธนาธิการและโรงเรียนนายร้อยนายสิบ,
ราชกิจจานุเบกษา,24 กันยายน ร.ศ.111(พ.ศ.2435), เล่ม 9หน้า 221-223
- การเปิดโรงเรียนราชกุมาร, ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 9 หน้า 381-383
- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโรงเรียนทหาร, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 12, 1 ธันวาคม รศ.114(
พ.ศ.2438),หน้า 315-318
- เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานรางวัลนักเรียนนายร้อย โรงเรียนทหารบก,ราชกิจจานุเบกษา เล่ม
15, 12 ธันวาคม รศ.117(พ.ศ.2441),หน้า 399
- แจ้งความกรมทหารเรือ (การเปิดโรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายร้อยทหารเรือ โรงเรียนนายสิบ), ราชกิจ
จานุเบกษา เล่ม 16, 15 ธันวาคม รศ.118 (พ.ศ.2442), หน้า 539-540
- เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานรางวัลนักเรียนนายร้อย โรงเรียนทหารบก,ราชกิจจานุเบกษา เล่ม
16, 2 มกราคม รศ.118(พ.ศ.2442), หน้า 577
- ประกาศกรมทหารเรือ (โรงเรียนกรมทหารเรือ), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 17, 20 มิถุนายน รศ.119(พ.ศ.
2443), หน้า 141-142
- การเสด็จพระราชดำเนินเปิดโรงเรียนแพทยาลัย พ.ศ.2443, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 17 หน้า 614

พระบรมราชโองการ ประกาศ ตั้งโรงเรียนมหาดเล็ก พ.ศ.2445, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 19, 1 เมษายน รศ.121(พ.ศ.2445), หน้า 16

รายงานโรงเรียนมหาดเล็ก รศ.123 (พ.ศ.2448), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 22, 23 เมษายน รศ.124 (พ.ศ. 2448), หน้า 64-65

ระเบียบการโรงเรียนมหาดเล็ก รัตนโกสินทร์ศก 124, ราชกิจจานุเบกษา , เล่ม 22 หน้า 936 ลง 12 ธันวาคม 2448)

ข่าวเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดโรงเรียนนายเรือ, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 23, 20 พฤศจิกายน รศ. 125 (พ.ศ.2449), หน้า 891

ข้อบังคับการรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียน รร. นายร้อยทหารบก รศ.127 (พ.ศ.2450) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 24 หน้า 969-975 ลง 15 ธันวาคม 126)

ข้อบังคับการรับบุคคลที่สมัครเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนนายร้อยทหารบก รศ.127 (พ.ศ.2451), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 24, 15 ธันวาคม รศ.126 (พ.ศ.2450), หน้า 969-975

แจ้งความกรมยุทธนาธิการ, “ยกเลิกกรมบัญชาการโรงเรียนและตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนทหารบก ให้กองโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยมและปฐม ขึ้นอยู่ในกรมเสนาธิการทหารบก และ แยกหน้าที่กรมเสนาธิการ ออกเป็นกรมยุทธศึกษา กรมยุทธศาสตร์ กรมแผนที่”, 2452

การฉลองและเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 26, 24 ธันวาคม รศ.128(พ.ศ.2452), หน้า 2234-2239

พระบรมราชโองการ ประกาศ ตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ.2553, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 27, 1 มกราคม รศ.129, หน้า 123-127

ประกาศตั้งสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 27, 1 มกราคม รศ.129(พ.ศ.2453), หน้า 127-128

พระบรมราชโองการ ประกาศตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 27 หน้า 123-127 ลง 11 มกราคม 129 (พ.ศ. 2553)

ประกาศ ตั้งหลักสูตร โรงเรียนข้าราชการพลเรือน เจ้าอยู่หัว, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 28, 20 สิงหาคม รศ.130(พ.ศ.2554), หน้า 191-195

ข้อบังคับการรับบุคคลที่สมัครเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนนายเรือ และนายช่างกล รัตนโกสินทร์ ศก 130 (พ.ศ.2454), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 28, 23 กรกฎาคม รศ.130, หน้า 151-153

ประกาศ ตั้งหลักสูตร โรงเรียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2454

- หลักสูตรสำหรับสอบวิชาผู้สมัครเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยและนักเรียนนายดาบ พ.ศ.2456, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 30,15 มิถุนายน 2456, หน้า 556-573
- ประกาศกระทรวงธรรมการ เรื่อง การเปิดโรงเรียนเพาะช่าง, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 30, 7 มกราคม พ.ศ.2456, หน้า 2492-2494
- ประกาศ เรื่อง ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและโอนไปขึ้นอยู่ในกระทรวงธรรมการ พ.ศ.2459
- แจ้งความกระทรวงกลาโหม เรื่อง หลักสูตรสำหรับสอบผู้อาสาเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยและนักเรียนนายดาบ, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 34,30ธันวาคม 2460, หน้า 2817-2857
- ประกาศประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและโอนไปขึ้นอยู่ในกระทรวงธรรมการ (26 มีนาคม 2459) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 34, 15 เมษายน 2460, หน้า 20
- กฎข้อบังคับ หลักสูตรการสอบไล่เข้าเป็นข้าราชการพลเรือน, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 45,29มีนาคม 2471, หน้า 420-423
- หลักสูตรการสอบไล่เข้าเป็นข้าราชการพลเรือน ชั้นราชบุรุษ พุทธศักราช 2473, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 46,19 มกราคม2472, หน้า 309-317
- หลักสูตรการสอบไล่ข้าราชการพลเรือนชั้นราชบุรุษ พุทธศักราช 2474, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 48,19 พฤษภาคม2474, หน้า 100-1097
- ประกาศหลักสูตรการสอบไล่เข้าเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นราชบุรุษ พ.ศ.2475, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 49,10 มีนาคม2475, หน้า 708-716
- พระราชกฤษฎีกา กำหนดบริเวณปลอดภัยในราชการทหารแห่งโรงเรียนชุมพลทหารเรือ ในท้องที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พุทธศักราช 2485, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59,11 สิงหาคม2485, หน้า 1435 - 1438

ภาษาต่างประเทศ

Books

OFFICE OF THE DEAN, UNITED STATES MILITARY ACADEMY, Curriculum and Course Descriptions, WEST POINT, ACADEMIC PROGRAM, CLASS OF 2016, NEW YORK

Maj Gen Mrinal Suman, Indian Defence Review, Defence University for India: an appraisal of the proposition , Issue: Vol 22.4 Oct-Dec 2007 , Date: 25 March, 2011

Harinder Singh, Professional Military Education: The First Steps in the Indian Context,

Electronic Data Base

The United States Military Academy , [://www.westpoint.edu/SitePages/Home.aspx](http://www.westpoint.edu/SitePages/Home.aspx)

The U.S. Naval , [://www.usna.edu/homepage.php](http://www.usna.edu/homepage.php)

The United States Air Force Academy , [://www.usafa.af.mil/](http://www.usafa.af.mil/)

“Chinese Military Academies: [//english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/index.htm](http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/index.htm)(Online)

National University of Defense

Technology(NUDT), [://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11857.htm](http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11857.htm)

Naval University of Engineering (NUE) , [://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11859.htm](http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11859.htm)

PLA Dalian Naval Academy (DNA) , [://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11856.htm](http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11856.htm)

The Military Economics Academy, [://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11854.htm](http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11854.htm)

The Nanjing Army Command Institute , [://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11851.htm](http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11851.htm)

Information Engineering University (IEU) , [://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11858.htm](http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11858.htm)

The Aviation University of Air Force ,://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2007chinesemila/node_11855.htm

India National Defence College (NDC) ,://ndc.nic.in/index.aspx

The Royal Military Academy, ://www.army.mod.uk/training_education/24475.aspx

INDU - Indian National Defence University Gets Off The Ground | India Defence ,://www.defence.pk/forums/india-defence/11043-indu-indian-national-defence-university-gets-off-ground.html

Indian National Defence University, ://news.icbse.com/indian-national-defence-university-indu-binola-gurgaon-243

National University of Defense Technology PLA ,://english.nudt.edu.cn/

National Defence University of Malaysia ,://www.upnm.edu.my/en/index.php?req=d23

Indian National Defence College (NDC),://ndc.nic.in/index.aspx

National Defence University of Malaysia,://www.upnm.edu.my/en/index.php?req=d23

The Spanish Centre for National Defence Studies://www.defensa.gob.es/ceseden/en/index.html?__locale=en

จุลศักราช (จ.ศ.)

เป็นการนับเดือนปีเป็นแบบทางจันทรคติ เริ่มนับ จ.ศ. 1 เมื่อปี พ.ศ.1182 โดยนับเอาวันที่พระบุพผโสรหันธ์ สีกออกจากการเป็นพระมาเพื่อชิงราชบัลลังก์เป็นวันแรกของศักราช ในสมัยโบราณถือตามสุริยคติ (คัมภีร์สุริยยาตร์) ใช้วันเถลิงศก (ปัจจุบันตรกราว 16 เมษายน) เป็นวันปีใหม่ แต่ต่อมา ร.4 โปรดเกล้าให้ถือตามจันทรคติ คือใช้วันแรม 15 ค่ำ เดือน 4 ของทุกปีเป็นวันสิ้นปี (พ.ศ. = จ.ศ. + 1181)

รัตนโกสินทรศก (ร.ศ.)

คือ รูปแบบของศักราชบอกปีชนิดหนึ่ง ซึ่งเริ่มนับตั้งแต่ปีที่ก่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นปีแรก รัตนโกสินทรศกเริ่มมีการใช้ครั้งแรกเมื่อปี จุลศักราช 1250 (เทียบเท่า พ.ศ.2431- 2432) และวันเริ่มต้นปีคือวันที่ 1 เมษายน ซึ่ง ร.4 ทรงกำหนดให้เป็นวันขึ้นปีใหม่และประกาศใช้รัตนโกสินทรศกอย่างเป็นทางการ จนกระทั่งในสมัย ร.6 เล็งเห็นประโยชน์และสะดวกในการอ้างอิงในด้านประวัติศาสตร์ จึงได้มีการยกเลิกการงานโดยมีประกาศไว้เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก 131 (เทียบเท่า พ.ศ. 2455) โดยหนังสือราชการทั้งหมดได้เปลี่ยนมาใช้พุทธศักราชแทนที่วิธีแปลงพุทธศักราชเป็นรัตนโกสินทรศก ให้นำเลขปีของพุทธศักราชลบด้วย 2324 จะได้เลขปีของรัตนโกสินทรศก รัตนโกสินทรศกเริ่มนับเป็น 1 ตั้งแต่ พ.ศ.2325 ดังนั้นจึงไม่มีรัตนโกสินทรศก “ศูนย์” (พ.ศ. = ร.ศ. + 2324)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด/ในกำกับ รวมวิทยาลัยชุมชน ในปัจจุบัน 172 แห่ง

ในอีกมิติหนึ่งจะพบว่าการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาศาสตร์สาขาวิชาใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบสาขาวิชาเฉพาะทางและสาขาวิชาที่บูรณาการ 2 - 3 ศาสตร์มารวมกัน แสดงว่าองค์ความรู้ทางวิชาการมีการสร้างสรรค์ใหม่ทั้งแนวกว้างและแนวลึก "

นับตั้งแต่ปี 2547 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่เป็นหน่วยงานกลางกำกับดูแลระดับอุดมศึกษา ได้ดำเนินนโยบายสำคัญเพื่อสนับสนุนคุณภาพภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาหลายประการ ทั้งด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา

ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี-โท-เอก พ.ศ. 2548

และต่อมาในปี 2552 ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education/TQF) เพื่อเป็นหลักการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยวงจรคุณภาพ ผ่านกลยุทธ์การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งศักยภาพคณาจารย์

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดหลักเกณฑ์ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาผ่านระบบสารสนเทศ CHE QA Online เมื่อปี 2553

ร่วมกับการตรวจเยี่ยม (Site Visit) ทุกปีการศึกษา โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งถ้านำใน 2 - 3 ปีข้างหน้า สถาบันอุดมศึกษาที่ผลการประเมินมีศักยภาพสูงมากจะสามารถปรับเข้าสู่ระบบเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEX) เพื่อการแข่งขันระดับนานาชาติ แทนที่ระบบ CHE QA Online

ด้านการกำหนดทิศทางนโยบาย ได้กำหนดกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาวิสัยทัศน์ พันธกิจให้เหมาะสมกับศักยภาพของ 4 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะเน้นส่งเสริมสนับสนุนในประเด็นหลัก อาทิ

1. การสร้างเสริมคุณภาพหลักสูตรด้วยกลไกกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาผ่านระบบ CHE QA online และการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงเข้าสู่ระบบเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEX)
2. การส่งเสริมระบบกำกับดูแลอุดมศึกษาโดยให้อิสระในการบริหารจัดการ (Autonomy) แก่สถาบันอุดมศึกษา โดยต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ (Accountability) ของสถาบันอุดมศึกษา
3. ระบบสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยและงานสร้างสรรค์ในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถเชิงการแข่งขัน และสนับสนุนการเงินอุดมศึกษาผ่านรูปแบบกองทุน กรอ. ต้องดำเนินนโยบายคู่ขนานกัน โดยมุ่งเน้นให้จัดการศึกษาในสาขาวิชาชีพขาดแคลนหรือสาขาวิชาที่เป็นไปตามแผนพัฒนากำลังคน และความต้องการของประเทศ
4. ส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ที่เป็นนักวิชาการสายรับใช้สังคมให้เข้าสู่ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.) รองศาสตราจารย์ (รศ.) และศาสตราจารย์ (ศ.) โดยระบบ

<http://arisa122-3.blogspot.com/2012/12/12-research-methodology.html>

<http://school.obec.go.th/noonkuschool/multimedai/reubrumkomul.php>

ภาคผนวก

ผนวก ก

นโยบายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(เฉพาะ)

ที่ 220/45

เรื่อง นโยบายด้านการศึกษา กระทรวงกลาโหม

เพื่อให้กำลังพล กระทรวงกลาโหม มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติภารกิจที่กองทัพมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ แผนพัฒนากองทัพ ตลอดจนสามารถปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงของประเทศร่วมกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ได้ทุกมิติ จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 146/36 ลงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2536 เรื่อง นโยบายพัฒนาการศึกษาของกำลังพล และให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม ดำเนินการด้านการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. เจตนารมณ์

1.1 กองทัพต้องการกำลังพลที่มีคุณลักษณะรักการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ไขปัญหาของงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่านิยมในเชิงสร้างสรรค์ และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความเป็นผู้นำ สามารถเสียสละได้แม้กระทั่งชีวิตเพื่อประเทศชาติและราชบัลลังก์ มีวินัยมีจิตวิญญาณของความเป็นทหารอาชีพ กล้าหาญ ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นที่ยอมรับของประชาชน และดำรงตนอยู่ในหลักธรรมของศาสนา

1.2 พัฒนากองทัพให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ของกำลังพลทุกระดับ มีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ การวิจัยและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน การบริหารจัดการทางความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.3 มุ่งพัฒนาระบบการศึกษาและหลักสูตรให้สามารถสร้างกำลังพลของกองทัพให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยกำหนดปรัชญาการศึกษาและออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยเป็นหลัก พร้อมทั้งส่งเสริมกำลังพลให้มีการศึกษาสูงขึ้นตามความสามารถของแต่ละบุคคล และพิจารณาให้มีการรับรองคุณวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับภาครัฐ และเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งมีความเป็นสากลสามารถทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศได้

1.4 การบริหารจัดการศึกษายึดถือความร่วมมือกันระหว่างเหล่าทัพ การใช้ทรัพยากรและความชำนาญทางวิชาการร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการแสวงหาความร่วมมือทางวิชาการและการใช้ทรัพยากรร่วมกับสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และต่างประเทศ

1.5 เพื่อจัดการศึกษาของกองทัพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กองทัพต้องการ และให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

1.6 เพื่อนำผลการศึกษาของกำลังพลทุกหลักสูตรมาพิจารณาประกอบในการเลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่ง และจัดการกำลังพลให้ตรงกับความสามารถของแต่ละบุคคล รวมทั้งให้พิจารณาสนับสนุนผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของกองทัพ ได้ดำรงตำแหน่งที่ก้าวหน้าต่ออาชีพราชการอย่างสมเกียรติและฐานะ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กำลังพลที่มีความรู้ความสามารถได้หมุนเวียนปฏิบัติหน้าที่ครู อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษาของกองทัพ

2. นโยบาย

2.1 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2.1.1 ให้มีการจัดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้กำลังพลของกองทัพ มีอุดมการณ์และคุณลักษณะของทหารอาชีพ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีความเป็นผู้นำ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นคนดี มีวินัย มีคุณธรรม และจริยธรรม

2.1.2 ให้พัฒนารูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับการพัฒนากำลังพลให้เป็นผู้มีสติปัญญา มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่ม คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น ฟังตนเองได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความอดทน อดกลั้น เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ ตลอดจนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

2.1.3 ให้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษากำลังพล กำหนดวิธีการติดตาม ประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงานดังกล่าวทุกสิ้นปีงบประมาณ

2.1.4 สนับสนุน ส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี หลักนิยมทางทหาร วิชาการทหาร และระบบการศึกษาที่ได้มาตรฐาน สามารถไปเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้กับสถานศึกษาของพลเรือนทั้งใน

ประเทศและต่างประเทศได้ โดยเน้นการให้ความรู้ ประสบการณ์ และการฝึกอบรมที่ต้องนำไปใช้ในการยุทธวิธียุทธวิธี และการปฏิบัติทางทหารอื่นที่มีใช้สงคราม

2.2 การพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

2.2.1 พัฒนากองทัพให้เป็นองค์กรบริหารแนวใหม่ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของกำลังพลแต่ละคน มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคล และหน่วยงานทั้งใน และนอกกองทัพ ส่งเสริมพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลในทุกระดับให้มีความคิดอย่างเป็นระบบ เสริมสร้างการทำงานที่แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการแข่งขันให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและลดขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนกฎระเบียบไม่จำเป็น

2.2.2 สนับสนุน ส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพของกำลังพลให้รักการเรียนรู้ การทำงานเป็นหมู่คณะ มีความคิดที่สมเหตุสมผลในเชิงสร้างสรรค์ รวบรวม แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 สนับสนุน ส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการการใช้กำลังพลของกองทัพ ให้สามารถสร้างผู้นำ ที่รับฟังความคิดที่แตกต่าง และหลากหลายของผู้อื่น มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และเป็น ผู้มีความคิดอย่างเป็นระบบเชิงบูรณาการ

2.2.4 สนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังพลของกองทัพมีขีดความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อแสวงหาความรู้และสามารถจัดทำฐานข้อมูลที่มีอยู่เข้าสู่ระบบอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ

2.2.5 สนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนาระบบสำนักหอสมุด และแหล่งรวบรวมความรู้ที่ทันสมัย มีระบบสืบค้นข้อมูล สร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ พร้อมทั้งพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองให้สามารถเชื่อมโยงกันทั้งระบบ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดชีวิตของกำลังพล

2.3 การจัดระบบการศึกษา

2.3.1 ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้การศึกษาแก่กำลังพลด้วยการจัดให้มีระบบการศึกษาที่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับแผนพัฒนากองทัพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับดังกล่าว รวมถึงแนวทางการปฏิบัติด้านการศึกษาอื่น ๆ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 ให้มีการจัดการศึกษาในระดับพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการผลิต และหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ และหลักสูตรอื่น ๆ ของกองทัพให้แก่กำลังพล คำนึงถึงประโยชน์ที่กำลังพล และหน่วยจะได้รับ โดยให้ความสำคัญกับความรู้ด้านการทหาร ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ การเมือง การ

ปกครองในระบบประชาธิปไตย การสืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และศาสนา ในเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีคุณค่า

2.3.3 ให้ปรับปรุงระบบการศึกษาตามแนวทางรับราชการ ให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพสูงขึ้น เพื่อให้กำลังพลของกระทรวงกลาโหม มีพื้นฐานความรู้เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ และบริหารงานหน่วยในระดับที่สูงขึ้นได้ และมีมาตรฐานเดียวกัน

2.3.4 ให้คำนึงถึงมาตรฐานทางทหาร ความเป็นสากลในด้านการศึกษา และเทียบโอนผลการศึกษาระหว่างสถาบันที่จัดการศึกษาในสาขาวิชาเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน ทั้งใน และนอกกองทัพ เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษา

2.3.5 ให้จัดระบบการศึกษาสำหรับผู้บังคับหน่วย และฝ่ายอำนวยการทุกระดับ โดยคำนึงถึงเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ทหาร หลักนิยมทางทหารของกองทัพไทย และความสามารถในการยุทธร่วม ยุทธผสม รวมทั้งการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ที่จะต้องประสานการปฏิบัติ ทั้งสามเหล่าทัพ และมิตรประเทศ

2.3.6 พิจารณาจัดให้มีระบบคลังสมองของหน่วย และสถานศึกษา ในระดับที่เหมาะสม โดยระดมความคิดจากบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อให้มีการพัฒนา ความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ ความรู้ทางยุทธศาสตร์ และหลักนิยมของกองทัพไทยอย่างต่อเนื่อง

2.4 การบริหารการศึกษา

2.4.1 จัดให้มีหน่วยรับผิดชอบงานของสภาการศึกษาวิชาการทหาร กระทรวงกลาโหม เพื่อทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษากระทรวงกลาโหม วิเคราะห์ วิจัย และรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาเฉพาะทาง การเทียบโอนหน่วยการศึกษา การดำเนินงานเกี่ยวกับใบประกอบวิชาชีพครู อาจารย์ของกองทัพ รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2 สนับสนุน ส่งเสริม ให้สร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นในกองทัพ นอกกองทัพ ในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ นักวิชาการ หลักสูตร งานวิจัย และทุนการศึกษาวินิจฉัย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา และวิชาการของกองทัพ

2.4.3 สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีความพร้อม และสามารถจัดการศึกษา หลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับกิจการทหาร ความมั่นคง และการบริหารทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ และการพัฒนาศักยภาพของกำลังพล

2.4.4 สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีความคล่องตัวในการบริหารด้านวิชาการ งานกำลังพล การเงิน และให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ ให้พอเพียงสอดคล้องกับภารกิจของหน่วยอย่างเหมาะสม

2.4.5 ให้กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และมีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับของสถานศึกษา โดยจัดให้มีระบบการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อคุณภาพของการบริหารงาน และการจัดการศึกษา

2.4.6 สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีกระบวนการผลิต การพัฒนา และดำรงรักษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ ที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ให้ปฏิบัติงานอยู่ในกองทัพได้ยาวนาน และมีระบบการประเมินค่ากำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาที่ชัดเจน เป็นธรรม และมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม

2.4.7 สนับสนุน ส่งเสริม ให้เฝ้าหาความเป็นเลิศทางวิชาการ การวิจัย การบริหารงานวิจัยในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มแหล่งเงินทุนสนับสนุนการวิจัย และการสร้างเสริมความรู้ในสาขาต่าง ๆ ตามภารกิจ เพื่อการพัฒนาหน่วยงาน กองทัพ และประเทศชาติ

2.5 คุณภาพการศึกษา

2.5.1 เร่งรัดดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐาน การศึกษา สถานศึกษากระทรวงกลาโหม ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 36/44 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2544 และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแต่งตั้ง คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อกำกับดูแลและดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย

2.5.2 ให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กระทรวงกลาโหม ทุกชั้นตอน เน้นการประสานงาน การมีส่วนร่วมของกำลังพลทุกฝ่าย และให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพภายนอก ในเวลาที่กำหนด ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542

2.5.3 ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้เรียบร้อย ก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี พร้อมทั้งเสนอแนวทาง หรือแผนงานในการปรับปรุง และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีการศึกษาต่อไป ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้มีการเผยแพร่ข้อมูลและกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่ไม่เป็น ความลับของทางราชการ ต่อสาธารณชน

2.5.4 สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพ การศึกษาระหว่างสถานศึกษาในกองทัพและนอกกองทัพ เพื่อติดตามความก้าวหน้าด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา ความร่วมมือช่วยเหลือ และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้ได้ มาตรฐานสากล

2.5.5 ให้จัดทำระเบียบการวัดและการประเมินผลการศึกษาในแต่ละ หลักสูตร ให้เป็นไปตามระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน และให้มีการ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ครอบคลุมด้านสติปัญญา เจตคติ ทักษะ และบุคลิกภาพ

2.6 การใช้ประโยชน์จากการศึกษา

2.6.1 สนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังพลเข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรต่าง ๆ ในสถานศึกษาของกองทัพ นอกกองทัพ ในประเทศและต่างประเทศ โดยพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ความพร้อมที่จะเข้าศึกษาต่อ ตามโอกาสและความเหมาะสม เพื่อที่จะได้นำความรู้และ ประสบการณ์มาใช้ในการปฏิบัติงานให้กองทัพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.2 ให้ใช้ความรู้ตามวุฒิการศึกษา และผลการศึกษากำลังพลในการ บรรจุลงในตำแหน่งหรือมอบหมายในหน้าที่ เพื่อให้กำลังพลสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษา และเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานและกองทัพ

2.6.3 สนับสนุน ส่งเสริม ให้ข้าราชการผลิต และเผยแพร่ผลงานวิจัย ตำรา บทความทางวิชาการที่ไม่เป็นความลับทางราชการ และใช้ผลงานทางวิชาการที่ผลิตออกมา ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานและกองทัพ

2.6.4 สนับสนุน ส่งเสริมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ให้มีโอกาสได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งทางวิชาการ และมีความเจริญในอาชีพที่เท่าเทียมกับกำลัง พลอื่น ๆ โดยจัดให้มีระบบการหมุนเวียนกำลังพลอย่างเหมาะสม

2.6.5 ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีด้านการทหารที่มีใช้ ความลับของทางราชการทหาร แก่สถานศึกษานอกกองทัพ และภาคเอกชน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้ เกิดประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติต่อไป

3. ให้เร่งรัดพัฒนากำลังพลในด้านการศึกษาตามนโยบายนี้ และรายงานผลการ ดำเนินงานต่อกระทรวงกลาโหม ภายใน 30 วัน ของทุกสิ้นปีงบประมาณ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2545

(ลงชื่อ) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ผนวก ข

นโยบายการปรับปรุงและพัฒนาระบบการฝึก-ศึกษาของ
กองทัพไทย

ผนวก ค

นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย

คำสั่งกองทัพไทย

(เฉพาะ)

ที่ 55/51

เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย

1. กล่าวทั่วไป

1.1 กองทัพไทย มีภารกิจที่สำคัญยิ่งในการจัดเตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบข้าราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับกำลังพลของกองทัพ ให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนากำลังพลให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และเสริมสร้างทัศนคติ ในความเป็นทหารอาชีพ พร้อมทั้งปลูกฝังอุดมการณ์ของความรักชาติ

1.2 นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย ได้กำหนดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม นโยบายด้านการศึกษา กระทรวงกลาโหม นโยบายการปรับปรุงและพัฒนาระบบการฝึก-ศึกษาของกองทัพไทย พ.ศ.2549 พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาตรา 11 และแผนแม่บทการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2550

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ระบบการศึกษาของกองทัพไทย มุ่งไปสู่การเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลให้สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่รับผิดชอบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และยกระดับการศึกษาของกำลังพลให้มีความรู้ด้านการทหาร รวมทั้งวิชาการในสาขาอื่นๆ โดยมีมาตรฐานทางวิชาการเทียบเท่าหรือสูงกว่า การศึกษาสูงกว่าการศึกษาของภาครัฐหรือภาคเอกชน

2.3 เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และมีการบูรณาการด้านการศึกษา ในสถาบันการศึกษาของกองทัพไทย โดยหลักสูตรการศึกษาทางทหาร ต้องมีองค์ความรู้ที่สอดคล้องประสาน และมีมาตรฐานเดียวกัน

3. นโยบายทั่วไป

3.1 พัฒนากำลังพลให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ ในการรักษาการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ไขปัญหาทางานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นผู้นำ เสียสละ มีวินัย มีจิตวิญญาณของความเป็นทหารอาชีพ กล้าหาญ ซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ตลอดจนต้องปลูกฝังอุดมการณ์และความรักชาติ รวมทั้งยึดถือแนวทางตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มุ่งปรับปรุงและพัฒนากระบวนการศึกษาและหลักสูตรต่าง ๆ ให้สามารถสร้างกำลังพลของกองทัพไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยกำหนดและออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพไทย และให้เปิดการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจ รวมทั้งให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความทันสมัย และนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

3.3 พัฒนากองทัพไทยให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ของกำลังพลทุกระดับ มีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการเรียนรู้ การบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3.4 ให้ส่วนราชการด้านการศึกษาของกองทัพไทย มีการบูรณาการด้านการศึกษา ในแต่ละหลักสูตร โดยให้สามารถเทียบเคียงมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษา ในแต่ละระดับระหว่างเหล่าทัพได้ และส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรทางด้านการศึกษาร่วมกัน ในการพัฒนากำลังพลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.5 ให้มีระบบควบคุมคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานที่กองทัพไทยต้องการ และมีการประกันคุณภาพการศึกษา ในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ตาม พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.6 ให้นำผลการศึกษาของกำลังพล มาประกอบการพิจารณาการบรรจุ แต่งตั้ง และเลื่อนตำแหน่ง เพื่อการบริหารจัดการกำลังพลให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ ของแต่ละบุคคล รวมทั้งพิจารณาสนับสนุนผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ครู อาจารย์ และผู้บริหารสถาบันการศึกษา โดยจะต้องกำหนดแนวทางรับราชการ ให้มีความก้าวหน้าเหมาะสม และชัดเจน เป็นรูปธรรม

4. นโยบายเฉพาะ

4.1 การปรับปรุงและจัดระบบการศึกษา

4.1.1 การปรับปรุงและจัดระบบการศึกษา ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และความเป็นมาตรฐานทางการศึกษา เพื่อความเป็นสากลทางวิชาการ โดยพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี หลักนิยมทางทหาร และวิชาการทหารสามารถนำไปเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้กับสถานศึกษาของพลเรือนทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ โดยเน้นการให้ความรู้ ประสบการณ์ และการฝึกอบรมที่ต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติการร่วม การยุทธผสม และการปฏิบัติการทางทหารอื่นที่ไม่ใช่สงคราม

4.1.2 พัฒนาระบบการศึกษาให้มีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อน เพื่อให้กำลังพลมีพื้นฐานความรู้ในการนำไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติหน้าที่ และบริหารงานในระดับที่สูงขึ้น และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4.1.3 จัดให้มีการศึกษาในระดับพื้นฐาน ระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ หลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ และหลักสูตรการผลิต รวมทั้งหลักสูตรอื่น ๆ ของกองทัพไทย ให้แก่กำลังพล โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่กำลังพล และทางราชการจะได้รับ

4.1.4 การส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ โดยให้ผู้เข้ารับการศึกษานในหลักสูตรต่าง ๆ ได้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ตามความเหมาะสม และมีความสำคัญต่อทางราชการ

4.1.5 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนากำลังให้มีความรู้ ความสามารถ โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1.5.1 การอบรมกำลังพลให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการเรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E - Learning)

4.1.5.2 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียน

4.1.5.3 การส่งเสริมกำลังพลให้ได้รับการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับสูง และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับกำลังพลอื่น ๆ ได้ ในโอกาสต่อไป

4.1.6 จัดให้มีระบบการศึกษาสำหรับผู้บริหาร และฝ่ายอำนวยการทุกระดับ เข้ารับการศึกษ อบรม ดูงานเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ ประสบการณ์องค์ความรู้ทางการปกครองและการบริหาร โดยคำนึงถึงยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ยุทธศาสตร์ทหาร หลักนิยมทางทหารของกองทัพไทย และขีดความสามารถในการวางแผนและการปฏิบัติการร่วม การยุทธผสม รวมทั้งการปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ที่จะต้องมีการประสานการปฏิบัติระหว่างเหล่าทัพ กห.มิตรประเทศ ส่วนราชการ พลเรือนและภาคเอกชน

4.1.7 พิจารณาจัดให้มีระบบคลังสมองของหน่วย และสถานศึกษาตามความเหมาะสม โดยระดมความคิดจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ทางวิชาการ ความรู้ทางยุทธศาสตร์ และหลักนิยมของกองทัพไทยอย่างต่อเนื่อง

4.2 การพัฒนาผู้องค์กรแห่งการเรียนรู้

4.2.1 พัฒนากองทัพไทยให้เป็นองค์กรบริหารแนวใหม่ ตาม พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาตรา 11 ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของกำลังพล ส่งเสริม พัฒนาขีดความสามารถของกำลังพล ในทุกระดับให้มีความคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถแข่งขันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งลดขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

4.2.2 สนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างศักยภาพของกำลังพล โดยการสร้างจิตสำนึกของการเรียนรู้ การทำงานเป็นหมู่คณะ มีความคิดที่สมเหตุสมผล เชิงสร้างสรรค์ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของกำลังพล ให้มีความรู้ ความสามารถ ในวิชาการสมัยใหม่ ตลอดเวลา สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม

4.2.3 พัฒนาให้กำลังพลมีขีดความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อแสวงหาความรู้และพัฒนารูปแบบฐานข้อมูล ให้สามารถเข้าสู่ระบบได้อย่างสะดวก และมีประสิทธิภาพ

4.2.4 สร้างระบบการมีส่วนร่วมของกำลังพล เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน เรียนรู้การทำงานเป็นทีม ระหว่างผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

4.2.5 สนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนาระบบสำนักหอสมุด และแหล่งรวบรวมความรู้ที่ทันสมัย มีระบบสืบค้นข้อมูล สร้างระบบเครือข่ายติดต่อกับสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ทั้งระบบ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของกำลังพล

4.3 การบริหารการศึกษา

4.3.1 ให้มีหน่วยดำเนินการด้านการศึกษา รับผิดชอบงานของสภาการศึกษา วิชาทหารกระทรวงกลาโหม เพื่อทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษา กระทรวงกลาโหม วิเคราะห์ วิจัย และรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาเฉพาะทางการเทียบโอนหน่วยการศึกษา การอนุมัติหรือเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพอาจารย์ รวมทั้งการติดตามประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2 ให้นำหน่วยรับผิดชอบด้านการศึกษาของกองทัพไทย ประสาน ความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นๆ นอกกองทัพทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ นักวิชาการ หลักสูตรการศึกษา การวิจัยและพัฒนา และทุนการศึกษา-วิจัย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และวิชาการของกองทัพ

4.3.3 ให้นำหน่วยรับผิดชอบด้านการศึกษาของกองทัพไทย เตรียมความพร้อม ให้สามารถจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สำหรับกำลังพล ตลอดจน

ประชาชนที่สนใจ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับกิจการทหาร ความมั่นคง การปกครอง และการบริหาร ทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ และการพัฒนาศักยภาพของกำลังพลในกองทัพไทย

4.3.4 ให้มีการวางแผนและจัดทำงบประมาณด้านการศึกษา โดยสอดคล้องกับแผนงานการศึกษาของกองทัพไทย และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ

4.3.5 ให้การสนับสนุน ส่งเสริมกระบวนการผลิต การพัฒนาและดำรงรักษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ บุคลากรด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันในกองทัพไทยได้ยาวนาน และมีระบบการประเมินค่ากำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาที่ชัดเจน เป็นธรรม และมีค่าตอบแทนที่ใกล้เคียงกับสถานศึกษาอื่นนอกกองทัพไทย

4.4 คุณภาพการศึกษา

4.4.1 ให้สถาบันการศึกษาของกองทัพไทย ดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 220/45 และมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อกำกับดูแล และดำเนินการ ให้เป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันการศึกษาของกองทัพไทย พ.ศ.2550

4.4.2 ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้ เรียบร้อยก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี พร้อมทั้งเสนอแนวทาง หรือระบบงานในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตอน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

4.4.3 ให้มีการวัดและประเมินผลการศึกษาในแต่ละหลักสูตร ให้เป็นไปตาม ระบบการวัด และการประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน โดยสอดคล้องกับกระบวนการประกัน คุณภาพการศึกษาของกองทัพ

4.5 การใช้ประโยชน์จากการศึกษา

4.5.1 สนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังพลเข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรต่าง ๆ ใน สถานศึกษาของกองทัพไทยและนอกกองทัพไทย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยพิจารณาถึง ความรู้ความสามารถ หน้าที่ความรับผิดชอบ ตามสายงานที่ปฏิบัติอยู่ และความพร้อมที่จะเข้ารับ การศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสม เพื่อจะได้นำความรู้ และประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานได้ตรงตามตำแหน่งหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5.2 ให้พิจารณานำความรู้ตามคุณวุฒิการศึกษา และผลการศึกษาของกำลัง พล ในการบรรจุลงตำแหน่งหรือมอบหมายงานในหน้าที่ เพื่อให้กำลังพลสามารถปฏิบัติงานได้ ตรง ตามความรู้ และความสามารถที่ได้ศึกษามา เพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน และกองทัพไทย

4.5.3 สนับสนุน ส่งเสริมให้ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีโอกาส ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งทางวิชาการ และมีความเจริญเติบโตในอาชีพที่ดีขึ้น โดยจัดให้มีระบบหมุนเวียนกำลังพลอย่างเหมาะสม ระหว่างกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับหน่วย อาจารย์ และฝ่ายอำนวยการ

4.5.4 สนับสนุน ส่งเสริม การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการทหารที่มีใช้ความลับของทางราชการทหาร แก่สถานศึกษาออกกองทัพไทย และภาคเอกชน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพไทย และประเทศชาติต่อไป

4.6 กองบัญชาการกองทัพไทย โดยสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

4.6.1 จัดการศึกษาหลักสูตรทางทหารระดับสูง เพื่อตอบสนองกองทัพไทย ทั้งในด้านการป้องกันประเทศ และการพัฒนาประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ ในทุกภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ในทุกสถานการณ์ และภัยคุกคาม ที่อาจเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเน้นหนักในด้านการศึกษาระดับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ทหาร และสถานการณ์โลกที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อปัญหาของชาติ ทั้งในด้านความมั่นคง และการพัฒนาประเทศ

4.6.2 พัฒนาหลักสูตรการศึกษา และเพิ่มขีดความสามารถในการจัดทำเอกสาร ตำรา คู่มือการฝึกการปฏิบัติการร่วมทางทหาร และร่วม/ผสม ทางด้านยุทธศาสตร์ ยุทธการ ตลอดจนปรับปรุงวิธีการดำเนินการวิจัยและพัฒนา หลักนิยมการปฏิบัติการร่วมของกองทัพไทย ให้สามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ

4.6.3 พัฒนารูปแบบการศึกษาให้กำลังพลได้ใช้ความคิดริเริ่มของตนเอง โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในรูปแบบการสัมมนาเชิงวิชาการ สนับสนุน ส่งเสริม การจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างกองทัพไทยให้ทันสมัย รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติการร่วม

4.6.4 พัฒนารูปแบบหลักสูตรการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีขีดความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

4.6.4.1 สามารถเป็นผู้นำในระดับยุทธศาสตร์ได้

4.6.4.2 มีขีดความสามารถในการบริหารทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศที่กำหนด

4.6.4.3 มีขีดความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะ บทบาทของกองทัพกับการกำหนดปัจจัยพลังอำนาจแห่งชาติ และนโยบายความมั่นคง

4.6.4.4 สามารถวิเคราะห์ภัยคุกคาม และสถานการณ์โลกที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติได้

4.6.5 รับผิดชอบดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในกองทัพไทย และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ต่อผู้บัญชาการทหารสูงสุด ให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นปีงบประมาณ ผ่านกรมกำลังพลทหาร

4.6.6 กำกับดูแลการศึกษาหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ และหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ในสายงานต่าง ๆ ที่หน่วยเปิดการศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลดีต่อการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้กับหน่วยงาน โดยมีการประเมินผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

4.6.7 พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยเป็นมาตรฐานสากล สอดคล้องกับระบบการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต

4.6.8 ปรับปรุงและพัฒนาระเบียบหลักเกณฑ์ วิธีการในการคัดเลือกกำลังพลของกองทัพไทย เพื่อจัดส่ง หรืออนุญาตให้ลาไปศึกษา ณ สถานศึกษาทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ให้มีความรัดกุมและดำเนินการด้วยความเข้มงวด โดยพิจารณาให้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาที่เหมาะสม

4.7 กองทัพบก

4.7.1 พัฒนาระบบการศึกษาของกองทัพบก เพื่อให้กำลังพลได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สามารถตอบสนองภารกิจ 5 ประการคือ การป้องกันประเทศ, การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยในประเทศ, การพัฒนาประเทศ และปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ทางทหารที่มีใช้สงคราม

4.7.2 หลักสูตรของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ต้องมีความสอดคล้องกับหลักนियมการปฏิบัติการร่วมกองทัพไทย หลักนิยมของกองทัพบก สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีการบทางภาคพื้นสมัยใหม่

4.7.3 สนับสนุนกำลังพลในแต่ละหน่วย/เหล่าสายวิทยาการ ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาด้านวิชาการ และการฝึกศึกษาทางทหาร ตามแนวทางรับราชการของกองทัพบก

4.7.4 สนับสนุนการประสานประโยชน์ ด้านการศึกษาร่วมกันระหว่างกองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพอื่น ๆ หรือมิตรประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดี สามารถตอบสนองการปฏิบัติการกิจของหน่วย

4.8 กองทัพเรือ

4.8.1 พัฒนาระบบการศึกษาของกองทัพเรือ เพื่อให้กำลังพลของกองทัพเรือได้ มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพทหารเรือ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการทหารเรือสมัยใหม่

4.8.2 หลักสูตรของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ต้องมีความสอดคล้องกับหลัก
 นิยมการปฏิบัติกรร่วมกองทัพไทย หลักนิยมของกองทัพเรือ สภากวาดล้อม และเทคโนโลยีการรบ
 ทั้ง 3 มิติ ของกองทัพไทย

4.8.3 สนับสนุนกำลังพลในพรรค/เหล่าสายวิทยาการ ได้มีโอกาสเข้ารับ
 การศึกษาตามแนวทางรับราชการของกองทัพเรือ ทุกระดับชั้น

4.8.4 สนับสนุนการประสานประโยชน์ ด้านการศึกษาร่วมกันระหว่าง
 กองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพอื่น ๆ หรือมิตรประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และ
 ความสัมพันธ์อันดีสามารถตอบสนองการปฏิบัติการกิจของหน่วย

4.9 กองทัพอากาศ

4.9.1 พัฒนาระบบการศึกษาของกองทัพอากาศ เพื่อให้กำลังพลของ
 กองทัพอากาศได้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพทหารอากาศ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะเกี่ยวกับ
 เทคโนโลยีอวกาศ และการบิน ตลอดจนการรบทางอากาศสมัยใหม่

4.9.2 หลักสูตรของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ต้องมีความสอดคล้องกับหลัก
 นิยมการปฏิบัติกรร่วมกองทัพไทย หลักนิยมของกองทัพอากาศ สภากวาดล้อม และเทคโนโลยีทาง
 อากาศยานที่เปลี่ยนแปลงไป

4.9.3 สนับสนุนกำลังพลในเหล่าสายวิทยาการ ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษา
 ตามแนวทางรับราชการของกองทัพอากาศทุกระดับชั้น

4.9.4 สนับสนุนการประสานประโยชน์ ด้านการศึกษาร่วมกันระหว่าง
 กองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพอื่น ๆ หรือมิตรประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และ
 ความสัมพันธ์อันดีสามารถตอบสนองการปฏิบัติการกิจของหน่วย

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2551

(ลงชื่อ) พลเอกบุญสร้าง เนียมประดิษฐ์

(บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์)

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

ผนวก ง

ตารางสรุปกฎหมายการศึกษาของประเทศไทย

กฎหมายการศึกษา 37 ฉบับ

1. พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2461/A/110.PDF>
2. พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2464
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2464/A/246.PDF>
3. พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2478
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2478/A/1591.PDF>
4. พระราชบัญญัติสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ.2499
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2499/A/008/10.PDF>
5. พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2502
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2502/A/085/1.PDF>
6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00134279.PDF>
7. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00118091.PDF>
8. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/A/045/1.PDF>
9. กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ.2547 [ออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542]
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/0A/00143945.PDF>
10. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2546 [ออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542]
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00126588.PDF>
11. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 [ออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542]
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00126675.PDF>
12. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาทางการศึกษา พ.ศ.2553 (ยกเลิกปี 46 ทั้งชั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา)
http://www.onec.go.th/onec_administrator/uploaded/Category/Laws/RuleSysEdInsur2553-02-12-2010.pdf
13. กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 [ออกตามความใน

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542]
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00134279.PDF>
14. กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00124522.PDF>
  15. กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2546
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00124523.PDF>
  16. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา
http://www.onec.go.th/onec_administrator/uploaded/Category/Laws/tay/0401-c-500110_1.pdf
  17. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0402-g.pdf
  18. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2548
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0402-h.pdf
  19. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552
http://www.onec.go.th/onec_administrator/uploaded/Category/Laws/StdFramUdom2552-02-12-2010.pdf
  20. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขา คอมพิวเตอร์ พ.ศ.2552
http://www.onec.go.th/onec_administrator/uploaded/Category/Laws/StdBacheComp2552-02-12-2010.pdf
  21. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขา วิศวกรรมศาสตร์ พ.ศ.2553
http://www.onec.go.th/onec_administrator/uploaded/Category/Laws/StdBacheEngineer2553-02-12-2010.pdf
  22. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ.2549
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0402-m-500125.pdf
  23. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีแบบ ก้าวหน้าในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2549
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0402-n-500125.pdf

24. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตรควมระดับปริญญาโท 2 ปริญญา ในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2548
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0402-i.pdf
25. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0402-j-481027.pdf
26. ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0601-f-490122.pdf
27. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ พ.ศ.2550
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/tay/0402-p-500612.pdf
28. ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยการรับรองสถาบันการศึกษา วิชาการพยาบาล และการผดุงครรภ์ พ.ศ.2545
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2545/E/052/30.PDF>
29. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546
30. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00124893.PDF>
31. พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2547 [แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547]
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/0AA/00151496.PDF>
32. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/0AA/00151494.PDF>
33. พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/0AA/00151495.PDF>
34. พระราชกฤษฎีกา การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2549
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2549/00184413.PDF>
35. พระราชกฤษฎีกา การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/A/100/24.PDF>
36. พระราชกฤษฎีกา การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2554

37. กฎกระทรวงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2548 [กฎกระทรวงออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ.2546]
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2548/00154921.PDF>

กฎกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. กฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2548) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเพป และวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2530 [กำหนดให้เพปหรือวัสดุโทรทัศน์ที่บุคคลอื่นจัดทำเพื่อการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการโดยมีหนังสือรับรองจากสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเพปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2530] <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2548/00166535.PDF>
2. กฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ.2549 [กฎกระทรวงออกตามความใน พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546]
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2549/00182101.PDF>
3. กฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2527) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 (กำหนดลักษณะของอาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การศึกษา และเพื่อกิจการอื่น ที่จะให้เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตาม พระราชบัญญัติ นี้) <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2527/A/037/1.PDF>
4. กฎกระทรวง ฉบับที่ 15 (พ.ศ.2525) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ตำรวจ พ.ศ.2521 ว่าด้วยการบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาจากสำนักศึกษาของกรมตำรวจให้ได้รับ เงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนขั้นพลตำรวจ
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2525/A/181/31.PDF>
5. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 128 (พ.ศ.2500) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพล เรือ น พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการประมง
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2500/A/043/687.PDF>
6. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 135 (พ.ศ.2500) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพล เรือ น พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการป่าไม้จากสถานศึกษาของ กรมป่าไม้ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2500/A/051/934.PDF>
7. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 159 (พ.ศ.2501) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพล เรือ น พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาวิชาการศึกษาจาก

สถานศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2501/A/009/18.PDF>

8. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 581 (พ.ศ.2511) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการไปรษณีย์โทรคมนาคม เข้ารับราชการในกรมไปรษณีย์โทรเลข
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2511/A/061/1.PDF>
9. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 624 (พ.ศ.2513) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการสหกรณ์ของสถาบันการศึกษาทางสหกรณ์ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2513/A/032/1.PDF>
10. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 625 (พ.ศ.2513) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการชลประทานจากโรงเรียนการชลประทาน กรมชลประทาน
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2513/A/032/4.PDF>
11. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 640 (พ.ศ.2513) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาวิชาการศึกษาจากสถานศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2513/A/120/911.PDF>
12. กฎ ก.พ. ฉบับที่ 718 (พ.ศ.2516) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2497 ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการประมง
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2516/A/039/23.PDF>

กฎหมายสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา 125 ฉบับ

1. ประกาศ เรื่อง ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและโอนไปขึ้นอยู่ในกระทรวงธรรมการ
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2460/A/20.PDF>
2. ประกาศกระทรวงธรรมการ เรื่อง รวมโรงเรียนราชแพทยาลัยเข้ากับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2460/A/21.PDF>
3. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2477<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2478/A/82.PDF>
4. พระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ตำบลปทุมวัน อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2482<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2482/A/1364.PDF>
5. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2486<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2486/A/007/198.PDF>

6. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2491
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2491/A/047/466.PDF>
7. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2497
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2497/A/016/473.PDF>
8. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2522
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2522/A/055/1.PDF>
9. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2551
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/029/56.PDF>
10. ประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง ส่วนงานของมหาวิทยาลัย พ.ศ.2552
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/E/016/70.PDF>
11. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ.2476
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2476/A/1007.PDF>
12. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2480
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2481/A/13.PDF>
13. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2486
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2486/A/051/1414.PDF>
14. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2495
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2495/A/018/395.PDF>
15. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2495
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2499/A/077/31.PDF>
16. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2499
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2499/A/109/4.PDF>
17. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2500
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2500/A/106/1.PDF>
18. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2416
(นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ)
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2516/A/085/1.PDF>
19. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2531
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2531/A/206/1.PDF>
20. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2531
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/006/12.PDF>
21. ร่าง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.....
<http://www.tu.ac.th/org/ofrefector/person/news/tuact/draftact/tuact.htm>
22. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พุทธศักราช 2486
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2486/A/054/1496.PDF>
23. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2506/A/096/1.PDF>

24. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2508
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2508/A/034/256.PDF>
25. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2511
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2511/A/123/30.PDF>
26. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2530
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2530/A/277/1.PDF>
27. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/006/6.PDF>
28. ร่าง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ...(ประกาศสภาผู้แทนฯ กก.พิจารณาร่าง ฯ พ.ศ.2548)
http://morjorpor.kmutnb.ac.th/actOfParliament/actOther/actOther_decreeSilpakorn.htm
29. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2486
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2486/A/007/228.PDF>
30. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2486
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2486/A/051/1420.PDF>
31. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2492
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2492/A/013/84.PDF>
32. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2495
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2495/A/016/346.PDF>
33. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2497
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2497/A/086/1856.PDF>
34. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2504
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2504/A/060/853.PDF>
35. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2511
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2511/A/123/8.PDF>
36. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/015/48.PDF>
37. ร่าง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ....
http://www.ku.ac.th/kunews/interest/ku_psd1.html
38. พระราชบัญญัติโอนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ไปสังกัดสำนักงานกฤษฎีกา พ.ศ.2502
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2502/A/085/9.PDF>
39. พระราชบัญญัติโอนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ไปสังกัด

- สำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2507
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2507/A/007/14.PDF>
40. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร พุทธศักราช 2486
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2486/A/007/212.PDF>
41. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2486
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2486/A/051/1417.PDF>
42. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.249
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2492/A/010/54.PDF>
43. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2497
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2497/A/086/1860.PDF>
44. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2502
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2502/A/041/5.PDF>
45. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2503
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2503/A/028/278.PDF>
46. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2504
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2504/A/022/1.PDF>
47. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2505
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2505/A/115/1.PDF>
48. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2507
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2507/A/007/17.PDF>
49. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2508
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2508/A/105/1.PDF>
50. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2509
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2509/A/067/1.PDF>
51. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2510
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2510/A/095/1.PDF>
52. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2512
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2512/A/017/4.PDF>
53. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2530
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2530/A/229/1.PDF>
54. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/006/15.PDF>
55. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2550
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/A/068/4.PDF>
56. พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2497/A/016/435.PDF>

57. พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2505
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2505/A/073/932.PDF>
58. พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2513
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2513/A/080/587.PDF>
59. พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2523
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2523/A/109/7.PDF>
60. พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2533/A/158/4.PDF>
61. พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2558
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/A/015/41.PDF>
62. พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2497/A/061/1329.PDF>
63. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2517
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2517/A/112/1.PDF>
64. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/057/1.PDF>
65. ร่าง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. ... (สกค. ตรวจสอบแล้วเสร็จ พ.ศ.2547)
http://morjorpor.kmutnb.ac.th/actOfParliament/actOther/actOther_decreeSrinakaranwirote.htm
66. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ.2507
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2507/A/007/11.PDF>
67. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2507
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2507/A/007/25.PDF>
68. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2512
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2512/A/017/33.PDF>
69. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2530
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2530/A/269/23.PDF>
70. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2551
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/044/28.PDF>
71. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2508
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2509/A/008/62.PDF>
72. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2521
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2521/A/073/41.PDF>
73. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/015/67.PDF>
74. ร่าง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ...
http://kkufuture.kku.ac.th/2552/2553/01/03_rule.pdf

75. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.2511
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2511/A/024/127.PDF>
76. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2517/A/128/4.PDF>
77. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.2522
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2522/A/061/1.PDF>
78. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/006/9.PDF>
79. ร่าง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. ...
http://www.psusenate.org/files/report3/download_file.php?filename=20091006144841pufrx.pdf
80. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2514
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2514/A/024/89.PDF>
81. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2521/A/084/4.PDF>
82. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/024/1.PDF>
83. พระราชบัญญัติกำหนดวิध्यฐานะผู้สำเร็จวิชาการศึกษา พ.ศ.2517
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2517/A/136/1.PDF>
84. พระราชบัญญัติโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2551
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/038/1.PDF>
85. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งนายกสภาคการศึกษาและกรรมการสภาการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/E/163/54.PDF>
86. ประกาศโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการเป็นคณะ สถาบัน ศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2552
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2552/E/128/1.PDF>
87. พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2518/A/048/23.PDF>
88. พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2527/A/144/1.PDF>
89. พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2538/A/004/1.PDF> [ยกเลิก
พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518]
90. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/acteng/01/0101-g.pdf

91. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2521
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2521/A/099/1.PDF>
92. พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2527
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2527/A/140/4.PDF>
93. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.2540
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/051/4.PDF>
94. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2540
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/051/24.PDF>
95. พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.2528
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2529/A/026/1.PDF>
96. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/011/1.PDF>
97. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.2550
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/A/098/1.PDF>
98. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ.2533
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2533/A/131/93.PDF>
99. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ.2548
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/0A/00152772.PDF>[จำนวน 9 แห่ง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน]
100. พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ.2547
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/acteng/01/0101-k.pdf
101. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พ.ศ.2533
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2533/A/131/60.PDF>
102. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/006/26.PDF>
103. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2533
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2533/A/131/30.PDF>
104. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/006/18.PDF>
105. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2550
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/005/8.PDF>

106. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พ.ศ.2533
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2533/A/131/1.PDF>
107. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ.2535
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2535/A/040/1.PDF>
108. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ.2537
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2537/A/054/1.PDF>
109. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/006/1.PDF>
110. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ.2539
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2539/A/059/1.PDF>
111. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ.2539
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2539/A/057/1.PDF>
112. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ.2551
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/028/47.PDF>
113. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ.2541
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2541/A/065/1.PDF>
114. พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พ.ศ.2543
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/acteng/02/0203/0203-a.pdf
115. พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน) พ.ศ.2547
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/acteng/02/0203/0203-b.pdf
116. พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ.2548
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/acteng/01/0101-q.pdf
117. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครพนม พ.ศ.2548
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2548/00169745.PDF>
118. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พ.ศ.2548
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00153235.PDF>
119. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551
http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Act/acteng/01/0101-k-510331.pdf
120. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ.2551
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/028/47.PDF>
121. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ.2553
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/A/044/4.PDF>

122. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2553
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/A/069/1.PDF>
123. พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงชื่อมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เป็นมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
 พ.ศ. 2556 <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2556/A/053/1.PDF>

ฐานข้อมูลงานวิจัยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)

งานวิจัย 42 ประเด็น กว่าจะเป็น พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ

<http://www.onec.go.th/cms/categoryview.php?categoryID=CAT0000213>

1. ปรัชญาการศึกษาของไทย หลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไทย
 Philosophy of Education of Thailand
2. สิทธิและเสรีภาพทางการศึกษาของบุคคล
 Human Rights and Fundamental Freedoms in Education
3. ความเสมอภาคทางการศึกษาและการไม่เลือกปฏิบัติ ในการให้การศึกษ้อบรม
 Equality on Education and Non- discrimination
4. การศึกษาเป็นหน้าที่ของบุคคล
 Educational Duty and Responsibility of Individuals
5. เสรีภาพทางวิชาการและการวิจัย
 Academic Freedom
6. แนวนโยบายพื้นฐานด้านการศึกษา
 Fundamental Educational Policy
7. ระบบการศึกษา
 Educational System
8. การวางรากฐานชีวิตในปฐมวัย
 Preparation for Life and Pre-school Education
9. การศึกษาขั้นพื้นฐาน
 Basic Education
10. การอุดมศึกษา
 Higher Education
11. การศึกษาพิเศษ
 Special Education for the Handicapped
12. การศึกษาของเด็กด้อยโอกาส
 Education for the Under Privileged
13. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
 Education for the Gifted and Talented
14. การศึกษาเฉพาะกิจเฉพาะกลุ่ม

Education for Specific Purposes

15. การศึกษาตลอดชีวิต
Life-Long Learning
16. การศึกษาเพื่อการมีงานทำ
Education for Employment
17. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ
Further Occupational Skill Training (PDF File)
18. การศึกษากับการพัฒนาคุณธรรม
Education and Moral Development
19. การศึกษากับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย (Microsoft Word)
Education and Culture and Thai Wisdoms
20. การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย
Education and Development of Democracy
21. การศึกษากับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
Education and Development of Science and Technology
22. แนวทางการจัดการเรียนการสอน (หลักสูตร)
National Education Guidelines
23. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
Development of Learning Process
24. การบริหารการศึกษา การกระจายอำนาจ
Educational Decentralization
25. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา
Local Government and Education
26. ทรัพยากรเพื่อการศึกษา
Educational Resources
27. การพัฒนาวิชาชีพครู
Development and Promotion of Teaching Profession
28. ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ : ก่อนระดับอุดมศึกษา
National Standard for Education
29. ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ : การอุดมศึกษา
Quality Assurance and Accreditation
30. บทบาทสถาบันศาสนากับการศึกษา
Religious Organizations and Education
31. บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา
Family and Education
32. บทบาทของชุมชนกับการศึกษา
Community and Education

33. การศึกษาเอกชน
Private Education
34. บทบาทของเอกชนภาคธุรกิจ และสถานประกอบการกับการศึกษา
Education and Private Enterprise
35. บทบาทขององค์กรวิชาชีพกับการศึกษา
Professional Associations and Education
36. บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับการศึกษา
Non-Governmental Organization and Education
37. บทบาทของหน่วยงานอื่นของรัฐกับการศึกษา
Other Government Agencies and Education
38. การใช้ทรัพยากรสื่อสารของชาติด้านโทรคมนาคมกับการศึกษา
National Telecommunication Resource and Education
39. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
Information Technology for Education
40. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติเพื่อการศึกษา
Development of National Information Infrastructure for Education
41. บทบาทสื่อมวลชนกับการศึกษา
Mass-Media and Education
42. การปฏิรูปการศึกษา
Educational Reform

ผนวก จ

สรุปมติและข้อคิดเห็นในรายงานการประชุมสภาการศึกษา
วิชาการทหาร

วัน เดือน ปี	มติที่ประชุม	ข้อคิดเห็น	หมายเหตุ
15 มี.ค.55	<p>1. อนุมัติหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพทหารเรือ พ.ศ.2555</p> <p>2. ให้ รร.จปร. พิจารณา จัดทำหลักสูตรสำหรับพลเรือนให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เข้ารับ การศึกษาและตอบสนอง ต่อความต้องการของ ประเทศชาติ ตามที่ผู้แทน สกอ. เสนอ และดำเนินการ ตามข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการ ในการจัด การศึกษาแก่พลเรือน โดย จัดทำบันทึกข้อตกลงทาง วิชาการกับ สถาบันอุดมศึกษาภายนอก กองทัพ ในการจัด การศึกษาร่วมกันตาม หลักสูตรดังกล่าว</p> <p>3. ยืนยันร่าง พ.ร.บ. กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จ วิชาการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่ได้รับการบรรจุ ไว้ในแผนการตรากฎหมาย ที่จำเป็นต่อการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนการ บริหารราชการแผ่นดิน</p>	<p>ผู้แทน สกอ. (นางอรสา ภาวิมล ผอ. สำนักมาตรฐานและประเมินผล อุดมศึกษา) หลักสูตร วศ.บ.(โยธา) และ วศ.บ.(เครื่องกล) ตลาดแรงงานมีความ อิ่มตัวแล้ว ทิศทางการผลิตบัณฑิตจึง ต้องเน้นสาขาวิชาที่เป็นการประยุกต์ และเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมมาก ขึ้น เช่น สาขาวิชาเทคโนโลยีด้าน วิศวกรรม สาขาวิชาวิทยาการเดินเรือ สาขาวิชาฟิสิกส์อุตสาหกรรม และ สาขาวิชานักบินและเทคโนโลยีด้าน การบิน เป็นต้น</p> <p>รอง จก.ธน. (พล.ท.รัตนพันธุ์ โรจนะภิรมย์)</p> <p>คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 8) ได้ พิจารณาและมีความเห็นเมื่อ 25 ม.ค.55 สรุปได้ว่าสภาการศึกษา วิชาการทหารสามารถกำหนดให้บุคคล พลเรือนเข้าเป็นนักเรียนทหารได้ แต่ไม่ สามารถอนุมัติให้ปริญญาได้ เนื่องจาก บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับการศึกษา วิชาการทหารดังเช่นนักเรียนวิชาการ ทหาร หาก รร.จปร. รร.นร. และ รร. นอ. มีความประสงค์จะจัดการศึกษาแก่ บุคคลพลเรือนจะต้องดำเนินการแก้ไข <u>ปรับปรุง พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 เพื่อ</u></p>	หนังสือสภา การศึกษา วิชาการ ทหาร ที่ 36/55 ลง 30 เม.ย.55

	<p>พ.ศ.2555-2558 (แผนนิติบัญญัติ) ต่อไป</p> <p>4. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไข พ.ร.บ. กำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 8) พิจารณาให้ความเห็น(คำสั่งสภาฯ (เฉพาะ) ที่ 1/55 ลง 29 มี.ค.55)</p>	<p><u>กำหนดอำนาจหน้าที่ โครงสร้างการบริหารจัดการทางวิชาการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาที่ สกอ. กำหนดเสียก่อน</u></p>	
21 ต.ค.54	<p>1. อนุมัติหลักสูตร รร.จปร. พ.ศ.2544 (ฉบับปรับปรุง 2554) หลักสูตร รร.นร. พ.ศ.2553 (ฉบับปรับปรุง 2554) หลักสูตร รร.นอ. พ.ศ.2553 (ฉบับปรับปรุง 2554) โดยให้ รร.เหล่าทัพ นำข้อสังเกตของผู้แทน สกอ. ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของ ศธ. เพื่อส่งให้ สกอ. รับทราบ และเสนอ ก.พ. พิจารณารับรอง อนุมัติต่อไป</p> <p>2. เห็นชอบเสนอ ร่าง พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ในแผนนิติบัญญัติ พ.ศ.2555-2558</p>		<p>หนังสือสภาการศึกษา วิชาการ ทหาร ที่ 75/54 ลง 19 ธ.ค.54</p>
9 มิ.ย.54	<p>1. อนุมัติตามข้อเสนอของ สปท. ทั้ง 3 ข้อ</p> <p>1.1 สภาการศึกษาวิชาการ ทหาร อนุมัติหลักการให้</p>	<p><u>ที่ประชุมรับทราบ</u></p> <p>1. ให้ รร.จปร. รร.นร. รร.นอ. และ รร. แผนกที่ ผท.ทหาร จะต้องปฏิบัติตาม มาตรฐานที่ ศธ. กำหนดไปก่อน</p>	<p>หนังสือสภาการศึกษา วิชาการ ทหาร ที่</p>

<p>รร.จปร. รร.นร. และ รร. นอ. รับบุคคลพลเรือน วุฒิม.6 (โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. กำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการศึกษา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533 ม.5 (4) และจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติและได้รับการรับรอง คุณวุฒิจาก ก.พ. โดยสามารถดำเนินการได้ตาม ศักยภาพ และความพร้อม หากไม่มีข้อจำกัดจาก การตีความ และแก้กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง จะสามารถ ดำเนินการได้ในปี การศึกษา 2556 ใน รูปแบบ ดังนี้</p> <p>1.1.1 จัดโดยประสาน ปรึกษา ตามศักดิ์และสิทธิ์ แห่ง พ.ร.บ.กำหนดวิทย ฐานะ ผู้สำเร็จวิชา การ ทหาร พ.ศ.2497 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม โดยจะต้อง ส่งให้ สคก. พิจารณา ตีความ และให้ความเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวข้องก่อน การดำเนินการ</p> <p>1.1.2 จัดโดยเป็นสถาบัน สมทบกับ สถาบันอุดมศึกษา นอก กท.</p> <p>1.2 สป. (สนผ.กท.) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.ฎ. แบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วน ราชการของ ทบ. ทร. และ ทอ. พ.ศ.2552 และ สป.</p>	<p>จนกว่าจะมีการแก้ไขข้อบังคับสภ การศึกษาวิชาการทหาร ว่าด้วยการ กำหนดมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับปริญญาตรีของ รร.ทหาร พ.ศ.2545 แล้วเสร็จ ทั้งนี้ เพื่อ ประโยชน์ในการเทียบวุฒิทาง การศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ รมว.ศธ. กำหนด และการรับรอง คุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาจาก ก.พ.</p> <p><u>ผบ.สปท. (พล.อ.อุซงค์ รัตนวรรณ)</u></p> <p>1. การแก้ไขข้อบังคับสภาการศึกษา วิชาการทหาร ว่าด้วยการกำหนด มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับ ปริญญาตรีของ รร.ทหาร พ.ศ.2545 จะนำเรื่องเข้าที่ประชุมในครั้งต่อไป</p> <p>2. สำหรับคุณวุฒิที่รับรอง ก.พ. แจ้งว่า ไม่มีผลย้อนหลังกับผู้สำเร็จการศึกษา ไปแล้ว</p> <p><u>รมว.กท. (พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ)</u></p> <p>- ให้นำรายละเอียดที่ สกอ.กล่าว มานำเสนอเพิ่มเติม (เรื่องขอให้ช่วย เสริมวิชาที่ทหารมีความเชี่ยวชาญ พิเศษให้กับนักศึกษาเช่นเรื่อง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การป้องกัน ตนเอง และความปลอดภัยใน ชีวิตประจำวัน เป็นต้น ซึ่งถ้าทำเป็น วิชาการน่าจะทำให้นิสิตนักศึกษาใน วิชาวิทยาการทหาร และวิชาการ พัฒนาความมั่นคงแห่งชาติสนใจมาก ยิ่งขึ้น)</p>	<p>44/54 ลง 5 ก.ย.54</p>
---	---	--------------------------

	<p>(สม. ร่วมกับ ธน.) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ คำสั่ง ที่เป็นอุปสรรค โดย รร.จปร., รร.นร. และ รร. นอ. เสนอร่างการขอ ปรับปรุงแก้ไขผ่าน ผบ. เหล่าทัพ ซึ่ง สปท./ สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา จะทำหน้าที่ ประสาน ติดตามผล และ รวบรวมเสนอ หรือ พิจารณาเสนอ สป. แบบ แยกการตามความจำเป็น เร่งด่วน และความพร้อม ของแต่ละสถาบัน</p> <p>1.3 สภาการศึกษาวิชาการ ทหารมอบอำนาจให้ รร.จปร., รร.นร. และ รร. นอ. วางกฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อการ ดำเนินการในรายละเอียด</p> <p>2. ให้คณะกรรมการ พิจารณาการจัดการศึกษา หลักสูตร รร.จปร. รร.นร. และ รร.นอ. (ภาค พล เรือรบ) ตามคำสั่งแต่งตั้งฯ ทำหน้าที่เป็นส่วน ประสานงานและ ดำเนินการต่อไป</p> <p>3. รับข้อสังเกต ของผู้แทน สกอ. เรื่องการพัฒนากรอบ มาตรฐานคุณวุฒิของแต่ละ สาขาวิชา ซึ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Learning Outcome) และ จก.ยศ.ทบ. เรื่องสิทธิ</p>		
--	---	--	--

	<p>ประโยชน์โดยเที่ยงเคียงกับ นศท. ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริม การฝึกวิชาทหาร พ.ศ.2503</p>		
<p>10 มี.ค.54</p>	<p>1. มีมติให้จัดตั้ง คณะกรรมการพิจารณา การจัดการศึกษาหลักสูตร รร.จปร. รร.นร. และ รร. นอ. (ภาคพลเรือน) กำหนด ผลการพิจารณาแล้วเสร็จ ภายในเวลา 3 เดือน</p>	<p><u>รอง ผบ.สปท. (พล.ท.ประสาธ สุขเกษตร)</u> - สปท. ได้เชิญผู้แทน ก.พ. และ สกอ. มาหารือร่วมกับผู้แทน สถาบันการศึกษาของกองทัพ ได้ ข้อสรุปว่า สามารถดำเนินการเทียบ คุณวุฒิไปที่ สกอ. ตามกฎหมาย การศึกษาแห่งชาติ และกฎกระทรวง เรื่องการศึกษาเฉพาะทางที่ออกตาม ความใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเมื่อ สกอ. ได้พิจารณาความสอดคล้องตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร รร.เหล่าทัพ เรียบร้อยแล้ว จะเป็นการเสนอไปยัง ก.พ. เพื่อพิจารณารับรองคุณวุฒิ สำหรับการบรรจุเข้ารับราชการตาม ตำแหน่งและกำหนดอัตราเงินเดือน เพื่อประโยชน์ในการนำคุณวุฒิที่ได้รับ ของ รร.เหล่าทัพ ไปใช้ประโยชน์นอก กท. ต่อไป</p> <p>- สำหรับการเทียบคุณวุฒิ และการ รับรองวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร จาก รร.ทหารต่างประเทศ ได้ ข้อสรุปจาก สกอ. ว่าในระหว่างที่ร่าง พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จ วิชาการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ซึ่ง อยู่ระหว่างขั้นตอนการนำเข้าพิจารณา ในรัฐสภา ยังไม่มีผลบังคับใช้ คณะอนุกรรมการเทียบคุณวุฒิของ สกอ. จะดำเนินการเทียบคุณวุฒิให้ ผู้สำเร็จวิชาการทหารจาก รร.ทหาร ต่างประเทศ เป็นราย ๆ ไป หากเหล่า ทัพมีข้อจำกัดในการประสานกับ</p>	

		หน่วยงานด้านการศึกษานอก กท. สปท. ในฐานะสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษาวิชาการทหาร ยินดี รับผิดชอบในการดำเนินการให้เป็น ส่วนรวม โดยขอให้ส่งหลักฐานมาที่ สปท. ได้โดยตรง	
21 ต.ค.53	อนุมติหลักสูตร รร.นอ. พ.ศ.2553 (วท.บ. 2 สาขา และ วศ.บ. 5 สาขา)	<u>รอง ผบ.สปท. (พล.ท.ประสาธ สุขเกษม)</u> - สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน (ก.พ.) มีอำนาจหน้าที่รับรอง คุณวุฒิของ ผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือวุฒิอย่าง อื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและ แต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือน และ กำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภท ตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว ทั้งนี้ เป็นไปตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ.2551 <u>ก.พ. จึงไม่มี อำนาจหน้าที่ในการรับรองคุณวุฒิของ รร.เหล่าทัพ</u> ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จ วิชาการทหาร โดยมีสภาการศึกษา วิชาการทหารแห่งนี้ เป็นผู้อนุมัติ ปริญญา และมีคณะกรรมการ ข้าราชการทหาร (กขท.) ทำหน้าที่ เสนอแนะและให้คำปรึกษาในเรื่อง เกี่ยวกับระเบียบข้าราชการทหาร แก่ รมว.กท. ตาม พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการทหาร พ.ศ.2521	
17 มิ.ย.53	1. อนุมติหลักสูตร รร.นร. พ.ศ.2553 (วท.บ. 1 สาขา และ วศ.บ. 2 สาขา) 2. อนุมติหลักสูตร รร.จปร. พ.ศ.2544 (ฉบับปรับปรุง แก้ไข พ.ศ.2553/ ขยาย เวลาให้ครบ 4 ปี)	<u>ผบ.สปท. (พล.อ.อุษงค์ รัตนวรรณ)</u> - การศึกษาตามแนวทางการรับ ราชการระดับกลาง กำลังพลหลักไม่ ค่อยได้เรียน คือ วทบ. แต่ วทร. และ วทอ. บังคับให้เป็นการศึกษาตามแนว ทางการรับราชการ - ปัญหาการบริหารการกำลังพลของ	

	<p>3. กำหนดวาระการประชุม สภาการศึกษาวิชาการ ทหารประจำปี (มี.ค./ อนุมัติให้ปริญญา และ ต.ค./ปรับปรุงหลักสูตร)</p>	<p>กองทัพ เนื่องจากระบบหมุนเวียน ปลดถ่าย กำลังพล และการผูกติดกับ ค่าตอบแทน</p> <p><u>รอง ผบ.สปท. (พล.ท.ประสาธ สุขเกษตร)</u></p> <p>- ผลการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการฯ ที่ รมว.กท. แต่ตั้ง พิจารณาข้อสังเกตของ สปท. สรุปผล ให้ยืนยันร่าง พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาของ สคก. แล้ว โดยไม่มีการแก้ไข และเห็นสมควร <u>ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาของ กองทัพทั้งระบบ</u> โดยแยกพิจารณาตาม สถาบันการศึกษาที่มีคุณสมบัติ คล้ายกันหรือเหมือนกัน</p> <p>- ปัญหาผู้สำเร็จการศึกษาจาก รร. ทหารต่างประเทศเช่น สเปน ฝรั่งเศส เยอรมัน ไม่สามารถรับรองคุณวุฒิได้ <u>รมว.กท. (พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ)</u></p> <p>- การปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.ฯ เพิ่มเติม ตามข้อสังเกต สามารถแก้ไขได้อีกใน <u>ขั้นกรรมาธิการ เราสามารถขอโควตา ผู้ที่จะร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมกับ รัฐบาลได้ด้วย ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มี ความรู้เรื่องร่าง พ.ร.บ.ฯ ฉบับนี้ เพื่อ จะได้ไปชี้แจงในรายละเอียด</u></p> <p>- หลักสูตร รร.เหล่าทัพ และ รร.ตท. เดิม รร.ตท. 2 ปี ปัจจุบันเรียน 3 ปี รร. เหล่าทัพ เดิมเรียน 5 ปี ปัจจุบันเรียน 4 ปี รวมแล้วเรียน 7 ปี มีปัญหาในการ จัดการศึกษาหรือไม่</p> <p>- เกี่ยวข้องกับ รร.จปร. รร.นร. รร. นอ. ด้วยหรือไม่ ปริญญาของ รร.เหล่า ทัพที่ ก.พ. ไม่ได้ให้การรับรอง</p> <p>- มอบให้ สปท.ไปศึกษารายละเอียด การจัดตั้ง “สภาการศึกษาวิชาการ</p>	
--	---	---	--

		ทหารของกองทัพไทย” เพราะอาจทำงานซ้ำซ้อนกัน เรื่องที่แต่ละเหล่าทัพ รับผิดชอบ เหมือน ๆ กัน ทุกเหล่าทัพ แต่การดำเนินงาน และการศึกษาจะไม่เหมือนกัน <u>หลักสูตรผลิตนายทหารประทวนที่เวลาเรียนต่างกัน</u> จบแล้วเป็น ส.ต. หรือ จ.ต. เหมือนกัน ขอให้ สปท. ไปศึกษาในรายละเอียด จะทำอย่างไรให้เป็นมาตรฐานในแนวทางเดียวกัน	
11 มิ.ย.52	ที่ประชุมมีมติให้ ผบ.สปท. ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร (คำสั่ง กท. ที่ 693/2552 ลง 7 ก.ย.52 ให้ ผบ.สปท. เป็นเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และ สปท. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร) (พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รมว.กท. ดำริให้เปิดประชุมหลังการยุบรวมยศ.ทหาร เข้ากับ สปท.)	<u>ข้อสังเกต ของ สปท.</u> 1. พ.ร.บ.กำหนดวิถยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ครอบคลุมเพียง 7 สถาบัน ไม่ทั้งระบบ 2. ความอ่อนตัวของ พ.ร.บ.ฯ ควรแยกรายละเอียดออกไปเป็น พ.ร.ฎ.	ผบ.สปท./ เลขาธิการฯ หนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่ 05/52 ลง 30 มิ.ย.52
4 พ.ค.50	1. อนุมัติหลักสูตร รร. นอ.บคอ. พ.ศ.2549 2. เห็นชอบให้เสนอแก้ไข พ.ร.บ.กำหนดวิถยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร (ฉบับที่ 6) 3. อนุมัติให้ รร.จปร. จัดการศึกษาแก่บุคคลพลเรือน การประชุมในครั้งนี้ เป็นครั้งแรกหลังจากการ	<u>จก.ยศ.ทหาร (พล.ท.ประสิทธิ์ชัย พิบูลรัตน์)</u> - ยศ.ทหาร/สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ได้เสนอการแก้ไข พ.ร.บ.กำหนดวิถยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร โดยคงสาระสำคัญของ การปรับปรุง ซึ่งเป็นมติสภาฯ ปี 44 – 45 สรุปคือให้ รร.เหล่าทัพ สอนได้ถึง <u>ปริญญาเอก ประกาศนียบัตรประกาศนียบัตรบัณฑิตประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</u> อำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานการศึกษา	

	<p><u>ประชุมครั้งสุดท้ายเมื่อ 21 ม.ค.45</u> ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ไม่มีการประชุม ใช้วิธีการการส่งหนังสือเวียน ประชุมกรรมการฯ</p>	<p>วิชาการทหาร การเทียบคุณวุฒิผู้สำเร็จ วิชาการทหารจากต่างประเทศ และ ปรับปรุงองค์ประกอบกรรมการสภา</p> <p><u>ผู้แทน ผบ.ทบ.(พล.ท.พหล สง่าเนตร จก.ยศ.ทบ.)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาที่ได้รับการรับรองจากสภา การศึกษาวิชาการทหาร ไม่ได้รับการรับรองจาก ก.พ. เพราะฉะนั้น ตรงนี้เป็นประเด็นหลัก ทำอย่างไรเราจะสามารถเชื่อมโยงการรับรองของเรา หรือการอนุมัติของเราให้เป็นสากล - นร.ทั่วไปในต่างประเทศเขาเรียน 4 ปี เขาก็ปลูกฝังให้เป็นทหารนักรบ เป็นผู้ที่ไม่เสียสละ กล่าวหาปฏิบัติภารกิจได้ทั่วโลกทั้งหมด แล้วทำไมเราต้องเรียน 5 ปี - <u>จะเรียนทหาร หรือเรียนวิศวกรรม</u> - <u>ควรประเมินผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับหมวด 4 ปี หรือ 5 ปี คนไหนปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่า ความมุ่งมั่นมากกว่า อะไรให้ประโยชน์ แก่กองทัพมากกว่า (ไม่ใช่ประเมินสถานศึกษา อจ. นนร. เท่านั้น)</u> <p><u>ผู้แทน ผบ.ทสส. (พล.อ.ทรงกิตติ จักกาบาตร์ เสธ.ทหาร)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นนร. เมื่อศึกษาตามขั้นตอน ก็จะไปศึกษาใน รร.สธ. และสูงสุด คือ วปอ. เมื่อกลับมามองผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัย ไม่มีหลักสูตรตามขั้นตอนการทำงานในอาชีพของตน ก็มีการใช้มาตรฐานการวัดให้ ป.ตรี ป.โท และ ป.เอก - เปรียบเทียบก็คือ รร.สธ. น่าจะให้ ป.โท และ วปอ. น่าจะให้สูงถึง ป.เอก - รมว.กท. สั่งการในที่ประชุมสภา กลาโหมให้ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาจาก 5 ปี เป็น 4 ปี
--	---	---

		<p>- ไม่ควรนำความเกี่ยวข้อง กับ รร.ตท. 3 ปี 2 ปี อยู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี</p> <p><u>รณว.ภท. (พล.อ.บุญรอด สมทัศน์)</u></p> <p>- ยกตัวอย่างตนเองไปเรียนที่ฝรั่งเศส เสียเวลา 5 ปี ต้องไปเรียนภาษา 2 ปี ไปเรียนหลักสูตรนายร้อย 2 ปี รร. เหล่าของเขา 1 ปี ไม่ได้ปริญญาอะไร</p> <p>- รร.นายร้อยแซนเอิร์ท 2 ปี ไม่มีปริญญาอะไร</p> <p>- ตอนนี้อยู่มาถึงเกษียณไม่มีปริญญา เหมือนเดิม</p> <p>- ปัจจุบัน ทั้งแซนเอิร์ท แซงซี มีปริญญาทั้งนั้น อยู่แบบเดิมไม่ได้</p> <p>- เรื่องนี้ (หลักสูตร 4 ปี 5 ปี) ท่าน นายกรัฐมนตรีบอกให้ประเมินผล หลักสูตร 4 ปี เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ผมจะตั้งหน่วยกลางขึ้นมาประเมินผล อีกครั้งหนึ่งให้ลงในรายละเอียด มีข้อเสนอแนะที่ดี ก็คงจะใช้เวลาไม่ต่ำกว่าครั้งปี</p> <p><u>ผู้แทน ผบ.รร.จปร. (พล.ต.ประเสริฐ หวานฉ่ำ รอง ผบ.รร.จปร.)</u></p> <p>- เมื่อปี พ.ศ.2536 มีนโยบายให้ รร.จปร. เปิดสอน ป.ตรี สำหรับพลเรือน ซึ่ง รร.จปร. ได้เตรียมการแล้ว แต่จนถึงปัจจุบันไม่มีความคืบหน้า</p> <p>- ข้อเท็จจริงในขณะนี้ อจ.รร.จปร. ไปช่วยสนับสนุน มศว.วิทยาเขตทองครักษ์ ทำหลักสูตร ป.โท <u>อจ.เรามีขีดความสามารถ มีความพร้อม เหลือแต่การบริหารจัดการ</u> อีกกรณีคือ ข้อตกลงกับส่วนราชการพลเรือน หรือ องค์การรัฐวิสาหกิจ ถ้าพร้อมที่จะสนับสนุน เราก็สามารถทำได้เลย</p> <p>- หลักสูตร รร.จปร. ปี 2491 หลักสูตร</p>	
--	--	---	--

		<p>เวสท์พ้อยท์ แต่เพื่อความเหมาะสมจึงขยายระยะเวลาจากหลักสูตร 4 ปี ของ นนร.เวสท์พ้อยท์ให้เหมาะสมกับ ทบ.ไทยในสมัยนั้น จึงให้จัดการเรียนการสอนเป็น 5 ปี</p> <p>-มีการศึกษาเป็นวิทยาศาสตร์บัณฑิตอย่างเต็มมาตลอด</p> <p><u>เสธ.รร.จปร. (พล.ต.दनัย มีชูเวช)</u></p> <p>- รร.จปร.ขอแก้ไขการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้กับบุคคลพลเรือน โดยได้ทำข้อตกลงร่วมกับ ทม. หรือ สกอ.ในปัจจุบัน โดยร่วมกับ มศว. เปิดหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิศวกรรมเครื่องกลเป็นเวลา 5 ปี</p>	
21 ม.ค.45	<p>1. ให้แก้ไขข้อบังคับสภาการศึกษาวิชาการทหาร ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของ รร.ทหาร พ.ศ.2538 (ให้หลักสูตร รร.ทหาร 4 ปี แทนหลักสูตร 5 ปี)</p> <p>2. อนุมัติหลักสูตร ศศ.ม.(การทหาร) หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2545</p> <p>3. อนุมัติหลักสูตร ศศ.ม.(การทหาร) สาขาวิชาสันติภาพและความขัดแย้ง</p> <p>4. อนุมัติหลักสูตร นนร.จปร. พ.ศ.2544 (หลักสูตร 4 ปี)</p>	<p><u>ผู้แทน พล.ท.ม. (นางสาวจิรณี ตันศิริตวันวงศ์)</u></p> <p>- กรณี นร.ทหาร บางส่วนที่จบการศึกษาแล้วไม่ได้บรรจุเป็นข้าราชการทหารและต้องไปสมัครหางานทำข้างนอก กท. คงต้องมีการประสานกับ ก.พ. ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษาของ กท. เพื่อผลิตกำลังพลตามความต้องการของเหล่าทัพ การรับรองอัตราเงินเดือนสำหรับผู้จบการศึกษาต้องดำเนินการโดย กท. ในส่วนของ ก.พ. จะรับรองอัตราเงินเดือนสำหรับข้าราชการพลเรือนเท่านั้น</p> <p>- อีกทางเลือกหนึ่ง คือการรับบุคคลทั่วไปเข้าเรียน โดยให้ไปรับปริญญาจากสถาบันอื่นที่ ทม. รับรอง ซึ่งเป็นการสมทบกับสถาบันอื่นเพื่อรับปริญญา เช่นกรณีของ วพม.ซึ่งรับปริญญาของมหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>- จึงอยากเสนอว่าน่าจะได้ศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบบุคลากรที่ได้จากหลักสูตร 5 ปี และหลักสูตร 4 ปี ที่</p>	หนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่ 15/45 ลง 8 มี.ค.45

		<p><u>ปรับปรุงใหม่</u></p> <p><u>ผบ.รร.สธ.ทบ.</u> (พล.ต.พหล สง่าเนตร)</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตร ศศ.ม. (การทหาร) เริ่มเปิดสอนครั้งแรกเมื่อปี 29 (45 หน่วยกิต) โดยเปิดรับจากผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำของ รร.สธ.ทบ. ใช้เวลาศึกษานอกเวลาราชการ - หลักสูตร ศศ.ม. (การทหาร) สาขาวิชาสันติภาพและความขัดแย้ง เป็นความร่วมมือกับ ทบ. กับ ทม. (36 หน่วยกิต) งป.ปีแรก 11 ล้านบาท และในปีต่อ ๆ ไปปีละ 4-5 ล้านบาท <p><u>ผบ.รร.จปร.</u> (พล.ท.ชาติรี ศรีศรีณย์)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขณะนี้ รร.จปร. ได้ทำโครงการปริญญาโทไว้เรียบร้อยแล้ว ส่วนหนึ่งได้เริ่มโครงการกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ลงนามร่วมกันแล้ว) 	
19 พ.ย.44		<p><u>จก.ยศ.ทหาร/เลขาธิการสภาฯ</u> (พล.ท.วิชา เตชะวณิชย์)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่าง พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ. .... (รวม 5 ฉบับ เป็นฉบับเดียวกัน และเพิ่ม “ปริญญาตรี 3 ชั้น คือ ปริญญาเอก ปริญญาโท และปริญญาตรี”) <p><u>ผู้แทน พล.ทม.</u> (นางสาวจิรณี ตันติรัตน์วงศ์)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเห็นส่วนตัวคิดว่าในระดับบัณฑิตศึกษา หากฝ่ายทหารขอให้พลเรือนจัดการศึกษา จะทำให้เกิดความหลากหลายด้านวิชาการ ซึ่งน่าจะเป็นโอกาสและทางเลือกที่ดีกว่าสำหรับกำลังพลของกองทัพ เพราะการเรียนที่ประสาทปริญญาโดยฝ่ายทหาร เมื่อมีการเสนอขอบรรจุเข้ารับราชการอื่นทาง ก.พ. ก็มีกฎหมายให้รับรองเฉพาะปริญญาในสาขาวิชาพลเรือน 	หนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่ 48/44 ลง 29 พ.ย.44

		<p>- ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาวิชาการทหาร ให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาการทหาร ไว้เป็นลำดับแรก เพื่อจะได้ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการอนุมัติหลักสูตร</p> <p>- การเทียบคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการทหารจากต่างประเทศ ที่ผ่านมา ทม. เป็นผู้พิจารณา ซึ่งข้อเท็จจริงแล้ว <u>อำนาจหน้าที่ของ ทม. จะมีข้อยกเว้นเรื่องการจัดการศึกษาเฉพาะทางของกระทรวงอื่น</u> ซึ่งการเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้สภาการศึกษาวิชาการทหาร ก็จะสามารถพิจารณาให้รับผิดชอบในเรื่องนี้ได้ <u>หรืออาจจะตกลงให้เป็นหน้าที่ของส่วนกลางคือ กระทรวงศึกษาธิการ</u></p> <p>- แต่ละกระทรวง ก็จะจัดการศึกษาเฉพาะทางของตน ซึ่งในสังกัด กห. ตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิมจะต้องเปิดการศึกษาเฉพาะด้านการทหารเท่านั้น</p> <p><u>ผบ.รร.จปร. (พล.ท.ชาติรี ศิริศรีณย์)</u></p> <p>- การเตรียมการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับบุคคลพลเรือนทั่วไป</p> <p><u>รมว.กห. (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ)</u></p> <p>- แนวทางในการจัดการศึกษาต่ออีก 1 ปี ให้ได้ปริญญาโท (การทหาร) ต่อจากหลักสูตร 4 ปี</p>	
28 มี.ค.44		<p><u>รอง เสธ.รร.จปร.(พ.อ.สุจินต์ หมวกแก้ว)</u></p> <p>- หลักสูตร รร.นายร้อยทหารบก ยุคก่อนปี 2491 จัดการศึกษาหลักสูตร 3 ปี และต่อมาจัดตั้ง รร.เทคนิคทหารบกขึ้น โดยมีการศึกษาต่อเนื่องอีก 2 ปี</p> <p>- หลักสูตร รร.นายร้อยทหารบก</p>	หนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่ 18/44 ลง 5 เม.ย.44

		<p>(หลักสูตร 3 ปี) ขณะนั้น ได้รับนักเรียน จบชั้น ม.ปลาย สายวิทยาศาสตร์เข้า ศึกษาต่ออีก 3 ปี จึงอาจถือได้ว่าเป็น หลักสูตรระดับอุดมศึกษาหลักสูตรหนึ่ง</p> <p><u>ผู้แทน ปล.ทม. (นางสาวจิรณี ตันศิริตันวงศ์)</u></p> <p>- โดยหลักทั่วไป เวลามีมติจะมี ผลประโยชน์ใช้ตั้งแต่วันที่มิมติ และถ้า ย้อนหลังจะไปได้แค่ไหน ขอให้ฝ่าย กฎหมายช่วยดูว่าจะดำเนินการได้ หรือไม่</p> <p><u>ผบ.สบส.</u></p> <p>- ผบ.ทบ. กับ รมว.ทม. ลงนามร่วมกัน เมื่อ 18 มิ.ย.43 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของ การที่จะศึกษาระดับปริญญาโท ใน รร.สธ.ทบ. โดยหลักสูตร Peace and Conflict Study ซึ่งจะมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ</p> <p>- UN ได้ส่งมหาวิทยาลัยเพื่อสันติภาพ มาร่วมมือกับเรา จะมีการลงนามใน MOU กับ UN ด้วย ในเดือน มิ.ย. ที่ จะถึงนี้</p>	
25 ส.ค.43		<p><u>จก.ยศ.ทหาร/เลขาธิการสภาฯ (พล.ท. เกษมชาติ นเรศเสนีย์)</u></p> <p>- สภาการศึกษาวิชาการทหาร ยังไม่เคยพิจารณาเทียบคุณวุฒิผู้จบ การศึกษาจาก รร.นายร้อยทหารบก หลักสูตร 3 ปี ดังกล่าวให้เท่ากับระดับ ปริญญาตรี สืบเนื่องจากขณะนั้นมี ปัญหาเกี่ยวกับค่าวิชา</p> <p><u>เสธ.รร.จปร. (พล.ต.สุชิน บุญรอด</u> <u>โดย พล.ท.สมทัต อุตตะนันท์</u> <u>ผบ.รร.จปร.กล่าวนำ)</u></p> <p>- หลักสูตร รร.นายร้อยทหารบก ตั้งแต่ พ.ศ.2441-2497 รวม 50 รุ่น ใช้เวลา</p>	หนังสือสภา การศึกษา วิชาการ ทหาร ที่ 46/43 ลง 19 ก.ย.43

		<p>ศึกษา 3 ปี ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษ ต้องจบ ม.8 หรือกรณีจบจาก รร. เตรียมนายร้อยทหารบก 2 ปี ซึ่งรับ ม.6 เข้ารับการศึกษ</p> <p><u>ผู้แทน ปล.ทม. (นางสาวจิรณี ตันตรีตวันวงศ์)</u></p> <p>- หลักสูตร รร.สธ.ทบ. ครั้งแรกที่ รร.สธ.ทบ. เปิด เป็นเพียงหลักสูตร การฝึกอบรม หลังจากที รร.สธ.ทบ. ขอศึกษาปริญญาโท ทม. ได้นำ หลักสูตรไปวิเคราะห์แล้วพบว่า ลักษณะการจัดการเรียนการสอนเป็น หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเตรียมตัว เป็นผู้บังคับบัญชา</p> <p>- หลักสูตรการเรียนการสอนจะต้องมี <u>ทฤษฎี และปฏิบัติ</u> เมื่อมีการปรับ หลักสูตรแล้วอิงเกณฑ์ ทม. แต่ว่าสภา การศึกษาวិชาการทหารเองก็มี มาตรฐานหลักสูตรปริญญาโทของ รร.สธ.ทบ. เองด้วย ในที่สุดได้มีการ ยอมรับว่ามีมาตรฐานการเทียบเคียงกัน ได้ แต่เป็น<u>มาตรฐานสาขาวิชาชีพ ทหาร</u> ที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรของสภาการศึกษาวิชาการ ทหารเอง</p>	
18 ม.ค.42	<p>อนุมัติหลักสูตร รร.นอ. พ.ศ.2541 (วิศวกรรมศาสตร์ 6 สาขา วิทยาศาสตร์ 2 สาขา ยกเลิกสาขาวิชาบริหาร ศาสตร์)</p>		<p>หนังสือสภา ฯ ที่ 03/42 ลง 3 ก.พ.42</p>
7 มี.ค.40	<p><u>ที่ประชุม</u> - มีมติเห็นชอบในหลักการ ให้การสนับสนุนโครงการ ความร่วมมือด้านการผลิต บัณฑิตสาขา</p>	<p><u>ผู้แทน ปล.ทม.(นายธัชทอง วิริยเวชกุล ปช.ด้านมาตรฐานการศึกษา)</u> - ผู้บริหารระดับสูงของ ทม. ได้ ตระหนักถึงความสำคัญของกองทัพ และเห็นว่ากองทัพมีศักยภาพและ</p>	<p>หนังสือสภา การศึกษา วิชาการ ทหาร ที่ 12/40 ลง</p>

	<p>วิศวกรรมศาสตร์ ระหว่าง กท. และ ทม.</p> <p><u>ผบ.รร.จปร. (พล.ท.อำนาจ สอนสมจิตร)</u></p> <p>- ให้การสนับสนุนได้ จำนวน 100 คน ตามที่ ต้องการ</p> <p><u>ผบ.รร.นร. (พล.ร.ท.สำเภา พลธร ร.น.)</u></p> <p>- ให้การสนับสนุนได้ไม่เกิน 30 คน เนื่องจากมีปัญหา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และ บุคลากร</p> <p><u>ผบ.รร.นอ. (พล.อ.ต.สมนึก พาลีบุตร ศ.กศ.ร.นอ.)</u></p> <p>- ให้การสนับสนุนได้ไม่เกิน 50 คน เนื่องจากมีปัญหา ด้านสถานที่และอุปกรณ์</p> <p><u>เลขาธิการฯ (พล.ท.มนัส คล้ายมณี)</u></p> <p>- รร.ตท. รับได้ไม่เกิน 200 คน</p>	<p>ความพร้อม ในการผลิตบัณฑิตสาขา วิศวกรรมศาสตร์ จึงใคร่ขอความร่วมมือสนับสนุนโครงการดังกล่าว (ทม. เสนอในขั้นต้น รร. ละ 100 คน)</p>	11 มี.ค.40
12 ก.ค.39		<p><u>ผู้แทน เสธ.ทบ. (พล.ท.ชาญ บุญประเสริฐ รอง เสธ.ทบ.)</u></p> <p>- ขั้นตอนที่ 1 ปรับหลักสูตรปริญญาตรี เดิม 5 ปี เหลือ 4 ปี เป็นสากล ทัน โลกภายนอก และสามารถไปศึกษาต่อ ต่างประเทศ หรือมหาวิทยาลัย ภายนอกได้</p> <p>- ขั้นตอนที่ 2 จัดทำหลักสูตรปริญญาโททางทหาร เป็นการศึกษาต่อเนื่อง จากชั้นปีที่ 4 วิชาการศึกษาเป็นสากล ด้วยคือ วิชาทหารต้องเป็นวิชาการ ทม.ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี เช่น หลักการสงครามในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ใช่พื้นฐาน ส่วนวิชาพลเรือนที่จะ นำมาใช้ เช่น การบริหารทรัพยากร</p>	หนังสือสภา การศึกษา วิชาการ ทหาร ที่ 41/39 ลง 22 ก.ค.39

		<p>มนุษย์ยุคใหม่ สามารถต่อปริญญาเอกได้</p> <p><u>รอง ปล.ทม. (รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ)</u></p> <p>- การเรียนปริญญาโท ขอเรียนว่าภาคปริญญาโททางการทหารซึ่งค่อนข้างไปทางสังคมศาสตร์ เพราะดูจากวิชาที่ไม่เป็นทั้งวิชาการ เรียน 1 ปี อยู่ในวิสัยที่ยอมรับได้ มีปัญหาทางวิชาการ วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีข้อกำหนดของ ทม.อยู่ และเป็นปริญญาที่จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งการทำวิทยานิพนธ์นั้น ให้สำเร็จภายใน 1 ปี มีปัญหา</p>	
26 ก.พ.39		<p><u>ผบ.รร.จปร.(พล.ท.อาวุธ วิชาตะพันธ์)</u></p> <p>- ข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตร 5 ปี ให้ได้ปริญญาโท อาจทำได้ 2 วิธี คือ 4 ปี ปริญญาตรีเฉพาะสาขา +1 ปี ปริญญาโทเฉพาะสาขา และ 4 ปี ปริญญาตรีการทหาร +1 ปี ปริญญาโท <u>วิจัยการทหาร</u></p> <p><u>ผบ.รร.นร.(พล.ร.ท.วรงค์ ส่งเจริญ ร.น.)</u></p> <p>- หลักสูตรปริญญาโทที่สมควรเปิดสอนใน รร.นร. คือ <u>วิศวกรรม เครื่องกลเรือ วิศวกรรมอุทกศาสตร์ เทคโนโลยีทางการทหารเรือ และวิศวกรรมไฟฟ้า</u></p> <p><u>ผบ.รร.นอ.(พล.อ.ท.วีระพงษ์ สิงห์เสนี)</u></p> <p>- แนวทางการพิจารณาเปิดหลักสูตรปริญญาโท คือ <u>หลักสูตรปริญญาโท วิศวกรรมทางทหาร และหลักสูตรปริญญาโทการบริหารทางทหาร</u></p> <p><u>จก.ยศ.ทหาร/เลขาธิการสภาฯ (พล.ท.มนัส คล้ายมณี)</u></p> <p>- การปรับปรุงหลักสูตรปริญญาโททางการทหาร ให้เป็นปริญญาโทที่ศึกษาวิชาการทหารอย่างแท้จริง สามารถดำเนินการได้ แต่ควรมีวิชาพลเรือนที่มี</p>	<p>พล.อ.ไพบุลย์ เอ็มพันธ์ ปล.กท. ประธานการประชุม หนังสือสภาการศึกษา วิชาการทหาร ที่ 13/39 ลง 9 มี.ค.39</p>

		<p>ความสำคัญและจำเป็นมาร่วมด้วย โดยอาจเปิดสอนในสาขาวิชาต่อไปนี้</p> <p><u>เทคโนโลยีการทหาร ปรัชญาทางการทหาร ประวัติศาสตร์สงคราม และภูมิรัฐศาสตร์</u></p> <p>- ยศ.ทหาร ได้จัดให้มีการเปิดสอนวิชา <u>วิทยาการทหาร</u> ตั้งแต่ 2526 ร่วมกับมหาวิทยาลัย 5 แห่งคือ จฬ. มธ. มศว. มบพ. และ มกท. ปัจจุบันมีข้อขัดข้องทำให้ไม่สามารถขยายผลได้ ปัญหาที่สำคัญคือ ยานพาหนะ และที่พักอาศัย เนื่องจากมีการดูงานและพักผ่อนด้วย และการดูงานจะทำได้เฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์</p> <p><u>ผบ.สบส. (พล.ท.ประสาร เปรมะสกุล)</u></p> <p>- ขณะนี้หลักสูตรได้เตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว (ปริญญาโท) และได้สัมมนากับอาจารย์พลเรือนซึ่งยอมรับหลักสูตรแล้ว แต่อย่างไรก็ตามหลักสูตรกำลังดำเนินการขออนุมัติ ทบ.</p> <p><u>ผบ.สปท. (พล.อ.อิทธิพล สังขวาสี)</u></p> <p>- ถ้าหากเทียบความรู้ผู้ที่จบ รร.สธ. เหล่าทัพ และ วสท.สปท. แล้วควรจะได้ปริญญาโทและ ปริญญาเอก สอดคล้องไปด้วย</p> <p>- สำหรับ สปท. เปิดการศึกษาปริญญาโท 2 รุ่น ถือว่าเป็นที่ยอมรับจากบุคคลภายนอก เพราะปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์</p> <p>- สปท. ได้ร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปิดไว้เดิม แต่ยังไม่ได้ทดสอบ และมีได้มีการเปรียบเทียบวิธีการเหมือนกับการศึกษาปริญญาโทให้เหมือนกับมหาวิทยาลัยพลเรือนที่ให้ปริญญาโท วิชาที่เรียกชื่อแตกต่างจาก สบส.</p>	
--	--	---	--

		<p>- ถ้าหากมี พ.ร.บ. ให้ สปท. เป็น ผู้รับผิดชอบในระดับปริญญาโท สาขา แรก คือ ศศ.ม. (การป้องกันประเทศ) 50 หน่วยกิต</p> <p>- สำหรับหลักสูตรที่ 2 เน้นเรื่องของ หลักสูตร วทบ. การวางแผนและการ จัดการทรัพยากรเพื่อการป้องกัน ประเทศ ใช้การศึกษาขยายผลจาก วท.บ. (ทบ. ทร. และ ทอ.) และมีวิชา ต่าง ๆ ที่ศึกษาอยู่แล้วใน รร.สธ.เหล่า ทัพ และ วสท.สปท.</p> <p><u>ผบ.สรส. (พล.ร.ท.นิตย ศรีสมวงศ์ ร.น.)</u></p> <p>- ปัจจุบันพบว่าหลักสูตรที่ตรงมากคือ ที่ประเทศออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยบูร ongkong เกี่ยวกับเรื่องการบริหารทาง ทะเล กฎหมายทางทะเล การค้าทาง ทะเล ซึ่งได้นำเสนอ ทร. จัดส่ง นายทหารไปศึกษาแล้ว อาจเป็น ต้นแบบให้นำเสนอต่อไป</p> <p><u>ผบ.สอศ. (พล.อ.ท.อุดมศักดิ์ มหาวสุ)</u></p> <p>- รร.สธ.ทอ. จึงเห็นควรจัดทำหลักสูตร ปริญญาโท ศศ.ม. (การทหาร)</p>	
4 ม.ค.39	<p><u>ที่ประชุม</u></p> <p>- มีมติให้เพิ่มข้อความใน ตอนท้ายมาตรว่า --นายก สภาการศึกษาวิชาการ ทหารแต่งตั้งกรรมการได้ อีกไม่เกิน 7 คน”</p>	<p><u>ผู้แทน ธน.(พ.อ.อัครพร เจริญพานิช ผอ.กกต.ธน.)</u></p> <p>- สำหรับการแต่งตั้งให้ รอง พล.กท. (รับผิดชอบสายงานการข่าว ยุทธการ และงบประมาณ) ผอ.สนผ.กท. และ จก.สม. เป็นกรรมการสภาการศึกษา วิชาการทหาร</p> <p><u>รมว.กท. (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ)</u></p> <p>- ในหลักสูตร 5 ปีของเรานี้ เป็นไปได้ หรือไม่ที่จะสามารถทำให้ นนร. ที่ สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาโทไปเลย โดยระยะเวลาศึกษา 5 ปี เท่าเดิม แต่</p>	

		<p>จัดหรือปรับเปลี่ยนให้เรียน 4 ปี ได้ ปริญญาตรี และเรียนอีก 1 ปี ให้ได้ ปริญญาโท</p> <p><u>ผู้แทน ปล.ทม.(นายรัชทอง วิริยเวชกุล ปช.ด้านมาตรฐานการศึกษา)</u></p> <p>- <u>หลักสูตรปริญญาโท ปกติจะเรียน 2- 5 ปี ที่ต่างประเทศเรียนจบใน 1 ปีก็มี หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ ต้องเรียน 147-150 หน่วยกิต เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ถ้าเพิ่มไปอีก 30 หน่วยกิต แล้ว ให้ได้ปริญญาโท ก็น่าจะเป็นไปได้</u></p> <p><u>ผู้แทน จก.ยศ.ทบ. (พล.ต.วีระชัย เอี่ยมสะอาด)</u></p> <p>- <u>หลักสูตรปริญญาโท ศศ.ม. (การทหาร) จบปีละ 10 กว่าคน และ จะเป็นปริญญาโทที่เน้นทางด้านรัฐ ศาสตร์ และบริหาร</u></p> <p><u>ผู้แทน ผบ.ทสส. (พล.อ.อ.สมศักดิ์ เวสุวรรณ์)</u></p> <p>- <u>สปท. เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท โดยได้ดำเนินการไปแล้ว 3 รุ่น ปัจจุบันกำลังเปิดสอนรุ่นที่ 4 และ ได้รับอนุมัติจากสภาการศึกษาวิชาการ ทหารให้ สปท. ประสาทปริญญาบัตร เองแล้ว ... เห็นควรแยกเรื่องของ สปท. ดำเนินการแก้ไข พ.ร.บ. ต่อไป</u></p> <p>- <u>สปท. มีแผนที่จะเปิดการศึกษาระดับ ปริญญาโทหลายสาขา และเปิดให้ทุก เหล่าทัพ ปัจจุบันสมทบกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หาก พ.ร.บ. มีบทบัญญัติให้ สปท. ประสาท ปริญญาบัตรเองได้ ก็จะสามารถ ดำเนินการได้ตามแผนดังกล่าว โดยมี แนวความคิดว่าจะนำบางวิชาจาก วสท. มานับเป็นหน่วยกิตในปริญญา โท</u></p>	<p>เดิมรวมเรื่อง วพม. แล้ว ทบ. ขอถอน</p>
--	--	---	--

		<p><u>รรมว.กท. (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ)</u> - <u>ปริญญาโททางทหาร ควรมีวิชาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจการทหารโดยตรง</u> เช่น วิชากองทหารขนาดใหญ่ วิชาการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ และวิชากองพลทำการรบ เป็นต้น <u>ไม่ใช่มีแต่วิชารัฐศาสตร์ หรือ เศรษฐศาสตร์ ซึ่งเรียนที่ไหนก็ได้</u> ทำไมเราไม่สร้างปริญญาโทของเราขึ้นมาบ้าง เพราะวิชาทหารก็คือวิชาหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อบ้านเมือง</p>	
<p>10 เม.ย.38</p>		<p><u>ปล.กท. (พล.อ.ประเสริฐ สารถย์)</u> - <u>ขอหารือว่า รร.เหล่าทัพแตกต่างจากร.นรต. อย่างไร เพราะ รร.นรต. เรียน 4 ปี เป็นไปได้หรือไม่ ถ้า รร.เหล่าทัพเรียนแค่ 4 ปี และจบมาแล้วมาเรียนภายหลังในวิชาการทหาร</u> <u>ผู้แทน ปล.ทม. (นางรัตนาภรณ์ จารุมาศ)</u> - <u>รร.ทหารที่ตั้งขึ้นได้เพราะมี พ.ร.บ. คือต้องการมี รร.ผลิตทหารให้กับเหล่าทัพต่าง ๆ หลักสูตรก็ถูกสร้างมาโดยมีวิชาการทหารประกอบเข้ากันเป็น 5 ปี เพื่อให้แตกต่างจากหลักสูตรธรรมดา</u> <u>มิฉะนั้น ทร. ต้องการ วศ.บ.(เครื่องกลเรือ) เรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ จบมาคอยฝึกทหาร ทำไมต้องเรียนที่ รร.นร.</u> - <u>รร.นอ. ก็เหมือนกัน ถ้าเช่นนั้นไม่มีความจำเป็นเรื่องวิชาการทหารที่ต้องฝึกควบคู่ไปตั้งแต่ปี 1 จนจบปริญญาตรี เพราะฉะนั้น ไม่จำเป็นต้องตั้ง รร.ทหาร ไปเรียนที่ มก. ก็ได้ จบ 4 ปี สมัครเป็นทหารอากาศ แล้วไปฝึกที่กองทัพอากาศก็ได้</u> - <u>รร.ทหารต่างประเทศ มีพื้นฐานที่ดีเรียน 4 ปี จบ เพราะว่าการทหารกับ</u></p>	<p>หนังสือสภา การศึกษา วิชาการ ทหาร ที่ 26/38 ลง 4 พ.ค.38</p>

		<p>การศึกษาของต่างประเทศพัฒนาไปคู่กัน แต่ประเทศไทยไม่เหมือนกับต่างประเทศ จึงอยู่ที่ความมุ่งหมายในการขอตั้งครั้งแรก</p> <p>- ปัจจุบัน ทม. ไม่ได้ควบคุมหลักสูตรทางทหาร เพียงแต่ทหารที่จบมาแล้วลาออกไปสมัครเป็นข้าราชการพลเรือนจำเป็นต้องอิง ก.พ. ว่าได้มาตรฐานของ ทม. หรือไม่ เพราะฉะนั้น ขอให้<u>นำหลักสูตรอิง ทม. ไปด้วย</u></p> <p>- หลักสูตรวิศวกรรม หน่วยกิตค่อนข้างสูง เกณฑ์เรียน 5 ปี แต่ในปัจจุบันหลายแห่งได้ปรับลดลงมาเหลือ 4 ปี ตรงความต้องการของตลาด แต่ยังมีอีก 1 แห่ง คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อิงหลักสูตรเยอรมัน ยังใช้เวลาเรียน 5 ปีเต็ม</p> <p>- รร.ทหาร ปรับหน่วยกิตรวมวิชาการทหาร หน่วยกิตจึงมากกว่าวิศวกรรมธรรมดา ถ้าเป็นไปได้ ปรับลงมาบ้างเรียน 4 ปี มีความรู้วิศวกรรม และ <u>เนื้อหาวิชาการทหารมาฝึกต่อเมื่อเข้ารับราชการทหารแล้ว</u></p>	
14 พ.ย.37		<p><u>จก.ยศ.ทหาร/เลขาธิการฯ (พล.ท.เกษม นภาสวัสดิ์)</u></p> <p>- เดิม รร.จปร. ใช้หลักสูตรการศึกษา รร.จปร. พ.ศ.2530 ในหลักสูตร 11 สาขาวิชา รับปริญญา วท.บ.(ทบ.)</p> <p>- ต่อมา รร.จปร. ได้จัดทำหลักสูตร รร.จปร. พ.ศ.2534 ขึ้นใหม่ วท.บ. 2 สาขา วศ.บ. 6 สาขา และ ศศ.บ. (บริหารรัฐกิจ)</p> <p><u>ผู้แทน พล.ท.ม. (นางสาวจิรณี ตันตรีตันวงศ์ ผอ.สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา)</u></p> <p>- ชื่อภาษาไทยกับภาษาอังกฤษไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ</p>	

		<p>วศ.บ.(เครื่องกล) ภาษาอังกฤษใช้ BACHELOR OF SCIENCE แทนที่จะใช้ BACHELOR OF ENGINEERING</p> <p><u>ผู้แทน ผบ.รร.จปร. (พล.ต.กมล สวัสดิโกศล)</u></p> <p>- การใช้ B.E.E. จะเกิดปัญหาในต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากจะคิดว่าเป็นหลักสูตรแบบผสมผสาน ซึ่งมหาวิทยาลัยขนาดย่อมจะประสานปริญญาในลักษณะผสมผสานเช่นนี้ ส่วนมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ โดยทั่วไป วิศวกรรมศาสตร์จะออกมาในรูปแบบ B.S.M.E. ซึ่งการจัดทำหลักสูตรครั้งนี้ รร.จปร. ถือสหรัฐฯ เป็นมาตรฐาน ดังนั้น รร.จปร. จึงขอใช้ BACHELOR OF SCIENCE</p>	
8 ต.ค.36	<p><u>ที่ประชุม</u></p> <p>- พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบในหลักสูตรปริญญาโทของ สปท. บก. ทหารสูงสุด</p>	<p><u>รุมว.กท. (พล.อ.วิจิตร สุขมาก)</u></p> <p>- ให้ปรับปรุงนโยบายพัฒนากำลังพลของ กท. พ.ศ.2521</p> <p>- <u>ประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร</u> ครั้งสุดท้ายเมื่อปี พ.ศ.2530 เรื่อง ทบ.ขอประสานปริญญาโท รร.สธ.ทบ. มีความเห็นว่าสภาฯ มีความสำคัญยิ่งในการกำหนดนโยบายและแนวทางให้การศึกษแก่กำลังพลทุกระดับ ให้หน่วยต่าง ๆ นำไปพิจารณาระบบการศึกษาระดับพลทหาร ระดับนายสิบหรือนายทหารชั้นประทวน ระดับนายทหารสัญญาบัตร (สำหรับ การศึกษาระดับปริญญาโทและเอก ถ้ามีต่อไปใคร่ขอเสนอแนวความคิดให้ผู้เกี่ยวข้องได้ต่อยอดของความรู้จากสถาบันหลักของเหล่าทัพคือ รร.จปร. รร.นร. รร.นอ.และ รร.แผนที่ ผท. ทหาร เป็นต้น ทั้งนี้ขอให้คำนึงถึงคุณลักษณะของการปฏิบัติงานทางทหารและความต้องการของสังคมและ</p>	<p>จก.ยศ. ทหาร/ เลขาธิการ สภา การศึกษา วิชาการ ทหาร</p>

		<p>ประเทศชาติ) และจากการพิจารณาหลักสูตรปริญญาโทของ รร.สธ.ทบ. และ วสท. มีลักษณะสหวิทยาการ (Interdisciplinary) น้อยไป จึงเสนอแนะให้เพิ่มวิชาบังคับให้มีวิชา กฎหมายมหาชน (Public Law) วิชา กฎหมายระหว่างประเทศ (International Law) สำหรับวิชาเลือกควรจะมีวิชาบริหารรัฐกิจ (Public Administration) วิชาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (Communication and Public Relation) เป็นต้น</p> <p>- ในขณะนี้ วปอ. ซึ่งอยู่ภายใต้ สปท. ก็ <u>ประกาศปริญญาบัตรเอง</u> ผู้ที่เข้ารับการศึกษาเป็นข้าราชการในระดับผู้บริหาร ฉะนั้น พ.ร.บ. อันนี้เป็นการเปิดกว้าง ซึ่งทหารก็ได้เคยกระทำมาแล้ว</p> <p><u>จก.ยศ.ทหาร/เลขาธิการฯ (พล.ท. ปรีชา โรจนเสน)</u></p> <p>- สปท. ขออนุมัติแก้ไข พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533</p> <p>- <u>บก.ทหารสูงสุด ได้อนุมัติหลักการให้ สปท. เปิดการศึกษาระดับปริญญาโท</u> <u>หลักสูตร ศศ.ม.(การทหาร) ตั้งแต่ ต.ค.35</u> และให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก สปท. ตามหลักสูตรที่สภาการศึกษาวิชาการทหารกำหนด ได้รับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก ตรงตามสาขาวิชาที่มีการสอน</p> <p><u>ผู้แทน ผบ.สปท. (พล.ท.อิทธิพล สัจจวาณี)</u></p>
--	--	---

		<p>- ในขั้นต้นได้นำหลักสูตร ศศ. ม.(การทหาร) รร.สธ.ทบ.มาเป็นหลัก ก่อน</p> <p>- <u>หลักสูตรปริญญาโทของ สปท. รับผู้ที่</u> จบจาก รร.สธ.ทบ. รร.สธ.ทร. และ รร.สธ.ทอ.</p> <p>- ปรับปรุงหลักสูตรให้มีลักษณะเป็นสหวิทยาการเท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยมากขึ้น</p> <p>- ได้ประสาน มก. ในการพัฒนาครู-อาจารย์ ที่มีความสามารถมาสอนให้ หรือมาแนะนำแนวทางในการศึกษา เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถเท่าเทียมผู้ที่จบจาก มหาวิทยาลัย และมีการทำกิจกรรมร่วมกับนักศึกษามหาวิทยาลัย</p> <p>- <u>นโยบาย ผบ.ทสส. จะให้ สปท. เปิด การศึกษาระดับปริญญาโท ให้กับ ผู้สำเร็จการศึกษาจาก รร.สธ.เหล่าทัพ เป็นส่วนรวม</u> หากการดำเนินงานดังกล่าวมั่นคงแล้ว จะให้ผู้ที่ยังจบจาก รร.สธ.เหล่าทัพ มาเรียนที่ สปท. เพียงแห่งเดียว</p> <p><u>ผู้แทน พล.ทม. (นายปราโมทย์ โขติมงคล ผช.พล.ทม.)</u></p> <p>- หลักการหรือปรัชญาแต่เดิม เหล่าทัพจะผลิตบุคลากรตามภาระหน้าที่ โดยนำมาใช้งานของเหล่าทัพ ส่วนวิทยาการที่แตกแขนงออกไป จะต้องผสมผสานในหลักสูตรและนำมาใช้ในเหล่าทัพก็คงสนับสนุน แต่ถ้าดำเนินการไปแล้ว จะแตกสาขาย่อยไป อีกล้าย ๆ กับมหาวิทยาลัย ซึ่งที่ประชุมนี้จะพิจารณาว่า เป็นภารกิจของเหล่าทัพหรือไม่ และ มีความควรหรือไม่ ในเชิงนโยบาย</p> <p>- กำลังพลถ้าจะพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว</p>	
--	--	--	--

		สามารถไปประกอบวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ จะมีผลติดตามมา เช่น องค์กรวิชาชีพต่าง ๆ	
30 ม.ค.30	<u>ที่ประชุม</u> มีมติอนุมัติให้มีการสอน ปริญญาโทใน รร.สธ.ทบ. ตามหลักเกณฑ์ที่ ทบ.เสนอ	<p><u>ร.ม.ว.กท. (พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรปริญญาโทของ ทบ. (การทหาร) - ทอ. มีหลักสูตรปริญญาโทแล้ว แต่ใช้การสอนทางไปรษณีย์ - ระดับการศึกษาของเหล่าทัพ เริ่มสอนระดับปริญญาตรี ใน รร.จปร. รร.นร. รร.นอ. ต่อมามีการศึกษาใน รร.สธ.เหล่าทัพ วิทยาลัยการทัพ รร.สธ.ทหาร และ วปอ. การที่ ทบ. เปิดหลักสูตรปริญญาโทระหว่าง รร.สธ.ทบ. กับ วทบ. ทาง ทบ. พิจารณาหรือยัง <p><u>เสธ.ทบ. (พล.อ.วันชัย เรืองตระกูล)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รร.สธ.ทบ.สพส. ริเริ่มโครงการศึกษาปริญญาโททางการทหารตั้งแต่ปี 28 - ขอดอนร่าง พ.ร.บ. ที่ ทบ. เสนอออก และขอใช้ร่าง พ.ร.บ.ที่สภาการศึกษา วิชาการทหารร่างมา กับขอให้แก้ไข มาตรา 5 ข้อ (4) ขอเพิ่ม ประกาศนียบัตรชั้นสูงไว้ด้วย <p><u>เสธ.ทอ. (พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิล)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ทอ.ได้มีการพิจารณาจะเปิดหลักสูตรปริญญาโท แต่เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า มีปัญหาเรื่องบุคลากร หาก ทอ. ทำการเปิดสอนเองแล้วจะไม่คุ้มค่า - มหาวิทยาลัยใน ทอ.สหรัฐฯ ได้ ยอมรับบางหน่วยกิตของ รร.นอ. ทอ. จึงมีการสมัครเรียนปริญญาโททางไปรษณีย์ ซึ่งเป็นของต่างประเทศ 	<p>หก.กศช. ศวจ.บก. ทหารสูงสุด/ เลขาธิการ สภา การศึกษา วิชาการ ทหาร</p>

หมายเหตุ

1. เอกสารการรับส่งหน้าที่เลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ระหว่าง น.อ.ยุทธชัย สิตไทย ร.น. หก.กศช.ศวจ. ลง 26 ธ.ค.26
  2. เอกสารการรับส่งหน้าที่เลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ระหว่าง น.อ.เชษฐ กัลยาณมิตร ร.น. หก.กศช.ศวจ. ลง 26 ต.ค.26
  3. เอกสารการรับส่งหน้าที่เลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ระหว่าง น.อ.สุจิตต์ บุณนาคร ร.น. หก.กศช.ศวจ. ลง 22 มี.ค.22
  4. เอกสารการรับส่งหน้าที่เลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ระหว่าง น.อ.ทศพล สีหะสุไรกับ กับ พ.อ.ไสว เปล่งศรี หก.กศช.ศวจ. ลง 21 พ.ค.19
  5. หนังสือสำนักงานเลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่ ต่อ ที่ สภาการศึกษาฯ 17/11 ลง 26 พ.ย.11 (พ.อ.ทวิช บุญญวัฒน์)

ตามที่ พล.กท. ขอทราบ ว่า นายทหารรุ่นปีการศึกษาที่สภาการศึกษาฯ รับรองหลักสูตร เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ไฉน นั้น สำนักงานเลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหารได้ตรวจสอบหลักฐานแล้วปรากฏว่า มีการอนุมัติปริญญาบัตรให้แก่ผู้สำเร็จวิชาการทหารทั้งก่อนและหลัง การประกาศใช้ พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 ดังนี้

    - พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 ประกาศใช้เมื่อ 24 ก.พ.97
    - สภาการศึกษาวิชาการทหาร ได้อนุมัติปริญญาบัตรให้แก่ผู้สำเร็จวิชาการทหาร หลักสูตร 5 ปี เป็นครั้งแรก ในเดือน มกราคม 2498 จากนั้นได้อนุมัติปริญญาบัตรให้แก่ผู้สำเร็จวิชาการทหาร หลักสูตร 5 ปี ต่อมา ทุก ๆ ปี
    - ใน ก.พ.99 สภาการศึกษาวิชาการทหาร ได้อนุมัติปริญญาบัตรให้แก่ นทน., นนร. และ นร. ทุกรุ่นที่จบการศึกษาตามหลักสูตร 5 ปี และ 4 ปี (ทั้งหลักสูตรปกติและหลักสูตรพิเศษ) ก่อนวันประกาศใช้ พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497
    - ใน มี.ค.04 สภาการศึกษาวิชาการทหาร ได้อนุมัติปริญญาบัตรให้แก่ นทน. ชั้น 3 รุ่นที่ 5 (ออกรับราชการใน ม.ค.84) และรุ่นที่ 6 (ออกรับราชการใน ม.ค.85)
    - ปัจจุบัน ผู้ที่ออกรับราชการก่อนจบหลักสูตร 5 ปี จะได้รับเพียงประกาศนียบัตรเท่านั้น
    - สรุป สภาการศึกษาวิชาการทหาร ได้ให้การรับรองหลักสูตรที่ได้อนุมัติปริญญาบัตรไปแล้วทั้งสิ้น
  6. เอกสารการรับส่งหน้าที่เลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ระหว่าง พ.อ.อนันต์ พิบูลสงคราม หก.กท.สปอ.ยก.ทหาร กับ พ.อ.ทวิช บุญญวัฒน์ หก.กศช.ศวจ. ลง 28 พ.ย.04
  7. คำสั่ง กท. ที่ 306/23225 ลง 20 พ.ย.04 ให้ พ.อ.อนันต์ พิบูลสงคราม พ้นจากตำแหน่งเลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และให้ หก.กศช.ศวจ. เป็นเลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
  8. หนังสือ สม. ที่ 19406/04 ลง 29 ก.ย.04

มติสภากลาโหม ครั้งที่ 4/04 เมื่อ 15 ก.ย.04

    - ให้ ศวจ.บก.ทหารสูงสุด รับผิดชอบดำเนินงานของสภาการศึกษาวิชาการทหารต่อไป
    - ให้ บก.ทหารสูงสุด รายงานขอแต่งตั้ง หก.กศช.ศวจ. เป็นเลขธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร โดยตำแหน่ง แทน พ.อ.อนันต์ พิบูลสงคราม หก.กท.สปอ.
-

ประวัติย่อผู้วิจัย

พลตรี อภิชาติ ชามาตย์

วัน เดือน ปีเกิด 20 ตุลาคม 2502

การศึกษา

โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 ศิลปภาษา)	พ.ศ.2519
โรงเรียนเตรียมทหาร	พ.ศ.2522
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (กองทัพบก) วท.บ. (ทบ.) รร.จปร.	พ.ศ.2527
Airborne Class 22-85, Ranger Class 9 – 85, Pathfinder Class 12-85 USAIS, Ft. Benning GA USA.	พ.ศ.2528
การแทรกซึมทางอากาศเบื้องสูง รุ่น 17, การแทรกซึมทางอากาศ เบื้องสูงทางยุทธวิธี รุ่น 8 รร.สพท.ศสพ.	พ.ศ.2535
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 71	พ.ศ.2536
Joint Theater Level Simulation, Rolands and Associates Corporation, Monterey CA USA.	พ.ศ.2542
วิทยาลัยเสนาธิการทหาร รุ่นที่ 45	พ.ศ.2543
นักยุทธศาสตร์ทหาร รุ่นที่ ๓ สวศ.สปท.บก.ทหารสูงสุด	พ.ศ.2550
การป้องกันประเทศชั้นสูงสำหรับนายทหารอาวุโส ประเทศในภูมิภาค เอเชีย-แปซิฟิก (Curso de Altos Estudios de Defensa para Oficiales Superiores de Asia-Pacífico) สปท.สเปน	
กรุงมาดริด สเปน	พ.ศ.2556

ประวัติการทำงาน

1 กุมภาพันธ์ 2527	รองผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ กองร้อยรบพิเศษ กองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 2 กองพลรบพิเศษที่ 1 หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ
3 เมษายน 2529	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองร้อยรบพิเศษ กองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 2

28 กรกฎาคม 2530	ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายยุทธการ กรมรบพิเศษที่ 2
2 เมษายน 2534	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษ 2
2 ตุลาคม 2535	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง
2 ตุลาคม 2536	ประจำแผนกศึกษาต่างประเทศ กองการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบก
28 พฤศจิกายน 2538	อาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
30 พฤษภาคม 2539	ผู้บังคับกองพันนักเรียน กรมนักเรียน โรงเรียนเตรียมทหาร
1 เมษายน 2541	ประจำกองพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
1 ตุลาคม 2542	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองจำลองยุทธ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร
22 เมษายน 2546	ผู้อำนวยการกองวิทยาการ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร
14 ตุลาคม 2547	ประจำกรมยุทธศึกษาทหาร
1 ตุลาคม 2550	ผู้อำนวยการกองจำลองยุทธ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร
1 เมษายน 2552	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
1 ตุลาคม 2555	รองผู้บัญชาการโรงเรียนช่างฝีมือทหาร
1 ตุลาคม 2557	หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรองเสนาธิการทหาร กองบัญชาการ กองทัพไทย

ตำแหน่งปัจจุบัน

หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรองเสนาธิการทหาร กองบัญชาการ
กองทัพไทย

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา (การศึกษา)
เรื่อง แนวทางการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหม
ผู้วิจัย พลตรี อภิชาติ ชามาตย์ หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ 57
ตำแหน่ง หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรองเสนาธิการทหาร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำแถลงนโยบายของ ครม.ที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นรม. แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อ 12 กันยายน 2557 ประเด็นที่ 4 ใน 11 ประเด็น คือการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น ปรับกระบวนกรเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครู

การปรับปรุงโครงสร้าง กท. ตาม พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการ กท. พ.ศ.2551 และ พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัด กท. พ.ศ.2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการดำเนินการภายหลังการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประมาณ 10 ปี และภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประมาณ 6 ปี และ พ.ร.บ.การอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ซึ่งยังไม่ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ พัฒนาการบริหารจัดการระบบการศึกษาของ กท.ที่มีความเกี่ยวพัน และได้รับผลกระทบจากกฎหมายการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูประบบราชการดังกล่าว

การจัดการศึกษาของ กท. ซึ่งเป็นศาสตร์ด้านการทหาร การป้องกันประเทศ มีความเกี่ยวเนื่องกับศาสตร์ทางด้านศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ นับเป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการแบบหนึ่ง โดยเฉพาะการศึกษาระดับสูง ในระดับหลังปริญญา การบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษาชั้นสูง ปริญญาโท ปริญญาเอก สายวิทยาการด้านความมั่นคง และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ ยังมิได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาระบบ กระบวนการบริหารการศึกษาของ กท.ในอดีตที่ผ่านมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะค้นคว้า ศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และรวบรวม งานด้านการบริหารการศึกษาของ กท. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อพิจารณาแนวทางการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมกับยุคสมัย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษากระบวนการบริหารการศึกษาของประเทศไทย
- เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ในการบริหารการศึกษาของ กท. เปรียบเทียบกับหน่วยงานภายนอกทั้งใน และต่างประเทศ
- เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารการศึกษาของ กท.

ขอบเขตของการวิจัย

- เน้นการวิจัยเฉพาะ กระบวนการ และรูปแบบการบริหารการศึกษา ของ กท. ในภาพใหญ่ โดยมองเป็นองค์

รวม

2. ในส่วนของการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาของ กท. จะเป็นเพียงเพื่อการเสนอแนวทาง หลักคิด ที่เป็นกรอบกว้าง ๆ โดยไม่พิจารณา ลึกลงไปในรายละเอียดของผังการจัดองค์กร ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ข้อกำหนดต่าง ๆ ของแต่ละองค์ประกอบ
3. ศึกษาวิจัยและเผยแพร่ เฉพาะเอกสารที่ไม่จัดชั้นความลับ หรือที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนชั้นความลับของผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ
4. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะมุ่งเน้นด้านการศึกษาภายใต้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) อันประกอบไปด้วยกระบวนการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หรือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) และกระบวนการสัมภาษณ์ (Interview) โดยการทบทวนความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พิจารณาความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องของงานการบริหารการศึกษาของกระทรวงกลาโหมในอดีตเปรียบเทียบกับกระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาการ ทฤษฎีและแนวคิดด้านการศึกษาศาสตร์ ของไทยและต่างประเทศ และกลไกการบริหารการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน ภายใต้กรอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายการอาชีวศึกษา เน้นการวิเคราะห์ แยกแยะ อนุมาน และสนธิข้อมูลในองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพใหม่ที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ ในสถาบันการศึกษาของกองทัพ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาของกองทัพ และนักวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้รวบรวมบันทึกรายงาน ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในสายงานด้านการศึกษาของ กท. ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อทำการศึกษาวินิจฉัยเปรียบเทียบกับบริบทที่ดำเนินการไปของระบบการศึกษาของ กท. เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารการศึกษาของ กท. ที่เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน มีความชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้

ผลการวิจัย

การพัฒนาการศึกษาสมัยใหม่ของประเทศไทยตั้งแต่สมัย ร.5 เริ่มต้นโดยกรมทหารมหาดเล็ก รักษาพระองค์ ก่อนที่จะตั้ง “กรมศึกษาธิการ” ในกระทรวงธรรมการ เมื่อ พ.ศ.2430 และมีพัฒนาการตามลำดับโดยจัดตั้งกองกองแต่งตำราเรียน และกองตรวจโรงเรียน ในปี พ.ศ.2438 และตั้งกรมสามัญศึกษา และกรมวิสามัญศึกษาในปี พ.ศ.2459 ซึ่งพัฒนาการของกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปอย่างต่อเนื่องในห้วงการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดข้าราชการพลเรือน ตามแบบของโรงเรียนทหารบก และโรงเรียนนายเรือ จนกระทั่งแปรสภาพเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดตั้งกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย บริหารการศึกษาของประเทศ ในขณะที่ฝ่ายทหารเดิมบริหารการศึกษาด้วยกองบัญชาการโรงเรียนทหารบกและจัดตั้งขึ้นเป็น กรมยุทธศึกษาในปี พ.ศ.2452 (ต่อมาพัฒนาเป็น ยศ.ทบ.) และในระดับสูงกว่าเหล่าทัพ ได้จัดตั้ง “กองอำนวยการศึกษาวิจัย” ในกรมเสนาธิการกลาโหม เมื่อ พ.ศ.2491 (ต่อมาพัฒนาเป็น ยศ.ทหาร บก.ทหารสูงสุด) และในปี พ.ศ.2552 ได้ปรับยุบรวมหน่วยงานด้านการศึกษาเหลือเป็น สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ในปัจจุบัน

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 เกิดมหาวิทยาลัยวิชาการธรรมศาสตร์และ

การเมือง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหิตล ในปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ศรีนครินทร์วิโรฒ ในปัจจุบัน) และเป็นเหตุให้ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ปรับหลักสูตรให้เทียบเท่าระดับมหาวิทยาลัยและตรา พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 ขึ้นเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร โดยในขณะนั้น องค์การบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา มีรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ดำรงตำแหน่งนายกสภา มหาวิทยาลัย สถาบันที่ไม่มีกระทรวงเจ้าสังกัดโดยตรง จะกำหนดให้ นายกรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่งนายกสภา มหาวิทยาลัย จนเป็นเหตุให้ทุกมหาวิทยาลัย รวมทั้งมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังดำเนินการ จนต้องแก้ปัญหาด้วยการตรา พ.ร.บ.สภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ.2499 ซึ่งยังคงมีนายกรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่ง ประธานสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ จนกระทั่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ นายกสภา มหาวิทยาลัย เป็นไปตามที่จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ใน พ.ศ.2516 เหตุผลหลักเพื่อเสรีภาพทางวิชาการ มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ จึงปรับปรุงแก้ไขตาม นับเป็นการเปลี่ยนแปลงการบริหารการศึกษา ตามสายการบังคับบัญชา เว้นเฉพาะของกระทรวงกลาโหม

สภาการศึกษาวิชาการทหาร แห่ง พ.ร.บ.กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีอำนาจหน้าที่บางประการในลักษณะที่เกื้อกูลให้รับผิดชอบการบริหารการศึกษาของ กลาโหม แต่ด้วยเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ลักษณะทางกายภาพที่มีเพียง 13 มาตรการ การกำหนดรายชื่อ สถาบันในกฎหมาย จึงทำให้ไม่ครอบคลุมการบริหารการศึกษาของกลาโหมในภาพรวมทั้งหมด และมีความต่างออกไปจากกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา (50 - 96 มาตรการ) ที่ครอบคลุมองค์ประกอบ หลักการ วิธีการ รายได้และทรัพย์สิน การตรวจสอบ ฯลฯ ตามบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวข้องของกระทรวงการคลัง

การเทียบคุณวุฒิทางการศึกษาและการรับรองวิทยฐานะ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย มาตรฐาน และการยอมรับของสาธารณชน เนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำเนิดมาจากกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 ที่แยกออกไปจากข้าราชการทหาร รวมทั้งกฎหมายเรื่องยศ ศักดินา เงินเดือน และบำเหน็จบำนาญ ซึ่งต่อมาได้ปรับมารวมการเป็นของข้าราชการทุกประเภทในปัจจุบัน โดยที่กฎหมายระเบียบข้าราชการทหาร มีครั้งแรกในปี พ.ศ.2521 และเมื่อตรา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกที่ใช้บังคับกับทุกกระทรวง ทบวง กรม กำหนดให้การเทียบ คุณวุฒิของสถานศึกษาเฉพาะทาง เป็นไปตามที่ ร.ม.ว.ศ.ร. กำหนด ในประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับ โรงเรียนทหารต่างประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปริญญา ประเทศในยุโรป มักจะใช้วิธีการโครงการ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนทหารกับมหาวิทยาลัยภายนอกในการประสานปริญญา เพื่อมาตรฐานและการยอมรับของสังคมส่วนใหญ่ นับเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติสนับสนุนการดำเนินการของกองทัพประการหนึ่ง คงมีเพียงสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน และมาเลเซีย ที่ใช้วิธีการดำเนินการโดยสถาบันการศึกษา ของกองทัพ และในต่างประเทศ มักจะมอบอำนาจให้นายทหารระดับสูงเช่น รองเสนาธิการทหาร หรือ ประธานเสนาธิการทหาร ในการกำกับดูแลหน่วยงานด้านการศึกษาในภาพรวมทั้งหมด เพื่อเอกภาพในการ บริหารงานการศึกษาของกองทัพ

สภาการศึกษาแห่งชาติ จัดตั้งครั้งแรกพร้อมกับการประกาศใช้ แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับแรก ในปี พ.ศ.2476 และปรับปรุงแก้ไขในปี พ.ศ.2479, 2494, 2503, 2512, 2530 และ 2535 พร้อม ๆ กับการ แก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.สภาการศึกษาแห่งชาติ หรือ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตามลำดับ ทุกฉบับเป็นการ บังคับใช้เฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ เท่านั้น รวมทั้งแผนพัฒนาการการอุดมศึกษา ซึ่งบังคับใช้ใน ทบวงมหาวิทยาลัย และเมื่อตรา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-

2559 แผนพัฒนาการอุดมศึกษา ตั้งแต่ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 จนถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549, ฉบับที่ 10 พ.ศ.2551-2554 และฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559) มีผลบังคับใช้กับทุกกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 1 พ.ศ.2545-2554 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ (มติ ครม. พ.ศ.2547) มีผลบังคับใช้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

กระทรวงกลาโหม ในฐานะที่เป็นหน่วยงาน องค์การภาครัฐ มีศักยภาพและความพร้อม ถือเป็นหน้าที่ในการจัดการศึกษาเฉพาะกิจ เฉพาะกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงาน และการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ได้มาตรฐาน โดยมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีตามที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติกำหนด ควรพัฒนาระบบการศึกษา ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การจัดการศึกษาควรจัดได้ทุกระดับ มีอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เพิ่มความคล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสมอภาคกับการจัดการศึกษาตามระบบปกติ
2. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นผู้มีศักดิ์ศรี มีสิทธิและความก้าวหน้าในอาชีพเสมอภาคกับผู้สำเร็จการศึกษาจากระบบการศึกษาปกติ เป็นผู้มีความรู้ เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา วิจาร์ณญาณ สามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและเป็นคนดีมีความสุข
3. บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ผลิต มีศักดิ์ศรี สิทธิ และความก้าวหน้าเสมอภาคกับบุคลากรทางการศึกษาในระบบการศึกษาปกติ
4. กระทรวงกลาโหมควรส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมอย่างต่อเนื่อง
5. กระทรวงกลาโหมส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาที่จะเข้ามาในระบบการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง
6. กระทรวงกลาโหมพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ
7. กระทรวงกลาโหมควรจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา
8. ให้มีระบบตรวจสอบและประเมินความสามารถของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งควรจะเป็นบุคลากรชั้นเยี่ยมของกองทัพที่จะเป็นต้นแบบต่อการผลิต พัฒนาบุคลากรของกองทัพ
9. ส่งเสริมให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ให้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ ในมาตรฐานเดียวกันกับสถาบันการศึกษาภายนอก

10. กระทรวงกลาโหม ควรจัดให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

11. กระทรวงกลาโหม ควรระดมทรัพยากรบุคคลในกระทรวงให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพทหาร การนำหน่วย การปกครองบังคับบัญชา ประสบการณ์การรบมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

12. กระทรวงกลาโหม ควรจัดระบบการบริหารจัดการบรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อขายสินค้าหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

13. กระทรวงกลาโหม ควรจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

13.1 จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนที่สมัครใจที่จะเข้ามาอยู่ในระบบทหาร (ตัวอย่าง โครงการช้างเผือก)

13.2 จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวข้าราชการที่มีรายได้น้อย มีศักยภาพในการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น (พลทหารกองประจำการ และบุตรหลานข้าราชการ)

13.3 จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่ม (สาขาวิชาชีพทางเทคนิคที่จำเป็นทางทหาร)

13.4 จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา

14. กระทรวงกลาโหม ควรจัดให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

15. การดำเนินกิจการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ควรเป็นองค์กรในสังกัดหน่วยงานระดับสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ที่จะทำหน้าที่บริหารจัดการนโยบายและแผนการศึกษากลาโหมในภาพรวม (ในระดับเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการทหาร แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการทหาร)

16. ศาสตร์ องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ สมควรจัดการบริหารการศึกษา การรวบรวมสะสมองค์ความรู้ วิจัยพัฒนา และถ่ายทอดโดยสถาบันการศึกษาของกลาโหม โดยระดมทรัพยากรมนุษย์ทั้งที่เป็นข้าราชการทหาร ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ข้าราชการพลเรือนและภาคเอกชน ให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศในระดับสากล

17. เอกภาพในการบริหารงานการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เป็นสิ่งสำคัญที่สมควรพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษากลาโหม และการนำไปใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ากับการลงทุนทางด้านการศึกษา

ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติ

1. ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดตัวบุคคล เลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จราชการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กำหนดโดยคำสั่งกระทรวงกลาโหม) ให้เป็นหน่วยขึ้นตรงสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เทียบเท่ากันกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการทหาร (กขท.) แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. ปรับโอนอำนาจหน้าที่การอนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตร ปริญญาเกิตติมศักดิ์ การจัดตั้ง รวมและยุบเลิกสาขาวิชา การอนุมัติหลักสูตร การกำหนดพื้นความรู้ คุณสมบัติ และหลักเกณฑ์การเข้าเป็นนักเรียนวิชาการทหาร หรือผู้เข้ารับการศึกษา หลักเกณฑ์และอนุมัติการรับเข้าสมทบ การจัดการศึกษาร่วมหรือการยกเลิกการสมทบ หรือยกเลิกการจัดการศึกษาร่วมของสถาบันศึกษาชั้นสูงอื่น โดยให้ไปอยู่ในอำนาจสภาสถาบันการศึกษาวิชาการทหาร คือ สภาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า สภาโรงเรียนนายเรือ สภาโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และสภาโรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร

3. ปรับอำนาจหน้าที่สภาการศึกษาวิชาการทหารแห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จราชการทหาร พ.ศ.2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยให้มีอำนาจหน้าที่เชิงบริหารเท่านั้น คือ

3.1 พิจารณาเสนอแผนการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

3.2 พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

3.3 พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3.4 ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษา

3.5 พิจารณาเทียบคุณวุฒิผู้สำเร็จวิชาการทหารจากต่างประเทศ และการเทียบคุณวุฒิกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอกกระทรวงกลาโหม

3.6 ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาของกระทรวงกลาโหม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการศึกษาของกระทรวงกลาโหม

4. ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พระราชบัญญัติโรงเรียนนายเรือ พระราชบัญญัติโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และพระราชบัญญัติโรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร ให้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมกฎหมายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาทุกด้านเพื่อมาตรฐานและเทียบเท่าสถาบันอุดมศึกษาภายนอกกระทรวงกลาโหมและระดับสากล